Gualteri Charletoni

ONOMASTICON ZOICON.

LONDINI,
Apud *Iacobum Allestry* Societatis Typographum.
Veneunt LUGD. BAT. apud ARNOLDUM DOUDE.

A

5to *Junii*, 1668.

Librum inſcriptum *ONOMASTICON ZOICON*, Animalium *Nomina* & *Differentias* pluribus Linguis exponens; Cui accedunt *MANTISSA ANATOMICA*, & quædam de variis *FOSSILIUM* Generibus, Autore GUALTERO CHARLETONO, Medicinæ Doctore, & Collegii Medicorum Londinenſium Socio, planè dignum cenſemus qui imprimatur.

Franciſcus Gliſſon, Coll. Med. Lond. Præſes.

Georgius Ent, Eques Auratus.
Thom. Coxe.
Daniel Whiſtler
Thom. Wharton
} Cenſores.

ONOMASTICON ZOICON,

Plerorumque ANIMALIUM

Differentias & *Nomina* Propria pluribus Linguis exponens.

Cui accedunt

MANTISSA ANATOMICA;

Et quædam

De Variis *FOSSILIUM* Generibus.

Autore

Gualtero Charletono, M. D. *CAROLI* II. Magnæ *Britanniæ* Regis, Medico Ordinario, & Collegii Medicorum *Londinensium* Socio.

LONDINI,

Apud *Jacobum Allestry* Regalis Societatis Typographum. MDCLXVIII.

PRÆFATIO

AUCTOR

LECTORI Candido

εὐπράττειν, καὶ σπουδαίως ζῆν.

QUi *HISTORIÆ NATURALIS* Sacrarium (quo ſanè, in ampliſſimo & πολυνοερόφω *Sophiæ* templo, nil magnificentius, liberalis ingenii ſcrutinio dignius nil exiſtit; ſive jucunditatem ejus ſpectes, ſivè communem in uſibus vitæ utilitatem) jam ingreſſuri ſunt: his Duo imprimis conſideranda, imo & conjunctim perdiſcenda, ſe ipſo in limine offerunt; RES ſcilicet, & NOMINA.

RES;

RES; ut, quemadmodum infinitam penè Rerum varietatem *Sensibus* nostris visendam ac contemplandam, in hoc Mundi theatro inferiori, exposuit alma *Naturæ* benignitas: ita & nos *Homines* vicissim in earum inquisitione *Animos* attentè, & cum uniuscujusq; interstinctione specifica, quoad Facultates nostræ tulerint, exerceamus. Idq; ne aut ingrati simus erga tantam largitatem; aut fictitias longèq; à vero abhorrentes Rerum imagines, genuinarum loco, in mentem admittentes, deplorandum illud, nec per totam deinde vitam facilè eradicandum *Præjudicii* cacoethes improvidè induamus. Quo certè nil magis obstat *Scientiæ*; quæ non ex tralatitiis inq; nihilum mox regressuris *Opinionum* præconceptarum umbris, ast persimilibus Rerum ipsarum ideis sive notionibus extruitur.

NOMINA verò, ut & quibus vocibus, tanquam Characteribus propriis, Antecessores nostri varia Rerum genera ab invicem discriminarunt, ediscamus; & examinemus simul, quatenus unumquodq; ex Nominibus istis cum natura & proprietatibus rei, cui assignatum est, conveniat. Quod ut aditus omnes semper præcludit *Confusioni*, item sæpissimè etiam faciliori re-

rum

rum inquiſitarum *Cognitioni*, eiſdémq; animo altiùs imprimendis haud parum conducit. Quotus enim quiſq; eſt, qui vel ingenio ſit tam obtuſo, ut certi nil quicquam expiſcari poſſit ex æquabili *Nominis* alicujus cum *Nominato* collatione; adeóve infelicis memoriæ, ut quod exinde ſemel collegerit, ſibi ex animo elabi unquam patiatur? Ὃς τὰ ὀνόματα εἰδῇ καὶ τὰ πράγματα; *qui nomina, etiam res intelligit*, eſt *Platonis* effatum: &, *nomina ſi neſcis, perit cognitio rerum*, *Iſidori*. ¶

MEDIA autem, quibus cuiq; utendum eſt, ne in Horum alterutro decipiatur, ſed ad exoptatum in utroq; certitudinis finem tandem perveniat; pariter ſunt Duo: *OBSERVATIO* nimirum ſive Autopſia; & eorum Autorum, qui Animalium, Vegetabilium, Foſſilium, cæterorúmq; hujuſmodi, quorum eſt adeò jucunda cognitu varietas, *Hiſtorias* maxima cum fide conſcripſerunt, *LECTIO* aſſidua.

Quoad *PRIUS*; tantum certè abeſt ab ea, quam nonnulli, præ incuria, ſegnitiéve, ſibi ſunt imaginati, *Difficultate*; ut inſignem potiùs ſibi conjunctam habeat *voluptatem*. Sapientiſſimus enim Mundi Conditor, Majeſtatem

ſuam

ſuam ubiq; exerens, Homini (operum ſuorum quaſi Syntagmati & Complemento) indidit ſicut Facultates percipiendi, ita & Deſiderium quoddam ſive aviditatem penitiùs inſpiciendi, ſeriòq; contemplandi quicquid varietatis in hac rerum Univerſitate occurreret. Hæc verò Aviditas (Græcis φιλοθεαμοσύνη) dum inſpectando ac perſcrutando expletur, & *Scientiam* parit, & individuam Scientiæ comitem, *Voluptatem*. Hincq; fit proculdubio, ut nemo non impensè delectetur *novis* ; utq; denſo agmine convolet populus ad quævis antea non viſa Naturæ ſpectacula : nec quenquam vel ex infima plebe invenias, qui eò, ubi publicè ſpectanda exhiberi ſolent Animalia *Exotica*, vento velociùs accurrere nolit. Adeò nos exercet urgetq; congenitus iſte, nec ulla morum barbarie unquam extinguendus *Curioſitatis* igniculus, quo omnes ad rariora Naturæ luſtranda perpetuò accendimur.

At verò, tam diſpari reguntur fato Mortalium ſortes, ut iſthanc viſendi Curioſitatem omnes pari aut obſervationum felicitate, aut obſervandorum multitudine ſatiare nequeant. Etenim Naturæ viſum eſt, varia Rerum genera in diver-

ſas

ſas Orbis partes, in totidem veluti claſſes, diſponere & Æthera, Terras, Maria, ſingula ſuis incolis exornare: nec adeò cum Operibus ſuis improvidè egit, ut ubiq; omnia indiſcriminatim naſcerentur; ſed alia in his, alia in aliis Globi hujus Terraquei regionibus, prout ſingulorum genio eſſet convenientiſſimum. Hominum verò pars maxima domi conſidit iners, nec tranſgredi unquam audet anguſtos patriæ fines;

Sua quiſq; piger littora tangens,
Patrioq; ſenex factus in arvo.

Unde perpauci ſunt, quibus ea contigit felicitas, ut perluſtratis regionibus Exteris, propriis conſpexerint oculis quicquid Animalium, Plantarum, Mineralium in unaquaq; earum extiterit. Cæterùm vix ullam mihi dabis utrovis in Orbe partem adeò ſterilem atq; incultam, quin hujuſmodi obſervationibus poſſit materiam ſat copioſam ſuppeditare. Meſſis quidem ubiq; locorum perampla eſt; ſed deſiderantur paſſim Meſſores, qui non patiantur etiam in patria ſua ignorari, quæ, ut omnium oculis verſarentur, ibi ſata fuêre; quorumq; apud Exteros ignoratio in cauſa ſit, ut *Hiſtoria Naturalis* diutius adhuc manca permaneat & jejuna. Accedit, quòd

ad quæ noſcenda iter ingredi, tranſmittere maria ſolemus, ea ſub oculis poſita negligimus: ſeu quia ita natura comparatum eſt, ut proximorum incurioſi, longinqua ſectemur; ſeu quòd omnium rerum cupido langueſcit, cùm facilis occaſio eſt; ſeu quod differimus tanquam ſæpe viſuri, quod datur videre, quoties velis cernere. Magnopere tamen expedit, ne cuivis indigena etiam neglectui habeantur. Siquidem in rerum Naturalium ſpeculatione, haud minùs quàm in deciſione Forenſium, opus eſt teſtibus *oculatis*. Et qui ex *Libris* ac peregrinantium *Relationibus* ſolùm res dignoſcere ſatagunt, ſimiles videntur Præconibus, qui formam quidem & notas fugitivi mancipii, licet ipſi viderint nunquam, ſtentoria voce publicare ſolent; at, ſi fortè, quem præconio indicant, propè aſſiſteret, agnoſcere eum non valerent; ut olim facetè adnotatum à *Galeno*.

Quoad *POSTERIUS*, *Lectionem* ſcilicet aſſiduam; nec opus eſt profectò, nec Præfatiunculæ ſinit anguſtia, ut hîc expendendo immoremur, quantum & delectationis, & emolumenti exinde colligi poſſit: maximè quum id ex ſe ſatis jam innotuerit vel leviter in hoc genere argumenti verſatis. Et loci hujus magis intereſt,

ut

ut paucis attingamus, quid *Difficultatis* in ea occurrere soleat *Juventuti* Historiæ Naturalis studiosæ.

Extant quidem (fateor, nec sine grata memoria recordor) haud pauca super eo, in quo nunc versamur, subjecto Volumina; eaq; à viris summa cùm eruditione, tum industria fideq; conspicuis, partim ex suis, partim aliorum observationibus, condita. In his tamen (quod seriò dolendum) tanta *Lectores* premit ac remoratur sententiarum discordia, non solùm circa Descriptiones, sed de ipsis quoq; *Nominibus* quorundam *Animalium* & *Fossilium* (ut Vegetabilia, quibus nullum in hoc Libro locum consignavimus, silentio prætereamus) ut eas sibi invicem conciliare, planè videatur impossibile; summè verò arduum, decernere, cuinam ex Animalibus aut Fossilibus in specie descriptiones istæ ac nomina rectiùs possint debeantq; accommodari. Eorum enim, quæ ab *Aristotele*, *Theophrasto*, *Dioscoride*, *Æliano*, cæterisq; *Græcis* descripta sunt, haud exigua pars vel nobis hodie prorsus ignota videtur; vel tanta dissimilitudine à *Modernis* depicta, ut legendo solùm ne hariolari quidem liceat, cujus Ectypa Prototypis magis similia censeantur, cujusve auctoritati tutiùs sit acquiescendum.

 Plinius

Plinius etiam ipſe (quem tamen inter *Latinos* par eſt hac in re omnium inſtar agnoſcamus) quæ ex *Græcorum* ſcriptis hauſerat, tanta vocum de novo effictarum licentia, pro arbitratu ſuo, plerumq; mutavit, ut haud rarò non eadem cum Exemplaribus, quæ ad amuſſim ſequi debuit; aſt alia, longeq; ab iſtis diverſa indigitaſſe eum credas. Deinde, ſi quis *Lexicographos*, Veterumve *Interpretes* (ſic enim audire amant) ſuper ejuſmodi dubiis, ex Appellationum ſive multitudine, ſive incertitudine oriundis, conſultum iverit; ſpe ſua identidem fruſtrabitur. Hi quippe nullibi magis cæcutiunt, quàm in propriis Animalium nominibus ex mente Veterum reddendis. Unde uſu venit, ut in *Lexicis* & *Dictionariis* vulgaribus, voculæ unius, quam ad propriè deſignandum genus quoddam Animantium prudentèr excogitavit, poſteriſq; ſervandam reliquit Antiquitas, alicubi reperias decem interpretamenta: & ſi varias Textûs alicujus Græci *Verſiones* inter ſe contuleris, & iſtas quoq; videbis haud minori diſcordia laborare. Qua tamen in re iſtiuſmodi Autores eò minùs culpandi videntur, quòd multiplex *Linguarum* varietas perpetuas hujuſmodi ſtudiis tenebras offuderit; quodq; aliis

atq;

atq; aliis nominibus, non ſolùm diverſi terrarum mariumq; tractus, ſed & *Provinciæ* etiam finitimæ eadem Animalia appellitent. ¶

His equidem nodis haud levitèr irretitum anxieq; remoratum inter legendum cùm Meipſum olim ſenſiſſem, ϰ̀ πάντας τοὺς λόγους ἄνω ϰ̀ κάτω μεταςρέφων ϰ̀ ἐπισκοπῶν (ut verbis utar *Platonis*) diu mecum conſideraſſem, quî ab iiſdem faciliùs tandem liberari poſſem: veniebat fortè in mentem, commodiſſimum fore, ſi à *Zoographis* traditas Animalium Deſcriptiones cum vivis Naturæ Exemplaribus, quotquot ſaltem mihi oculis propriis inſpicere & contemplari daretur, accuratè conferendo examinarem. Sperabam nempe, hoc pacto me & ſingulorum notas genuinas ab adulteratis diſtinguere, & haud pauca ad proprias ſibi Familias reducere poſſe. Ex eo igitur tempore, hac vera vereq; regia inquirendi via multos annos inſiſtens, nil intentatum reliqui, quò tam laudabili inſtituto, quatenus liceret, ſatisfacerem. Luſtratis ſcilicet quibuſcunq; Animalium, perfectiorum ſaltem, Generibus, quæ *Britanniam* noſtram, quæ *Galliam*, quæ *Germaniam* ſuperiorem inferioremve aut perenniter incolunt, aut ingruente hyeme quotannis

tannis invisere ac frequentare solent; quæ item *Novus Orbis* Emporiis nostris quandoq;, raritatis causâ, immittere gaudet: pleraq; eorum & cum descriptionibus, quas in *Gesnero*, *Wottono*, *Rondeletio*, *Mouffeto*, *Salviano*, *Bellonio*, *Aldrovando*, *Johnstono*, cæterisq; id genus Autoribus legissem, qua potui fide ac diligentia, contuli; & propriis insignita nominibus in *Tabulas* conjeci, juxta methodum ab *Aldrovando* observatam.

Quo in opere haud exiguo mihi adjumento fuit, tum Augustissimi Potentissimiq; CAROLI II. Regis nostri, instructissimum ζωοτροφεῖον sive Vivarium; tum inclytissimæ *SOCIETATIS REGIÆ*, ab eodem ad Naturalem Scientiam promovendam fundatæ, Musæum. *Hîc* enim tantus ostenditur Rerum Naturalium cumulus, ut vix dies sufficere possit ad immensam earum varietatem vel perfunctoriè visendum; ad singulatim dignoscendum, vix annus. *Illic* verò, ad pascendos curiosorum oculos, aluntur quamplurima Ferarum Volucrumq; rariorum genera, à remotissimis etiam Orbis Terrarum regionibus eò allata. Quæ si Tute ibi semel aspiceres, Arcam *Noëmicam* secundò jam ingressuris Animantium omnium paribus interesse

Te,

Te, haud immeritò crederes. Auxilii insuper nonnihil mihi ipse comparabam ex *Aucupio*; cui à prima usq; pueritia acriter addictus (ἡμισέων Θεῖ' ἔργα, ut *Hippocrati Democritus*; sed dissectionum amans) quoties *Avem* aliquam, vel antea mihi non satis perspectam, vel oris *Britannicis* novam, fortè videre contigit; eam mox insequi, & in aere volantem Sclopeto conficere solitus sum; tum ita confectam modò dictis *Tabulis* inserere, habita priùs cum *Aldrovando* & *Johnstono*, circa nomen ejus & naturam, consultatione. In *Piscium* deniq; inquisitione, auxiliares mihi manus subinde commodare dignati sunt Ornatissimi Collegæ mei, *D.* Dr *Ent*, Eques Auratus (qui æternis ingenii sui monumentis, quæ jam lucem aspiciunt, quantum solida doctrina erudit, tantum peramœno scribendi genere & styli elegantia Lectorum animos allicit imbuitq;) & *D.* Dr *Merret*, Vir omnigena eruditione clarus, quiq; in dignoscendis Piscium differentiis singularem ἀκρίβειαν consecutus est. Et his equidem adjutus subsidiis, pro virili mea, in hoc pulvere desudavi.

Jam verò, cùm Adversariorum meorum rudera in Ὀνομαστικὸν Ζωϊκὸν (molis profectò, ut vides, exiguæ, nec Libri nomine dignum) redegissem;

ſem; idq; noſtratium quibuſdam, in Eruditorum comitiis non capite tantùm cenſis, commonſtraſſem, ut quæ minùs placerent, obelo ſuo liberè transfoderent: Hi mox, nugis meis nimiùm indulgentes, quà hortatu, quà precibus, me urgebant, ut quod in privatum memoriæ meæ ſubſidium, calamoq; volante conſcripſeram, *Tyronum* gratia, publica luce donarem. Gravatim ego primò; atq;, inter alia, Tabulas has, omiſſis plerorumq; Animalium tum deſcriptionibus, tum Iconibus, mancas obſcuraſq; fore cauſſabar. Quid plura? Impetrant tandem; ipſeq; conſilio eorum imperioq; obſequens, Schedulas has, de *Animalium Differentiis* & *Nominibus*, poſtliminiò reviſas, omnium Naturæ cupidorum oculis exponere conſtitui. Crimen nempe levius eſſe duxi, honoris mei vel gloriolæ, ſi qua ingenuis ſtudiis parta eſt, jacturam planè facere, quàm incivili pertinacia obluctari honeſtiſſimo Amicorum deſiderio.

Cæterùm huic Tractatui & jam *Alium* ſubjunxi, de variis FOSSILIUM Generibus; quem ex Analectis ſelectioribus, aliquot ante annos, in meum ſolummodò uſum, conſimili methodo, compoſueram. Hocq; eo quidem nomine feci potiſſimùm, ut haud paucos *Dictionariorum*

ctionariorum noſtrorum *Errores*, circa Mineralium nomina *vernacula*, oſtenderem, poſitisque rectioribus è medio tollerem.

His dictis de ſcriptionis hujus occaſione, aliud nil afferam in tam præcocis Editionis excuſat onem, præter *Ciceronianum* illud; *intemperantis eſse arbitror, ſcribere, quod occultari velit.* Hoc unicum addam tamen, ne Tu, *Lector* candide, conſilii mei ignarus ſis; *Onomaſticon* hoc à me & ſcriptum fuiſſe, & in dias luminis oras (ut cum *Lucretio* loquar) emiſſum; non ut novi multum adderem, ſed ut ea, quæ in re diſperſa, atq; infinita propè viderentur, ratione & diſtributione ſub uno adſpectu ponerentur; idq; in juventutis, præſertim *Britannicæ*, gratiam à me factum eſt.

Proinde quum hoc vel illud legis (*Plinii ſecundi* votum recito) ſuccinctè nimis traditum, ita ſingulis veniam, ut non ſingulis dabis. An cæteris artibus excuſatio in numero; Litteris durior lex, in quibus difficilior effectus eſt? Quid autem ego de venia, quaſi ingratus? nam ſi ea facilitate hæc proxima acceperis, qua priora; laus potiùs ſperanda, quàm venia obſecranda eſt: mihi tamen venia ſufficit. Quin libentiùs illud dico; adnota quæ putaveris

corrigenda. Ita enim magis credam cætera tibi placere, ſi quædam diſplicuiſſe cognovero. Interim benè vale, *Lector benevole*, & dicti illius, μηδὲν ἁμαρτεῖν, ἐστὶ Θεῶν καὶ πάντα κατορθοῦν, memor eſto.

Ex Muſæo noſtro, Idibus Junii, Anno reparatæ Salutis humanæ, MDCLXVII.

TYPO-

TYPOGRAPHUS

Erudito LECTORI

S.

HUmanum est, errare; alienis erroribus ignoscere, humanum; eosdem verò candidè & cum judicio ab omni insolentiæ fastûsq; rubigine repurgato corrigere, magis humanum, imò propè divinum. Ne igitur me aut sortis humanæ immemorem, aut quàm claro Tute *judicii lumine præditus sis ignarum esse existimes* : *En!* *Tibi*, Lector Cordate, *corrigenda, saltem pro eximia tua, quà insita, quà ex eruditione acquisita humanitate, silentio tegenda modestè relinquo, quæcunq;* Σφάλματα *(quæ tamen nec multa, spero, nec ejusmodi sunt, ut sensûs claritatem perturbent)* Typothetarum *nostrorum incuria, absente* Autore, *in* Librum hunc *irrepsisse observaveris. Hoc si feceris, &* Autorem *tibi devinctiorem reddes, & animum mihi addes studiis tuis porrò inservire. Interim* Vale, *mihiq; alia nonnulla, ab* Ingeniis *non Vulgaribus conscripta, in lucem propediem educturo fave.* ¶ b 2

Οὐ παντὸς ἐςὶ ὄνομα θέσθαι, ἀλλ' ὀνοματουργοῦ.
Non eſt cujuſvis nomina imponere, ſed nominum Artificis.
Plato in *Cratylo.*

Animalium Nomina ſunt egregium Antiquitatis Monumentum.
Bochartus in Præfat. *Hierozoici.*

ANIMALIUM QUADRUPEDUM
Differentiæ & Nomina.

ANIMAL (Græcè Ζῶον, & ubi plantæ, cui etiam inesse *vitam* agnoscunt omnes, opponitur, Ἔμψυχον, *Animatum* : & Hebraicè *Chaja*, ratione vitæ) est (1) λογικὸν, *Rationale*, (2) ἄλογον, *Irrationale.*

RATIONALE nullum est præter *Hominem*, cui Deus in creatione imaginem suam indidit, & inspiravit halitum vitæ duplicis, *mortalis* & *immortalis*. Hebræis *Animal loquens*, quia ratio est sermo mentis.

IRRATIONALE, sive *Brutum*, Hebræi dividunt in quatuor summa Genera ; nempe Animal *Quadrupes*, (2) *Avem*, (3) *Reptile*, & (4) *Piscem* : ex sacro illo textu. *Timor vestri sit super omnes quadrupedes terræ, & super omnes volucres cœli, & super omnia, quæ repunt in terram, & super omnes maris pisces.*

Philosophi verò communiter dividunt Animantia *Bruta* in *Terrestria*, *Aquatilia*, *Aeria*.

TERRESTRIA subdividuntur in { *Quadrupeda.* / *Multipeda.* / *Apedæ.* }

QUADRUPEDA rursum in
1. Μονώνυχα, *Solidipeda*, seu *solipeda*, quasi una tantum ungula prædita : Anglicè *Whole-hooft Beasts.*
2. Δίχηλα, *Bisulca*, quorum pedes

binis

binis fissuris utrinque, hoc est, à parte anteriori & posteriori, diducuntur: *Cloven-footed.*

3. Πολυδάκτυλα, *Multifida*, & multipliciter *digitata*; quòd pedes, manuum nostrarum instar, multifidos habeant: *Claw-footed.*

SOLIDIPEDUM Classis.

INter SOLIPEDA censentur

I. EQUUS (vel quasi *Æquus*, quia Equi, quando quadrigis jungebantur, æquabantur, parésque forma, & similes cursu, copulabantur; ut *Isodoro* placuit: vel ab ὀχέω, *veho*; ut ita dicatur, quasi *ochus*, vel *echus*, ut *Martinio* & *Vossio*) *a Horse.*

Qui est vel

- Admissarius, *a Stallion*
- Cursorius, *a Running*
- Veredarius, *a Post*
- Desultorius, *a light*
- Plaustrarius, *a Cart*
- Vectarius, *a Pack*
- Molarius, *a Mill*
- Succussàrius, *a Trotting*
- Tollutarius, *an Ambling*
- Cataphractus, *a Barb'd*
- Sellarius, *a Saddle*

} *Horse.*

- Mannus, *a little Nagg.*
- Caballus, *a Palfrey, or Pad Nagg.*

Hin-

Hinnus } *a Ginnet.*
Ginnus }
Canterius, *a Gelding.*

Partes ejus nonnullæ vocabulis propriis inſigniuntur: ut

Ungulæ [ὁπλαὶ] *Hoofs.*

Chelidon, ſeu *Hirundo*, ungularum concavitas, nidum Hirundinis ſpecie referens; *the Hollow of the Hoof.*

Rana [βάτραχος] *the Frog of the Hoof.*

Corona [στεφάνη; *Hippocrati*, τοῦ ὄνυχος ἁρμονία] commiſſura ungulæ cum pede; *the Circle at the top of the Hoof.*

Suffrago [καμπὴ] *the Hough or Paſtern.*

Cirri, ſubcirri, *Fetlocks.*

Cauda, cauſes, *the Dock.*

Muſcerium, Setæ, Longiones, quibus muſcas abigunt equi; *the Tail.*

Juba [χαίτη] *the Main.*

Caprona [προκόμιον] *the Fore-lock.*

Criſta; *the Creſt.*

II. ASINUS (quaſi ἀσινὴς, qua voce *Homerus* & *Æſchylus* uſi pro *innocuo*; ut ingenioſè *Heinſius* in erudita & feſtiva laude Aſini) ὄνος, *an Aſs.* Cujus ſpecies ſunt

Onager (ὄναγρος) *the wild Aſs.*

Aſinus Monoceros Indicus, *the Unicorn Aſs of India.* De quo *Plin. lib.* 11. *Cap.* 37.

Aſinus domeſticus, *the tame Aſs.*

III. MULUS (à μῶλος, hoc eſt, *labor*; quia eſt animal viribus in labore eximium: & ἡμίονος, ſemiaſinus) *a Mule, or Moyl*, qui vocatur

Hinnus, ſi ex equa & aſino naſcatur:

Mulus verò, ſi ex equo & aſina.

Hoc ζῶον ἐπιγέγονον, ex diverso semine natum, *Sterile* esse tradunt omnes antiqui, *Varrone* excepto, qui affirmare ausus est, Mularum fœtus regionibus Africæ adeo non prodigiosos haberi, ut tam familiares sint incolis partus earum, quàm sint nobis Equarum.

IV. ZEBRA Indica, Mulo per omnia similis, nisi quòd fœcunda sit, & fimbriatis lineatisq; pilis miro aspectu videatur. Descriptionem ejus videas apud *Pigafetam in hist. regn. Congo.*

V. ELEPHAS (vel ab Hebræo *Alaph*, *discere*; quòd docilitate reliqua animalia superet: vel ab *Eleph*, *Bos*, quia magnum est animal, & βὲ augendi vocabulum.) *an Elephant.*

Partes ejus notabiles sunt:
- Proboscis, *Trunc.*
- Cutis cancellata, *wrinkled skin.*
- Dentes, Ebur, *Ivory.*

BISVLCORVM non *RVMINANTIVM* Classis.

BISULCA sunt vel non *Ruminantia*, vel *Ruminantia.* Prioris generis censentur

I. MONOCEROS, Unicornu, *the Unicorn.* An in rerum natura sit, vel fuerit, meritò dubitatur

II. ASINUS CORNUTUS Bifidus, *the horned and cloven-footed Ass*; quem reperiri scribunt in India, Scythia, & Africa.

RUMI-

RUMINANTIUM Classis.

RUMINANTIA dicuntur, quæ pabulum semel deglutitum, mox ad os regurgitans revolvunt, iterumq; dentibus comminuunt. Unde Ruminationis actum, *Apuleius* rumigare, *Quintilianus* & *Plinius* remandere, Græci μηρυκάζειν, μηρυκᾶν, παρὰ τὸ μηρύειν, quod est *revolvere*, dixerunt.

Hujusmodi Animalia quatuor habent *Ventriculos*, viz.

- Ventrem, Rumen [κοιλίαν] *the Cud.*
- Reticulum, [κεκρύφαλον] *the Paunch.*
- Omasum, [ἐχῖνον] *the Tripe.*
- Abomasum [ἤνυστρον] *the Honey-Tripe.*

Dividuntur in { *Cornigera.* / *Non cornigera.* }

E CORNIGERIS sunt.

I. BOS *domesticus*, qui, pro varia ætate & sexu, diversa nomina sortitur.

- Bos, *an Ox.*
- Taurus, *a Bull.*
- Vacca, *a Cow.*
- Juvencus, *a Heifer.*
- Junix, *a Stiere.*
- Vitulus, *a Calf.*

II. BOS *Silvestris*, cujus plures dantur species, viz.

Urus.

Urus { Jubatus, *the Owre.*
Lybicus, five *Catoblepa.*

Bifon { Magnus.
Jubatus.

Bonafus, *the Bugle.*
Bubalus Africanus.
Buffelus, *the Buffal, or Buff.*
Bos Strepficeros, *the wild Ox with wreath'd horns.*
Bos Scythicus Gibbofus; *the little Scythian Ox with a bunch back.* Qualis hodiè vifitur in auguftiſs. Regis noftri vivario, dicto *St. James's Park.*

III. OVIS (ab ὄϊς; ita enim antiqui dicebant, non, ut nunc, πρόβατον.) *a Sheep.* Cujus diverfa apud Latinos nomina funt, pro varietate ætatis & fexus, viz.

Ovis, *an Ewe.*
Aries, *a Ram, or Tupp.*
Vervex, *a Weather.*
Agnus, *a Lamb* { Subrumis, *Sucking.* / Abrumis, *Weaned.* }
Bidens, *a young Sheep with two teeth.*
Adafia, *an old Ewe that hath newly yean'd.*
Minæ, *Sheep wanting wool on their bellies.*
Apicæ, *Sheep of little bodies, and lefs wool.*
Lanatæ, *Sheep rich in wool.*

Species Ovium magis notabiles funt
Anglica / *Hifpanica* { ob lanæ mollitiem.
Æthiopica, quæ lanam non habet.
Turcica, Caudæ tam amplæ, ut eam fine vehiculo vix

vix ſuſtineat; *the Turkey Sheep with a great tail.*
Lybica, quæ aſelli magnitudinem æquat.
Chilenſis, non Lanata, ſed prolixis admodum villis veſtita, & quæ ſputum ejaculatur in vexantes. Hujus deſcriptionem ac iconem videre eſt apud *Georg. Marcgravium in Apendice ad Hiſtoriam Rerum Natural. Braſiliæ.*
Peruana, quæ quinquaginta oneris pondo ſuſtinere valet, & ad aliquot paſſuum millia vehit. Deſcribitur à *Benzone, hiſtoria Novi orbis.*

IV. CAPRA (à carpendis virgultis, ut *Varro, Cicero,* & *Nonnius*) Ἄιξ, *a Goat.* Cujus ſpecies ſunt

1. *Hircus domeſticus* [τράγος, fortè à τράγειν, & τραγεῖν, *edere*, quòd vorax ſit] *the houſe Goat.*
2. *Rupicapra* [ἄιξ ἄγειος, & αἴγαγρος *Oppiano Cyneget. lib. 2. vers.* 343.] Tridentinis & circumvicinis populis, *Camozza*, *the Rock-goat.* In animalis hujus ventriculo reperiuntur ſæpenumerò Globuli quidam adeo Cardiaci & Alexicaci, ut lapides Bezaardicos virtutibus longè antecellant; ſi credimus *Velſchio*, qui peculiarem de iis non ita pridem ſcripſit tractatum, titulo *de Ægagropilis.* Quem ideo conſulas velim.
3. *Dama* [νεβρὸς] cornibus, tanquam unco, prominentes rupes apprehendens, eoq; pacto tutam ſe reddens à venatoribus, *the mountain Goat with horns hookt at the top.*
4. *Caper Hiſpanicus*, the Spaniſh Goat.
5. *Ibex* [ἄιξ ἴξαλος *Homero*] ab ἰβύω, quod *Heſychius* exponit, *ferio.* Nam non raró cum magno impetu in venatorem fertur, eumq; præcipitat: *The Stone-bock.* De quo vide *Scaligerum ad Cardanum Exercit.* 207. *& in Ariſtotelis librum de Hiſt. Animal.* 2. *Sect.* 130.

6. *Caper*

6. *Caper Mambrinus*, auribus longiſſimis, quem deſcribit *Marcgravius*, *Hiſt. Braſil. l.* 6. *cap.* 10.

7. *Capra Strepſiceros*, the Anthelop, or Antelope of Barbary. Dicitur etiam *Gazella*.

8. *Capra Moſchi*, the Musk Goat. Hujus in folliculo colligitur odoramentum illud, quod *Moſchum* vocant. Ferunt odoratis paſci, ac potiſſimum Nardo; unde etiam Moſcho, *i. e.* ſanguini circa umbilicum collecto, odor concilietur. Conſule *Aldrovandum*, *Hiſt. Biſulcor. cap.* 10.

9. *Hircus Bezoarticus*, vel potius *Pazaharticus*; the Bezoar Goat: de quo adeundus eſt *Bontius de Medicin. Indor. p.* 46.

10. *Subak Scytharum*, auribus ita demiſſis, ut ſpectent ad terram; *the long ear'd Goat of Scythia.* Quæ lana ſeu pilis, facieq; & cornibus Ovem potius, quàm Capram referre videtur; judice *Aldrovando*, *Hiſt. Biſulc. cap.* 23.

11. *Fliris*, *Oryx* (παρὰ τὸ ὀρύττειν, ſeu ὀρύσσειν, *fodere*: quòd ad ortum accedente Lunâ, prioribus pedibus terram effodere dicatur.) Contrario veſtitur pilo, & ad caput converſo. Lege plura *in Aldrovandi Hiſt. Biſulcor. cap.* 25.

V. CERVUS (ἀπὸ τῶν κεράτων, quaſi κεράος, ut Feſtus tradit) ἔλαφος, (quaſi ἐλαφρὸς, i. e. *levis*, ob curſus velocitatem) *the Stag.*

De Cornibus Cervorum obſervare eſt; quòd Cervis anniculis (*Calves*, or *Fawns*) nondum cornua naſcantur; Bimulis verò oriantur ſimplicia & recta, ad ſubulonum ſimilitudinem: quamobrem [πατταλίας] ſubulones, (*Brocks*, or *Prickets*) eos per id temporis vocant venatores. Trimulis deinde biſida, & tunc *Sorells* nominantur.

tur. Quadrimis trifida, atque deinceps ramosa fiunt; indeque nominantur *Stags, or Bucks.* Constat tamen, in multo plures ramos ea dividi ante quartum annum. Ex *Novellis*, sive Typhis sanguine adhuc manantibus destillatur Aqua summè Cardiaca, *Rhizotica* dicta, contra Febres Malignas.

Ad *Cervorum* familiam spectant

Tragelaphus, qui Hirco & Cervo similis est (unde nomen) *the Goat-Deer.* Germani vocant *Brandthirsch*, quòd nigrioris coloris sit, quàm Cervus: quo etiam major est & robustior. In saltibus Bohemiæ vicinis frequens est.

Tarandus, *the Rein-Deer*; septentrionalibus, quibus familiaris est, *Rebenschier* dicitur. Tergori ejus tanta durities, ut thoraces ex eo faciant.

Rangifer (ita dictus duplici ratione; tum quòd in capite alta cornua, velut arborum ramos, gerat: tum quòd instrumenta, cornibus pectorique, quibus hyemalia plaustra trahit, imposita *Ranga* & *Loga*, patrio sermone, vocentur.) *Sanguis* ejus excellentissimum perhibetur *Scorbuti* remedium: & *Ungulæ* Spasmaticis prosunt.

Alces, Germanis *Elend*, *the Elk.* De quo *Cardan. lib.* 10. *de subtilit.* Ungulæ ejus, *Epilepsiæ* & *Hystericæ* affectioni summoperè opitulantur.

Dorcas (παρὰ τὸ δέρκω, *video*, quòd acutissimè videat) *Capreolus*, *the Roe-Buck*, Scotiæ perfamiliaris.

Pygargus, fera specie Cervi, quæ retriores partes albas habet: ideo & Pygargus dicitur, quia Græcè nates πυλὴ dicuntur. *Vetus Scholiastes.*

VI. RHINOCEROS, cui nomen à Cornu,

quod è naso pullulat, datum est. Cujus Cutis, instar Elephantinæ, rugosa admodum est, cum profundis plicaturis; adeoque crassa, ut ictui Japonicæ machæræ facile resistat. *The Horn-nose.*

BISULCORUM NON-CORNIGERORUM Classis.

E *NON-CORNIGERIS sunt*

1. CAMELUS [Κάμηλος] (vel ab Ebraico, *Gamal*; vel à κάμνω, *laboro*; est enim animal ad labores natum) *the Camel.* Cujus species sunt

- 1. *Camelus* propriè sic dictus, qui ratione regionis est vel
  - 1. *Arabicus*, qui vocatur *Hugium*, ingentis staturæ & roboris, pondo mille librarum ferens.
  - 2. *Bactrianus*, cui bina in dorso tubera sunt, unde Δίτυλος & Μονότυλος dicitur, oneribus ferendis & equitationi aptissimus.
  - 3. *Caspius*, qui unum in tergo tuberum, alterum verò in pectore, cui incumbat, gerit. Ut *Sam. Purcas. peregrinat. l. 6. cap. 1. §. 2.*
  - 4. *Indicus versicolor.*
- 2. *Camelopardalus* (à *Camelo* & *Pardale* nomen sortitus) modernis *Giraffa*; tantâ in anterioribus proceritate, ut diductis latissimè tibiis cibum & potum capere cogatur.

cogatur. Corporis vaſtitate Camelum, macularum varietate Pardum imitatur. Reperitur in Africa, apud Troglodytas, & in Æthiopia.

3. *Dromedarius*, minoris quidem ſtaturæ, ſed curſus velocioris: Unde & nomen habet (nam Δρόμ☉ Græcè curſus velocitas appellatur) *the Dromedary*. Centum & amplius milliaria uno die pergere ſolet.

BISULCORUM NON-RUMINANTIUM Claſſis.

I. SUS [ὗς] *a Swine*. (ſic dictus forſan a θύω, *macto* & *ſacrifico*, quia id animal ſacrificiis accomodatum: *ut Varro, 2 de re ruſtic. cap. 4.*) Cujus varia occurrunt nomina, *viz.*

Porcus [χοῖρ☉] quaſi *ſpurcus*, quòd ſe cœno & limo immergat: *a Hog.*

Scropha [γρομφὰς, σκρόφα] Porca quæ ſæpius peperit; *an old Sowe.*

Verres, porcus non caſtratus, & manſuetus; *a Bore.*

Aper, a wild Bore.

Maialis, verres caſtratus, *a Gelt Hog, or Barrow Pig.*

Ejus ex Carne & aliis conficiuntur (1.) Pernæ, *Gamons of Bacon*; (2.) Callus aprugnus, *Brawn*; (3.) *Iſicia, Sauciges*; (4.) Profecta, *Fricaces of Sweet-breads*; (5.) Lucanicæ, *Andulia's*; (6.) Faliſci, Farcimina, *Puddings*; (7.) Funduli, Hiræ, *Chitterlings*; (8.) Botelli, *dryed Puddings*; (9.) Apexabones, *Harſlet-Puddings*; (10.) Tomacula, *Liverings*; (11.) Offa, *a Pudding-pie*; (12.) Afratum,

tum, *a kind of meat of Swines-flesh, like froth*; (13.) Tuceta, *minced meat*; (14.) Sartuli, *Hogs-flesh mixt with meal and fryed*, &c.

Ad genus suillum referuntur

Taxus porcinus, the Pig-badger.
Sus Cornutus, the Horned Swine.
Babiroussa, seu *Porcus Indicus*, in quo plurima miranda. Ejus & descriptionem, & effigiem videre est apud *Cl. Thom. Bartholin. Histor. anatomic. cent. 2. hist. 96.*
Porcus Americanus, à *Marcgravio* descriptus, *l. 6. Hist. Brazil. cap. 7.*

II. HIPPOPOTAMUS, qui parte anteriore bubulam figuram, reliquo corpore suillam refert; *the River-Horse, frequent in Nile.* Hunc bestiam illam esse immanem, quam in libro *Job* descriptam legimus, sub nomine *Behemoth*, rationibus plurimis probat πολύγλωττος ille *Sam. Bochartus in Hierozoic.*

Dentes ejus, in annulos tornati, plurimùm valere creduntur adversus *Spasmum flatulentum*, nostro idiomate *the Cramp* dictum.

Quadrupeda DIGITATA sunt vel Ζωότοκα, *Vivipara*, vel ᾠοτόκα, *Ovipara*: &c.

VIVIPARA rursum vel { *Fera.* / *Domestica.* / *Dubia.* }

Ex-

Ex FERIS ſunt

I. LEO [λέων, παρὰ τὸ λάω, *video*; quòd perſpicaci præ cæteris oculorum acie polleat.] *the Lion.* Cui affines ſunt Feræ (1.) *Mitzli*, (2.) *Quamitzli*, (3.) *Macamitzli*; de quibus videatur *Nierembergius lib.* 9. *cap.* 24.

II. PARDUS (ſeu ab ἄρδω, *irrigo*; quòd ejus pellis nigris maculis quaſi irrigata ſit: ſeu ab ἀρδαλόω, *inquino*, quòd iis quaſi inquinata ſit.) *Leopardus* (quaſi ex Leæna & Pardo genitus) & *Panthera* (quòd omni-fariâ feritate ſit prædita [Fœmina ſcilicet] nec crudelitatis unquam etiam manſuefacta oblivifcatur.) *The Leopard, or Panther.* Cujus ſpecies quædam eſt

Daſypodes pinnus, ſicut vocant Hiſpani, *Theotochtli* Indi; quem exactè deſcriptum invenias *à Nieremberg. l.* 9. *c.* 1.

III. LYNX [λύγξ, ἀπὸ τῆς λύκης, à *Luce*; quòd omnium animalium acutiſſimè videat: undè nomen factum eſt fabuloſo iſti *Lynceo*, qui acie oculorum penetrare dictus terram ipſam, videreque ea, quæ apud inferos fierent; ut *Apollonius* in *Argonauticis* ait; eo quòd primus repetiſſet æris & argenti fodinas] *the Lynx.* Pellis ejus maximo venditur pretio, per totam Europam.

IV. TYGRIS (nomen à velocitate datum, à Medis, qui *tigrim* ſagittam vocant, putatur) *the Tygre.*

V. URSUS (vel ab Hebræo UR, ob igneam animantis indolem; vel à ſupino verbi *urgeo*, quia animantes alias urgendo & impellendo proſternit) ἄρκτος (ab ἀρκέομαι, quòd ſine externo alimento hyemem totam tranſigat.) & δασύτριχος, hirſutus: *The Bear.*

VI. LUPUS (à λύκος, K in P. mutato, à rabie rapacitatis) *the Wolf.* Cujus ſpecies ſunt Lupus

1. *Vul-*

1. *Vulgaris*, the common Wolf.
2. *Aureus*, qui minor eſt lupo communi,ſed voracitate par; in Cilicia & Turcia frequens.
3. *Scythicus*, qui in ultima *Scandinavia*, poſt *Norwegiam* & *Gothiam*, reperitur; perpetuò iracundus & rabie percitus. Germani, ab acie unguium, quibus maximè ſævit, *Grimme-Claw* vocant.
4. Marinus, *the Sea-Wolf*; animal amphibium, magnitudine Urſi, pelle adeo durâ, ut gladiis penè ſit impenetrabilis. Pellis ad veſtimenta militum gregariorum ac nautarum adhibetur.

VII. GULO (à voracitate inſatiabili) *the Glutton*. Qui veſcitur cadaveribus, tantumque devorat, ut tympani inſtar infletur. Plenus, anguſtiam duarum arborum aut rupium ingreditur, & vi per infernas & ſuperas partes excrementa extrudit, rurſumque ad cadaver regreſſus ſeſe implet. Unde *Scaliger Vulturem quadrupedem* vocat. Reperitur in *Lithuania*, *Muſcovia*, & aliis ſeptentrionalibus regionibus.

VIII. DABUH Arabum, Africanis *Seſef* dicta; magnitudine & forma Lupum referens, quæ etiam ſepulta cadavera eruit. Fortè eſt eadem cum veterum *Hyæna*; quod & *Geſnero* placuit. Sanguis hujus feræ pro potu venatoribus inſervit: & melle rariſſimo conditus, in pompis nuptialibus propinatur.

IX. VULPES (à celeritate, κατὰ Συγκοπὴν, pro *volipes*, quòd pedibus quaſi volet.) Ἀλώπηξ (παρὰ τὸ ἀλῶ & ὦπας, à fallendis oculis) *the Fox*. Cujus ſpecies quædam eſſe videtur

Vulpes Americana, *Mapach* dicta, Anglicè *Ratton*. Quæ illud ſibi peculiare habet, quod aquæ injectum, quicquid offertur, prius anterioribus pedibus lavet & ver-

verſet, quàm ori admoveat. Iconem hujus peritè delineari curavit, & *Muſæi ſui lib. pag.* 319. inſeruit *Cl. Ol. Wormius.*

Digitatorum SEMIFERORUM Claſſis.

SEMIFERA vocamus, quæ licet feris ſint inſtructa moribus; ob parvam tamen corporis molem, ab hominibus facilè regi & domari poſſunt. Cujuſmodi ſunt.

I. SIMIA, & nonnunquam *Simius* (vel à depreſſis & *ſimis* naribus: vel, quod *Voſſio* magis placuit, quaſi *Mimia*, à μιμεῖσθαι, *imitari*; quia cum homines non ſint, homines tamen imitantur. Quod ipſum indicat *Claudianus lib.* 1. *in Eutropium.*

Humani qualis ſimulator ſimius oris.)

[Πίθηκος, παρὰ τὸ πείθεσθαι ὑφ' ἡμῶν, quia facilè ab hominibus perſuadeatur] *the Ape.* Cujus variæ ſpecies ſunt, *viz.*

1. *Babio*, the Baboon. Dicitur etiam *Papio*, & Germanis *Pavion.*
2. *Cercopithecus* (i.e. *Simia Caudata*; κέρκος enim *caudam* ſignificat, & πίθηκος *ſimiam*) *the Monkey.* Qui eſt vel *Barbatus*, vel *Erectus*, vel *Leoninus*, vel *Moſchatus*, vel *Ambiguus.* De quibus differentiis conſulendi *Marcgravius & Johnſtonus.*
3. *Cercopithecus Minor*, the Marmoſet.
4. *Cynocephalus* (à canino capite) *Æliano*, Κυνοπρόσωπος (quòd faciem habeat caninam) *the Dogs-Headed Monkey*: ingenio ſingulari, & proxime ad humanum acce-

accedente. In Ægypto quippe (ubi in facris nutriebantur olim, ut inde tempus Synodi Luminarium fcire poffent) difcunt ad quemlibet Epiftolas deferre: & obfervavit *Bellonius*, qui nummos hero deferendos, manu protensâ, à fpectatoribus exigerent. Hujus generis unum in aula fua fervabat *Carolus* I. olim Rex nofter; fed, poft biennium, fclopeto confici juffit, ob infignem falacitatem. Fuit enim tam folutiffimum animal, ut, ad primum puellarum aulicarum confpectum, libidine effervefceret, & in amplexus ruere auderet.

5. *Satyrus Indicus*; *Orang Outang*, Indis; & *Homo Sylveftris*, dictus *Nicol. Tulpio* (qui ejus tum effigiem, tum admirandum ingenium communicavit in *Obfervat. Medicar. lib.* 3. *cap.* 56.) *the Drill.* De quo mira retulit *Gaffendus*, in *vita Peirefcii.*

II. *Upalim*, fera Cercopitheci Æthiopici magnitudine. Pellis autem quafi cocco tincta rubet, maculis aliquot in locis confperfa. Caput inftar globi rotundum. Uti defcribitur ab *Ambrofino Hift. Digitator. lib.* 9. *c.* 9. & *Johnftono lib. de Quadrup. pag.* 145.

III. *Tamandua Guacu* Brafilienfis, Congenfibus (ubi & frequens eft) *Umbulu*; Belgis verò, *de groote Mierneter*, the *great Ant-eater* (quia formicis vefcitur; linguam prælongam exferens, formicarumque tumulo tam diu imponens, donec formicis plena fit, quas deglutit. Tefte *Marcgravio Hift. Brafilienf. lib.* 6. *cap.* 4. ubi & extat animalis hujus icon: ut & alterius, *Tamandua-i*, i. e. *the leffer Ant-eater*, dicti.)

IV. *Ai*, five *Ignavus*, *the Sluggard.* Animal magnitudine vulpis, fed adeo ignavum & tardigradum, ut unius diei fpacio vix quinquaginta paffus pervadere poffit. Hujus

Hujus iconem videre eſt in *Ol. Wormii Muſæo.* Luſitani *Perillo ligero*, ſeu *caniculam agilem*, per antiphraſin, vocant: aliquando *Priguiza*, i. e. *Pigritia.*

V. TATU, ſeu *Armadillo* Hiſpanicè (quia eſt animal Cataphractum, cruſta undiq; tectum, militari & cataphracto equo perſimile) *the Armadillo.* Specubus, cuniculi more, conditur; unaq; nocte ſpatium leucæ excavat: ſi credere fas ſit *Nierembergio Hiſt. Exot. l.* 9. *cap.* 6.

VI. TAXUS, etiam *Daxus* (fortè à Græco δασὺς, hirſutus & villoſus) *the Badger, or Brock, or Bawſon.* Cujus ſpecies videtur

Heyrat, ſive *Taxus Americanus*, beſtia magnitudine Cati, mellis avidiſſima, ideoq; apum opificium ſedulò in arboribus inquirens.

VII. CASTOR (quaſi γάστωρ, quia eſt animal *ventricoſum.* Ideoq; ridiculi ſunt, qui à caſtrando deducunt; quaſi venatoribus viſis, conſcius ſe propter teſticulos peti, eoſdem dentibus evellat, & abjiciat. Parvos enim habet, & ſpinæ adhærentes, qui, ſuperſtite ipſo, avelli non poſſunt.) *Fiber* (quòd φίβρους habeat pilos, i. e. *molles:* undè levicula mutatione aliud nomen ejus *Beter*, quomodo Belgis vocatur *Bever*, Gallis *Bievre*, Italis & Hiſpanis *Bevaro*: ut *Voſſio* placuit.) *the Bever, or Caſtor.*

VIII. LUTRA (ab Æolico ἐλύδρις, pro ἐνύδρις, ſive ἐνυδρὶς, quòd in aqua utplurimum verſetur; quomodo *Lutram* Græci vocant: nempe generali nomine, cum propriè omnia Aquatica ſint ἔνυδρα. Æolos, eorumq; exemplo Latinos N. in L. mutare, ſatis conſtat: unde νύμφη, *lympha*; ex quo νυμφόληπτοι, *lymphatici*; teſte *Euſtathio*) *the Otter.* Cui congeneres videntur Lutræ Americanæ, *Saricovieme*, & *Carygueibeju.* Priorem deſcribit *Ambroſinus*,

D

brosinus, *Hist. Digitat. l.* 2. *c.* 13. alterum *Marcgrav. Hist. Brasil. l.* 6. *c.* 9.

IX. MUS ALPINUS, *Marmota*, nonnullis ἀρκτόμυς (ob similitudinem, quam cum mure & urso gerit.) qui capite leporem refert, magnitudine cuniculum, aurésq; tam breves habet, ut vix supra caput emineant. De *Interioribus*, observationes *Severini* (*Zootomiæ Democrit. pag.* 325.) hæ sunt. Testes aliquantulum superiores. Cœcum peramplum, ventriculi modo, internè asperum & reticulatum, in quo valva insignis introrsum externè. Hepar multifidum, septenis lobis distinctum. Cystis fellis cholidochi valvula ad Duodenum. Splen longus hirundinis majoris modo. Ureteres non recto ductu descendentes à renibus, sed dorso adhærentes & exigui.

X. ICHNEUMON (ab ἰχνεύω, *investigo*; sive quòd instar canis venatici investiget Crocodilum, & Aspidem, eorumque ova observet, quam rationem affert *Gesnerus*: sive potiùs quòd rostro suo (id simile rostro suillo) cibum ruspetur & investiget; unde & ὕλλος ab ὗς dicitur *Pisidæ* in Ἐξαμέρῳ.) hodie, teste *Bellonio*, *Mus Pharaonis*, seu *Ægypti* vocatur: & *Æliano Mus Indicus*; *The Egyptian Rat.* Amphibium est animal, magnitudine felis, sed longius, pilis instar pili lupini duris, albicantibus per intervalla & leucophæis. Hepate Crocodili delectari, & ideo in dormientis ventrem irrepere, communitèr traditur. Illud sibi peculiare habet, quòd meatum quendam habeat extra foramen excrementi peramplum, undiq; pilis cinctum, pudendo muliebri non dissimilem, quem magno urgente æstu, loco excrementi interim clauso, aperire solet. Hinc scriptores omnes indiscriminatim, *Ichneumones* omnes & mares & fœminas esse arbitrati sunt.

XI. HYSTRIX (à θρὶξ, & ὗς, *pilus* & *sus*, ut ad verbum

bum sonet, *sus pilos habens*: unde proverbium θρὶξ ὕστριχος, *histricis seta.*) *the Porcupine.*

XII. ERINACEUS (fortè ab *hærendo*, quia fructus, similiaq; ejus tergi aculeis infixa hæreant: pro qua sententia est locus *Plinii lib.* 8. *cap.* 37. Præparant hyemi & Erinacei cibos, ac volutati supra jacentia poma affixa spinis, unum non amplius tenentes ore portant in cavas arbores.) *Echinus terrestris* (ἀπὸ τοῦ μὴ δύνασθαι ἔχεσθαι διὰ τὰς ἀκάνθας, ὅ ἐστιν ὁ ἀκράτυλος, quòd ob aculeos teneri non possit.) *the Hedghog*, or *Urchin.*

XIII. MUSTELA (vel à *Mus*, *tela* enim vocis productio est, ex sententia *Vossii*: vel à μῦς & σίλλω, quòd mures è cavernulis surripere credatur) *the Weasel.* Cujus species censentur

1. *Mustela Silvestris.*
2. *Hermellanus*, the Ermin.
3. *Viverra* (quòd vi verruncet, i. e. Animantes à cuniculis expellat) *the Ferret.*
4. *Furo* (seu quod more *furis* prædam, noctu surripiat: seu à *fureo*, i.e. obscuro colore) the *Fitchet*, or *Fitchaw.*
5. *Putorius* (quia putidum ex ore halitum, semper expirat) *the Polcat.*
6. *Martes* (à ferocia, quia *Martia*, sive pugnax est.) *the Marten*, *or Martern.* Excrementa moschum spirant. Pellis pretium ingens.
7. *Mustela Zibellina*, Aristoteli *Satherius*, Nipho *Cebalus*, Alciato *Mus Sarmaticus* & Scythicus; *the Cebal*, *or Sable.* Quam *Agricola* paulò minorem Marte facit, totam obscuro colore fulvam, præter guttur, quod cinereum est. Frequens est in extremis *Muscovitarum* silvis. Præstantissimæ sunt pelles, quas *Tartari* & *Lappones* mittunt.

 XIV. GE-

XIV. GENETTA (unde nomen desumptum sit, ignoratur). *Cattus Hispaniæ*, & *Genethocatus*; nonnullis *Panthera minor*; the Genet, or Genet-Cat.

XV. ANIMAL ZIBETHI, Græcis modernis *Zapetion*, Scaligero *Catus Zibethicus*, aliis *Civetta*, & Bellonio *Hyæna odorata*, *the Civet-cat.* Folliculum circa inguina gestat, in quo odoramentum, Zibethum dictum, colligitur: de cujus materia, generatione, usu, collectione, extractione, optimè scripsit *Petrus Castellus Romanus*, in Exetasi *de Hyæna Odorifera*, quam ad calcem *Hist. suæ de Quadrup.* apposuit *Johnstonus.*

XVI. FELIS (à φῆλος, *fallax*, impostor; est enim animal callidum & fraudulentum: unde *Felon, a Thief*) *the Cat*: quæ est *Domestica*, *House-cat*; & *Silvestris*, *Wild-cat*; *Syriaca* multis punctis interstincta, *the Cyprus-cat.*

XVII. LEPUS (à Græco vocabulo antiquo, quòd Æoles eum Bœotii λέποριν appellabant; ut *Varro ipsemet* 3. *de R.R.* deduxit, & post eum *Scaliger* in suis *de Causs. L. L.* libris *cap.* 179.) λαγωὸς, & δασύπους; quòd mollissimè, propter villosos pedes, incedat.) *the Hare.* Post primum congressum superfœtat, ut verè *Poeta* scripserit:

Prolis amans, gignit fœtus, lactatq; tenellos,
Dumq; superfœtat, dum parit, usq; coit.

Non est ergo mirum, catulos prægnantes in dissecto lepore inventos; quod apud Ælianum legimus. *Amatus Lusitanus* tradit, animal facie & magnitudine leporis in India vagari, quod incolæ tam diu baculis cædunt, donec moriatur, Mortuum pelle nudant, & carnem ex ictibus lividam conterunt, manibusq; quasi ad pastam redigunt; quam pellibus ejusdem animantis involutam, *Moschum* nominant.

XVIII. CU-

XVIII. CUNICULUS (ab eo, quòd ſub terra *cuniculos* ſibi ipſe fodere ſoleat, ubi lateat in agris) *Vegetio*, Lepuſculus; & *Straboni*, Lepus foſſor; *the Coney or Rabbet*. Recens natus & adhuc impilis, *Liberis*, *Laberis*, & *Laurix* indigitatur (fortè à voce λεβηρὶς, quæ Græcis antiquis ὁ τῆς ὄφιος γῆρας, ſerpentis ſpolium) unde *Leveret*. Differentiæ à colore, magnitudine & loco ſumuntur. Huc etiam refertur

Porcellus Indicus, ſive *Guinienſis*, *the Ginny Pig*, cujus Anatomen accuratiſſimè adminiſtravit immortalis *Entius*.

Nierembergius H. E. lib. 9. *cap.* 7. novem Cuniculorum Indicorum ſpecies obſervat; qui proinde videndus.

XIX. SCIURUS (à Σκία, *umbra*, & οὐρα, *Cauda*; quòd cauda ſibi umbram faciat.) ἴππουρος, & καμψίουρος (fortè ἀπὸ τοῦ κάμπτειν, à *flectendo*, quòd clunibus inſidens caudam ſupra dorſum flectat) *the Squirrel*. Cujus variæ ſunt ſpecies, *viz.*

1. *Sciurus*, ſive *Mus Ponticus*, ita *Ariſtoteli* dictus & *Plinio* (quòd ex regionibus circa *Pontum*, olim ad uſum & veſtitum peteretur.)
2. *Sciurus*, ſive *Mus Getulus* (à *Getulia*, ubi frequens eſt.
3. *Sciuri Indici*, quorum ſex differentias invenies in *Nierembergii H. E. lib.* 9. *cap.* 34.

XX. GLIS (ſeu à *gliſco*, hoc eſt *creſco* & *pingueſco*; quia Glires pingues efficit ſomnus; ut *Martialis lib.* 13. *Epigr.* 59.

Tota mihi dormitur hyems, & pinguior illo
Tempore ſum, quo me nil niſi ſomnus alit.

Seu ex Æolico γίλειος, pro ἔλειος, per Syncopen, ut ex γάλανος, pro βάλανος; glans. Glis eſt ἔλειος μῦς, quaſi di-

cas

cas *arboreus* vel *ſilveſtris mus*; ſic deducente. *Cl. Salmaſio in Exercit. Plinian.*) *the Dormouſe.* Plus quàm unam hujus animantis ſpeciem in India obſervavit *Nieremberg. H. E. lib. 9. cap.* 75.

XXI. MUS [μῦς] (vel à μύειν, quod eſt abdere ſe in latibula, ſive *inlatebrare:* vel à Perſico *Mus*, quod idem ſignificat.) *the Mouſe.* Cujus familiæ ſunt Mus

1. *Avellanarius, the Hazel-mouſe.*
2. *Araneus, the Hardſhrew, or Spitemouſe, or Erdſhrew.* Qui à figura, nomen *muris*; ab agilitate, vel à venefica qualitate, *aranei* nomen accepit.
3. *Norwegicus*, (quia *Norwegiæ* peculiaris eſt) è nubibus quandoq; decidens, paſcuis & ſegetibus cladem inferens ingentem. De quo luculenter ſcripſit *Cl. Ol. Wormius in ſuo Muſæo prope calcem.* Ubi & Iconem & Sceleton videas ad vivum uſq; depicta.
4. *Aquaticus*, cujus meminit *Ariſtoteles* in libro *Mirabilium*, & cui *Bellonius* tres meatus aſſignat, unum pro fæcibus, alterum pro urina, tertium pro fœtu.
5. *Indicus*, dictus *Coyopollin*, à *Nierembergio* deſcriptus *H. E. lib. 9. cap.* 5.

XXII. SOREX (quòd in modum ſerræ res arrodat & præcidat) ὕραξ (quoniam roſtrum ſuillo perquàm ſimile habet) *the Rat.* Qui, eſt vel

1. *Domeſticus, the Houſe-Rat.*
2. *Aquaticus, the Water-Rat.*
3. *Moſcardinus*, Italiæ proprius.
4. *Muſcoviticus*, ſive *Odoriferus.*

XXIII. TALPA (κατὰ μετάθεσιν pro *tapla*, vel, *tupla*: nempe à cæcitate, ex Græco τυφλά: vel a Græco θάλπω, *fodio*;

fodio; quod Etymon reſpexiſſe videtur *Virgil.* 1. *Georg.*

Aut oculis capti fodêre cubilia talpæ.)
the Mole, or Want, or Wont. Rara in extis hujus animalis obſervata à *Severino* (*in Zootomia Democrit. pag.* 317.) hæc ſunt (1.) Præterquam quòd nullum Colon, inteſtinaq; reliqua ferè uniformia; nullum etiam Cœcum. (2.) Teſtes intrò conditi, colore tamen nigro: neq; in loco, qui proximè renibus eſſe ſolet (puta in Daſypodis) ſed à lateribus veſicæ, in infimia abdominis cavitate. (3.) Renes conjuncti proximæ venæ Cavæ puſillo, ſive ſpatio Emulgentium. (4.) Fel pro corpore majuſculum, cum conſpicuis cholidochis. (5.) Ventriculi janitor linea quadam tranſverſa veluti ligatus atq; diſtinctus. (6.) Vaſa ferentia ſuffulta Ureteris. (7.) Larynx, qualiş in Teſtudine terreſtri; mutum enim animal. (8.) Panniculus carnoſus totus & mirè commiſſus cuti, *&c.*

XXIV. CANIS (à canore latratus, quòd voce ſigna edere ſoleat, & homines commoneſacere: unde *Præfectus cuſtodiæ* dicitur) *κύων* (*παρὰ τὸ κύω, amo*; quia pronior eſt in venerem.) *the Dog.* Qui eſt

Catenarius, a Ban-dog or Tie-dog.
Moloſſus, Bellicoſus Anglicus, *a Maſtif.*
Leporarius, Scoticus, *a Grey-hound.*
Venaticus, *a Hound.*
Venaticus minor, *a Beagle.*
Sagax, a *Blood-hound*, or *Talbot.*
Agaſæus, a *Gaſe-hound.*
Terrarius, a *Terrier.*
Vertagus, a *Tumbler.*
Hiſpaniolus Aquaticus, a *Water Spaniel.*
Hiſpaniolus Agrarius, a Land Spaniel.
Villaticus, a Houſe Dog.

Lupa-

Luparius, a Wolf-dog, or Iriſh Greyhound.
Melitenſis, a Lap-dog.
Indicus, a Naked-dog.
Iſlandicus, *Friſius*, a Shock.
Degener, a Cur.
Lyciſcus, a Mongrel, engendred of a Wolf and a Bitch.
Canis Perdicum venaticus, *a Setting-Dog*. Hactenus de *Viviparis*.

Digitatorum OVIPARORUM *Cute tectorum* Claſſis.

QUádrupeda OVIPARA vel *Cute* teguntur, vel *Teſta* ſive *Cruſta*.

CUTANEORUM claſſem conſtituunt

I. RANA (à ſua voce, *Ra*, *Ra*, judicio *Varronis lib.* 4. *de L. L.*) Βάτραχος (παρὰ τὸ βοὴν τραχεῖαν ἔχειν, quòd raucam, aſperamq; edat vocem, quæ *Coaxatio* eſt) *the Frog*; quæ ovo recens excluſa, nondumq; integrè formata γυρῖνος, *Gyrinus* dicitur, *a Tadpole*. Hujus ſpecies eſt

1. *Ranunculus viridis*, *Calamites* (quòd inter arundines & calamos verſetur) *the Green Frog*, *or Ruddock*.
2. *Rana Temporaria* (quia diu vivere nequit) *the ſhort-liv'd Frog*.

II. BUFO (fortè quòd in appropinquantes maximo impetu ſpiritum efflat: vel à βύβος, i. e. *plenus*, *confertus*; quia

quia viſo hoſte, ſpiritu ſuo intus cohibito ſeſe inflat: vel à *βουβὼν*, qui inguinis eſt *tumor*; tumida enim beſtia eſt, unde Noſtratibus proverbium, *Swollen like a Toad.*) *Rubeta* (ut inter *rubos* frequentiſſimè verſans) *the Toad.* Qui eſt

Geophagus (terra enim victitare creditur) qui maximè venenatus exiſtit, adeo ut urina etiam in homines ejaculata inficere & interficere tradatur: & ſub ſalvia ſæpe ſtabulatur.) *the red poyſonous Toad.*
Gibboſus, *the Hunch-backt Toad.*

Helmontius (*in tumulo peſtis. p.* 76.) à *Butlero Hyberno* edoctus, ex Bufonis cadavere, & terra ac animalculis, quæ ad focum ſuſpenſus, intra triduum, in patinam ceream evomere ſolet, trochiſcos cum tragacantha & cerea illa patina format; qui ad mammam ſiniſtram geſtati contagium peſtilentiale arcent, & loco alligati virus extrahunt. Sed de hujus promiſſi veritate nil certi experimento fide dignorum virorum conſtat; licet quamplurimi periculum fecerint in nupera Peſte *Londinenſi*, anno ſuperiori, *viz.* 1665.

III. LACERTA (à *lacertorum* humanorum ſimilitudine) Græcis veteribus Σαῦρος, & σαῦρα, modernis Κολισαῦρα, *the Lizard.* Quæ eſt vel

1. *Vulgaris*, *the common Lizard.*
2. *Viridis*, *the Green Lizard.*
3. *Chalcidica flexuoſa* (nomen à *Chalco*, ſeu ære, quòd dorſum ejus lineæ æreæ percurrant, datum eſt) *the Lizard with yellow ſtreaks along the back.*
4. *Cypria ſcincoides*; the *Cyprus Lizard reſembling the fiſh* Scincus.

5. *Cauda bifurcata*, the forked-tail'd Lizard.
6. *Stellio* (à ſtellato dorſo) *the Swift.*
7. *Venenata* {terreſtris, *the Land* / aquatica, *the Water*} *Newt or Evet.*
8. *Indica*, de cujus variis ſpeciebus conſulatur *Marcgravius*, *H. Braſil. l.* 6. *c.* 11.
9. *Salamandra aquatica*, *the water Salamander.*
10. *Salamandra terreſtris*, *maculis luteis diſtincta.* (Nomen eſt à Græcis, quibus itidem eſt Σαλαμάνδρα. *Martinius* conjectat ſic dici, quia prope σαῦλον habet μάνδραν; nam ſtabulari gaudet juxta loca humida.
11. *Scincus terreſtris.*

Cordilus, *Uromaſtiges* (quia continua caudæ agitatione ſeſe diverberat.) Bellonio *Crocodilus terreſtris*, (quoniam primo aſpectu Crocodilo Nilotico aſſimilatur: verùm poſtea ab ipſo diſcrepare aſſeverat; quia hoc animal caudam in modum clavæ tuberculis eminentioribus aſperam gerit. Quapropter corpora, quibus appropinquat, atrociſſimè diverberare dicitur. Unde *Caudiverberæ* nomen ſibi vendicavit.)

IV. CHAMÆLEON (quaſi *parvus Leo*; nam χαμαὶ in compoſitione imminuit, contra quam βῦς & ἵππος, quæ ἐπιτατικὰ ſunt.) *the Chameleon.* Qui eſt

Varius (2.) *Cinereus* (3.) *Niger.* Quorum icones perita manu exſculptas exhibet *Cl. Johnſtonus Tabul.* 79. *Hiſt. Nat. de Quadrup.*

De Internis partibus hæc habet *Gaſſendus* (*in vita Peireſcii*, *lib.* 5. *p.* 325.) Anatomicis notatu digniſſima. (1.) Unicum Inteſtinum, non circumvolutionibus, ſed curvaturis ſolùm productum. (2.) Excrementum ſatis liquidum, niſi qua parte ad anum accedit. (3.) Hepar bifidum, & ex gibba parte quidem ſanguinem in cor auri-

auriculatum infundens: at non superstite ascendente descendentéve caudice venæ, sed venæ quoq; aliæ ad cæteras partes directè procedunt. (4.) Pulmo inflatus abiit in membranam tenuissimam, toti animali in ambitu æqualem. (5.) In imo ventre nullum Peritonæum, sed membrana solum partes dextras à sinistris dirimens. (6.) Non item Lien, non Vesica, non Renes; sed Carunculæ solum observatæ sunt, quæ Genitalia fortè fuerunt. (7.) Lingua pedalis propè longitudinis. (8.) Rerum objectarum colores non induebat. (9.) Oculi non movebantur conjugati; sed uno aliquorsum spectante, alter vel staret immobilis, vel in aliam partem deflecteretur.

V. CROCODILUS [κροκόδειλος] *παρὰ τὸ τὰς κρόκας φοβεῖσθαι,* quod littora timeat; nam δειλὸς *timidus* est.) Turcis *Kimsac*, Indis *Allegater*; *the Crocodile.* Quem verum esse Jobi *Leviathan* luculenter demonstrat *Cl. Bochartus, Hierozoici lib.* 1. *cap.* 7.

Oviparorum CRUSTA *tectorum* Classis.

DIgitata Ovipara CRUSTACEA sunt

I. TESTUDO (à tegmine testaceo) χέλυς, & χέλις, (à χέω, capax sum.) *the Tortoise.* Quæ est vel

Terrestris (Græci χερσαῖαν vocant) the *Land Tortoise.* De cujus interioribus legas *Severinum in Zootom. Dem. par.* 4. *pag.* 321.

Aquatica [ποτάμιον χελώνιον nuncupant) *the Water Tortoise.*

Marina [χέλυδρος, quasi χέλυς ἔνυδρος] *the Sea Tortoise.* In qua dissecta quæ notavit Severinus (Zootomiæ De-

mocrit. par 4. p. 321.) rariora hæc ſunt. (1.) Omentum nullum. (2.) Cœcum nullum, ſed Inteſtina supernè deorſum gracileſcentia: contrà quàm in cæteris Quadrupedis. (3.) Veſicæ cervix inteſtino recto intrò reſpondens, ut utriuſq; excrementa uno ductu exitum habeant, ut in genere Gallinaceo. (4.) Lien rotundum inſtar ovi, inteſtino ſuperiori alligatus. (5.) Renes plani & oblongi, quaſi ex parvis pluribus compoſiti. (6.) Cor uvidum cum vaſis valde implexis in primo exortu; & Auriculæ magnæ ac pendulæ tenui membrana præditæ & nigreſcentes. (7.) Pulmones ampli, multo inferius quam cor deſcendentes.

Lutaria [Græci χελώνην πηλαμίδα vocant] quia ſtabulatur in locis cænoſis; *the Mud Tortoiſe.*

Cægado di terra, quæ teſta nigra tegitur, cui multæ figuræ hexagonæ ſunt inſculptæ.

Tantum de Quadrupedis.

Reſtant adhuc EXOTICA quædam *Rariora*, & *Dubia* (ignorant enim Zoographi, ad quod Genus proprie referri debeant) cujuſmodi ſunt

I. TLACAXOLOTL, rarum Animal, tauro grandius, ſaxorum & ſolitudinum incola, & humana ferè facie. Humanum conſpectum non reformidat, neq; ſagittarum ictibus occumbit; tergus enim impenetrabile eſt.

II. CABIM, animal in Java haud infrequens, cujus una virtus mirifica eſt. Nam ſi ejus oſcilli extremitatem aliquis geſtet, quantumvis mille tranſverberatus vulneribus, ne guttulam ſanguinis dabit. Si credere fas ſit *Nierembergio, Hiſt. Exotic. lib.* 9. *cap.* 3.

III. MA-

III. MARIPETUM (quia cum ſenuerit, ſponte mare ingredi traditur, & inibi paulatim transformari in piſcem) apud *Japones* in regno *Goto* extans; animal magnitudine canis, cruribus brevibus, ad eſum humanum percommodum: referente *Aloyſio Almeida*, cum periculo omnis fidei, & confirmante tamen *Nierembergio*, *Hiſt. Exot. lib.* 9. *cap.* 49.

IV. DANTA, *Tapirouſſu*, Mulo ſimilis, ab eodem *Nieremberg.* deſcripta, *lib.* 9. *cap.* 65.

V. CAPPA, animal aſino grandius, nigrum, villoſum, ferox, canibus infeſtum. Obvium quemq; raptat, non ſecus ac lupus pecudem. Deſcribit *Nieremberg. lib.* 9. *cap.* 71.

VI. EJULATOR (infantilem ſimulans ploratum) forma & mole canem leporarium imitans; *the Cryer.*

VII. SU, *Succarath*, apud Patagones frequens. Leonem, prima oris acie, quodammodo æmulatur; cauda ampla & longa Sciuri inſtar.

VIII. PEVA, catelli magnitudine. Hoc ubi Tygridem conſpexit, illius inſiſtit veſtigia, & latratu inſectatur. Fortè *the Jackall.*

IX. *Animal Fœtidum*, cubitales, loco ſtercoris, emittens colubros, & plus, quàm qualecunq; cadaver, fœtidum, in ſterquilinia projectum, fœtens; à *Petro Martyre* deſcriptum.

X. GRAFFA, ſive Giraffa. De quo ſuprà.

XI. COACH, clamans noctu, & humanam æmulans vocem. De quibus omnibus legendus *Nierembergius.*

SER-

SERPENTIUM TERRESTRIUM Classis.

ANimalia APEDA, Græcè Ἑρπετὰ in genere dicta, sunt quæ vel citra usum pedum repunt: vel tam exiguos habent, ut repere potiùs quàm incedere videantur. Suntq; (1.) *Terrestria* (2.) *Aquatica.*

TERRESTRIUM classem complent SERPENTES *Terrestres* in specie sic dictæ, *viz.*

I. VIPERA (nonnullis, quia in *vipre,* hoc est vepre latere solet; unde Germanis vipera dicitur *Hecknater,* quasi *veprium Natrix*: aliis verò, & rectiùs quidem quasi *Vivipara*, quia sola è serpentium genere vivum pariat animal) ἔχις, mas, & ἔχιδνα, fœmina (παρὰ τὸ ἔχειν ἐν ἑαυτῇ τὴν γονὴν, ἢ τὸ ζῶον, quòd animal intra se contineat) *the Viper or Adder.* Cujus dissectionem accuratiùs instituit, & in Epistola quadam ad *M. Aurelium Severinum* missa ex professo descripsit Anatomicus insignis, *Joh. Veslingius.*

II. AMMODITES (seu à colore arenaceo: seu quia in locis arenosis latitat) viperæ tum figuræ, tum partus ratione similis: *the sand Viper.*

III. CERASTES (ἀπὸ τῶ κέρατος, à duabus eminentiis in capite cornua referentibus) *the Horned Serpent.*

IV. HÆMORRHOUS (ἀπὸ τῶ αἵματος, *sanguine*, & ῥέω, *fluo*; quòd ad ejus morsum sanguis ab omnibus corporis humani meatibus effluat.) *the HÆMMORROID Serpent.*

V. SEPS (παρὰ τὸ σήπειν τὰς πληγέντας, quod vulneratorum ab hoc Serpente caro statim putredinem concipiat: unde Latine etiam Putria.) ad quam pertinere videtur *Aguasen Nierembergii.*

VI. ASPIS

VI. ASPIS (vel ab *aspiciendo*, quòd acutum intueatur: vel ab *aspergendo* morsu venenum; nam & Aspides quædam πτυάδες vocantur, hoc est *Spuentes*, atq; earum non morsus modò, sed saliva etiam venenata est) *the Asp*.

VII. DIPSAS (ab inexplebili *siti*, quam morsu suo hominibus infert) Μελάνουρος (à *cauda nigra*) & πρηστὴρ (quòd ictus ejus veluti *flamma adurat*) *the burning or fiery Serpent.*

VIII. SCYTALE (à forma τῆς σκυτάλης, quæ vox *baculum* significat; teres enim & æqualis ita est, ut ubi caput vel cauda sit, discerni vix possit) *the slow Worm*. Cujus meminit *Lucanus*

Et Scytale, sparsis etiam nunc sola pruinis
Exuvias positura suas.

IX. AMPHISBÆNA (ab ἀμφὶ, & βαίνω, quòd geminum ut caput, ita & incessum habere videatur, nunc in anteriorem, nunc in posteriorem partem prorepens; quasi ἑκατέρωθεν βαίνουσα. Quomodo & *Gallis* dicitur *Double Marcheur*, Utrinq;-grada) *the Amphisbæna, or Double-headed Serpent.* Quia autem utrinq; progreditur, eo, qui non satis caput à cauda distinguerent, credidere, utrinq; caput habere, unum quo loco reliqua animantia, alterum in cauda. Sed si quis Serpens visus biceps, vel triceps; inter monstra haud minus debuit referri, quàm cum homines vel canes bicipites nascuntur.

X. CÆCILIA, *Typhlops* (à *cæcitate*, etsi revera non planè cæca sit, sed perexiguos habeat ocellos) *the Blind Worm.*

XI. CENCHRUS (à κέγχρω, *Milio*; quòd quibusdam notis in dorso milii instar exornetur.) *the various coloured Asp.*

XII. ACONTIAS (ἀπὸ τοῦ ἀκοντίου, à jaculo; quòd jaculi instar se vibret in transeuntes) *the darting Serpent.*

XIII. DRY-

XIII. DRYINUS (à δρῦς, *quercus*; quòd in quercubus lateat) χέλυδρος (quòd aspera cute, ad instar Testudinis, sit munitus) *the Oak Serpent.*

XIV. ELAPS (ab ἔλαφος, *Cervus*; quod celeri cursu feratur) *the Stag-Snake.*

XV. ANGUIS *Æsculapii*; *the Snake.*

XVI. BASILISCUS, *Regulus* (sic appellatus, vel quòd in capite habeat album instar diadematis: vel quòd reliqua Serpentum genera vim ejus fugiant: utrumq; Etymon confirmat *Plinius lib. 8. cap.* 21.) *the Basilisk or Cockatrice.* Quæ de ejus tum generatione ex ovo Galli gallinacei decrepiti, tum intuitu interimente dicuntur, prorsus fabulosa sunt. Halitus enim pestilens verior videtur interitus caussa; qui per aerem diffusus, homini se insinuare potest. Ideo *Nicander*

Tam teter vacuas odor exhalat in auras,
Atq; propinquantes penetrat non segniter artus.

His addantur Serpentes terrestres EXOTICI,

I. BOICININGA & *Boiquira* Brasiliensibus, Lusitanis *Cascavela*, & *Tangedor*, Belgis *Raetel Schlange*; *the Rattle-Snake.* Nierembergius *Dominam Serpentum* vocat, *Hist. Exot. lib.* 12. *cap.* 1. Ictu mortem certissimam infert, nisi celerrimè præsidiis occurratur: inter quæ excogitatum est; icta humare membra, terráq; obruere, & ita manere, donec omnino cesset dolor, aut morbus sit curatus; prospero magna ex parte successu.

II. IBIBOCA, Lusitanis *Cobre de Corais*, Serpens Brasiliensis, cujus morsus venenatissimus, non extemplo vitam depascitur, sed tardè se promovet. Sanatur Emplastro è capite serpentis concinnato, & efficaciter apposito: ex auctoritate *Guliel. Pison. Medicin. Brasil. l.* 4.

III. BOI-

III. BOIGUACU, omnium Serpentium maximus, à *Marcgravio* descriptus cum tribus ejus speciebus, *Hist. Brasil. lib. 6. cap.* 13.

IV. MATER FORMICARUM Clusii.

V. CANINANA, à *Pisone. Medicin. Brasil. lib.* 3. descripta cum multis aliis.

Serpentium AQUATICORUM Classis.

IN AQUATICORUM numero sunt

I. HYDRUS (*ἀπὸ τοῦ ὕδατος, ab aqua*, quia in aqua vivit) *Nicandri* interpreti χέρσυδρος (quòd in aquis & terra divagetur) Latinè *Natrix* (à natatione) *the Water Snake*. Serpentum pulcherrimus visu; sed halitu adeo noxio, ut in cortice virgæ recenter excisæ, & ori ejus admotæ, vesiculæ felleæ excitentur; imò fulgens gladius linguæ veneno inficiatur: teste *Belluacensi*. De magnis ejus in Medicina usibus lectu digna collegit *Johnstonus de Serpent. lib.* 1. *cap.* 2.

II. NATRIX TORQUATA (à circulis, quibus tanquam *torquibus* in superiori parte circundatur) *Nicandri* interpreti πολυστεφία, i. e. multis coronis insignis; Italis *Carbonarius* dicitur (à nigro colore) *the Ringd Water Snake*.

III. NATRIX RUBETARIA (quia vocem edit Rubetarum similem) maculosa valde, & venustate admiranda, sibiloq; à rusticis agnita: the *Croaking Water Snake*. Ictus remedium est, patientis pedem in terræ humidæ scrobe per diem naturalem sepelire.

IV. BOAS *Lucani* (quòd armentorum greges sequa-

tur, & rigua vaccarum ubera fugat.) quæ in ingentem excrefcit molem; ita ut fub Imperatore *Claudio*, referente *Solino*, occifa fuerit, quæ integrum infantem in alvo geftabat.

V. CAPRIMULGUS Anguis, *the Goat fucking Water Snake*, in quo fingularia obfervat *Severinus*, *Zootom. Democrit.pag.* 36.

VI. *Serpens Marinus Norwegicus*, magnitudinis incredibilis, ab *Olao Magno*, & *Aldrovando* defcriptus.

VII. SCOLOPENDRA Marina (propter fimilitudinem cum terreftri nomen obtinuit, quafi ἔχουσα σκόλοπον ἐν τῇ οὐρᾷ, quòd in extremo, quod caudæ loco eft, corniculum, quafi radius atq; impactus aculeus fupereminteat) *the Sea Scolopendra*. Cubitalis defcribitur longitudinis, & venenatæ naturæ. Morfu enim inftar urticæ urit; & fputo hominem interficit, affirmante *Æliano Hift.Animal. lib.* 7. *c.* 30.

VIII. HYDRUS Marinus, de quo in Pifcibus.

De EXOTICIS Serpentibus Aquaticis legatur toties laudatus *Nierembergius*, *H.E.lib.* 7. & 12. ¶.

INSE-

INSECTORUM Divisio Generalis.

ENumeratis suprà Animalibus tum Quadrupedis, tum Apodis, sequuntur MULTIPEDA, quorum classem complent *Insecta*, *Aristoteli* Ἔντομα (sic dicta, quoniam eorum corpora incisuris præcinguntur, aut parte tantùm supina, aut etiam prona.)

Distinguuntur generaliùs in *Terrestria*, & *Aquatica*: & utráq; in *Pedata*, & *Apoda*.

E PEDATIS rursum alia sunt *Alata*, alia *Aptera*, sive non alata.

ALATA subdividuntur in *Anelytra*, sive *Detectipennia* membranacea; & *Coleoptera*, sive *Vaginapennia*, quæ alas suas velut in vagina recondunt.

Inter ANELYTRA, alia *favificant*, alia *non*. De quibus in genere & specie, secundum hanc seriem, agemus.

Insectorum ἀνελυτρῶν *FAVIFICANTIUM* Classis.

EX FAVIFICANTIBUS sunt

I. APIS (sic dicta, vel quòd se pedibus invicem alligent Apes: vel quòd sine pedibus nasci primò videantur. Pro priori ratione facere videtur illud *Virgilii*, 4. *Georg.* *Aut*

Aut illæ pedibus connexæ ad limina pendent.

Pro *Posteriori* militat illud ejusdem,
Truncapedum primò, mox & stridentia pennis
Miscentur. Μέλισσα & μέλιτλα (à μέλι, melle, cujus opifex est) *the Bee.*

Ex Apum officina habemus,
Mel, *Honey.*
Ceram, *Wax.*
Mityn, *Commosin*, materiam scilicet nigram & acris odoris, *the Gummy Wax with which the Hive is first lined.*
Pissoceron, quasi materiam ex pice & cera compositam; *the Pitch-wax.*
Propolin, *the Hive-dross.* Quæ est crassior quædam materia, flavescens, odorata, styracem referens, & in Mastiches modum, ductilis, ceræ finitima, nondum tamen cera; quâ omnis frigori pluviæq; aditus in alvearia obstruitur.
Favos, *Combs.* De quibus omnibus fusius egit *Mouffetus*, *in Insectorum Theatr. lib.* 1. *cap.* 6.

II. FUCUS (sive quòd *fucum* faciat homini, ut qui mentiatur apem, cum non mellificet, sed aliarum mel absumat: sive quòd apibus fucum fraudémq; faciat, furtim mella devorando.) Θρώναξ, κωφὴν (quòd aculeum non exerat) *the Drone, or Dran.*

III. FUR (quia apibus natura invisus, absentibus illis alvearia irrepit, thesaurósq; mellis divastat atq; devorat.) *Aristoteli* φὼρ & φῶρος, unde Latinum nomen *furis* manasse arbitror: *the Thief.* Apibus & Fucis grandior est, & nigrior, latioríq; alvo.

IV. VESPA (non tam quòd *vesperi* muscas capiat; vel *vi* petat & adoriatur: quàm, quòd *Vesca*, *i. e.* graci-

li

li pede sit.) Σφὴξ & σφήκιον, (aut à σφίγγω *stringo*, & *gracilem* facio; aut ἀπὸ τῆς διασφαγῆς, quòd medio ita sit dissecta, ut quasi hiare appareat.) *the Wasp.* Ictum ejus venenatum esse omnes norunt; sed in insula *Nicesin*, referente *Ortelio*, vespæ mortem inferunt. Unde natum proverbium, σφηκίαν ἐρεθίζειν; cujusmodi quid etiam in *Hippocratis* tumulum scribebatur his verbis, Μὴ πᾶς ἐγείρης σφῆκα τὸν κοιμώμενον, *dormientem vespam ne suscita.*

V. CRABRO (à Κρέας, *caro*, & βορὰ, *cibus*; quia carnibus vescitur.) Ἀνθρήνη (fortè quòd ictu suo *carbunculum* excitet) *the Hornet.* Feroces & iracundæ, & quamvis gregales, semper tamen silvestri sunt ingenio; tantæq; malignitatis, ut ter novenis puncturis hominem, imo equum interficiant: Syrio præsertim orto, quo tempore ardentiorem obtinent naturam, hominésq; imbecillitas major, ob spirituum largam exhalationem, tenet. Haud mirum igitur, si in Sacrosancta Scriptura sævissimis & crudelissimis hostibus assimilantur, *Exod.* 23, & 24. Hinc proverbium *irritare Crabrones*: quod in Mulieris ingenium dicitur, Cui si iratæ repugnes, magis provoces, neq; sine tuo malo maximo discedas.

VI. TENTHREDO (ἀπὸ τῆς τενθείας, quòd liguritione delectetur.) *the lesser Hornet, or Bastard-Hornet.*

VII. BOMBYLIUS (nomen à *murmure* obtinuit, nam βομβυλιάζειν significat murmur edere. Qua item de causa *Anglis* etiam dicitur) *the Humble-Bee*, quasi Apem *sonoram* dixeris. Est inutilis planè Apis; unde virum desidem atq; inutilem, Græci βομβύλιον ἄνθρωπον dixerunt. Stimulo armatur, & gravissimè pungit. Mel faciunt subdulce & subaquosum.

INSECTO-

Insectorum ἀνελυτρῶν *Non FAVIFICANTIUM* Classis.

EX Non Favificantibus sunt

I. CICADA (quòd *citò cadat*, sive evanescat: seu quasi κίκος ᾄδων, ut κὶκ sit hujus animalculi sonus.) Neq; in Germania, neq; in Anglia reperiri Cicadas, affirmat *Mouffetus*: tamen si quæ ibi fuerint, utraq; gens ipsas *Bowe Krickets*, or *Baulm Krickets* appellant.

II. ORSODACNA, *Mordella* (quasi ad mordendum concitetur) fortè Forficula, *the Earwigg*. Sanè & ortus ratio, & morsus conspirant. Nam & hæc generatur in caulibus herbarum fistulosis, & in Brassica frequens conspicitur.

III. PERLA (quia corpus instar *Unionis* splendescit) *Libella* & *Zygæna* (quia corpus inter alas librari videtur) *the Dragon-Fly*, or *Adders-Boult*, & *Water-Butterflies*. Volant hæ Libellæ velocissimè, plerumq; solæ, nonnunquam binæ in congressu cohærentes. Circa meridiem stipiti alicui insidentes quiescunt. Unde proverbium prandendi tempus indicans, *La Perla va à sticchi*. Harum tres differentiæ notantur à *Mouffeto*; *Maximæ* nimirum, *Mediæ*, & *Minimæ*.

IV. CIMEX silvestris; *the Knolster*, or *Flying Pinezo*. Qui Lectulario Cimice sextuplo major est, æquè ac ille fœtidus.

Ἀνελυτρῶν Quadripennium FARINACEORUM Classis.

INter Anelytra FARINACEA ponuntur

I. PAPILIONES (vel quia *papent*, hoc est, edunt & exsugunt olera, imo & ceras, ut *Columella* auctor est: vel rectiùs ex Græco ἠπίολος, repetendo P. Meminit *Aristoteles lib. de Animal.* 8. *cap.*27. ubi est, ἠπίολος περὶ τὸν λύχνον πετόμενος, *Papilio luminibus accensis advolitans.*) Græci generalitèr ψυχὴν, seu oxytonως, seu paroxytonως vocant, (à *vento*; forsan quia vere post ventos primo apparent) *Butterflies.* Quarum tot sunt species, quot Erucarum, è quarum quæq; Aureliis proficiscuntur. Differunt autem omnes, quod aliæ potissimum noctu volent, *Phalænæ* dictæ, Anglis *Souls*: aliæ verò interdiu, ἡμερέσιοι, *Diurnæ* nuncupatæ, *Day-Butterflies.*

II. Papilio BOMBYCUM (quia è *Bombyce* nascitur) *the Silk-worms Butterfly.* Quæ per metamorphôsin generatur, hoc modo. Ex *Eruca* jam folliculo inclusa fit *Chrysalis*, sive *Necydalus*; ex Chrysalide oritur *Papilio*, qui folliculum perterebrat, & depositis ovis moritur. Ex ovis renascitur *Eruca*, & sic quasi circuitu facto transmigrat animula.

Ἀνελυτρῶν

Ἀνελυτρῶν *BIPENNIUM* Classis.

EX Anelytris BIPENNIBUS, sive quæ binis advolant pennis, sunt

I. MUSCA (seu à Græco μυῖα, quod idem significat, S. insertum more antiquo; ut deducit incomparabilis *Vossius*: seu à *Musculo*; detractis enim alis, caput nervosum, corpus molle, & cauda tendinosa apparet.) *a Flie.*

II. TABANUS (quòd corpore *tabeat*, *i. e.* gracilis sit) μύωψ (à calcare, quo equi stimulantur.) *the Burrel Fly*, *Stowt*, or *Breez.*

III. ASYLUS & *Asilus* (ab *asellus*, quia asinorum gregem infestet) οἶστρος (ἀπὸ τοῦ οἰστρεῖν, *insanire*; quod armenta in *furorem* agat.) *the Whame*, or *Gad-fly.*

IV. BIBIO (quia vino delectatur) *Volucella* Scaligero, *the Wine-fly.*

V. EPHEMERUS, Hemerobius, Diaria; *the Fly living but one day.*

VI. TRIMERUS, *the Fly living three days.*

Reliquarum Muscarum aliæ sunt

AQUATICÆ, ut

1. *Phryganides*, ex vermiculo Phryganio ortæ, *the Cades Fly.*
2. *Macedonicæ* (quia apud Macedones circa fluvium Astræum reperiuntur, nec ad aliarum musca-

rum similitudinem accedunt) magnitudine crabrones, colore vespas, bombitatione apes, audaciâ reliquas muscas æmulantes.

3. *Musca Aquatilis*, { Major. / Lutea. / Fusca.

4. *Æschnæ*, colore cinereo, sex pedibus, juxta caudam multos quasi exiguos pilos lanuginosos habentes: *the ash-coloured Water-flies.*

TERRESTRES, quæ sunt vel { Ζωοφάγοι, / Ἀζωοφάγοι.

E *Zoophagis* sunt

1. *Carnivora* (quia carnes devorat) *the Flesh fly.*
2. *Hippoboscus*, Equisuga, *the Horse-fly.*
3. *Canisuga*, Κυνομυῖα, *the Dog-fly.*
4. *Serpentisuga*, Ophioborus, *the Snake-fly.*
5. Bombylophagus, *the Humble-Bee-eater.*
6. Ovisuga, *the Egg-sucking-fly.*

Ex *Azoophagis*, i. e. quæ rebus ab animalium natura diversis victum quæritant, numerantur

1. *Humisuga*, Humipeta, *the Ground*, or *Path-fly.*
2. Merdivora, *the Dung-fly.*
3. *Herbivora* { *Struthiopteros*, / *Erinopteros*, quæ tota alba est, vel potiùs argentea, exigua, & ubiq; plumosa; *the Silver-fly.*

Cheli-

Chelidōn (quia volatu post se omnes relinquit) *the Swallow-fly.*

Præter jam recensitas Muscarum differentias, occurrunt insuper

SETICAUDÆ, seu *Pilicaudæ* [τριχίμοι] *Bristle-tails*, quarum aliæ unam, aliæ duas, aliæ tres, quatuorve setas in cauda habent. Unde

- *Henothrix*, Uniseta.
- *Bipilis*, quæ duas,
- *Tripilis*, quæ tres,
- *Quadripilis*, quæ quatuor in cauda setas habet.

VII. CULICES (vel ab *aculeo*, quòd promuscide sua cutim perterebret, & sanguinem exsugat: vel quasi *cutilex*, quia cutim *laciat*, i. e. morsu lacessat.) *Gnats*, & si parvi sunt, *Midges*. Qui sunt vel

Vulgares, *Cnipes* [Κνίπες] dicti, qui mordendo vellicant homines, maximè in paludibus; *Fen-Gnats*.

Ficarii [ψῆνες] ex caprificis geniti, *Fig-gnats*.

Muliones, potius *Melliones* (quòd melle & saccharo delectentur.) *Hony-gnats*.

Vinacei (quia ex vini fæcibus gigni creduntur.) *Wine-gnats*.

Insectorum COLEOPTERORUM, Classis.

AD Κολεοπτερῶν, sive Vaginipennium, i. e. *sheath-winged*, genus spectant

I. LOCUSTÆ (quasi *loca usta*, quòd messes & alia quæ attingunt, urant, morsu verò omnia erodant.) ἀκρίδαι (παρὰ τὸ ἄκρας τῶν σταχύων καὶ τῶν φύτων νέμεσθαι, quòd summitates segetum & plantarum depascantur) *Locusts*. Quarum diversæ species sunt, aliæ *vulgares*, cujusmodi sunt

1. *Bruchus*, (παρὰ τὸ βρύκειν,) à mordendo & devorando) *the field-Cricket*.
2. *Attelabus* (παρὰ τὸ ἄτελειν, quòd tam minutis pennis conspiciatur, ut eis omnino carere credatur.) *the small Locust*. Qui ubicunq; exoritur, ibi omnia quasi in pollinem sive rubiginem conterit atq; absumit.
3. *Gryllus*, (à clamore acuto, qui *Gryllismus* appellatur.) *the Grashopper*, si campestris sit; & si domesticus, *the House-Cricket*.
4. Gryllo-talpa, *the Mole*, or *Fen-Cricket*. Insectum visu horrendum, quadruplo maximam superans Cantharidem, præcipuè ætate si fuerit provectiori. *Gryllus* dicitur, quia eundem cum Gryllo stridorem nocte appetente facit: & *Talpa*, quia terram continuò fodit.

Aiæ

Aliæ *rariores*, ut Locuſta

1. *Italica*, *Mantis* dicta (vel quia ſuo adventu ver præſagit, ut *Anacreon* cecinit: vel famem prædicit; ut *Cælius* annotavit: vel quia anteriores pedes, veluti manus, ſupplices ſemper tenet, atq; elatas, vatum more, qui eo geſtu orationes ad Deum fundere ſolebant; unde Gallis *Preque Dieu* dicitur) *the praying Locuſt*. Tam divina cenſetur beſtiola, inquit *Rondeletius*, ut puero interroganti de via, altero pede extento rectam monſtret, atq; rarò vel nunquam fallat.
2. *Græca*, quæ magnitudine, & forma priori ſimilis, alium tamen colorem ex naturæ locive dono accepit. Habet enim cornicula ſaturatè lutea, hyacinthinum ocellum, alas ex luteo fatiſcentes, corpus reliquum amethiſtinum.
3. *Africana*, è Barbaria *Mouffeto* allata, gracilis, quinq; uncias longa, cucullata, capite pyramidali, è cujus penè vertice duo cornicula latiuſcula, unciam ferè longa ſe erigunt, galerumq; illum Turcicum, biplumem, quali *Janiſarii* utuntur, ſuperbientem repræſentat.

II. SCARABÆUS(à Græco Κάραβος, addito σ.) κάνθαρος (παρὰ τὸν κάνθωνα, qui *aſinus* eſt, & ὄρον vel θόρον, quod eſt *Sperma*, unde θορέζειν. *ſeminare*. Ratio nominis eſt, quòd animalculum hoc è ſtercore aſini naſcatur, & vivat; unde & κοπρειῶνα appellat *Hippocrates*) *the Beetle*, or *Bugg*. Cujus variæ ſpecies ſunt

Canthari *majores* CORNUTI, quales ſunt,

1. *Cervus volans* [πλατύκερως] *the Stagg-fly.*
2. *Capricornus* [αἰγόκερως] *the Goat-chafer.*
3. *Taurus volans* [βούκερως] *the Bull-chafer.*
4. *Rhinoceros, the Horn-nosed Chafer.*

Non Cornuti, ut

1. *Pilularius* (quia ingentes ſtercoris *pilas* averſus pedibus volutat.) *Stercorarius, Fimariusq;* (quòd ex fimo naſci credatur, & in eo ova reponat.) *the Dung-Beetle*, or *Shurn-bugg.*
2. *Melolonthes*, Smaragdus, Viridulus, *the Green Chafer.*
3. *Purpureus* (à colore violaceo) *the purple Chafer.*
4. *Atratus*, (quia totus nigreſcit) *the common black Beetle.*
5. Arboreus, *the Dor*, or *Hedge-Chafer.*
6. *Fullo*, cujus ſcapulæ & elytra albis nigriſq; maculis variegantur tam pulchrè, ut veſtem Damaſcenam, Phrygia acu intertextam, jurares. In *Anglia*, quantum audiverim aut legerim, nuſpiam apparet.
7. Arboreo affinis, *the leſſer Hedge-chafer.*
8. *Minores*, qui dividuntur in *Maculatos*, *Lady-cowes* dictos, & *Non maculatos.* De quibus videatur *Mouffetus*, *Inſectorum Theatr. cap.* 22.

III. PROSCARABÆUS, ſive *Anticantharus* (à *Mouffeto* ſic dictus, quia contra Scarabæorum morem, ſexu diſtinguuntur) *the Oyl-beetle*, or *Oyl-clock* (quia pinguiculus eſt, & pingui ſudore affatim extillat.)

IV. HYDROCANTHARUS, *the Water-beetle.*

V. PYROGONUS (quia in igne generari vulgò traditur) *the Fire-fly*, or *Salamandre Fly.*

VI. CAN-

VI. CANTHARIDES { majores / minores } *Spanish Flies.*

VII. BUPRESTES (παρὰ τὸ πρῆσαι τὰς βῦς, quòd boves rumpat: primò enim per ſummam veneni acrimoniam inteſtina illorum inflammantur, mox tumor, febris, & tympanites ingruunt, tandem membranis ruptis, crepunt pecudes mediæ.) *the Burn-Cow*, *Burſt-Cow*, or *Blain-Worm.* Idem nomen competit quoq; *Araneolæ* cuidam ruberrimæ, quæ à bove devorata, eadem cum Bupreſti hac Coleoptera inferat Symptomata.

VIII. IPS, Plauto *Involvulus*, Italis *Taliadizzo* (ab ἴπτω, i. e. βλάπτω, noceo; quia proprium ejus eſt, in vitibus verſari, eáſq; ut & cornua arrodere.) *the Vine-Fly.*

IX. CUCUJUS [Κεφαλολάμπις] *the Indian Glow-Fly.*

X. CICINDELA (à præverbio *cis*, & *candeo*; quòd tum candidum, tum ignitum eſſe, ſignificat: ut à *ſequor*, *ſequela*; à *candeo*, *candela*;) *Noctiluca* (quaſi noctu lucens) Λαμπυεὶς, πυγολαμπὶς, *Luci-clunis*, *Nitidula*, *Lucio*, *Lucula*, *Flammides*, *Incendula*: *the Glow-Worm.*

XI. BLATTA (quaſi *blapta*, ἀπὸ τῦ βλάπτειν, à *nocendo*, quia libros & veſtes erodit.) Σίλφη; inſectum lucifugum, ſcarabæo ſimile, ſed elytro carens, in piſtrinis frequens) *the Moth-fly, produced out of the Meal-Worm.* Cujus ſpecies ſunt

1. Mollis, *the great and ſoft Moth Fly:*
2. Molendinaria, *the Miller, becauſe always whited with a delicate Down, as Millers are with Meal:*

3. Fœtida,

3. Fœtida, *the stinking Moth.*
4. Byzantia.
5. Peruana.

XII. FORFICULA (à *forcipe* in cauda) *Auricularia* (quia in *aures* hominis irrepere solet.) *Vellicula* (à *vellicando*) *the Ear-wigg*; & Borealibus nostratibus obscœno nomine, *Twitch-ballock.*

XIII. SCORPIO alatus, *the Scorpion-Fly.*

XIV. FORMICÆ alatæ, ἱππομύρμηκες, *Horse-Emets.*

XV. PEDICULI alati, *Flying Lice*, Acridophagis infesti.

XVI. ORIPÆ, ex nive jam veterascente enatæ, *Snow-Flies*: De quibus fusè *Aldrovandus Lib.6. de Insect. cap.* 9. *& Thom. Bartholin. tract. de Nivis usu. cap.* 9.

Insectorum Non Alatorum SEPEDUM Classis.

INsecta APTERA: sive *Non-Alata*, sunt vel *Pedata*, vel *Apoda*: & PEDATA rursum vel *Sepeda*, i. e. Sex pedes habentia, vel *plurium pedum.*

E SEPEDUM (*six-footed Insects*) censu sunt

I FORMICA (vel quòd *ferat micas farris*; ut *Virgil.* 4. *Æneid.*

Ac veluti ingentem formicæ farris acervum
Cum populant:

Vel

Vel à Græco μύρμηξ. Modum explicat *Angelus Caninius*, qui docet, Æoles, quos Romani inprimis imitantur, pro μύρμηξ dicere βύρμαξ; atq; ab obliquo βύρμακα esse.) *Formica*, μ in β commutato. Quod etymon summopere arrisit *Vossio.*) *the Pismire*, *Ant*, or *Emet.*

Cujus variæ constituuntur *Differentiæ.* Nam ratione *Quantitatis*, aliæ sunt *Magnæ*, quales in Novo Orbe reperiuntur (apud Brachmanas palmaris esse longitudinis, scribit *Scaliger exercit.* 367: & in nova Hispania Scarabæos æquant.) aliæ *Parvæ*. Ratione *Loci*, aliæ Indicæ, Brasilienses, Philippinæ, Aquilonares, *&c.* Ratione *Effectus*, aliæ sunt innoxiæ, aliæ venenatæ, quales *Lacertas* vocat *Telephus Cretensis*. Ratione *Coloris*, aliæ sunt albæ, aliæ nigræ, aliæ rubræ, *&c.*

II. CIMEX (à κείμαι, *cubo*; quòd in cubilibus nascatur) Κόρις (à *Cori* herba, quam Latini *Cimicariam* vocant.) recentioribus Κόριξα, Gallis *Punaise*; *the Wall-Lowse.*

III. PEDICULUS (à *pedibus* nomen est.) *the Lowse.* Cujus non una species est. Qui *Homines* infestant, sunt vel Mansueti, *Common Lice*; vel Feri, Morpiones, *Crab-lice.* Qui *Brutis* infesti sunt, vel Leonis, vel Equi, vel Bovis, Canis, Porci, Cervi, Capri, Avium, Asini, Salmonis, in specie dicuntur. Sunt & Plantis quibusdam peculiares.

IV. RICINUS (quia *Ricini* plantæ semina æmulatur.) Κυνοραιστὴς (παρὰ τὸ τὰς κύνας ῥαίσαι, quòd canes lædat & corrumpat.) *the Wood Teek*, or, *Dogs Teek.* Venatoribus observatum est, quòd canes cùm domo egrederentur, prorsus ricinis carerent; redeuntes verò ex agris, ubi frequentior, spissior, & altior herba erat, iis infecti essent.

V. REDUVIUS, *the Sheeps Teek.* In vellere deton-

ſo integrum annum vivit, & ova rubra deponit.

VI. PULEX (quòd ex *pulvere* generari credatur: vel rectius à *pulo* ſeu *pullo* colore. Veteres enim non geminabant conſonas: vel, ut *Voſſio* magis placuit, κατὰ μετάθεσιν ab *Æolico* σκύλλα pro ψύλλα, quod idem ſignificat) *a Flea*. Cujus Iconem, à doctiſs. *D. Hook*, Vitri Microſcopici ope eleganter depictam videas, in ejus *Micrographia*. Cujus ſpecies eſt *Pulicellus*, *Nigua* in India Occidentali frequens.

VII. FORBICINA (quòd caudam habeat bifurcatam) quæ eadem eſt cum Forficula, *the Ear-wig*.

VIII. TALPA *Ferrantis Imperati* (quòd Talpæ more pedibus anterioribus, ſeu manibus terram effodiat.) Cujus deſcriptionem tradit *Johnſtonus de Inſect. lib.* 2. *cap.* 1. *art.* 6.

IX. SPHONDYLE, *Verticillus*, *Convolvulus* (quia ſe conglomerat) *the Andever*, or *Whurle-Worm*.

X. STAPHYLINUS, venenata beſtiola, ſphondylo haud abſimilis, ſed elevata cauda ſemper gradiens, Gallis *Courtilles* dicta, apud noſtrates verò innominata.

XI. ANTHRENUS, pennis tantùm à Crabrone differens; *the wingleſs Hornet*. Morſum ore infert ægrè curabilem, non ita tamen lethalem, ut Phalangium videatur.

XII. ASELLUS, *the Tylers Lowſe*, or, *Sow*.

XIII. TINEA veſtivora (quòd *teneat* veſtimenta, & eò usq; inſideat, quò erodat: ſeu potiùs ob ſimilitudinem qualemcúnq; ita vocatur à Lumbrici genere, quòd Græcis ταινία.) *the Moth*. Quæ eſt vel vulgaris, *the common Moth*: vel quaſi argento illita, *the ſilver Moth*.

Inſectorum

Insectorum non Alatorum OCTOPEDUM Classis.

APterōn OCTOPEDUM classem complent

I. SCORPIO. Σκόρπιος (ve' παρὰ τὸ σκορπίζειν τὸν ἴον, quòd venenum jaculetur: vel παρὰ τὸ σκαιῶς ἕρπειν, quòd flexuosè serpat.) Ciceroni & aliis *Hepa*, Pandectario *Satocollos, the Scorpion.*

II. ARANEUS (ab ἀράχνης, omisso χ, quomodo à χλαῖνα, est læna.) *the Spider.* Cujus non una species est. Generatìm verò distinguuntur in *Noxios*, seu *Phalangia*, inter quos præcipuum locum obtinet *Tarantula*: & *Innoxios*: qui subdividuntur in *Domesticos*, & *Subdiales*; & utriq; deinde in *Retiarios*, *Telarios*, & *Varios*. De variis *Exoticorum* generibus seligendi sunt *Marckgrav. de Insect. Lib.* 7. *cap.* 3. & *Nieremberg. Hist. Exot. Lib.* 13. *cap.* 28.

Insectorum DUODECIM *&* QUATUORDECEM *Pedum* Classis.

E Censu *duodecem* & *quatuordecem* Pedum Insectorum sunt

I. ERUCÆ (vel ab *erodendo*, quòd erodant olera & pampinos: vel ab *hærendo*, ut *Apuleio* placet, quòd pertinaciter adhærescant: vel quia olera ἐρείκει, hoc est, scindit: vel à *rugis*, quia reptantes se corrugant & erugant) Κάμπαι (ab undoso & arcuato gressu) *Caterpillars*, & si glabræ sunt, *Canker-worms*.

Distinguuntur à *Mouffeto* in Ἑτερογενεῖς, sive Affines, à Papilionibus & Aureliis satas: & Αὐλογενεῖς, sua ex tribu profectas. Utræq; rursum sunt vel

GLABRÆ, ut

Bombyces, Seres, *Silkworms*.
Virides,
Flavæ,
Vinulæ, quæ elegantes sunt, Tiliæ floribus insidentes.
Fuscæ, &
Variæ.

HIRSUTÆ, sive *Pilosæ* (omnium maximè maleficæ) eæq; vel *densiùs*, vel *rariùs* pilosæ.

Prioris ordinis sunt

1. *Pytio-*

1. *Pytiocampes*, i. e. pineæ, piceæve Erucæ (quia in ramulis pini & piceæ ſupremis nidificant, ubi gregales vivunt.)

2. *Ambulones* (ab erratica vita) *Palmer Worms*, & (ab hirſutie) *Bear-worms.*

3. *Corilariæ* (quia *Coryli* foliis inſident) quarum duæ ſpecies ponuntur, altera ſaturatè, altera pallidiùs viridis eſt.

4. *Polymitæ* (quia licèt faciem habeant Æthiopis, veſte tamen vario artificio fulgente inſigniuntur.)

5. *Neuſtriæ*, è Normania delatæ *Mouffeto.*

6. *Meſoleuca*, *the half-white Caterpillar.*

7. *Urticaria* (quia urticæ in morem leviori attactu vulnerat) *the Nettle-worm* or *ſtinging Caterpillar.*

8. *Braſſicaria* (quia in Braſſica ortum adipiſcitur) *the Cabbage-Worm.*

9. *Sepiaria* (quia ſepes populatur) *the Hedge-Caterpillar.*

Poſterioris

1. *Geranivora*, Eruca grandis, Geranio paluſtri potiſſimùm infeſta.

2. *Jacobea*, ſive ſenecionem depaſcens.

3. *Echini* (quia hirſutie pilorum referunt Echinum) *Urchin-Worms.*

4. *Rubicola*, quæ pilos rariores gerit, eóſq; planè nigros; *the Briar-Worm.*

5. *Ceraſtes*, cujus cornu crenatum rubeſcit, *the Horned Caterpillar.*

6. *Erucaraneus* Aldrovandi, *the ſpinning Caterpillar.* Cum innumeris penè aliis; quia quælibet fermè herba peculiarem alit Erucam ſui vaſtatricem.

Inſectorum

Insectorum MULTIPEDUM in Classe *ponuntur*

I. MIILLIPES, *Centipes*, *Porcellio*, Medicis Græcis ὀνίσκος i.e. *Asellus*, & κύαμος (seu à forma *fabæ*, cui similis est dum se in globum contrahit: seu quòd è fabarum folliculis & culmis prodire soleat.) *the Wood-Lowse*, or *Sow*.

De hujus multiplici usu in *Medicina* legatur *Dioscorides lib.2. cap.37.*

II. SCOLOPENDRA (quòd σκόλοπα, *aculeum* habeat in ἔνδρᾳ, *cauda*) *Porcus lutosus*, *Nicandro* ἀμφίκαρηνος, *biceps* (quòd pari facilitate prorsum capite, retrorsúmq; ducente caudâ incedat.) *the Scolopendra*, or *many-footed Worm*. Ad morsum punctorámve ejus locus undiq; livescit, putrescit, & vini rubri fæcibus similis videtur.

III. JULUS (à nucum juglandium, atq; avellanarum veluti caudis, quarum villi callo compactili infixi, Julos hos repræsentant) *the Gally worm (because the Legs on each side resemble the Oars of a Gally)* Horum alii sunt *Glabri*, alii *Hirsuti*. Omnes verò tactu se in gyrum colligunt & convolvunt.

Vermium

Vermium HEXAPODUM Claſſis.

INter TERRESTRIA Inſecta reſtant adhuc vermes HEXAPODES, *viz.*

I. ARBOREI, cujus ordinis cenſentur

Ligniperdes [ξυλοφθόροι] quorum multi cernuntur. Nam qui in virentibus adhuc arborum Truncis innaſcuntur, ἶπες (ἀπὸ τοῦ δάκνειν, à mordendo) nominantur. Qui in aridis & exſuccis lignis, ἔνξυλα. Qui in ſolidis & ſiccis, θρίπες. Qui in cæſa materia; *Coſſi*, *Timber-worms.* Qui in *Navium* tabulis, propriè *Teredines*; ſic enim *Ovidius* (*i. de Ponto*)

Eſtur ut occulta vitiata Teredine navis.

Qui in Ficis, *Ceraſtes* vocantur. Qui in Eſulo, *Galbi.* Qui in Platano, *Carabi.* Qui in Quercus radicibus, *Rauci.* Qui in Corticibus, *Corticarii.* Qui folia arborum & flores depaſcuntur, *Syrones.* Qui tam in lignis, cortice, folio, floréq; & fructibus arborum; quàm in caſeo, cera, *&c.* generantur; *Acari* nominantur, *Mites.* Qui in ipſa aridi ligni medulla generantur, *Termites*, vulgò *Death-Watches.* *Blatta* Tinea, *Book-worm.*

II. FRUTICARII, qui ſalicem, ilicem, juniperum, cynoſbatum, & alias frutices infeſtant: *Shrub-worms.*

III. LEGUMINARII, qui legumina exedunt.

IV. FRUMENTARII, qui frumenta depaſcuntur,

&

& in genere ψώμικες nominantur: in specie verò, qui integro & mola nondum confracto frumento vescuntur, *Curculiones* (per ἀντίστιχον, quia nihil penè aliud in iis quàm gula videatur) *Bowds, Wivels, & Wibels*: & qui amylo vescuntur frumento, *Farinarii, Meal-worms.*

V. HERBARII, qui nascuntur in Violis, Cynara, Ocymo, Saccharo, Lupulo, Asphodele, Pimpinella, *&c.* omnes innominati.

VI. Qui in ANIMALIBUS nascuntur; quorum haud minor fermè varietas, quàm Animalium ipsorum.

Insectorum APODUM Classis.

IN numero Insectorum APODUM sunt

I. LUMBRICI terrestres (quasi *lubrici*, quia labuntur: vel, ut *Martinius* ingeniosiùs deducit, ex eo, quòd ex λύματι βρύει, hoc est, è sordibus nascatur.) Græcis γῆς ἔντερα, terræ intestina, & γαφᾶγαι, (quòd terram comedant) *Earth-worms.* Quibus consimiles etiam in *Hominum* ventriculo & intestinis generantur, trium generum, *viz.* Lumbrici (1.) *Lati, broad Maw-worms:* (2.) *Teretes, round Gut-worms:* (3.) *Ascarides* (ἀπὸ τοῦ ἀσκεῖν, quoniam iis affectos mordicatione & pruritu valdè exercent) *Bots:* (4.) *Syrones* in cute, *Wheal-worms.*

II. *Teredo Depes*, quam ab æneo colore *Agricola* vocat *Copper-worm.* Sub lignis putridis plerumq; invenitur.

III. LIMACES (quia in *limo* nascuntur) *Snails without shells*; quarum Differentiæ satis notæ sunt.

Tantum de Insectis *Terrestribus.*

Insectorum AQUATICORUM *Empodum sive Pedatorum* Classis.

INsecta *in aquis* degentia, generatìm distinguuntur in *Empoda*, & *Apoda*. *Empoda* rursum vel *paucos* habent pedes, vel *multos*.

Inter PAUCIPEDA numerantur

I. SQUILLÆ, à Squilla pisce parùm differentes, nisi quòd & breviores multo antennas, & colorem magis spadiceum vel terrestrem obtineant.

II. LOCUSTA, piscem pariter Locustam forma repræsentans.

III. NOTONECTA, insecta, quæ non ventre, ut alia, sed spina innatant; à quibus Homines Hypotionecticen, i. e. supinè natandi peritiam didicisse verisimile est. *Water Insects, not much unlike small Beetles, always swimming on their backs.*

IV. CICADA aquatica, *the Water-Locust.*

V. ANTHRENUS aquaticus, *the Water-Hornet.*

VI. FORFICULA aquatica, *the Water-Earwig.*

VII. LACERTA aquatica, *the Water-Lizzard.*

VIII. CORCULUS (quia *cordis* effigiem, pedibus capitéq; demptis, scitè exprimit) *the Water-Beetle resembling an heart.*

IX. ASELLUS marinus, squillam molliorem referens, nisi quod quatuor duntaxat pedibus donatur; *a Sea Insect like a Wood-lowse.*

X. MUSCA aquatica, *the Water-Fly*; de qua videatur *Rondeletius de Fluviat. c.* 40.

XI. HYDROCANTHARUS, *the Water-Beetle.*

XII. THERMOCANTHARUS, in calidis fontibus media æſtate frequenter viſus; *the Bath-fly.*

XIII. TIPULÆ, & Tipullæ (*παρὰ τὸ τίφη*, quia hoc inſectum verſatur circa paludes; ut deducit *Heſychius*) in fontibus ac rivis ſumma celeritate ſuperficiem aquæ percurrentes: unde Belgæ vocant *Waterſpinne*, & Angli *Water-ſpinners.* Harum meminit *Plautus*, *Perſâ*, *act.* 2. *Scen.* 2.

Neq; tipulæ levius pondus eſt, quàm fides lenonia.

Ortum ſuum trahit ex *Pediculo marino.*

Dicuntur etiam *Macropedii*, *Pedones*, & *Gruinæ* (à pedum longitudine.) *Long-ſhanks*, or *Crane-legs.* Harum *Mouffet.* quatuor, *Aldrovandus* duas obſervavit Differentias.

XIV. ATTELABUS arachnoides *Aldrovandi* (quia mediam quandam formam inter Araneum & Attelabum, ſeu Locuſtam apteram obtinet) ſex tantum pedibus dotatus.

XV. LIGNIPERDA aquatica, *Phryganion* Bellonii, Gallis *Charree*, *the Cadis worm* (ſic appellata, quòd phrygana, *i. e.* fremia ſive feſtucas, thecæ aut tegumenti lateribus, filo tanquam araneæ ab ejus ore dependente (novit enim nere ut aranea) agglutinans circumponat; ex quibus augeſcens, caſam ampliorem ſibi conſtruit.) quâ piſcatores utuntur pro eſca ad inhamandas Truttas.

Inter MULTIPEDA numerantur

I. TINEA aquatica, *the Water-Moth.*

II. PULEX

II. PULEX *marinus*, facie hominem ridiculum, aliis partibus Locustam referens; *the Sea-flea.*

III. ASILUS marinus, terrestri persimilis.

IV. SCOLOPENDRA marina, *the Sea Gally-worm.*

Aquaticorum APODUM Classis.

EX APODIS sunt

I. HIRUDINES (ab hauriendo) *sanguisugæ*, βδέλλαι, (à βδέλλω, i. e. emulgeo) *Horse-leeches:* quæ sunt venenatæ, & Innoxiæ; item Maximæ, & Lacustres.

III. STELLÆ marinæ (quòd stellas figura æmulentur) *Star-fishes, Roses, Five-fingers, and Sea-pads.*

III. HIPPOCAMPUS (ab ἵππος & κάμπη; repando enim corpore est, & in arcum se curvante, erucásq; cauda maximè refert; reliquo verò corpore Equum imitatur.) nonnullis *Gallus marinus*; aliis *Salamandra marina.*

IV. LUMBRICI aquatici, *Summer-Worms* (vel quia æstate tantùm comparent, vel quia hyeme pereunt.) *Aquatici* autem dicuntur, quia sicut Lumbrici terrestres in aqua haud diu vivunt; ita etiam Aquatici in arido positi citò intereunt: illi videlicet aeris, hi verò humiditatis penuria laborantes.

Et tantùm de *Insectis.* ¶.

AVIUM Differentiæ & Nomina.

TErreſtribus curſim luſtratis, proximè, obſervato Hebræorum ordine ex ſacra Scriptura deſumpto, Animalia inſpiciamus AEREA: quæ generatim vocantur AVES (ab Hebræo *Aph*, i. e. *volans*, quia in aere liquido volant.) Græcè ὄρνιτες (ab ὀρνίζεσθαι.)

Avis autem eſt animal bipes, alatum, & plumigerum: à Quadrupede plurimùm differens. Nam neq; *pilos* habet, neq; *labra*, neq; *dentes*, neq; *cornua*, neq; *pedes anteriores*: ſed *plumam* pro pilis, & *roſtrum* pro labiis & dentibus, & *alas* pro pedibus anterioribus, & pro cornibus nonnullæ *criſtam*. Etiam Avibus deſunt *Cilia* & *Supercilia*, & *Nares*, & *Auriculæ*. Intus *Veſicam Urinariam* non habent: adeóq; lotium & ſtercus unico meatu excernunt. Præterea, quòd in pecude *rumen* eſt, id in Ave πρόλοβος, ingluvies, Anglicè *the Craw*, or *Crop*, & in carnivoris, *the Gorge*.

Diſtinguuntur generaliùs in *Terreſtres* & *Aquaticas*. TERRESTRES verò ſubdividuntur in (1.) *Carnivoras* (2.) *Inſectivoras* (3.) *Granivoras*; ſub quibus comprehenduntur *Pulveratrices*, ſilveſtres & domeſticæ, *Pulveratriceſq;* & *Lotrices* ſimul: & (4.) *Baccivoras*. AQUATICÆ autem in (1.) *Palmipedes*, & (2.) *Fiſſipedes* diſpeſcuntur: quæ etiam ſua ſortiuntur genera, inferiùs proponenda.

Avium

Avium Terreſtrium CARNIVORARUM Claſſis.

E Terreſtribus CARNIVORIS ſunt

I. AQUILA (vel ab *aquilo*, hoc eſt, fuſco ſive ſubnigro colore, qualis aquæ eſſe ſolet : vel ab *acutè volando*; nam avi hac nulla volat vehementior, ut eſt apud *Ciceron.* 2. *de Divinatione.* ac apud *Cedrenum* legimus, videri veteres, ad ſignificandam raptus celeritatem, finxiſſe, *Ganymedem* aquila à *Jove* raptum eſſe: vel ab *acuto viſu*; quia aquila perhibetur acuti adeò viſus, ut cùm in eam altitudinem elata eſt, ut nec humanis pateat oculis, tamen & minutos videat piſciculos in mari natantes, & lepuſculos ſub umbroſo frutice recubantes. Græcè ἀετὸς (παρὰ τὸ ἀεὶ ἐτεὸς εἶναι, quòd ſemper augurium ejus veridicum eſſe crederetur) *the Eagle.* Cujus ſpecies ſunt

1. *Chryſaetos* (à fulvo pennarum colore) *Ariſtoteli* γνήσιος, *the Golden Eagle.* Hujus & deſcriptionem & confectionem fusè tradidit *Aldrovandus*, *Ornitholog. lib.* 2. *cap.* 2.

2. *Haliætus*, Aquila marina, *the Sea-Eagle*, à *Bellonio*, *de Avibus*, *lib.* 2. *cap.* 8. deſcripta. Quæ pede uno eſt anſerino & natante; altero fiſſo & prædæ captandæ dicato; in *Anglia* noſtra haud raro reperitur.

III. *Melanætos*, Ariſtoteli λαγωφόνος, aliis *Hyperionis* avis; *the Black Eagle.* Quæ reliquis minor eſt. Victitat utplurimùm leporibus, quos, ſensìm in terram delapſa,

pſâ, in plana digreſſos opprimit. Sola aquilarum fœtus ſuos alit, ſi *Plinio* credimus.

4. *Pygargus*, *Hinnularia* (quia cervorum hinnulos adoritur) Gazæ *Albicilla*; *the Fawn-killing Eagle*; *Turnero*, *an Erne*. Lapidem *Aëtitem* in nidum infert, à quo & is nomen habet: ſed in alendo fœtu reliquis eſt difficilior.

5 *Morphnos*, πλάγγος, κλάγγος, & περκνὸς, *Nævia*, *Clangă*, *Planga*, *Anataria* (à necandis anatibus) *the Fowl-killing Eagle*. *Turnerus* apud *Geſnerum*, nomen hoc noſtro *Bald-Buzzard* aſcribit. *Bellonius* verò avem Falconem ſecuplo majorem, pedibus cœruleis, digitis oblongis, unguibus patulis, Gallis *Gerfault* dictam, & terreſtri venatui adhibitam, pro Morphno, ſed dubius, obtrudit.

5. *Morphno congener* Aldrovandi, cujus magnitudo galli gallinacei eſt, color ferrugineus; *the Rough-footed Eagle.*

7. *Percnopteros*, Hypaëtos, Ægyptas, & Oripelargus; *the ſhort-winged Eagle*, *with a white head.*

8. *Oſſifraga*, Ariſtoteli φήνη, *Harpa* (ob inſignem rapacitatem) & *Livio* Avis *ſangualis*, aliis Immuſſulus; *the Oſprey*, or *Bone-breaker.*

9. *Aquila alba*, ſeu *Cygnea* (ob candorem niveum) in rupibus circa Rhenum degens; *the white Eagle.*

10. *Heteropos* Geſneri (quia ſiniſtrum crus cœruleum, dextrum fuſcum albicans habet. (*the Eagle with one leg blew*, *the other brown.*

11. *Avis Scythica*, *the Scythian Eagle*; de qua mira narrat ex propria obſervatione *Ol. Magnus.*

II. VULTUR & *Vulturius* (à tardo volatu, quaſi *volitardus*; nam ob amplam corporis molem, utpote Aquilam ſeſqui altera proportione excedens, ægrè ſe humo attollit, tardóq; per aëra motu fertur.) item avis *Titii*,

per

per periphrasin, Græcè γὺψ, *the Vultur*, or *Geir:* Cujus genera Neoterici plura observant. Recensentur nimirum

1. *Albicans* & parvus, in subjectis Septentrioni regionibus frequens; *the whitish Vultur.*
2. *Cinereus*, the ash coloured Vultur.
3. *Bæticus*, sive castaneus, *the Chestnut Vultur.*
4. *Nigricans*, the swarthy Vultur.
5. *Leporarius* (quia leporibus præcipuè insidiatur.) *the Hare-catching Vultur.*
6. *Aureus* (à fulvo colli, pectoris, ventris, & pedum colore) *the Golden Vultur.* De quibus omnibus optimè *Albertus M. lib.7. de Animal. cap.* 8.

III. ACCIPITER (ex ὀξύπτερος, quia alas habet in acutum desinentes & longissimas) ἱέραξ (quasi sacer ales; utpote cujus magna fuit apud veteres veneratio) *a Hawk.* Cujus diversæ species sunt

1. *Asterias*, *Astur* (quia punctis & notis quibusdam stellulas repræsentantibus respergitur) *the Star-hawk*, or *Egret.*
2. *Palumbarius*, Phasianophonus, Columbicida; *the Goshawk.*
3. *Fringillarius*, *the Muscet.*
4. *Circus* (fortè quòd, cùm insidiatur, circuitum in aëre faciat) Aristoteli κίρκος, *the Cryer*; quia semper clamitat.
5. *Æsalo*, Turnero *Smerillus*, Isidoro *Merillus*, Alberto *Mirle*, *the Merlin.*
6. *Tinnunculus*, Gazæ *Tristunculus*, ut Italis Tristarellus & Canibellus; *the Wind-vanner*, or *Kestrel.*
7. *Nisus*, *Alaudarius*, *the Hobby.*

8. *Meru-*

8. *Merularius*, *the Sparrow-hawk.*
9. *Buteo* (à Syro *Buz*, i.e. *diripere*, quia avis rapax est) Τριόρχης (à trinis testiculis, quasi Tritestiger) *the Buzzard.*
10. *Sub-buteo*, seu Hypotriorchis, *the lesser Buzzard.*
11. *Buteo albus*, the Ring-tail.
12. *Collurio*, the little Lanar.
13. *Lanio*, the Butcher, or Adder-bird, because in colours resembling the Adder.
14. *Milvus* (nec quasi *mollis avis*, ut *Isodorus* vult: nec quòd *milio* vescatur, ut aliis placet: sed à *sono*, quem volans edit; unde *dicta milvina*, genus tibiæ acutissimi soni, ut *Festus* scribit.) Ἰκτῖνος, *the forked-tayl'd Kite*, *or Glead.*
15. *Milvus regalis* (sic dictus, quòd à binis Falconibus sacris in ipsum emissis, intra nubes etiam se condens, summa cum principum voluptate in terram dejiciatur.) *the long-winged Kite*, *or Puttock.*
16. *Milvus palustris*, *the Fen-Kite*, *or Frog-Kite.*

IV. FALCO (à falcato unguium hamo) *the Falcon.* Qui est vel

1. *Peregrinus*, Ardearius, *the blew-backt Falcon, preying chiefly upon Herons.* Nomen ex eo habet, vel quòd semper de regione una in aliam migret: vel quòd nidus ejus nullibi gentium inventus fuerit.
2. *Sacer* (vel Græcorum imitatione, quasi *Hierax* Accipiter, per excellentiam, sic dictus: vel à corporis magnitudine, viriúmq; præstantia) qui *Britannicus* appellatur; *the Saker, or British Falcon.*
3. *Gyrfalco* (fortè à circumgyrando in aëre.) *the Gyrfalcon, frequent in Ireland.*

4. *Falco Montanus*, the Mountain-Falcon.
5. *Gentilis* (propter generofitatem) *the Tarſel-Gentil.*
6. *Tunetanus*, the Barbary-Falcon.
7. *Gibboſus albus*, the white hunch-backt Falcon.
8. *Lapidarius*, *Lithofalcus* (quia in lapidicinis nidum ponit) *the Stone-Falcon, breeding in quarries.*
9. *Arborarius* (quia nidum in arboribus extruit) *the tree-Falcon.*
10. *Rubeus* (à guttarum five macularum, quibus diſtinguitur, rubro colore) *the Falcon with red ſpots.*
11. *Cyanopos* (à cyaneo pedum colore) *the blew-legged Falcon.*
12. Falcones *promiſcuo coïtu* geniti; *Baſtard Falcons.* De quibus omnibus conſulat *Aldrovandum in Ornitholog. lib.* 7. *cap.* 8, 9, 10, 11, 12. *& ſequentibus*, qui plura deſiderat.

V. CUCULUS, Κόκκυξ, (à voce) *the Cuckow.*

VI. PSITTACI (ſeu à *Pſittace*, urbe juxta Tigrim celebri: ſeu ἀπὸ τῆ τῶν ψιτλακίων φῦλε) *Parrats.* Quorum ſpecies ſunt

1. *Pſittacus maximus Cyano-croceus*, the great blew and yellow Parrat called the *Machao*, or *Cockatoon.*
2. *Maximus alter vertice capitis compreſſo*, the great flat-crown'd Parrat.
3. *Albus criſtatus*, the white Parrat with a tuft of red feathers on his head, for a Creſt. *Talis hodie alitur in Ornithotrophio Regio*, St. *James's* Park *vocato.*
4. *Viridis*, *cum alarum coſta ſuperna rubente*, the great green

green Parrat with red Pinion feathers.
5. ***Poikilorinchos***, the Parrat with a greeniſh body, and variouſly coloured feathers above the beak.
6. ***Melanorinchus***, the green Parrat with a black beak.
7. ***Leucocephalus***, the white headed Parrat, powdered with black ſpots.
8. ***Cinereus***, the aſh-coloured Parrat.
9. ***Erythroleucus***, the red and white Parrat.
10. ***Torquatus Macrourus***, the little green Parrat with a red Ring about the neck, and a long tail.
11. ***Erythroclorus Macrourus***, the red and green Japan Parraket, or Perroquet.
12. ***Torquatus Macrourus minor***, the leſſer long-tail'd Parraket, or Perroquet.
13. ***Erythoclorus Torquatus criſtatus***, the red and green Parraket with a red Creſt, and red Ring about the neck.
14. ***Erythrocyanus***, the red and blew Parrat, called the ***Rainbow*** Parrat.
15. ***Erythoxanthus***, the red and yellow Parrat.
16. ***Purpureus***, the purple Parrat, ***qualem*** nuper vidimus ***in Aula alba Regia.***

VII. CORVUS (à Græco κόραξ, inſerto *v.* conſono, quomodo ab ὕλη eſt *ſylva*; ab λεῖος, *levis*: κόραξ verò eſt à κόρος, *niger*; ut Grammatici cenſent:) ***the Raven.*** Sub quo genere recenſentur

1. ***Corvus minor***, the Carrion Crow.
2. ***Semicinereus***, the Royſton Crow.
3. ***Cornix***, the Chough.
4. ***Spermologus***, ***Frugivorus***, the Rook.

5. *Coracia*

5. *Coracia* Ariſtotelis, *Pyrrhocorax*, *the Corniſh Chough*; (quia in *Cornubia* noſtra frequens, ubi etiam vulgò nuncupatur *the Killegrew*.)
6. *Monedula* (quaſi *monetam edens*, quia aurum & argentum aſportare & abſcondere gaudet) *the Daw* or *Jack-Daw*. De cujus furacitate ita *Ovidius*.

Mutata eſt in avem, quæ nunc quoq; diligit aurum,
Nigra pedes, nigris velata Monedula pennis.

7. *Monedula Torquata*, the Helvetian Daw, with a Ring about his neck.

VIII. PICA (quaſi *picta*, eliſo T. à colorum varietate) *ציפה*, *the Pie, or Megg-pie*. Cujus generis ſunt

1. *Pica caudata Indica*, the Japan Pie, with beak and legs red, head and neck blew; breaſt and belly white.
2. *Pica Glandaria* (quia glandibus veſcitur) *the Jay*.
3. *Mimus*, ſive Picus garrulus Indicus, *the Indian* Mock-bird, *not much unlike the Jay, but ſomewhat ſmaller*.
4. *Pica marina*, the Sea-Pie.
5. *Garrulus Bohemicus* Geſneri, ſeu *Ampelides* Aldrovandi, de quo mira ſcribunt, tam quoad internam viſcerum conſtitutionem, quàm quoad ingenium.
6. *Pica Braſilienſis, Hipporinchos* (à roſtri magnitudine.) *the great-beakt Pie of Braſil, or Pepper-Pie* (*becauſe he eats Pepper.*)
7. *Loxia*, ſeu *Curviroſtra* (roſtrum enim habet, contra omnium avium morem, ab utráq; parte recurvum, craſſum

Loxia.

pag: 69

crassum admodùm & robustum) in plurimis Germaniæ superioris locis frequens; *the Croß-beak*, or *Shellaple:* in *Anglia* etiam quandoq; invenitur; ideoq; iconem ejus hic apposui.

8. *Rhinoceros*, *Tragopanda* Plinii, aquila major, capite Phæniceo, & cornu prope frontem insignita, Æthiopiæ familiaris: *the Horned Pie of Ethiopia.* Vide sis *Scaligerum in Exercit.*231. *Sect.* 3.

IX. BUBO (à *sono*, quem edit, ut olim docuit *Varro* 4. *de L. L.* his verbis: *De his* [volucribus] *pleræq; à vocibus, ut hæ; Upupa, Cuculus, Corvus, Hirundo, Ulula, Bubo,* &c.) Βύας (ob eandem rationem) *the Owl*, or *Howlet.* Cujus generis numerantur

1. *Bubo Maximus*, Aristoteli ἀσκάλαφος, nec Aquila minor, nobis ignotus.

2. *Asio*, seu *Otus* (fortè ab *auribus*, unde etiam *Alexandro Myndio* apud Athenæum *Lagotia*, quòd aures habeat leporinas.) *the great Owl with long feathers standing above his ears.*

3. *Scops* (quòd ἐν σκῖα ὦπα habeat ἐνέργον, seu noctu maximè cernat) *the lesser Owl with the like feathers prickt up.*

4. *Aluco* (vel ab Italorum *Alochone*; vel à Germanorum *locken*, quòd *allicere* significat; ut *Gaza* & *Lazius* desumunt) ἐλεὸς, the *Leech-Owl* (quasi *Hirudinaria*, quia hirudinibus vescitur.)

5. *Ulula*, αἰγώλιον, *the whooping Owl*, or *Gilhooter.*

6. *Noctua* (quòd noctu canat & volet) γλαύξ, Minervæ sacra, *the common grey Owl.*

7. *Strix* (ἀπὸ τῦ στριγνῦ, *stridore*, ut conjicere aliquis possit propter *Ovidii* illud in 6. *fastor.*

Est

Eſt illis ſtrigibus nomen, ſed nominis hujus
Cauſa, quòd horrenda ſtridere nocte ſolent.)

the Screech-Owl.

8. *Caprimulgus*, αἰγοθήλης (παρὰ τὸ ἐξ αἰγὸς τεθηλακέναι, quòd capras ſugat) Cuculo per omnia ſimilis, exceptâ pedum gracilitate; *the Goat-ſucking Owl.*

9. Nycticorax, *the Night-Raven.* Cujus elegantiſſimam Iconem videas apud *Johnſtonum de Avibus, tabula* 20.

X. STRUTHIO, Struthio-camelus, *the Eſtridge.*

XI. EMEU, *the Caſſoware.* Hujus admirandi generis aves binas hodie videre licet in Zootrophio Regis noſtri auguſtiſſ. *Caroli* II.

XII. VESPERTILIO (quia *veſpere* tantùm volat, ut *Ovid.* 4. *Meta. fab.* 12.

———*lucemq; peroſæ*
Nocte volant, ſeróq; tenent à veſpere nomen.)

the Bat, or Flittermouſe, or Rearmouſe. Cujus plurimæ obſervantur differentiæ, omnes tamen innominatæ.

Avium

Avium Terrestrium PHYTIVORARUM, *sive Plantis vescentium* Classis.

ABsoluto Avium Carnivorarum Catalogo, ad PHYTIVORAS pergendum; inter quas primò occurrunt PULVERATRICES, tam sylvestres, quàm domesticæ, *viz.*

I. PAVO (vel à *sono*, quem edit, ut *Varro* deducit, *lib.* 4. *de L. L.* vel à Græco Ταώς, Æoles enim, quos sequi solebant Romani, interserere in usu habebant *v* consonum, ut ὤον, ὤϝον, unde *ovum*, & mutare T. in P. similiter igitur pro Ταώς, dixere Ταϝώς, undè *pavos*, &, ut postea dixere, *Pavus*; quemadmodum laboriosè deducit post *Angelum Caininium Vossius*.) *the Peacock*. Cujus familiæ annumerantur

1. *Pavo albus*, the white Peacock.
2. *Pavo Japonensis*, *the Japan Peacock*, in vivario serenissimi Domini mei, *Caroli* II. hodie visendus.
3. *Pavo Chinensis sine cauda*, qui idem videtur cùm *Grue Balearica*.

II. GALLOPAVO, Gallus Indicus, Meleagris, *the Turky-Cock*.

III. PHASIANUS, *Phasidis ales* (nomen dedit *Phasis* Colchidis amnis, ad cujus ostia frequentes convenire à Græcis proditum est; unde *Martialis* in Xeniis, lemmate Phasianus,

Argiva

Argiva primùm tum transportata carina,
Ante mihi notum nil nisi Phasis erat.)

the Pheasant, or Pheasan.

IV. UROGALLUS, *Tetrao* Aristotelis, Germanis *Aurhan, the Cock of the Wood.* Reperiuntur qui libras quatuordecim Germanicas pendunt. Hujus duæ dantur species, *Major*, & *Minor*.

V. GRYGALLUS, the *Birch-Cock (because of the colour of Birch.)* in sylvis Germanicis haud infrequens, sed Britanniæ ignotus.

VI. GALLINA CORYLORUM, *the Hazel-Hen.*

VII. ATTAGEN, perdix Asclepica, *the Heath-cock or Grouse* : De quo sic *Martial. lib.* 13. *Epigr.*61.

Inter sapores fertur alitum primus
Ionicarum gustus Attagenarum.

Hujus in Anglia duas habemus species, quarum *Major* vulgò dicitur, *the Black Game* (Mares quippe toto ferè corpore nigricant) *Minor* verò, *the Grey Game* (quia tàm mas, quàm fœmina cinereis maximam partem plumis vestiuntur.)

VIII. OTIS (proculdubio ab auribus patulis) *Tarda* & *Bistarda* (tardè nimirum volat, ob magnam corporis molem) *the Bustard*; tribus tantùm insistens digitis, sub quibus talus magnus instar musculi conspicitur. *Interanea* si spectes, hoc sibi peculiare habet. Intestinis diductis & extensis, id quod à fundo ventriculi ad alvum rectà procedit, dodrantum est septem cum dimidio : appendices verò duæ ab alvo retrocedunt. Quarum altera tenuior est tres dodrantes longa ; altera amplior duos

cum dimidio: tres verò isti meatus juxta alvum in unam capacitatem conveniunt. Hæc Avis in mediterraneis *Angliæ* partibus frequens est.

IX. ANAS *Campestris*, Gallis *Canne petiere*, quæ Galliæ peculiaris esse traditur à *Bellonio*, qui primus eam descripsit, & à rusticis *Oliva* dictam esse asserit.

X. STELLA, à *Johnstono* descripta, *lib. de Avibus*, *pag.* 64.

XI. OEDICNEMUS *Bellonii* (ob tibiarum infra genu, propter os, quod valdè crassum est, qua nota vel sola agnosci potest, singularem crassitiem, sic vocatus) nobis prorsus ignotus. Cui subjunxêre *Bellonius* & *Aldrovandus* unum & alterum *Oedicnemo congeneres*; quorum nòs pariter nescii sumus.

XII. PERDIX, πέρδιξ (παρὰ τὸ περδεῖν, eum enim sonum edit) *the Partridge*. Quæ est vel

1. *Græca*, nostratibus duplo major.
2. *Ruffa*, (à rostro & pedibus rubentibus) *the Spanish Partridge, with bill and legs red.* Cujus sortis ingentem numerum alit & Insula nostra inter Britanniam & Galliæ Armoricæ littora sita, *Guarnsey* dicta.
3. *Cinerea*, Græcis ignota, sed à *Gesnero* descripta, sub nomine *Minoris*.
4. *Damascena Aldrovandi*, brevitate & crassitie corporis ad Perdices nostras accedens, minor tamen, & rostrum habens prolixius; pedesq; quodammodo luteos.
5. *Alba*, *Lagopus* (à pedibus leporinis, & villosis;) & *Aldrovando* Perdix *Petrosa* (quia in rupibus nidulatur) tanti candoris, ut à venatoribus hoc solo, quòd nives superat, visu deprehendatur: *the white* and *rough-*

rough-footed Partridge, Germanis *Schneehun*, quasi *Snow-hen* (quia frigore, nive & glacie ita delectatur, ut ubi locis inferioribus liquantur nives, albiora & soli aversa prosequatur loca, in quibus nix perennat.)

6. *Indica*, à sono *Tutu* dicta, & descripta à *Joh. de Laet. Ind. Occid. l.* 10. *c.* 5.

7. *Vulgaris*, our common Partridge.

XIII. GALLINA Africana, sive Guiniensis, *the Guiny Hen.*

XIV. ORTYGOMETRA, Coturnico-mater *Scaligero* (*in Comment. ad lib.* 8. *Arist. de Hist. Anim. cap.* 15.) Bellonio *Rascle*, sive *Rallus*, & nostratibus *the Raile.*

XV. COTURNIX (vel à sono vocis, teste *Festo*: vel rectiùs ab ὄρτυξ, quòd idem sonat; nempe ab obliquo ὄρτυγος, κατὰ μετάθεσιν. Nam γ facilè abit in C. quomodo deduxit *Servius in* 3. *Æneid.*) *the Quail.*

XVI. CYNCHRAMUS, *le Pruier*, sive *Preyer* Gallorum; alauda cristata paulò major, & *Hortulano* non absimilis. In agro Bononiensi & Florentino ex milii esu vehementer pinguescit; undè magno numero deplumata & scatulis asservata, Romam transmittitur, ibidemq; magno pretio divenditur.

XVII. GALLUS GALLINACEUS, ἀλέκτωρ, *the House, or Roost-Cock*; cum suis Generibus variis.

Avium, *quæ se* Pulverant *simul* & Lavant, Familia.

SEcundo *Phytivorarum* loco occurrunt Aves, quæ se *pulverant* simul & *lavant*, nempe,

I. COLUMBÆ (seu quòd in culminibus villarum degere soleant: seu quòd *lumbos* frequenter *colant*: seu à Græco κολυμβᾶν, *urinare*, quoniam talis est Columbarum gestus, & bibentes rostrum aquæ diutiùs immergunt; ut *Joh. Gerrard. Vossio* visum est.) περιστεραί, *Doves.* Quæ sunt vel

Domesticæ; ut,

1. *Liviæ*, common House-Pidgeons, or Culvers.
2. *Gutturosæ* (quia lascivientes, fauces & guttur in ingentem tumorem diducunt) *Plinio Campanæ*, (quia tunc temporis frequentes in *Campania.*) *Croppers.*
3. *Cucullatæ* (quia cristam gerunt, Monachorum cucullum referentem) *Jacobins.*
4. *Gyratrices* (quia in orbem supra fœmellas obvolitare solent mares, simulq; alas tam fortiter concutiunt, ut duorum asserum invicem collisorum sonitum superent, unde) *Clappers*, & *Smiters* (quasi percussores.)
5. *Galeatæ*, Helmets.
6. *Turcicæ*, colore toto pullo seu betulino, præter oculos, qui miniacei, pedes, qui pallidè rubent; & rostrum,

Alc

Alchata

strum, quod lutescit; *Letter-Carriers* (Turcæ nimirum eis utuntur tanquam tabellionibus.)

7. *Tremulæ* (quia invicem adblandientes, molliter se commovent, & tremunt) *Quakers or Shakers.* Quæ sunt vel *Laticaudæ*, vel *Acuticaudæ*.

8. *Hirsutis pedibus*, Rough-footed Pidgeons.

9. *Russicæ*, Runts.

10. *Indicæ*, rostro anatis, *Duck-bills.* Cum multis aliis, quibus nomina Latina nondum assignata sunt.

Sylvestres, ut

1. Palumbus Torquatus, *the Ring-dove*, or *Quiest.*

2. *Palumbus Rupicola* (quæ eadem videtur cum *Oenade* seu *Vinagine*, vel à colore uvarum nigrarum maturarum, quas οἰνωπὸν vocant Græci; vel à vindemiæ tempore, quo & conspicitur & capitur) *the Rock-Pidgeon.*

3. *Cavernalis* (quia in arborum cavis nidificat, quod huic generi proprium) Πέλειας, *the Stock-dove*, or *Wood-Pidgeon.* Quam nonnulli confundunt cum *Livia*: Sed nostro quidem judicio, parum scitè; nam & corpore minor est; & circa nares aliquid purpurei habet, quo *Livia* caret.

4. *Alchata*, seu *Filacotoa* Aldrovandi, (quæ Monspessulanis nomine *Angeli* venit, à plumarum pulchritudine) *a small wild Pidgeon, in the colour of his Feathers resembling a Partridge, frequent about Montpelier in* France.

5. *Turtur* (à sono, quem gemens edit.) *the Turtle*, or *Turtle-dove.* Cujus quatuor in *Hispaniola* observantur genera: & ex *Alexandria* diversi à nostratibus adferuntur coloris. Turcarum verò Imperator

par

par rari & peculiaris generis Henrico Galliarum regi transmisit; referente *Scaligero Exerc.* 19.

II. PASSERES (à passim, quia *passim* volitant; utpote aviculæ vulgares, & ubivis penè se oculis ingerentes) Στρουθοί, *Sparrows*. Quorum plures ponuntur species, *viz.*

1. *Domesticus*, vulgaris, *the common House-Sparrow*. Qui nonnunquam, ludente naturâ, *Albus* invenitur; & interdum, sed rariùs, etiam *Flavus*, qualis ad *Aldrovandum* delatus fuit, ut ipse testatur, *Ornithol. lib.* 15. *cap.* 15.
2. Maculatus, flava cauda, *Aldrovandi*, *the speckled Sparrow, with a yellow tail.*
3. *Montanus*, omnium passerum nostratium elegantissimus; *the Mountain Sparrow, with a reddish Crown, a black chin, and white descending from the head to the lower jaw*: unde popularibus nostris dicitur, *the White-Cap.*
4. *Albicilla* (quia caput, cauda & omnes inferiores partes ex albo lutescunt) *the white-tail'd Sparrow living in Woods and Heaths.*
5. *Sylvestris*, verticem capitis habens ferrugineum ad cinnaberinum vergentem, ab *Aldrovando* descriptus *Ornitholog. lib.* 15. *cap.* 16. nobis verò ignotus.
6. *Torquatus* (à *Bellonio lib.* 7. *de Avibus, cap.* 20. descriptus) ab albo torque oculos sub supercilio ambiente sic vocatus; à me nunquam visus.
7. *Junco* (quia inter juncos & arundines degit.) *the Reed-Sparrow.*
8. *Pusillus*, in juglandibus victum quærens, *the Wall-nut-Sparrow.*

9. *Bra-*

9. *Brachyurus* nostras (utpote cui cauda admodum brevis) *the curtail'd Sparrow, inclining to yellow all except the breast and belly, which are whitish.*
10. *Stultus* Bononiensis *Bellonii* (loco recens citato.)
11. *Troglodites*, the Wren.
12. *Canarius*, the Canary-bird.
13. *Indicus*
    1. Macrourus, *Long-tail'd.*
    2. Brachyurus, *Curt-tail'd.*
    3. Sine Uropygio, *Rumpless.*
    4. Porphyromelanus, *red and black.*

    Omnes ab *Aldrovando* descripti, *Ornith. lib.* 15. *cap.*22, 23, 26, & 27.
14. *Embryza* tam *alba*, quàm *pratensis*; utraq; *Gesneri.*

Granivorarum CANTANTIUM Classis.

INter Aves GRANIVORAS, aliæ sunt CANORÆ, ut

I. CARDUELIS (à *carduo*, cujus seminibus victitat utplurimùm.) *Chrysomitres*, *Aurivittes* (ab aurea in alis vitta) ἀκανθὶς, & *Avis Jovis* (propter eximiam venustatem) *the Goldfinch.*

II. SPINUS, seu Ligurinus, *the Siskin*: quem *Gesnerus* eandem avem cum *Serino* facit, nec immeritò quidem, ut ex simul collatis descriptionibus colligere est. Minùs rectè autem alii cùm *Lutea*, sive *Luteola*, quam

quam noſtrates *Towlring, or Yellow-hammer* vocant, confundunt. *Spinus* ſiquidem eſt rara avis, in frigidioribus regionibus non niſi rarenter apparens, nec in Anglia plus quàm ſemel vel à *Turnero* viſa: *Lutea* verò etiam ruſticis probè cognita noſtratibus.

III. FRINGILLA (quaſi *Frigilla*, ſeu quòd *frigus* cantu prænunciet: ſeu quòd plures in frigore convolent.) Ariſtoteli *Spiza, the Chaffinch* (quaſi *palearia*, quia hyeme ſæviente *palea* ex horreis abjecta utplurimùm victitat.)

IV. MONTIFRINGILLA, *the Bramble, Brambling, or Brier-finch* (utpote *rubis* ſæpe inſidens, eorúmq; fructibus victitans.)

V. CHLORIS, Fringilla viridis, *the Green finch.*

VI. LINARIA (quia cibus ipſi eſt *Lini* ſemen) the *Linet*, or *Flax-finch*. Ad cujus familiam referuntur

1. *Linaria rubra* (*Geſnero*, à coccineo verticis colore, ſic dicta) *the Red-headed Linet*. Advolant aliquando turmatìm, & ferè peſtilentiam brevi futuram circa *Norimbergam* indicare putantur.
2. *Linaria Marina Aldrovandi*, quæ roſtro lutea, vertice miniacea, pectore & ventre candicans eſt: in Septentrionalibus *Angliæ* littoribus haud infrequens, ſed, uti vulgus affirmat, è Germania advolans, ubi *Gyntel* nominatur.

VII. CITRINELLA (à colore citrino, ſerino enim intenſiùs flaveſcit) quam Galli *Tarin*, & *Thracipedem* Ariſtotelis eſſe opinatur *Bellonius*: *the Yellow Hammer, or yellow Amber.*

VIII. ALAUDA (ſeu à *Laudando*, i.e. cantando; ſeu

ſeu quaſi *Aluda*, à ludendo, quia ludunt & canunt in aëre) Græcis veteribus κόρυς, & κορυδαλλὸς, modernis τρυλίτις; *the Lark*. Cujus ſpecies ſunt

1. *Galerita*, Caſſita, Criſtata, *the Creſted Lark*, *or Cotswold Lark*.
2. *Arborea*, the Wood-Lark.
3. *Pratenſis*, the Tit-Lark.
4. *Calandra* (ἀπὸ τῦ καλῶς ᾄδειν, à ſuavitate cantus) aliis, ſed falsò, *Acredula*; *the Bunting*; in omnibus ferè conveniens cum Alauda, niſi quòd paulò major ſit, & calcaribus multò brevioribus armata. In arboribus & fruticibus ſumma ſemper cacumina petit, quibus diu immobilis inſidens, ſuaviſſimas cantilenas modulatur.

IX. FICEDULA, Συκαλὶς, Italis *Beccafico*; Avicula ficubus & uvis victitans: ut pulchrè his verſibus teſtatur *Martialis*;

Cùm me ficus alat, & paſcar dulcibus Uvis,
Cur potiùs nomen non dedit Uva mihi?

Deſcriptionis defectum ſupplebit Effigies hîc inſerta.

Ficedula. pag:81.

BACCIVORARUM Canorarum Claſſis.

E Baccivoris Canoris ſunt

I. TURDUS (fortè ex *Surdus*, mutato S in T. quod crebrò fit; nam uſq; adeò ſurdus vulgò perhibetur, ut proverbio locum dederit, κωφότερος κίχλης, *ſurdior Turdo*: vel potiùs quaſi *tardus*, A in U abeunte; ut à *labor*, *lubricus*, à *quatio*, *concutio*: Sic enim *Iſodorus lib.* 12. *cap.*2. *Turdi à tarditate dicti: hyemis enim confinio*, hoc eſt, in fine autumni, *ſe referunt.*) *the Thruſh*, *Song-Thruſh*, *or Throſſle*, *or Mavis*. Cujus ſpecies ſunt

1. *Turdus Viſcivorus*, Ariſtoteli ἰξοβόρος, *the Miſletoe-Thruſh*, *or Shreitch.*
2. *Trichas*, Turdus *Pilaris*, aliis *Collurio*; *the Fieldfare*, *or Feldfare.* Nunquam aut rarò in æſtate in *Anglia* viſitur; hyeme verò tanta illorum è Norwegia redeuntium multitudo, ut nullius avis major. Volat gregatìm, & inter volandum obſtreperus eſt.
3. *Illas*, nonnullis Tyllas, *the Wind-Thruſh* (*becauſe coming in high winds into* England, *in the beginning of Winter.*)

II. MERULA (quòd *mera*, i. e. ſola volitet) κόσσυφος, *Nigretta* (à nigro colore) *the Black-bird*, *or Ouſle*. Cujus ſpecies ſunt

1. *Leucocephalus*, the white-headed Oufle, ab *Aldrovando* defcript. *Ornithol. Lib.* 16. *cap.*6.
2. *Candida*, ab eodem *Aldrovando* notata.
3. *Montana* Germanorum, à nobis nunquam vifa.
4. *Saxatilis*, quæ eadem avis videtur cum *Caryocatacte* Gefneri.
5. *Rofea*, quam in omnibus convenire arbitror cum Italorum *Sturno Marino.*
6. *Brafilienfis*, à Bellonio *lib.* 6. *de Avibus*, *cap.*27. defcripta.
7. *Indica*, *Apos* dicta (à brevitate pedum) quam adumbrat *Aldrovand. Ornith. l.* 16. *c.* 16.

III. STURNUS (ἀπὸ τοῦ στορεῖν, quia fe magna vi *fternat* humi ex alto.) ψαρ-ψάρος, *βύτλα*, *the ftarling, or ftare.* Qui nonnunquam reperitur *Cinereus.* Huc fpectat *fturnus Indicus* à *Johnftono* in *Mantiffa*, *numero* 6. defcriptus.

IV. COCCOTHRAUSTES vulgaris (quòd roftro fuo, quod durum, robuftum, & permagnum eft) pro corporis proportione, coccos & interiora cerafórum grana confringere foleat) *the Grosbeak.* Avis quidem in Anglia infrequens, & hyemis confinio nobis adveniens, verifq; initio fe rurfum fubducens. Hujus generis unam, à meipfo fclopeto confectam, & pulvere aromatico conditam, in Pinacotheca inclytifs. *Societatis Regiæ*, inter rariora reponendam haud ita pridem curavi. Cujus Iconem hic habes.

V. *Coc-*

V. *Coccothrauſtes Virginiana*, Cardinalis (quòd galerum coccineum geſtare videtur) *the Virginian Nightingale*. Apud nos in caveis alitur à curioſis: idq; tam ob eximium colorum fulgorem in plumis coccineis; quàm propter miram cantus dulcedinem.

VI. CARYOCATACTES, Nucifraga, *the Nut-breaker, or Nutjobber*: quæ nobis nihil aut parum differre videtur à *Pico Cinereo*, ſeu *Sitta*; uti ex utriuſq; collatione pateat.

INSECTI-

INSECTIVORARUM non Canorarum. Claſſis.

INter Aves Inſectivoras aliæ *Canoræ* ſunt, aliæ *Non Canoræ.* Quales

I. PICUS MARTIUS (quòd Marti olim ſacer) δενδροκολάπτης, ξυλοκόπος (quia arborum truncos roſtro perforat.) *the great Wood-pecker.* Cujus Anatomen vide apud *Aldrovandum Ornith. lib.* 12. *cap.* 30. Hujus ſpecies ſunt

1. *Picus Varius* Minor, *the Piannet, or leſſer Wood-pecker, ſpeckled with black and white on the wings.*
2. *Picus Varius Major*, quem πίπρον vocat Ariſtotel. *the French Pie*; à priori differens, tum quòd magnitudine Merulam vincat, tum quòd plumæ medio vertice rubicundæ ſint, & ſaturato cocci colore conſpicuæ.
3. *Picus viridis*, Ariſtoteli κολιὸς, Virio, *the Hickwall, Witwall, or Green-Wood-pecker.*
4. *Picus Murarius* (quia muris turrium maximè adhæret, & vermiculos in eorum rimis venatur) *the Creeper, or Spider-catcher.*
5. *Picus Luteus Cyanopus*, ex Perſia allatus, *the Perſian Wood-pecker.*

6. Picus

Me

Merops.

6. ***Picus Cinereus***, Sitta, eadem avis cum *Caryocatacte*, ut ſupra ſubindicavimus.

7. *Iynx*, Torquilla, σεισοπύγιος, *the Wrynecken, or Emet-hunter* (quia formicas in victum inquirit) *Wrynecken* verò, quia ſi manu teneatur, caput in utramque partem circumagit.

8. *Certhia*, κερθίον, (ab *aſtu* ſic dicta) Regulo paulò minor, *the Ox-eye-creeper.*

9. *Merops* (à μελισμῶ ὀπὸς) μελισσοφάγος, Apiaſter, *the* Bee-eater. In *Cretæ* Inſula tam vulgaris eſt, ut nuſquam non in ea conſpiciatur: reperitur autem & in *Italia*, in *Anglia* autem rariſſimè aut nunquam. Magnitudine Sturnum paulò ſuperat. Mari roſtrum eſt longum, durum, ad inſtar falcis meſſoriæ arcuatum, & quaſi triangulum. Oculorum Iris ita rubet, ut aliam omnem rubedinem ſplendore excedat. Fœminæ color ubicunq; minus intenſus. Tergus quodammodo vireſcit. Venter ex albo & cæruleo miſtus, cum macula flava ſub mento ad aures uſq; utrinq; aſcendente. Cæterùm, quia Avis eſt noſtratium pleriſq; inviſa, & quia forma ejus multò facilius, certiuſq; ex Imagine, quàm nuda deſcriptione concipiatur; En! *Apiaſtri* Maris, quem Nobiliſſ. Vir, *D. Thom. Crew*, Eques Auratus, necnon *Baronis de Crew* Filius Hæreſq; meritiſſimus, ſecum in *Angliam* attulit ex *Italia*, mihiq; inſpiciendum exhibuit, *Effigiem* hic habes, Sculptoris manu ita ſolerter delineatam, ut Avis vera eſſe, non glypticè ſimulata videatur.

II. CÆ.

II. CÆRULEO, *the Clot-bird, Smatch, or Stone-Check*; de quo videatur *Turnerus*, *de Avibus.*

CANO-

CANORARUM Claſſis.

C*Anoræ* verò ſunt

I. REGULUS, Senator, Tyrannus, Trochilus, ſeu Paſſerculus Troglodytes, *the Wren.*

Cujus ſpecies ſunt

1. *Regulus Criſtatus*, the Copped Wren.
2. *Regulus Indicus*, avicula miræ ſanè pulchritudinis, corpore Regulo vulgari multo minori, plumis nigerrimis, quas tamen maculæ ſaturatè rubræ & ad certa intervalla quaſi inſperſæ exornant. Roſtrum & pedes purpura fulgent. Cantillat ſuaviſſimè. Hujus generis plures vidimus in *Auguſtiſs. Regis* noſtri aviario, ſed omnes una in cavea incluſos; non ſolum majoris tutelæ gratiâ, verùm etiam quia aliarum avium conſortium fugiunt. Quo nomine apud Indos diſtinguuntur, nondum diſcere potui.

II. ASILUS, Ariſtoteli οἶστρος (quòd, more Inſecti ejuſdem nominis, Equos in pratis paſcentes roſtro infeſtet, dum pediculos eorum venatur.) nobis nondum de facie cognitus, ſed deſcriptus à Bellonio.

III. CURRUCA, Hypolais, Paſſer ſepiarius, *the Hedge-Sparrow*, or *Titling*, in cujus nido Cuculus ova ſua deponit.

IV. HIRUNDO (ab hærendo tectis ædium, ubi nidificat) vaga volucris *Ovidio*, Pandione nata, χελιδὼν; *the Swallow.*

Swallow. Cujus ſpecies ſunt Hirundo

1. *Agreſtis* Ruſtica, *the rough-footed Swallow.*
2. *Riparia* (quia ripas fluminum excavant, & internidificant) *Drepanis*, *Falcula* (à cauda falcata) *the Sand, or Bank Marten, or Weſtern.*
3. *Apos Major*, κύψελος, *the Horſe-Marten, or Swift.*
4. *Apos Minor*, the Martlet.
5. *Marina*, the Sea-Swallow.

V. PARUS (quaſi parvus Mus) Ægithalus, *the Titmouſe.* Cujus ſpecies ſunt

1. *Parus Major*, Carbonarius, *the Cole-mouſe.*
2. Parus Minor, *the Nun* (à vittato capite in morem Monialium.)
3. *Parus Paluſtris*, Turnero *Schœniclos* Ariſt. *the Black Cap, or Fen-Titmouſe.*
4. *Parus Caudatus*, ὀρεινὸς, *the long-tail'd Mountain-Titmouſe, with a white Crown.* Colonienſes in Germania *Wyntepfker*, *Winetapper*, vocant, quaſi vini promum: Gallis verò *Mourier* audit.
5. *Parus Criſtatus*, the Creſted, or *Juniper Titmouſe* (quia degit circa Juniperos.)

VI. MOTACILLA, Σεισοπυγὶς, Cauda tremula, (à motitatione caudæ) *the waſher, or water-wagtail.* Cujus ſpecies ſunt Motacilla

1. *Alba*, *Albicula*, Ariſtoteli *Cnipologus*, *the white bellied wagtail, or common Diſh-waſher.*
2. *Flava*, the Yellow wagtail.
3. *Spipolæ Bononienſes* ab *Aldrovando Ornith. lib.* 18. *cap.* 26, 27. deſcriptæ.

4. *Stopa-*

4. *Stoparolæ*, aviculæ pariter Italicæ ab eodem ibidem descriptæ.
5. *Muscicapæ*, *Gnat-snappers*, quarum quatuor genera depingit *Aldrovand. Ornith. l.*18. *c.*28.

VII. RUBETRA, *Rubicola* (quia rubos incolat.) *Melanocephalus* (à capite nigro) *the Stone-chatter*, *Blackberry-eater*, *Mortetter*, *or Black Cap.*

VIII. RUBECULA, *Erithacus* (à rubro pectoris colore) *the Red-breast*, *Robin-red-breast*, *or Ruddock.* Hoc sibi peculiare habet, quòd nunquam ferè in eodem saltu nisi una reperitur; unde *Phavorino* ὄρνις μονῆρης, καὶ μονότροφον, Avis solitaria dicitur, & solitariè pascens: & natum illud proverbium, Una arbor non capit duos Erithacos. In cavea cum aliis avibus inclusa, cum iis strenuè pugnat.

IX. RUBICILLA, Pyrrhula, *the Woop*, *or Bulfinch.*

X. RUTICILLA, Phœnicurus, *the Redstart*, *or Redtail.* Quæ tota æstate nobiscum degit, appetente verò hyeme aut avolat, aut in murium cavernulis se abscondit, & usq; ad æstatis reditum dormit.

XI. ANTHUS, *Florus*, Gallorum *Bruant* Bellonio, hinnitum Equorum imitans; *the Neighing bird. Aldrovandus* confundit cum *Spipola*; cùm & pulchra sit, & omnia ferè ea, quæ Antho *Aristoteles* adscribit, admittat.

XII. CANNEVAROLA Bononiensium (quòd in viridi crescenteq; cannabe & niduletur, & degat) Germanis *Grasmusch*; *the Titling.* Quæ Lusciniam tàm exactè corporis figura exprimit, ut nisi paulò esset minor, nec tam ruffesceret, prorsus eadem videretur.

XIII. OENANTHE Aristotelis, *vitiflora* seu *vitifera*, (vel à colore simili uvis germinantibus: quòd vini tem-

pore appareat: vel quòd uvis delectetur) Gallis *Cul-blanch*, Italis *Culo bianco: the Wheat Ear, White-tail, Horse match.* In montanis plerisq; locis, maximè verò in comitatu *Sussexiæ* frequens reperitur; & circa mensis Junii medium vehementer pinguescit; sub Septembris finem aufugit, nec uspiam in *Anglia* totam hyemem comparet. In agro *Warwicensi* dicitur *Fallow-Smiter.*

XIV. LUSCINIA (quòd luctuosè canere existimatur, atq; esse ex Attica Progne in luctu nata; seu quòd in lucis canat; seu quòd ante lucem) Philomela (quasi φιλοῦσα τὸ μέλος) Ales Pandionia; *the Nightingal.* Cujus speciei est & *Lusciniola Bellonii*, Italorum fortè *Giarola*; avis non obvia, quámque mihi videre nondum contigit: dici tamen commodissimè potest, *the lesser Nightingal.*

XV. UPUPA, Græcè ἔποψ, vernaculè *an Hoopoop* (proculdubio à *sono*, quem volatura edere solet) Germanis (quibus frequens est) *ein Widhopff.* Avis est magnitudine Turdi; alis per intervalla fuscis, albis & nigris pennis interstinctis: Cristam habens, ab ea parte rostri, qua capiti committitur, ad extremum usq; occiput porrectam per longitudinem; quam pro affectibus suis aut contrahit, aut dilatat, eodem prorsus modo, quo Equus aures arrigit aut demittit. Tibiis est valdè brevibus, alis obtusioribus, & lentiori volatu. In *Angliam* rarò venit. Hyeme tamen superiori, Vir quidam Generosus, mihiq; veteri amicitia conjunctus, Unam decimo circiter lapide à Londino, interfecit, & mihi mox dono misit: cujus *effigiem*, à peritissimo Sculptore descriptam, paginæ huic, raritatis causâ, adjunxi.

Avium

pore appareat : vel quòd uvis delectetur) Gallis *Cul-*

Avium AQVATICARVM *Palmipedum* Classis.

SEquuntur nunc Aves AQUATICÆ, quas suprà divimus in Palmipedes, & Fissipedes.

E PALMIPEDIBUS sunt

I. ONOCROTALUS (ab ὄνος, *asinus*, & κρόταλον, *crepitaculum*; nempe quòd collum in aquam immergens, & spirans, rostri crepitu asini ruditum quodammodo imitatur) *Pellicanus*, *the Pellican.* Plures hujus generis visuntur in Serenifs. *Regis* nostri Vivario, ab *Imperatore Muscovitico* dono transmissi.

II. Avis Diomedea (ab insulis *Diomedis* sic dicta, licèt Aldrovandus *Artennam* hodiè nuncupari, & nullibi nisi in insula sanctæ Mariæ de Tremiti reperiri, expresse affirmet.) à *Salmatio* in *Exercit. Plinian.* & *ad Solin. cap.* 2. descripta.

III. LARUS (vel à garrulitate, quia λάλος; est enim avis clamosa: vel quasi λάβρος, à vorandi impetu.) *the Gull, or Sea-Cobb.* Cujus species sunt

1. *Larus Cinereus Major*, Gallis *Grison*, Anglis Cornubiensibus, apud quos frequentissimus est, *the Ganet*, reliquis verò *the great grey Gull.*
2. *Larus Cinereus Minor*, the lesser grey Gull.
3. Larus Piscator, *the Fisherling, or plunging Gull*: in flumine *Sabrina* dicto, prope *Bristolliam*, turmatim volans,

volans, & piſciculis captandis inhians.

4. *Niger*, quia capite, roſtro, collo & pectore nigricat) *the black-headed Gull.* Quales ipſemet ſæpe & vidi, & inter volandum ſclopeto transfixi, in flumine *Thameſi.*

5. *Gavia*, the Sea-Mewe.

6. *Catarracta*, (quòd cum impetu ad capiendam prædam ex alto ſe præcipitem dare ſoleat.) *the Plungeon.*

7. *Cepphus*, *the Puet* ; Avis paſſim obvia.

IV. ANSER BASSANUS (ab inſula quadam in Scotia, *Baſs* dicta, non procul *Edinburgo*, ubi & nidificat, & degit.) *the Solan Gooſe.*

V. PHALACROCORAX (ex φαλακρὸς, calvus, & κόραξ, corvus) *the Cormorant*, in Cornubia, *the Shagg.*

VI. GRACULUS PALMIPES, Corvus Marinus, Mergus magnus niger, *the Cowt, or Sea-Crow.*

VII. MERGUS (quia aqua ſe mergit) *the Diver, or Douker.* Cujus varia genera ſunt

1. *Mergus Rhenanus*, quibuſdam Monialis alba; *the white Nun-diver.*

2. *Glacialis* (quòd per ſumma frigora in aquis nondum glaciatis facilè capiatur) Norwegiæ & Iſlandis frequens, apud nos rariſſimè viſus. Hiſtoriam ejus petas *ex Olaï Wormii Muſæo, pag.* 304.

3. *Longiroſtrus*, the leſſer Cormorant.

4. *Ruber*, the Red-headed Diver.

5. *Cirrhatus*, ſeu Criſtatus (à duplicata criſta, eminente ad utrumq; capitis latus unà, auris inſtar) Bellonio *Uria*, *the Naſſe.*

6. *Merganſer*, cui caput cum tertia colli parte ex viridi nigricat, collum reliquum cum aliquo pallore album eſt:

eſt: inferior colli pars, & dorſum nigreſcit; plumæ ventris & ſupinæ caudæ gilvæ ſunt: crura & pedes, cum membranis inter digitos & roſtro, minii colorem habent. Anſere paulò major eſt, & pondere interdum ad libras duodecim accedit. In *Iſlandia* frequentem eſſe à Mercatoribus audivi; ſed in *Anglia* rariſſimè viſitur. Contigit tamen, ut, dum anno ſuperiori, nempe 1664, in agro *Norfolcienſi*, non procul à mari commorabar, medicinam Nobili cuidam faciens; Merganſerem unum in piſcina natantem interficerem. Cujus exuvias, pulvere aromatico refertas, in hodiernum uſq; diem ſervat Muſæum *Societatis Regiæ Londinenſis*, ubi cuivis eas contemplari liceat.

7. *Colymbus*
- 1. Major, *the great Arſefoot, or Didapper, or Douker.*
- 2. Minor, *the Dab-Chick*, & Cornubienſibus, *the diving Killegrew.*

8. *Morfex*, tota nigra, roſtro ſerrato & valido; quæ ſub aqua mergens, anguillas capit: *the leſſer Puffin*, ab incolis inſulæ *Vectis* dicta.

9. *Harle*, Scheladrachus, *the black diver*, & Norfolciæ incolis, *the Shell-drake.*

10. *Mergus Americanus*, quem luculenter depingit *Nieremberg. Hiſt. Exot. lib.* 10. *cap.* 27.

11. *Mergus Arcticus*, ſeu *Farrenſis*; cujus hiſtoriam reliquit *C. Cluſius, lib.* 5. *Exot. cap.* 5.

VIII. AVOSETTA, Italorum *Spinzago d' acqua*, *Recurviroſtra*; *the Scooper*, (*becauſe his long narrow beak, arched upward, reſembles the long crooked ſcoop, with which Dutch*

Dutch Mariners throw up water to wet their sails.) Sub hyemem gregatìm convolant in Occidentalia *Angliæ* litora, & post mensem unum aut alterum discedunt, in oras forsan frigori minus obnoxias. De eis haud paucas olim, dum adhuc juvenis essem, globulis plumbeis confodi, in margine fluminis *Sabrinæ*.

IX. TROCHILUS (ἀπὸ τοῦ τρέχειν, quia semper currit) *Corrira*, seu *Tabellaria* Aldrovandi, *the Trochilus, or fin-footed Runner.* Hoc me ante biennium ditavit doctissimus Collega meus, *D. Dr. Merret*, sagacissimus rerum naturæ indagator.

X. CYGNUS (à Græco Κύκνος, mutato C. in G. unde quidam Cycnus malunt) Olor (quasi ὅλος ὀρῶος, totus candidus) Homero δουλιχόδειρος, (quia collum habet longissimum, viginti octo vertebris constans) *the Swan*, & si pullus adhuc, *the Cygnet*, si ferus, *the Elk*. De *Cantione* suavissima Cygnorum quæ tradita sunt à veteribus, non prorsus vana esse, vel modernis experimentis comprobant *Ol. Wormius in Musæi sui pag.* 299. *& Thom. Bartholin. in obser. medic. Arteriam asperam* habet singularis & admirandæ planè structuræ. Nam Oesophagum subjectum comitata, ad jugulum descendens cum pervenit, non recta, ut in cæteris animantibus, ad pulmones tendit, sed supra claviculas elevata, in costam ossis pectoris seu sterni, quæ ex duobus lateralibus ossibus, & tertio superno his pro operculo incumbente fabricata, vaginæ seu thecæ figuram & usum præbet. Ad hujus finem postquam arteria pervenit, infernè in se instar serpentis reflectitur, & S literam exprimit; móxq; sub priore jam dicta portione ipsi superposita, hanc capsulam denuò egreditur, & claviculis mediis conscensis, harum jugo tanquam fulcro innititur: & ita sustentata, denuò in morem tubæ revolvitur, thoracisq; cavum

O subiens,

ſubiens, antequam ad pulmones fertur, prius quaſi alteram Laryngem efformat. Sub qua arteria in duos canales divaricatur; quorum ſinguli in medio ampliori capacitate protuberantes, rectà in pulmones exiguos, coſtis retrò totos affixos, abeuntes, diſtribuuntur. Talem ſtructuram & *cantus*, & *reſpiratio* repoſcebat. Ne enim, dum aliquando horæ dimidiæ ſpatio toto capite & collo pronis, vado alimoniam hauſturus, immergitur, periculum ſuffocationis incurrat; ex ea arteriæ, quæ pectoris dictæ vaginæ recluſa eſt, portione ſpiritus quantum ſatis ſuppeditatur. Et *Cantum* quod attinet; duplex ille flexus in eum finem factus videtur, ut vox in ipſo revolutæ arteriæ angulo repercuſſa, majori cum clangore erumperet, ac veluti morulæ exiguæ in eo anfractu quiete recreata, vires acquirat eundo.

XI. ANSER (nomen à *ſono* factum docet *Varro, lib.* 4. *de L. L.*) Græcis veteribus χὴν, modernis χῆνα, *the Gooſe*. Cujus ad Familiam ſpectant.

1. Ferus, *the wild Gooſe*.
2. *Vulpanſer* (quia in cuniculorum foveis, & rupium cavernis, more *vulpis*, nidulatur) *Chenalopex*, *the Bergander*, *or Burrow-duck*.
3. Branta, *the Brand gooſe*.
4. Bernicla, *the Barnacle*, *or Scots-gooſe*, or *Clak-guſe*. Quæ eadem fortè eſt cum *Branta*, ſeu *Brentho*.
5. *Anſer Magellanicus*, à *Cluſio lib*.5. *Exoticar. cap*.5. & ab *Ol. Wormio*, *Muſæi ſui pag*. 300. fusè deſcriptus: *the Pinguin*.
6. *Capricalca*, Scotis *Capricalze*, & eadem fortè Anſerum ſpecies, quam *Cl. D. Dr. Merret* ſe vidiſſe affirmat (*in pinnace rerum natural. Britanicar. pag*. 163.) in Cimelio *Tradeſcanti* ſub nomine *Squeed*, ex inſula Scotica *Baſſe* dicta, delatam.

XII.

XII. ANAS (à nando, ex ſententia *Varronis:* qua ratione & Græcis νῆσσα, ſeu νῆττα, dicitur, à νέω) *the Duck.* Quæ eſt vel

1. Domeſtica, *a Tame* 2. Indica, *an Indian* 3. Lybica, *an African,* 4. Muſcovitica, *a Muſcovian* 5. Cairina, *an Egyptian* 6. Fera, *a wild*	*Duck.* Quæ omnes viſendæ ſunt in vivario Regio, *St. James's Park* dicto.

7. *Anas Platyrinchos Geſneri*, Germanis *Lepelgans*(quòd roſtrum cochleare figura referat) *the ſpoon bill'd Duck.* Quam ad vivum depinxit *Ol. Wormius*, *Muſæi ſui, pag.*301.

8. *Iſlandica*, *Havellda* ipſis dicta, & ab eodem *Wormio ibidem deſcripta.*

9. *Fuſca* (á colore) quibuſdam *Media* (à magnitudine inter Anatem & Querquedulam media) quam *Geſnerus* eandem facit cum *Rothalſa*, undè *Erythrocephali* quoq; nomen meruit: *the Red-headed Widgeon.*

10. *Caudacuta*, *the Cracker* (à ſtrepitu, quem roſtro vehementer colliſo facit) quæ in paludibus Crowlandienſibus, ut & aliis locis Angliæ maritimis frequenter capitur. Ornithopolis Londinenſibus dicitur *a Gaddel.* Ex Anatibus feris nonnullæ adeo familiares reddi ſolent, ut alias è longinquo alliciant, (undè *Alectatrices*, *Decoy-Ducks* dicuntur) & Aucupes ad congeneres capiendas adjuvent. De quibus *Alciatus* hoc luſit Epigrammate.

Altilis allectator Anas, & cærula pennas
Assueta ad dominos ire redire suos:
Congeneres cernens volitare per aëra turmas,
Garrit, in illarum se recipitq; gregem;
Incautas donec prætensa in retia ducat:
Obstrepitant aliæ, conscia at ipsa silet.
Perfida fraudatrix cognati sanguinis ales,
Officiosa aliis, insidiosa suis.

XIII. BOSCAS à βόσκω *pasco*, quia pastui avidissimè indulget: unde & *Pascula* Jul. Cæs. Scaligero audit) *the whinder*. Ad quam referri debent

1. Boscas Mergens, *the Diving Widgeon*; in Norfolcia, *the Smee*. Hæc avis diu urinando spiritum continere potest, & ea nulla alia pernicius se submergit. Id quod ipsemet sclopeto eam petens, multoties expertus sum. Visâ enim pulveris pyrii flammâ, aquis se condit, antequam grando plumbea eo pervenire possit.
2. *Boscas*, aliis *Anas Fistularis* (à sono acutiore, quem fistulæ modo emittit, sic denominata: unde & popularibus nostris) *the Whewer, or Whistling Widgeon.*
3. Penelope, *the common grey Widgeon.*
4. *Glaucium* (ab oculorum colore) Gallis *Morillo*. Quænam avis sit, nondum compertum habeo; nisi eadem cum illa, quam vulgò *Pochard* vocant.

XIV. QUERQUEDULA (fortè à κέρκῳ θάλλοντι, à cauda virenti) nonnullis *Boscas Minor*, *the Teal*. Ad cujus familiam referuntur

1. Anas

1. Anas *Circia*, quæ mergulo paulo major eſt, corpore fuſco, roſtro latiuſculo.
2. Querquedula *Criſtata*, quam Bellonius *Colymbim* vocat; paludibus agri Somerſetenſis frequens, & ab aucupibus dicta, *the Summer-Teal.*
3. *Kernell* circa Argentoratum dicta, quam nunquam nos vidiſſe fatemur.

XV. PUFFINUS, Gallis *Macareux*, *the Puffin*, avis maritima, colore fuſca, plumis tantum ceu lanugine quadam veſtita. Itaq; ſubvolare non poteſt. Alga & Cochleis victitat. Sale & muria condita, tempore quadrageſimæ vel à Monachis comeditur.

XVI. *FULICA* (à fuligineo colore) Alberto magno *Mergus niger*, aliis *pullus aquaticus*, noſtratibus *Cotta*, *the Coot*. Cujus ſpecies eſt

1. *Cotta major*, ſive *calva*, *the Bald Coot*; &
2. *Rallus Italorum*, in eo à Fulica differens, quod roſtrum habeat nigrum, plus albi in alis & circa oculos coloris, crura ſubviridia, calvitium nullum, membranas inter digitos non ita diſſectas.

Aquaticarum

Aquaticarum FISSIPEDUM *Piscivorarum* Classis.

E FISSIPEDIBUS *Carnivoris* numerantur.

I. CICONIA (fortè quasi *Cicania*, à sono quem quatiente rostro faciunt; ut *Isodoro, lib.* 12. *cap.* 6. videtur: vel à *Cicur*, puta ob benignam naturam) πελαργὸς, *the Stork.* Hæc avis, quàm sancta pietatis cultrix sit, erga parentes suas senectute jam marcescentes, notum est ex *lege Ciconiarum*, apud *Aristophanem* sæpiùs celebrata, quæ inde nomen traxit: quámq; flagranti amore fœtus prosequatur, patet ex incendio Delphensi, quod dum describit *Hadrian. Junius, in Bataviæ histor. cap.* 17. observatum fuit, inquit, "Ciconiam à pabulatione reducem, "cum flammas nido suo imminentes videret, conatam "omnibus modis pullos grandiusculos, involucres ta-"men, eripere mediis ex ignibus; tandem desperatâ "omni ope & quasi conclamatâ, passis alis in nidum se "præcipitem dedisse, pullisq; toto corpore obtectis in-"cumbere visam fuisse, veluti depositâ vitæ spe ultrò "cum charissimis pignoribus mortem oppetituram.

II. IBIS, Ægypto peculiaris. Dicuntur tamen & circa *Licham* in extrema *Aphrica*, ubi lacus quidam dulcis est, conspici. In duplici autem sunt apud Ægyptios differentia; *Candidæ* scilicet, quæ ad Pelusium tantum non sunt, cùm in tota habeantur Ægypto; & *Nigræ*, quas Pelusium duntaxat alit.

III. PHOENICOPTERUS, Gallis *le Flammant* (à coci-

coccineo alarum colore) *the Phœnicopter.* Hujus exuvias ritè conditas infertásq; mihi donò dedit prænobilis juvenis, D. *Thom. Crew*, Eques auratus, *Baronis Crew* filius natu maximus, ex Academia Montpelienſi in patriam redux.

IV. ARDEA (ab arduo altóq; volatu) ἐρωδιὸς (quaſi ἐρωτίδιος, avis amori & veneri propria) the *Heron*, or *Hernſhaw*. Quæ eſt vel.

1. *Cinerea*, the common, or *Aſh-coloured Heron.*
2. *Alba*, Cochlearia, Plateola, *the white, and ſpoon-bill'd Heron, or Shoveler, or Mire-drumbel.* Eſt & alia *alba*, Italis *Garzetta bianca*, roſtro longo, gracili, acutiſſimo.
3. *Garletta* Italorum, *the Cryall.*
4. *Egretta* Gallorum, *the Egret, or red-legg'd Heron,*
5. *Stellaris*, Aſterias, *the Bittorn.* Quæ hoc ſibi peculiare habet, quòd *Aſpera Arteria* in ea tota continua eſt, *Larynx* nulla. Unde vox ejus incondita, cui ſimiles illi ſoni dicuntur, quos βυμικὰς vocat *Ariſt. in Problem. Sect. x.*
6. *Squaiotta Italorum*, cauda brevi, pedibus viridibus, roſtro luteo, in extremo nigricante. Apex capitis triginta plumis conſtat, quarum mediæ albæ ſunt, extremæ nigricantes, in tergore pinnæ elegantes coloris rubicundi, in ſuis radicibus albæ.
7. FALCINELLUS, ſive Falcata, *the Scyth-bill'd Heron.* Avis magnitudine & tota corporis ſpecie Ardeam referens, eleganti colore, viridi ferè, alicubi puniceo admixto, capite iu collo fuſco, ſuperior pars colli anteriùs albicat, maculis nigris intercurrentibus. Roſtrum ei oblongum, tenue, & an-

terius

terius falcatum; unde nomen obtinuit.
8. *Nigra* Aldrovandi (à colore per totum nigro, collo unicè excepto, quod albo torquè circumdatur.)

V. AVIS PUGNAX (quia inter mares tanta observatur contentio, ut continuò pugnent, & sese mutuò occidant, donec cum fœminis numero pares evaserint: undè *Belgis* vocantur *Kemperkens*, *Duelists*.) *the Ruff*. si Mas sit (*because in fighting they raise up their feathers on the neck, like a double Ruff*) & *Reeve*, si fœmina. Quotannis immenso numero ex Septentrione in paludes agri Lincolniensis advolant, & post tres menses discedunt, nescio quò. Octo ipsorum genera, seu formas potius descripsit, & depingi curavit *Aldrovandus*.

VI. PORPHYRION (à colore ita dicta) avis galli magnitudine, colore cæruleo, rostro ad caput vehementiùs obstricto, phœniceo, longis cruribus, fissis pedibus; in quibus quinq; digitos habet, & maximum illum, qui medius. Apud *Aldrovandum* duplex ejus exhibetur Icon.

VII. HORION, priori cognata, amatorio affectu flagrans, magnitudine *Herodii*, cruribus rubris, oculis cæruleis; sic à Musica instructa, ut naturæ munere suavissimè cantet; sed nostris regionibus prorsus ignota.

VIII. HELORIUS, avis *Creci* persimilis, & fortè eadem.

IX. LIMOSA Venetorum, quæ ad lacum verbanum *Giraldel*, circa Neapolim *Leversina*, Germanis *ein Meerhun*, dicitur. Arquatæ majori per dorsum est similis, maculis varia, tota parte prona, capite & collo præsertim.

X. BARGE Gallorum, quam *Ægocephalum* facit *Bellonius*

lonius; *the Goat-head.* Avis *Helorio* minor, colore verò non absimilis, rostro breviori, & recto.

XI. HÆMANTOPUS (à rubro crurum pedumq; colore,) *the Red-shank:* in *Britannicis* littoribus admodum frequens.

XII. ALCION, *Alcedo* (παρὰ τὸ ἐν ἁλὶ κύειν) κήϋξ, *the Halcyon.* Paucissimis, inter mediterraneos præsertim, nota est. Omnium rarissimum est, inquit *Aristoteles* (*Hist.Animal. lib.9. cap.*14. *apud Scaliger. cap.*21.) vidisse Alcyonem. Descriptionem ejus petere licet ex *Johnstono, de Avib. pag.* 156.

XIII. ISPIDA, Alcyon fluviatilis, vulgò Piscator Regis, *the Kingsfisher.* Cujus generis videtur

1. *Ispida* ex *India* allata, Regulum magnitudine vix superans: ut &
2. *Rousserolle*, seu *Roucherole* Gallorum, Bellonio *Alcyon Vocalis* (quia dies noctesq; cantu absumit, tam seria, ut vacillet, totoq; corpore tremat.) Inter reliquas voces has imprimis præferre videtur; *Toro tret, fuis, huy, tret.*

Fissipedes INSECTIVORÆ *sunt*

I. MORINELLUS, *the Dotterel*, (quasi *delirus*, ob delirantem stultitiam ita dictus. Hæ enim Aves imitatrices ad lumen candelæ pro aucupis gestu capiuntur; si is brachium extenderit, expandunt & illæ alam; si is tibiam, & illæ itidem: breviter, quicquid agit auceps, idem facit & avicula, donec reti obvelatur: ut scribit *Cambdenus* noster in descriptione *agri Lincolniensis*) Quæ stato tempore quotannis ingenti copia abundant in pluribus Angliæ locis; maximè verò in paludibus modo dicti agri Lincolniensis.

II. ARQUATA, *Arcuata* (ab arcuato rostro) *Numenius* veterum (fortè à *Neomenia*; quòd rostri figura arcum Lunæ recèns à novilunio crescentis in cornua repræsentet.) *Curlinus*, *the Curlew*. Cui inferior est

Arquatæ Congener, seu Minor, *the stone Curlew*.

III. CREX, Κρὲξ (à voce *Crex*, quam ingeminat.) *Turnero* nostro *the Daker-Hen*: Sed an rectè, meritò dubitare potest. Nam quænam avis sit, vix à recentioribus observatum est. Et *Bellonius* avem quandam circa Nilum visam, cruribus longis, rostro longo & nigro, nigris quoq; tibiis & capite; collo, tergore, & pectore candidis; quæ è terra victum petit, & in muscas debacchatur; & cum volat, magnum edit strepitum, *Crecem* veterum esse opinatur. Quod si verum sit, nullam talem habemus avem in *Anglia*.

IV. TOTANUS, *the Pool-Snipe*.

V. CHALIDRIS Bellonii, Fedoa, *the Godwitt*. Avis columbæ

columbæ magnitudine, cruribus proceris adeo, ut equo insidere videatur; unde *Chevalier*, id est, Equitem, nominarunt Galli.

Hujus generis est

1. ***Calidris Cinerea, the Knot***; Italis ***Gambetta*** dicta; quæ ineunte jam hyeme adeo pinguescit, ut summis in deliciis habeatur eis, qui abdomini nati censum gulæ demergere gaudent. Nomen autem illud Anglicum *Knots*, deducit ***Camdenus*** noster à ***Canuto***, Dano, Angliæ olim Rege; quasi ***Cnute***, vel ***Knut***, & deinde *Knot*: è Dania enim huc advolare creduntur.
2. *Chalidris nigra*, à ***Bellonio*** pariter descripta, nobis verò ignota, quamq; proinde non eloqui est ore Anglico.
3. *Himantopus* (à flexilitate crurum) quæ eadem nobis videtur, ex *Gesneri* descriptione, cum Hæmatopode, *the Red-shank*.

VI. GALLINULÆ AQUATICÆ (quæ hoc commune habent, quod eis sit corpus gracile & adductum) *viz.*

1. *Chloropus*, Fulicæ corporis figura, & colore persimilis, *the Moor-hen*.
2. *Erythropus*, Ralla Aquatica, *the Runner*.
3. *Ochra* (à colore totius ferè corporis subviridi, sed sordido & obscuro sic dicta.)
4. *Serica* (quod color ater in ea holoserici instar splendeat) *the Velvet Runner*, in agro Somersetensi quondam, ad stagni icthyophylatici marginem, à me occisa.

15. *Porzana* Italorum, à *Girardin*.

VII. SCOLOPAX (à roſtri figura, quod inſtar *pali* longum & rectum habet; nam *palum* Græcè σκόλοπα dicunt) *Ruſticula Major*, pleriſq; populis *Beccaſſa*, *the wood-cock*.

VIII. GALLINAGO, *Scolopax Minor*, *Molliceps* Ariſtotelis, *the Snipe*.

IX. TRYNGA, *Geſnero* Turdus Aquaticus, *the Water-Thruſh*: quam juxta rivulorum margines in agro *Warwicenſi*, viſam fuiſſe affirmat *D. Dr. Merret*, in *pinac. rerum natural. Britan. pag.* 183.

X. JUNCO, (quòd in juncis libentèr degat.) Gallis *Alouette de Mer*, i. e. Alauda Marina, *the Stint, or Sparre, or Perr*.

XI. CINCLUS, κίγκλος, & βυκολίνη (quòd armenta ſequatur) Bellonio *Gallinago minima*, Belgis *Half Schnepf*, noſtratibus *the long-bill'd wagtail*, & *Half Snipe*, aliis *Water-Swallow*. Aliquibus in Gallia *Deux pour un* appellatur. Duæ enim hujus generis prætio unius majoris veneunt. Huic Congeneres duas ponit *Aldrovandus*, earúmq; Icones exhibet *Ornitholog. lib.* 20. *cap.* 56.

XII. MERULA AQUATICA, quam volantem in Cumberlandia à nobili Viro, Dno *Willoughby*, in dignoſcendis avium differentiis in primis curioſo, aliquando viſam fuiſſe tradit *D. D. Merret*, *pinac. rerum natural. Britan. pag.* 183.

XIII. VANNELLUS (quòd alis, inſtar vanni ſeu ventilabri, commotis concuſsíſq; ſtrepitum edat) Germanis *Piwip*, Gallis *Dixhuict* (utriſq; à voce) nuncupatur: *the Lapwing, or Baſtard Plover*. In *Eſſexia* eſt Inſula quædam haud magni circuitus, quæ ab ingenti avium harum copia, eò præcisè ad diem Divo *Georgio* ſacrum advo-

advolante, nomen suum, *Foulness* nempe, hoc est *Avium promontorium*, sortita est: uti ex *Fullero* nostro notavit supra laudatus *D. Dr. Merret.* Huic Vannello Congener est.

Capella, vannello paulò procerior, sed corporis magnitudine inferior, pennis cæruleis, & altiori crista: in Cornubia nostra à D^no^ *Gunthorp* observata.

XIV. PLUVIALIS, *Pluviarius* (quia loca imbribus madida, & paludes frequentat) Gallis *Pluvier*, Germanis *Pulver*; *the Plover.* Quæ est vel

1. *Cinerea*, Italis *Montana*, *the Grey Plover, or stone-Plover.* Quam Aristotelis *Pardalum* esse credit *Aldrovandus* (*Ornitholog. lib.*20. *cap.* 65.) tum quòd tota ferè sit *cinerea*; quod de *Pardalo* prodidit *Aristoteles:* tum quòd maculata, unde *Pardalo* nomen.
2. *Flavo-virescens*, *the green Plover*, & *whistling Plover* (à voce *Huit*, *Huit*, sibilo, qui porrectis labiis edi solet, consimili.) Quæ *Migratoria* est. Æstate enim nulla apud nos cernitur, vere perpaucæ:
3. Huc refer illam, quæ *Pluvialis Major* Aldrovando dicitur.

XV. CHARADRIUS, *Hiatula* (quod circa fluminum alveos, & rivorum *hiatus* versetur) Quænam avis sit ignoratur. Ictericos solo aspectu sanare, multi produnt.

XVI. CERCIO, avis Indica, ad sturni magnitudinem accedens, variis coloribus picta, humanam vocem effingens, & Psittacis vocalior, & majori docilitate ac ingenio. Nomen habet ex eo, quod similiter caudam motitet, atq; *Cinclus*. Fortè, *an Indian Mock-bird*, sed

fed fpecie differens à ***Mimo***, feu ***Garrulo Indico***, fupra inter Picas memorato.

Fiſſipedum HERBIVORARUM Claſſem complent

I GRUS (ab incondita voce, quam edit) Poëtæ ***Palamedis*** avis (quòd is, Trojano bello, quatuor literas, φ. ξ. χ. θ. ordinem aciei, & teſſeras, à Gruibus didiciſſe dicatur) Græcis communitèr γερανὸς, (quòd colore cinereo, & quaſi cano, tanquam γέρων, appareat.) ***the Crane.*** Ejuſq; affines

1. ***Grus Balearica***, Cirrhos in capite, more Pavonis, gerens. Qualis hodie ſolitaria ſpatiatur in ***Vivario Regio***, Aulæ albæ vicino.
2. ***Grus Japponenſis***, quæ tota ferè candicat, roſtro, collo inferiori, pedibus & alis internis exceptis. Vertex capitis inſigniter rubet, ac nigris maculis reſpergitur.
3. ***Grus Criſpa***, the Curled-feathered Crane, ***Ardea ſtellari*** perſimilis.

EXOTICÆ

EXOTICÆ *Rariores.*

AD calcem jam perducto Avium in *orbe veteri* maxima ex parte degentium Catalogo ; iſtis ſubnectere viſum eſt nonnullas ex ingenti illarum numero, quas cu rariores, & quamvis appellationibus Latinis deſtitutas, ſcitu tamen nec indignas, nec injucundas, in *Novo* repertas deſcribunt, qui de *rebus naturalibus Americanis*, ſeu propria; ſeu aliorum fide tractarunt. Hócq; duplici quidem de cauſa. Primò, ne quid, quod ad *Onomaſtici* hujus noſtri augmentum, aut *Tyronum* curioſitatem aliquatenus facere cenſeatur, incuria ſegnitiéve omiſiſſe videamur. *Deinde*, quod ipſemet felicitatis eatenus particeps fuerim, ut haud paucas ex Avibus in hac quaſi *Mantiſſa* mox nominandis, mihi vel in Auguſtiſſimi *Monarchæ* noſtri, Sereniſſimiq; Domini mei CAROLI II. Ornithotrophiis inſtructiſſimis, vel in Mercatorum, aliorùmq; è noſtratibus, ex *America* in patriam denuò receptorum, κειμηλιοταμείοις dudum cernere licuit.

Inter Exoticas TERRESTRES cenſentur

I. MANUCODIATA, *Apos Indica* (non quòd pedibus prorſus deſtituatur ; nam nulla abſq; pedibus in rerum natura datur avis, & nos hujuſmodi aves vidimus cum pedibus ferè palmum longis : Sed quòd perpetuum volatum exercere eam falsò creditum ſit ab imperitis) *Avis Dei Moluccanis*, & communiter *Avis Paradiſi*, *the Bird of Paradiſe* (ſeu ob colorum venuſtatem, corporiſq; ſpeciem :

ſpeciem: ſeu quod ubi locorum naſcatur, unde veniat, quò ſe recipiat, ignoretur.) Cujus *quinq; ſpecies* diverſas tradunt depingúntq; *Aldrovandus & Johnſtonus*. Quibus omnibus id peculiare eſt, quòd in cauda veluti fila quædam vel nervos obtineant, quibus facilè arborum ramis ſe annectere & ſuſpendere creduntur. Magni à *Moluccarum* Regulis fiunt, qui ſe, ſi illarum pennas portent, in prælio vulnerari non poſſe, etiamſi in prima acie ſteterint, ſomniant.

II. DAIE, Avis magnitudine Columbam vix excedens, ova tamen anſerinis majora excludens, (unde pulli citra incubantis parentis opem atque teporem nati ſtatim avolant, ſibiq; proſpiciunt) & eſui expetita.

III. GUIT GUIT, avicula minima, Regulo ſimilis, viridi colore, & ſuavi nutrimento. Nierembergio *Corvipeta* dicitur, quia ea eſt naturæ rerum vis, ut hæc tantula, & ferè nulla avis audeat perſequi Corvorum examina, eóſq; cogat ubilibet latitare.

IV. MAJA, cujus in colli poſtica parte caput, ventriculus, primúmq; nutrimenti receptaculum eſt. Gregatim in *Cuba* volant, & Oryzæ ſata devaſtant. Extant avis hujus admirandæ exuviæ, integro cum capite, inter *rariora* SOCIETATIS REGIÆ Londinenſis.

V. XOCHITENACATL, avis Columbæ par, in America arborum floridarum mellagine victitans.

VI. TUPUTA, avis inſolentis ſanè naturæ. Nam viva tota vermibus farcitur. Hos (fædum nec minus mirum dictu) pro carne habet; his ſingula membra imbuta; præter hos & pellem nihil carneum. Cutim non perforant denſis exornatam pennis. Uti ab *Hernando* habuit *Nierembergius Hiſt. nat. Exotic. lib.* 10. *cap.* 14.

VII. QUAPACHTOTOTL, quæ riſum humanum æmu-

æmulatur, indéq; *Ridibunda* vocatur.

VIII. TENTZON TOTOTL, avicula Paſſere minor, colore fuſco, pilis quibuſdam ad roſtri radicem circumcirca propendentibus, barbæ inſtar. Unde haud incongruè appellari poteſt idiomate noſtro, *the bearded Sparrow of America.*

IX. TRITONUS Hiſpaniolæ (quaſi *tribus vocibus* cantans) avis pulcherrima, & mirifico colorum ornatu variegata.

X. HOACTZIN, magnitudine Gallinæ, criſtam geſtans è plumis è candido in pallidum colorem vergentibus, ſed dorſum earum nigrum eſt. Anguibus maximam partem veſcitur: undè à Nautis noſtris nominatur, *the Snake-eater of America.*

XI. XOCHITOTOTL, quæ forma æmulatur Paſſerem vulgarem. Multicolor eſt penna, pallet, nigreſcit, candet; partìm quoq; fuſca eſt. Ex arboribus nidum conſtruit pendulum, ubi incubat ovis. Undè, *The Hang-Neſt of America*, dicitur. Nidum hujus habet inclytiſs. SOCIETAS REGIA, in Gazophylacio ſuo.

XII. AURA, aliis *Gallinaſſa*, aut *Gallinaſſo* (fortè à magnitudine gallinarum pari) Peruanis *Suguntus*, Mexicanis *Tropillotl*: *the Parrat-beakt Crow of New Spain.*

XIII. GARAGAY, *the Mexican Kite, devouring the Crocodiles eggs.*

XIV. QUETZALTOTOTL, avis criſtata, Columbæ magnitudine, Pavonis maxima ex parte veſtita plumis: quæ maximi ſanè pretii apud indigenas habentur, & auri valorem ſuperant. Unde Reginam plumarum dixeris, *the Queen of Tecolotle*, quæ una eſt è provinciis Mexicanis.

XV. DODO Luſitanorum, *Cygnus Cucullatus* (caput enim habet magnum, membrana cucullum referente

Q tectum)

tectum) roſtro craſſo, oblongo, parte capiti proxima ſubflavo, extremo mucrone nigro. Magnitudine Cygnum æquat. *The Dodo, or Monk-ſwan of S. Maurice's Iland.* Caput hujus cum roſtro & cucullo cernere eſt inter rariora SOCIETATIS REGIÆ Londin.

XVI. CEOAN, ſeu *Avis Nivea*, Turdo viſcivoro paulò major, & ſermonem humanum æmulans, veluti irridens tranſeuntes.

XVII. POLYGLOTTA (quia omnes aves ſuavitate & arbitrio gutturis vincit, nullius non imitatur vocem, nullius non ſuperat.) *the American Mock-bird.* Hujus generis duas nos *Regi* noſtro *Auguſtiſſ.* dono tranſmiſſas ante quadriennium vidimus; quas Aviarius ejus diu in una cavea, ad blanditias auditus, ac naturæ oſtentum ſervabat: quovis cibo contentas.

XVIII. TOMINEIUS, Oviedo *Paſſer Moſquitus* (quia omnium avicularum minima eſt, Cantharum cinereum magnitudine vix ſuperans) *the Humming-Bird* (à ſono *Hur, Hur, Hur*, quem alis inter volandum perniciter vibratis concuſſiſq; edit.) Qui tantilli ponderis eſt, ut *Acoſta* unum à ſe viſum fuiſſe teſtatur, grana 24 tantum pendentem. Invenitur in montibus *Peruanis*, *Braſilia*, & *Nova Scotia*: melle, rore, & florum ſucco victitans, Roſæ tamen nunquam inſiſtens. *Gomara* exſpirare menſe Octobri, pedibus ex aliquo ramo appenſum aprico loco, renaſci autem Aprili, ſcribit. Generis hujus quatuor me donavit Nobilis Vir, *D. Thom. Temple*, Eques Auratus, & hodie Regius *Novæ Scotiæ* Præfectus. Avicularum harum octo ſpecies diverſas in *Braſilia* exiſtentes recenſet & deſcribit *Georg. Marcgravius*, *Hiſt. Braſil. lib.5.c.4.* Aiunt pulverem ejus intra corpus ſumptum *Epilepſiæ* mederi. Pennæ, præſertim quæ in collo & pectore ſunt, aureis ſtaminibus à Phrygionibus intexuntur, & maximò pretio venduntur.

XIX.

XIX. CUNTUR, avis vaſta mole, & quæ alis expanſis 15. aut 16 pedes occupet; roſtroq; inſtruitur tam duro, ut eo vaccinum tergus perforet. Plumis albis nigriſq; mixtis ornatur. Criſtam parilem inſtar novaculæ, & non ſerratam inſtar gallinaceæ, gerit. Duæ illarum vaccam occidere & comedere valent; nec ab hominibus abſtinent. Pauciores ſunt. Plures ſi reperirentur, pecus univerſum in Peruvia deſtruerent. Species quatuor in *Inſula Maragnana* occurrere ſcribunt *De Laet. Hiſt. Ind. Occident. lib.* 16. *cap.* 13. *& Lerius in Hiſt. Braſil.*

XX. JANDOU; Struthiocamelorum ſpecies, quæ proceritate ſtaturam humanam ſuperat: *The great Eſtridge of the Iland Maragnana.*

XXI. TUCANA, Thevetto *Toucan*; avis magnitudine Picæ, flavo pectore, reliquo corpore nigro, roſtro ingenti, ad minimum palmum longo, extus flavo, intus lætè rubente. Hujus caput & roſtrum extat in *Soc. Reg.* Londin. repoſitorio. Cicurari ita aiunt, ut ſub tecto pullos ſuos excludat.

XXII. PASSER STULTUS (ex eo, quòd manus apprehendentium nec fugiat, nec timeat, ſed admiratur ſolùm aut ſtupet) *the fooliſh Sparrow of Braſil.* Eſt tamen palmipes, & piſciculis veſcitur.

Inter EXOTICAS AQUATICAS ſeligantur

I. ANSER CHILENSIS, ſeu *Caput Nocturnum*, avis admirandi ſanè opificii. Aſſurgit enim illi à roſtri exortu corona quædam, aut orbis in tres cuſpides diviſus, ſuperiori parte mediocriter craſſus, & è luteo rubeſcens: ab anteriori alarum bini aculei contorti exerun-

tur. His armis avicula imbellis adverſus fortiores defenditur. Noſtratibus dicitur *the Spur-wing'd Gooſe of America.* Hujuſmodi unus admodum cicur, & hominibus familiaris hodie degit in Vivario Regio, *St. James's Park* dicto: quem, quia dono accepit *Rex inviƈtiſſimus*, à magnanimo illo Navarcho, & Equite Aurato D. *Roberto Homes*, ejus nomine inſignivit.

II. TLAUQUECHUL, ſpecie ſimilis *Plateæ* aut *Pelicano*: ſed coccineo pulcherrimóq; univerſi ferè corporis colore, aut ex albo rubeſcente, lato atq; obrotundo circa finem roſtro: *The ſcarlet ſpoon-bill'd Bird of America.* Vivis duntaxat piſcibus veſcitur, mortuos non attingit. Circa littora maris aut fluminum verſatur.

III. GUARA *Braſilianis* dicta, quæ cum *Arquata* noſtra figura & magnitudine planè convenit, ſed colore prorſus differt. Tota quippe avis veſtitur pennis elegantis coloris coccinei; remiges tantum alarum nigras habent extremitates. Colorem quotannis mutare dicitur. Nam primùm excluſa coloris eſt nigricantis. Hinc evadit cinerei, deinceps albi: Senſim autem rubeſcere incipit, & tertio ætatis anno coloris eſt in totum, quem *Columbin* vocant; quóq; magis ſeneſcit, eò magis elegantiſſimum illum colorem coccineum acquirit. Victitat piſciculis, fluctibus maris in littus ejectis. Braſiliani è plumis hujus avis varia componunt corporis ornamenta, eáq; magni æſtimant. Hujus generis unam, quam *the ſcarlet Curlew of Braſil* vocavi, dono meo nunc poſſidet inclytiſs. SOCIETAS REGIA Londinenſis: in cujus Muſæo locupletiſſimo illam cuivis è Curioſis contemplari liceat.

Præter pauculas has, quas ob ſupra dictas rationes *Catalogo* huic noſtro inſerendas ſelegimus, reſtant adhuc aliæ *Exoticæ* quamplurimæ; quarum nomina, deſcriptiones,

ones, & icones ſtudioſus harum rerum Lector videre poterit in *Marcgravii Hiſt. Natur. Braſil. lib.* 5. *in Muſæi Wormiani lib.* 3. *&* *in Johnſtoni de Avibus lib.* 6. Dum nos ad *Quarti* ultimiq; *Generis* Animalia, *Piſces* nimirum, ex methodo in principio propoſita, progredimur. ¶

PISCIUM

PISCIUM Differentiæ & Nomina.

Generalis AQUATILIUM Divisio.

OMnia Animalia AQUATICA, sive in aquis degentiã, sunt vel *Sanguinea*, vel *Exsanguia*.

SANGUINEA, Græcè Νήκτα ἐναίματα (quòd *natare*, sit proprium Aquatilium sanguine præditorum) *Pisces* Latinè strictim dicta; varias sortiuntur differentias. Illustriores tamen eæ nobis videntur, quæ desumuntur vel à *locis*, in quibus vivunt: vel à corporis *integumento*.

Pro *Aquarum* in quibus degunt *varietate*, *Pisces* sunt vel (1.) θαλάττιοι, *Marini*, qui in aqua Marina, seu Salsa vivunt; (2.) Ποτάμιοι, *Fluviatiles*, qui in fluminibus; (3.) Λιμναῖοι, *Lacustres*, qui in lacubus; (4.) *Marini simul & Fluviatiles*, qui in aquis tum salsis, tum dulcibus alternatìm versantur.

Tegumentorum ratione, quidam *Squammosi* sunt; quidam *Cute* tecti, eaq; vel *Aspera*, vel *Lævi*.

EXSANGUIA generalius dispescuntur in (1.) *Mollia*, seu *Mollusculа*; (2.) *Crustacea*; (3.) *Testacea*.

Quad

Quoad Differentias minùs generales; MARINI seu *Pelagii*, ut ab iis initium capiamus, sunt vel (1.) πετραῖοι, *Saxatiles*, qui inter saxa & promontoria vivunt; sive semper ibidem stabulentur, sive maxima ex parte, quandoq; nempe excurrentes in alia loca, ut alimenta quærant: (2.) Αἰγιαλώδεις, *Littorales*, qui non in aquis profundis, sed circa Littora versantur: (3.) Πελάγιοι, *Pelagii*, in alto mari degentes.

Deinde *Pelagii*, habitâ tegumenti ratione, subdividuntur in (1.) *Squammosos*, & *Læves*. Cujus Divisionis habito respectu, Pisces omnes, quos jam enumerare suscepimus, in suas distributos classes breviter percurremus: à *Pelagiis squammosis* exordientes.

Piscium

Piscium Pelagiorum SQUAMMOSORUM Classis.

E *Pelagiorum Squammosorum* numero sunt

I. ASELLI (ab asinino fortè colore) ὄνοι & ὀνίσκοι. Quorum species sunt

1. *Asellus Major*, Hollandis *Cabelliau*, Merlucius; *the Cod-fish, or Cod*; in partibus Angliæ Borealibus, *a Keling*; in Occidentalibus, *a Melwell.* Exsiccatus osseam fermè duritiem contrahit, nec nisi fustibus prius verberatus coquitur: unde piscis *Fustiarius*, *a Stock-fish* dicitur. Sale autem inveteratus, & salsugine ablutâ, ex nova aqua elixus, *Laberdanus* nominatur, *Haberdine*, & *Green-fish*, & *Barrel-Cod.* Folliculus ejus glutinosus Icthyopolis nostris appellatur *the Sound.*
2. *Asellus Minor*, & *Mollis*, Romanis *Ficus*, Gallis *Merlang*, & nostratibus (ex argenteo colore) *a Whiting*; & si sole exsiccatus sit, *a Buck-thorn.*
3. *Asellus Niger*, sive Mollis nigricans, *the Coal-fish*, *Coal-whiting* (quasi Carbonarius) & Cornubiensibus, *a Pollock.*
4. *Callarias*, Galerida, & Galaxia, piscis capitosus, Hollandis *Schelfish*, Gallis *Merlucius*, *the Haddock.*
5. *Asellus Barbatus*, Icthyopolis Londinensibus *a Pout.*
6. *Molva Major*, Rondeletio *Asinus varius* (quia dorsum habet cinoreum multis maculis nigris conspersum) aliis *Lingua* (fortè quia linguæ formam exprimit) *the Ling.*

7. *Molva Minor*, seu Morhua, *the Morchuel*, cujus caro coctione, propter humoris tenuioris consumptionem, glutinosior evadit, ut butyro immersa adeo digitis adhærescat, ut vix inde avelli possit. Intestina & folliculi *Icthyocollæ* conficiendæ inserviunt.
8. *Gobergus*, qui duorum cubitorum magnitudinem superat, & colore est cinereo.
9. *Asellus Fuscus*, Merreto *a Hake*.
10. *Mustela*, Illyricis *Pegorella*, Bellonio Aristotelis & Galeni *Callaria*, Rondeletio *Asellus veterum*. Trium interdum palmorum est longitudinis, cruris humani crassitiei, colore ex livido in opacum abeunte.
11. *Tinca Marina*, (propter corporis cum palustri similitudinem sic dicta) Italis *Pesce Fico* (quòd passi ficus instar mollis sit) *the Sea-Tench.*

II. HALEC, (ab ἁλικὸς, i. e. ἁλμυρὸς, *salsus*; quia pisciculus est ad liquorem salsamentariorum idoneus, ut *Isid. lib.* 12. *cap.* 6.) Τρίχος, Germanis *Harengus*, *the Herring*. Qui hoc sibi peculiare habet, quòd aqua extractus citissimè moriatur; quia peramplam, pro ratione corporis, *Branchiarum* sortitur fissuram. *Britanniam* nostram immensis exercitibus circumnatant. Circa solstitium æstivum ex alto *Scotiæ* littora petunt: inde *Anglica* littora adeunt, & ab Augusto medio ad Novembrem à castro *Scarborough* ad *Thamesin* capiuntur. Postea aliqua vehementiori procella in Britannicum mare deferuntur, & in eo ad *Christi Natalitia* piscantibus se offerunt. Hinc Hiberniam utrinq; pernatantes, in Septentrionalem oceanum, circumnavigatâ quasi *Britanniâ*, se transferunt: & ibi ad Junium usq; occultantur. Postquam fœtificavêre, redeunt.

III. LIPARIS (à pinguedine nomen invenit, quasi λιπαρὸς;

λιπαρὸς, quia ſub cute pinguedinem loco carnis habet; & aſſervatus, totus in oleum abit.) Germanis *Schmalz-fiſh.*

IV. APER *Rondeletii*, piſcis ſuqammoſus, ferè rotundus, compreſſus, corpore præduro, & aſpera veluti ac villoſa cute prædito; roſtro ſuis inſtar oblongo & obtuſo, ſine dentibus; aculeis præacutis, duris, longis & rectis. Cauda in unam pinnam deſinit. Iconem ejus tradit *Salvianus tabul.* 31. *The Sea-Bear.*

V. SCOLOPAX (à roſtro oblongo & rigido) Geſnero *Serra* Plinii (quòd radium verſus caudam ſerratum habeat.) *the Snipe-fiſh.*

VI. *Monoceros* Cluſii, *the little Unicorn, or Saw-fiſh.*

VII. GLAUCUS (à colore cæruleo ſeu cyaneo:) & ἱππόλευκος, Hollandis *Meer Stichleng*, the *Sea-Stichling.* Cujus apud *Rondeletium* tres ſpecies reperias; *viz.*

1. *Majorem*, Provincialibus *Cabrolle* dictum, tricubitalis quandoq; longitudinis. Statim à capite aculeos habet; quorum duo, qui juxta caudam ſunt, velut in vagina reconduntur. Ad branchias pinnæ aurei ſunt coloris, & pro podice rimam potius quàm foramen ſortitus eſt. Salv. *Amiam* veterum eſſe credit.
2. *Minorem*, unde *Glaucidion* dicitur, qui ſeptem aculeos in dorſo, ad caudam ſpectantes, habet. A ſuperiori branchiarum parte ad medium corpus linea tortuoſa admodum dimittitur, hinc recta ad caudam protenditur.
3. *Sinuoſum* (ſic dictum, quòd linea à branchiis ducta, ſerpentum corporibus flexuoſis gradientium inſtar, tortuoſa ſit) cujus dentes ſunt acuti, dorſum ex cæruleo nigreſcit.

VIII. HIPPURUS (seu à similitudine caudæ equinæ: seu quòd equi more feratur & saliat.) κορυφαίνη (à pinna, quæ à vertice incipit, in eóq; veluti crista erigitur.) Gazæ *Equilis*, Hispanis *Lampugo*; *the Horse tail Fish.*

IX. REVERSUS Indicus Squammosus, *the Jagg-fish, with reverse prickles.* Nomen inde accepit, quòd *retractus* venetur. Magnam Indis in venandis piscibus præstat operam. Tenui, sed validò funiculo alligatus, ad mare defertur; blandis animatus verbis, in piscem conspectum, etiam magnum, emittitur, ejusdémq; lateri seu ventri sese affigit. Sic extrahitur cum præda.

Pelagiorum LÆVIUM Classis.

E Pelagiorum *Lævium* numero sunt

I. THUNNUS (ἀπὸ τὸ θύνειν, quod est, magno impetu moveri, quia velocissimè natat: seu ab Hebræorum *Thannia*, quo Cetaceum piscem intelligunt) *the Tunny-Fish.* Cujus & varia nomina, pro diversitate ætatum; & historiam admirandam petas velim è *Johnstoni lib. de Piscibus*, *cap.* 2.

II. POMPILUS (seu παρὰ τῆς πομπῆς, à transvehendo. Fabulantur enim, *Pompilum*, hominem πορθμέα, portitorem, ab *Apolline*, quòd *Ocyrrhoen* puellam trajecisset, in sui nominis piscem transmutatum: seu quòd navigantes in alto mari ad continentem usq; comitetur) aliis *Sacer Piscis*: quem Rondeletius *Pelamidi* similem, sed varium, squammísq; carentem facit.

III. XIPHIAS (à figura rostri ensiformi) *Gladius*, Alberto.

berto *Miles* (quia gladio armatur) the *Sword-fish*. Ad decem nonnunquam cubitos accedere ſcribit *Rondeletius*. Victitat piſcibus, quos roſtri incurſu interficit; nec prius comedit, quàm ſpiculo prædam transfixerit. In Muſæo Regio hodie aſſervatur Gladius hujus piſcis tres ferè cubitos longus, quem ego Regi Auguſtiſs. dono obtuli.

IV. REMORA, *Echineis*, *Remeligo*, *Naucrates* (quia naves in medio curſu remorari vulgo, ſed falſo creditur) *the Remora, or Ship-halter*. De quo nihil certi occurrit, adeo Authores in diverſa ſcinduntur, de ejus forma, magnitudine, & cauſsâ facultatis navigia retinendi.

V. CETORUM DUX, ἡγητὴς, ἡγέμων, ὁδηγὸς, nonnullis *Myſticetus*, aliis *Muſculus*; *the Whales Guide*. Credunt enim Cetos hunc piſcem in ducem habere, tum quòd mole corporis oppreſſi tardè moveantur, & facilè in cœnum, brevia, & anguſtias impingant: tum quòd parum acutè cernant.

VI. SERPENS MARINUS, *Ariſtoteli* ὄφις θαλάσσιος, Hydrus; *the Sea-Serpent*. Notabilis ipſorum quibuſdam in locis magnitudo. Ejus ab *Æliano* traduntur in *Africa*, ut boves inſectentur, & triremes apprehenſas evertant. Circa *Norwegiam* 200 pedum longi viſi ſunt, tantas aliquando ſupra mare ſpinas erigentes, ut navis per unam tranſire poſſit; ſi *Ol. Magno* credimus.

VII. CONGER, κόγγρος (fortè à γρῶ, quod eſt *voro*: piſcis quippe *vorax* eſt) *Ritterſhuſio ad lib.* 1. *Halieuticor. Oppiani*, *Gryllus*; quibuſdam (à corporis & coloris ſimilitudine) *Anguilla Marina*; *the Conger*, & Cornubiæ incolis, *the Milwel*.

VIII. OPHIDION (quem *Salvianus* & *Bellonius* cum *Serpente Marino* confundunt) *Oppiano Tragus*: Qui duorum eſt apud *Rondeletium* generum. Unum *Barbatum*, (quòd

(quòd gemina barba à maxilla inferiore propendente instructum sit) Alterum *imberbe* & flavum, de cætero superiori simile.

IX. MURÆNA (παρὰ τὸ μύρειν, vel μύρεσθαι, quòd præ pinguedine in summa aqua fluitent) *the Murena*, Germanis *Mural Manlein*, si mas sit; *Mural Weiblein*, si fœmina.

X. MYRUS, μύξινος, *a great Sea Eel, more like a Serpent, than the Murena.*

XI. REVERSUS INDICUS ANGUILLIFORMIS, *the Eel-like Jagg-fish of India.* Cujus usus est, sicut prioris, in piscibus capiendis. Modus piscationis describitur à *Petr. Martyre lib.* 3. *decad. Ocean.*

XII. TÆNIA (à similitudine fasciæ & vittæ) Gallis *Flambaux* (quia flammæ modo, cum natat, movetur) *the Swath-fish.* Cujus *tres* species recenset *Johnston. lib. de Piscibus. pag.* 23.

Pelagio-

Pelagiorum CARTILAGINEORUM Classis.

CARTILAGINEI Pisces ii dicuntur, qui pro dorsi spina *Cartilaginem* habent. Græci χονδρακάνθα & χονδρώδη olim dixere. *Aristoteles* σελάχη & σελάχια primus, à splendore cutis, qua noctu lucent, vocavit. Nos autem communitèr *Gristle-fishes* vocamus. Horum verò duo Genera constituuntur: Alterum *Longum* & *rotundum*: Alterum *Planum*.

Generis PRIORIS sunt

I. CANIS CARCHARIAS, *Oppiano* ἀστερίας (quia carne, & humana potissimùm delectatur.) *the Shark, or Sea-hound.* Qui magnitudine Galeos omnes excedit. Inventus in quodam loricatus homo est. Alter currui impositus, vix à duobus equis trahi potuit.

II. GALEUS (ἀπὸ τῆς γαλῆς; id est Mustela terrestri; seu quòd corporis similitudine eam referat: seu quòd quædam cum Mustela Pisce communia habeat, inter quæ jecur adiposum, in oleum resolubile) *Mustelus, the Dog, or Dogger-fish.* Corpore est oblongo & rotundo, cinereo; & à podice ad extremam usq; caudam gracilescit. *Catuli* ejus *Aristoteli* τὰ σκύλλια dicuntur; *Hinnulos* vertunt nonnulli. *Species* ejus sunt

1. Galeus

1. *Galeus Levis* (à cutis lævore sic dictus) Romæ *Pesce Columbo*, *the smooth-skinned Dog-fish*, Cornubiensibus *a Plusher*. Vix ad 20 libras pervenit.
2. *Galeus Asterias*, sive *Stellaris* (quia dorsi maculæ stellarum speciem referunt) *Pardalus Marinus* (quia maculatus) *the sea-Panther*.
3. *Glaucus* (à colore dorsi, qui cæruleus est) *the blew-backt Dog-fish*. Qui est quatuor aut quinque cubitorum magnitudine; rostro acuto; ore in supina parte posito.
4. *Maltha*, bellua Marina, à *Cane Galeo* nihil differens, nisi quòd alba oculorum macula destituatur; & rostro brevi sit, dentibus latis & acutis.
5. *Galeus Acanthias*, *Mustelus Spinax*, Scaligero *Mustelus Spinus* (quia aculeis præditus est.) *Æliano Centrine*; *the prickly Hound-fish*. Nunquam 20 libras implet.
6. *Vulpecula Marina*, (vel à caudæ longitudine, vel insuavi ingratóq; gustu, vel ab astu ingenióq; nomen sortitur.) *the Sea Fox Hound*. Piscis est aliquando ad centenas libras excrescens.
7. *Simia Marina* (quia Simiæ terrestri tum colore, tum facie similis: in hoc tamen differens, quòd variè distinguatur, cervicémq; & branchias ruffas habeat) *the Sea-Ape*. Reperitur in mari rubro, & Oceano Germanico.

H. ZYGÆNA (à capitis figura, qua τὸ ζυγὸν imitatur, quo transversum librile, ex quo lances dependent, significatur, nomen obtinuit) *the Balance Fish*. Massilienses *Piscem Judæum*, à similitudine tegumenti capitis, quo olim Judæi in Provincia utebantur, dicunt. Pisces obvios &

& homines natantes frontis suæ acie subvertit; & Leoni, quoad vires, ab *Oppiano* opponitur. Occursus ejus olim navigantibus habebatur infaustus.

III. MOLA (seu quòd informem molam repræsentet; seu quòd rotunditate corporis molæ molendinariæ similis sit, ut *Rondeletio* placet.); apud Massilienses, *Luna* (vel quòd extrema corporis parte, quæ pinnis subest, crescentis figuram referat: vel quòd demptis pinnis toto corpore plenæ instar sit.) *the Molebut*.

Posterioris sunt

I. TORPEDO, νάρκη θαλάσσια (quasi stupefaciens) *the Torpedo or Cramp-fish*. *Venetiis*, nè in foro piscario vendatur, Præfecti sanitatis auctoritate cautum est: *Genuæ* tamen, *Massiliæ* & alibi, à tenuioris fortunæ plebe esui expetitur.

II. PASTINACA Marina (quòd radio suo, seu pastino, instrumento fossorio, fodiat & pungat) veteribus *Aquila Piscis*; *the poyson Fish*, *the Fire, or fierce Flaw*, (quia radii ejus venenum ignis instar ictos adurit) & *the Cat-fish*.

III. RAIA (fortè à *radendo*; spinas quippe gerit, maximè in dorso: unde Græci βάτον vocant) *the Thornback*: & si junior sit, *a Maid*.

Hujus Species sunt

1. *Raia Lævis*, λειόβατος, *Læviraia* (quia cutem habet ab aculeis nudam) *Mucosa* (quia muco scatet) & (à lata fascia, qua mucus, seu potiùs Coryza in laborantibus excipi solet) *Bavosa Romanis*; *the Scate, or Homelyn*, & obscœno nomine, *White-Cunt*.

2. *Undulata* (à maculis undarum more flexuosis) *the waved Scate.*
3. *Oculata*, Gallis *Miralet*, (à speculorum parvorum similitudine; maculas quippe habet rotundas, & ad oculorum formam aliquatenus accedentes) *the Scate with spots like eyes.*
4. *Oxyrinchus* (à rostri acumine) *the sharp snouted Scate.* Quæ est *Major* & *Minor.*
5. *Asterias*, Stellaris, (à maculis stellatìm dispositis) *Aspera* (quia tota horret aculeis) *the starry Scate full of prickles.*
6. *Clavata*, Gallis *Raje Bouclier*; Massiliensibus *Clavade*; *the Scate with large pricks like nails.*
7. *Spinosa*, Gallis *Cardaire* (quasi *Lanifica*, à spinis seu aculeis, quorum multi infixi sunt instrumentis, quibus lana carminatur) *the Card-scate.*
8. *Fullonica* (quòd in toto corpore frequentissimis aculeis consperſa sit, ad modum instrumenti illius, quo *Fullones* pannos poliunt) *the Fuller-Scate.*
9. *Asperrima*, à præcedente eo tantum differens, quòd in supina etiam parte tota aculeis peracutis ita horret, ut manu tolli non possit, nisi pinnulis cauda apprehensis.

IV. RANA PISCATRIX, βάτραχος θαλάσσιος, *the Monk, Toad, Nass, or Devil-Fish, or Fishing-Frog.* *Ranæ* nomen ex eo fortè meruit, quòd *Gyrinos* sive ranulas recens ex ovis exclusas & imperfectas (oculis quidem & cauda notabiles, sed quibus postea demum accessuri sunt pedes & caudæ fissura) referat; à venandi autem solertia *Piscatrix* dicitur. Quippe inter saxa se recondens, aperto immani rictu, mentitum in Musculi cujusdam, ceu Cirri instar fili subtilissimi, ex nasi ejus pinna deducti extremo

mo vermiculum in fauces suas conjicit. Quo viso, pisciculi ceu ad escam accurrunt, rictúmq; cavitatem alicujus saxi reputantes, subintrant. *Piscatrix* verò, retracto qui vellicatur hamo, orisq; rictu clauso, totum pisciculorum gregem devorat. *Internam* ejus constitutionem si spectes, nihil non admirandum videbis. Omnia quippe viscera singulari quodam, & à cæterorum non solùm planorum Cartilagineorum, verùm & Animantium omnium aliorum more recedente artificio fabricata sunt: quemadmodum egregiè ante biennium publicè demonstravit Excellentiss. ille Vir, *D. Georgius Entius*, M. D. & Eques Auratus, in *Prælectionibus* suis *Anatomicis*, coram Augustissimo *Rege* nostro, in Celeberrimi Medicorum Londinensium Collegii Theatro, non sine summa Auditorum admiratione, habitis. Quas nimia Auctoris modestia hactenus suppressit, haud exiguo Artis Apollineæ (quam tamen scriptis suis eruditissimis aliàs plurimum auxit exornavitq;) detrimento. Sed sperandum est, eam Literatorum continuò iteratis precibus aliquando iri superatum.

V. SQUATINA, *Squatus* (à squammis acutis) ῥίνη, (à nasi acumine) *Lima* (quia cutis ejus aspredine lignum & ebur poliuntur) Germanis *Meer Engel*; *the King-stone, & File-Fish.*

VI. SQUATINO-RAIA, ῥινόβατος; piscis ex *Squatina* & *Raia* promiscuè coeuntibus procreari creditus: partéq; priore *Raiam*, posteriore *Squatinam* referens.

VII. LAMIA (παρὰ τὸ λαίμος, à gula, seu voracitate insigni.) quæ, judice *Rondeletio*, eadem est cum *Cane Carcharia.*

VIII. LUMPUS Anglorum (quasi massa informis) *the Lump.*

IX. GIBBOSUS Piſcis, νωτίδανος, *Hoger Lump* Germanis, *the Buncht-backt Lump.*

Marinorum Saxatilium SQUAMMOSORUM Claſſis.

ABſoluto Pelagiorum Elencho, ſequuntur *Saxatiles*, & primò SQUAMMOSI. *viz.*

I. SCARUS (quòd incluſus naſſis, crebris caudæ ictibus, qui σκάρθμοι ſeu σκάεισμοι vocantur, averſus fores laxat, & ita retrorsùm erumpat) *Meyrix* quoq; ſeu *Ruminax*, ut *Scaliger* vertit. (quia latis utriuſq; maxillæ dentibus ſolus è piſcibus *ruminat*) *the Cud, or Chewing Fiſh.* Cujus duo ſunt genera. *Unum*, quòd ὀνίας (quòd aſino concolor ſit) Germanis *Meer Brachſmen*, dictum eſt. *Alterum*, Αἰόλος, (quòd varii coloris ſit): Utrumq; à *Bellonio* & *Johnſtono* fusè deſcriptum.

II. TURDUS (quia macularum varietate Turdum avem æmulatur) *the Sea-Carp.* Cujus duodecim genera ab *Aldrovando* notantur: quorum nonnulla apud nos reperiuntur, in quampluri mis *Cambrobritanniæ* locis, & prope Inſulam *Angleſey* dictam; ut ſcribit doctiſs. *Merretus noſter*, ex obſervatione verè generoſi Viri, *D. Willoughby.*

III. PAVO *Salviani* (quia Pavonis avis more, variis coloribus depictus eſt, & corpus ejus ferè totum inæquali varietate vireſcit.) Romæ *Papagalo*, à Luſitanis *Budia*, Germanis *Meer Pfaw*; *the Peacock-Fiſh.* Solitarius eſt, & ſæpe ſinguli capiuntur: verno inprimis & autumnali tempore.

tempore. Fortè quòd æſtate ob caloris, hyeme ob frigoris impatientiam in alto mari lateant. Ignobilis inter cibos cenſetur.

IV. LEPRAS ſeu *Pſorus* (quòd iiſdem tectus ſit ſugillationibus, quibus qui lepra & pſora laborant, deformantur) *the Leper-Fiſh, or Cunner.* Qui ex *Turdorum* genere videtur.

V. MERULA, κόσσυφος & κόττυφος (à colore ejus ex Indico & Cæruleo in nigrum tendente) *Bellonio*, piſcis *Aſpratilis*; Venetiis, *Tinca Marina*; *a ſort of ſea-Tench, diſtinguiſhed from the reſt by his deep blew colour.* Hoc unum in ejus *Anatome* dignum memoratu occurrit; quòd cùm hepar habeat album, in duos lobos grandes diviſum, *Fel* tamen exerat tenui vaſculo incluſum, & revolutionibus duplicatum; cujus longitudo eſt ſeſquipedalis. Piſcis *Merulæ* meminit *Merretus* noſter, olim à *Turnero* viſi in littore Angliæ occiduo, & à Piſcatoribus illic vocati, *a Cook-fiſh.*

VI. JULIS, *Syneſio* ἰουλὶς, aliis *Jurella*, & *Jura*; *the ſea-Junkerlin, or Rainbow Fiſh* (quia tanta in tergore colorum varietate inſignis, ut in eo iridem utrinq; depictam videas) *Rondeletio* digiti non excedit magnitudinem. Os *veneno* refertum habere, & in piſcatu Urinatores & Piſcatores pertinaciſſimè perſequi, eorúmq; ſanguinem appetere; clarè ab *Oppiano* & *Æliano* affirmatur. Ægris tamen in albo jure elixari, ſanis in ſartagine frigi & aſſari, prodidit *Salvianus*; fortè amputato prius capite.

VII. PHYCIS (quòd in Muſco marino, φύκος βρύον ἐρυθρὸν θαλάσσιον *Neophyto* & aliis, nidificet) Salviano *Percia* (ob magnam cum Perca marina ſimilitudinem.) Cujus non unum genus eſſe oſtendit *Bellonius*. Vidiſſe enim ſe fuſcos, rubentes, virides, πολύχροας teſtatur. Idem eſſe videtur cum piſce *Ficu Romæ* (quòd paſſi ficus inſtar,

carnis

carnis ſit molliſſimæ & ſucci plenæ) vocato. *Hippocrates* 2. *de vict. rat.* inter piſces raram & levem carnem habentes recenſet; eúmq; viri mulieroſi, ſeu ἀνδρὸς θηλύφρονος, ἐπωνυμίαν & cognomentum à piſcatoribus ferre, innuit.

VIII. PERCA *marina* (nomen à *Colore*, quem Græci περκὸν dicunt, ſortita eſt) γραμματοίκιλος *Ariſtoteli* (quòd tranſverſis per tergus lineis conſpergatur; quæ nota eſt ipſi cum pauciſſimis piſcibus communis) *the Sea-Perch.*

IX. CHANNE, *Hiatula* (quòd mandibulas ita conſtitutas habeat, ut perpetuò, nedum moriens *hiare* videatur: unde *Epicharmus* μεγαλοχάμμονας vocavit) *the Gaper, or Gin-Fiſh.* Huic tantam cum *Perca* ſimilitudinem tribuit *Bellonius*, ut piſces penè eoſdem eſſe credas, & pro iiſdem vendantur. Hoc unicum in hujuſmodi piſcium hiſtoria memorabile occurrit; quòd nullum *ſexus diſcrimen* in eis deprehenſum ſit. Omnes enim Vulvas habere traduntur, & omnes ovis capiuntur gravidæ. Rem ita ſe habere, ex plurimarum ſectione *Rondeletius* didicit; inuſitatúmq; hunc conceptum ingenti horum piſcium fœcunditati cauſſam aſſignat.

X. HEPATUS (à colore & magnitudine Hepatis) *the Liver-Fiſh*, Germanis *Leber Braſmen*: piſcis *Pagro* perſimilis.

XI. MELANURUS (quaſi *Nigricauda*, à caudæ nigredine) *Athenæo* Μελανόγραμμος (quòd nigræ lineæ latera ejus pingant) *the Black-Tail.* Palmi magnitudinem aliquando ſuperat; nec amplius quàm unam vel ſeſquilibram pendit. Quem *Aldrovandus* depingit, totus ex cæruleo amethyſtinoq; nigricat, præter ſquammarum extremitates, caudæq; initium; quæ auro reſplendent; pinnæ nigricant. Uropygium ſupinum candicat, pronum intensè violaceum, & velut nigram maculam conſtituit.

ſtituit. Germani *Brand Braſmen* vocant.

XII. ALPHESTES (ab inveniendo, neſcio quare, dictus) *Cynædus* (quaſi præpoſteræ libidinis ſtudioſus. Ferunt nempe, ſemper binos capi, & alterum alteri ad caudam comitem videri.) Belgis *Stein-Fiſh*, i. e. *Stone-fiſh*. Similis eſt Piſci, quem Luſitani *Salmonetam* vocant: Sed pedalem magnitudinem raro excedens.

XIII. CORACINUS, *Corvulus* & *Graculus* Gazæ; Salviano *Corvinus* (ſeu à colore nigro: ſeu quòd τὰς κόρας κινεῖ, pupillas moveat) Germanis *Meer Rapp*, & *See Rapp*; *the Crow-fiſh*. *Salvianus* duplicem dedit; *Unum*, qui Romæ ſimplicitèr *Corvo* & *Corvetto* dicitur: *Alterum*, qui *Corvo de Fortiera* ibidem nominatur, & *Niger* jure merito, ut prior *Albus* (quia multo minus nigricat) cenſendus eſt.

XIV. EXOCÆTUS (quòd in littore, ſeu ſicco dormiat; nam in littore *Monſpelium* ſtertentem ſæpiſſimè vidit *Rondeletius*) *Adonis*; *the Sleeper*. De quo videſis *Scaligerum Exercit.* 73.

XV. SCIÆNA, *Umbra* (ſeu à colore umbroſo: ſeu à lineis quibuſdam obliquis, à dorſo deſcendentibus aureis & obſcuris, quæ aliarum apparent umbræ) Germanis *Meer Schatten*. Piſcis eſt *Cetaceus*, 60 plerūmq; librarum, quatuor plus minus cubitos longus.

XVI. GLAUCUS *Bellonii*, Genuenſibus, apud quos frequens eſt, *Fegarus*; Venetis, *Corbettus*; idem fortè, quem piſcatores noſtri *Sea-Blewling* vocant, à cæruleo dorſi colore.

XVII. ANTHIÆ, *Callionymi* (à pulchritudine) quorum ab *Oppiano*, *Rondeletio*, & *Aldrovando* quatuor ponuntur genera.

XVIII. GOBIUS, *Gobio*, & *Cobio* marinus, *the Sea-Gudgeon, or Pink*.

XIX.

XIX. SPHYRÆNA (à σφύρα, quod ſtimulum, aut ſtylum, item teli quoddam genus bello Perſico inventum ſignificat) Latinis *Sudis*, Romanis *Lucius Marinus*, *the Sea-Pike*, *or Spitt-Fiſh*.

XX. ACUS, *the Needle-fiſh*, *Horn-fiſh*, *Gar-fiſh*, & *Cornubiæ* incolis, *an Old Wife* (fortè ob ſummam corporis gracilitatem, roſtrumq; longum & acuminatum.) Duplex eſt, *Major*, & *Minor*.

XXI. FABER (ſeu exinde, quòd omnia inſtrumenta Fabrilia in eo reperiantur, teſte *Salviano*: ſeu propter multiformes dorſi ac ventris aculeos, atq; varia capitis oſſa, quibus Fabrilia inſtrumenta repræſentantur) Romæ *Citula*, Liguribus *Rotula*, Hollandis *Gallus Marinus*, & *Meer Schmidt*; *the Doree*, *or Dorn*. Credunt nonnulli illum ipſum eſſe piſcem, cujus ex ore *Div. Petrus*, juſſu *Domini*, deſumpſit monetam ad ſolvendum *Cæſaris* tributum.

Saxati-

Saxatilium LÆVIUM Classis.

SAxatiles LÆVES sunt

I. ALAUDÆ { Cristata / Non-Cristata } Germanis *Meer Lerch*, *Sea-Larks* (ob macularum cuti earum, consimili penè modo inspersarum, ac Alaudæ avis pennis, similitudinem ita dictæ. Ad quas pertinere videntur (1.) *Piscis Gutturosus* (à magno gutture) dictus, Germanorum *Dick-hals*, i. e. *Thick-neck*: (2.) *Pholis* (à muco, quem emittit, sic nominatus) Germanis *Schleim-Lerch*, i. e. *Slimy-Lark*: & (3.) *Scorpoides Rondeletii* (quòd capitis forma Scorpioni marino similis sit) Gallus *Lepus Marinus* (quia rostrum terreni leporis ῥύγχει sive fissuræ admodum simile habeat.) Quos omnes clarè describit *Johnston. lib. de Piscibus* 1. *cap. de Alaudis.*

Littoralium Squammoſorum NON-PLANORUM Claſſis.

PIſcium, qui circa *Littora* verſantur, alii *Squammoſi* ſunt, alii *Læves* : Squammoſi rurſum *Non-Plani*, & *Plani*.

E NON-PLANORUM cenſu numerantur

I. MULLUS (ſeu à mollitie; eſt enim carnis teneræ: ſeu à colore Mulleorum calceamentorum, quibus priores Albanorum Reges, poſtea Patricii uſi ſunt) τρίγλη (quòd ter pariat fœmina uno in anno) qui eſt vel

- 1. *Barbatus*
  - 1. *Major*, Germ. *Groſſer Rotbart*, i. e. *the Great Red-beard.*
  - 2. *Minor*, Germ. *Kleiner Rotbart*, i. e. *the Smaller Red-beard.*
- 2. *Imberbis*
  - 1. *Imbriago* Occitanis (à rubore, quo ebrioſorum facies inficitur) dictus.
  - 2. *Aſper* (à ſquammarum aſperitate.

II. HIRUNDO (quia cùm aliquid metuunt, ex mari exilire dicuntur, & humilius volant) *Lucerna* (vel quòd pinnæ ejus verſicolores noctu fulgorem quendam emittant : vel quòd oculi noctu luceant) Romanis, *Capone* (à Capitis aſperitate & magnitudine) *the Swallow, or Great beaded*

headed Flying Fish. Cujus *duæ* ponuntur *Species* ab Icthyographis.

III. CUCULUS (quia cum retibus capitur, vocem κὺ exprimere dicitur) *the Gournet, or Grey Gournet.*

IV. MILVUS, seu *Milvago* (quia volat nonnunquam; & pinnis caudáq; expansis Milvum avem omnino refert, latis nimirum & maculosis) *the Hawk, or great flying fish.* Qui sesquipedalem mensuram vel maximè auctus non excedit. Lingua ejus & palatum splendore Sandaracham vel Cinnabarim superant; his noctu lux, ac si candentes carbones in ore continerentur.

V. HIRUNDO *Plinii*, quem eum piscem *Aldrovandus* esse judicat, qui Romæ *Pesce Rondine*; Agathensibus, *Falco Marinus*; Massiliensibus, *Landola* dicitur; quiq;, si alas auferas, ad *Mugilis Cestrii* inprimis accedit figuram, unde Mugil alatus, *Rondeletio.* Cubiti magnitudinem attingit. Linea, quæ in cæteris piscibus à branchiis vel à capite per latera ad caudam ducitur, in hoc pisce à pinnis ventris orta, per imum ventrem ad caudam fertur. Qua nota ab aliis facilè distinguitur.

VI. LYRA (vel à cornibus è rostro protensis, quibus similitudinem veterum lyræ exprimit: vel quòd veluti Lyræ sonum edat) *the Rochet*, & in Cornubia, *a Red Gournard.* Cujus species alia quoq; in Cornubia reperitur, quam, à capitis figura majori, depressiori, breviori, vocant a *Tub*: observatore *Cl. Merreto* nostro, *Pinac. rer. nat. Britannic. pag.* 186.

VII. PHAGRUS seu *Pagrus* (παρὰ τὸ φάγειν, quia vorax est) Germanis, *Rote Meer Brasmen, the Hake.* Superior ejus *Maxilla* in tubi modum cervici veluti infarcta est; neq; cranio inhæret: ideoq; cum piscis oscitat, exseritur,

scritur, postea contrahitur. Quo signo distinguitur ab *Erythryno.*

VIII. ERYTHRYNUS (à rubro colore) *Rubellio*, Græcis modernis λίθειν☉, Germ. *Rother Meer Brasmen*, fortè *the Sea-Roach.* Ruber est, ut Mullus, dilutior tamen; unde ξανθὸν *Oppianus* dixit: latus, ut *Aurata.* Palmi mensuram rarò excedit.

IX. ACARNANES, seu *Acarne* (fortè quasi *excarnis*, quia in æstate admodum extenuatur & gracilescit.) *Erythrino* adeo similis, ut pro eo vendatur: *another sort of Sea-Roch.*

X. ORPHUS, Gazæ *Cernua.* Quis apud veteres piscis fuerit, difficile est conjicere; variant adeo Authores de ejus descriptione. Ex nomine, *Cernua*, tamen eum *the Sea-Rough* haud incongruè reddi posse crederem.

XI. SYNODON (παρὰ τοὺς ὀδόντας, quia magnis dentibus caninis instruitur: vel, si prima syllaba per *Iota* scribitur, παρὰ τὸ σίνεσθαι καὶ βλάπτειν τοῖς ὀδοῦσιν, quòd dentibus noceat.) *Dentix*, *Dentatus*, *Dentalis*, *the Sea-Rough*, *or*, ut vulgò, sed minus rectè scribitur, *Ruff*, *with dogs Teeth.* Vulgarium pondus trium aut quatuor librarum esse solet: decem librarum pondere observavit *Salvianus.*

XII. SYNAGRIS, Germanis *Zin Brasin*, Synodonti adeo similis, ut vix discerni queant; & *Rondeletius* sola ætate distingui judicet.

XIII. CHROMIS, & *Cremis* (à grunnitu, quem captus edit, sic dictus) *the Grunter.* Vilem suam Chromin *Rondeletius* facit: *Bellonii* verò inter laudatissimos cibos censetur.

XIV. AURATA, χρύσοφρυς (quòd iis in locis, ubi cæteris animantibus supercilia esse solent, *aureo* colore resplendeat) Germanis, *Gold Brasmen*; *the Gilt-Head.*

Quæ

Quæ ad denas libras, cum maximè adolevit, vix unquam pervenit.

XV. SARGUS, aliis σάργος (à multa *carne*; nam ad insignem magnitudinem excrescere assolet) *the Base*. Rostro est acutiore, lato corpore, dorso repando, ventre prominentiore, dentibus latis humanisq; simillimis. Lineis quibusdam, unde πολύγραμμος, & macula juxta caudam nigra, unde μελανόγραμμος, & ὀῤῥοπυγόστικτος *Aristoteli* dicitur, exornatur. Pinnæ, quæ ad branchias sunt, rubescunt. Hujus generis binos exhibet *Aldrovandus, de Piscib. lib.* 2. *cap.* 16. & 17. illisq; adjungit piscem quem pro *Melanderino Athenæi Rondeletius* depinxit. Qui *Melanuro* similis est; toto corpore nigricat, circa caput ex nigro purpurascit.

XVI. SPARUS (fortè ἀπὸ τοῦ σπαίρειν à palpitando, nescio quamobrem) German. *Sparbrasin*. Qui haud parvam cum *Aurata* & *Sargo* habet similitudinem; ut ex descriptione ejus apud *Johnston. de Piscibus. pag.* 72. legenda, constet.

XVII. MORMYRUS, Ovidio *Mormyr*. Piscis corpore quàm *Aurata*, *Sparus*, *Sargus* & *Melanurus* longiore, & ad latera minus compresso: capite item tenuiore & cælato, rostróq; acutiori; ex descriptione *Aldrovandi de Pisc. lib.* 2. *cap.* 19. Germani vocant *Marind Brasmen*.

XVIII. CANTHARUS, Gazæ *Scarabæus*; (forte à coloris bætici & ferruginei similitudine) Germanis *Braun Meer Brasmen*, nec nobis incommodè *the Beetle-fish*. Squammis enim integitur parvis, ex indico splendentibus, ut alæ *Canthari Insecti*: & maximè versatur in cœnosis littoribus ac portubus, in quæ loca maris sordes fluctibus pelluntur.

XIX. SALPA, σάλπη, *Phavorino* βῶς, *Bos*, & *Johnstono*

no Chryſopleuros (ab aureo, quo per latera reſplendet, colore) Germanis *Goldſtein*; *the Goldlin.* Nam à cervice in caudam, per argentea latera, aureis rubentibúſq; lineis, certis intervallis diſtinctis, decentiſſimè pingitur: unde in Gallia Narbonenſi *Virgadelle*, i. e. virgis ſeu lineis diſtinctum, nominatur.

XX. STROMATHEUS, *Salpæ* ſimilis, & univerſo corpore aureis lineis productis diſtinctus; unde nomen invenit. Peculiaris eſſe traditur Mari rubro. *Rondeletius* pro hoc depinxit Piſcem, qui *Romæ*, ubi frequens eſt, FIATOLA dicitur; quiq; *linguam* habet carnoſam, *Delphini* modo, ad humanam accedentem, ſuiſq; partibus omnino abſolutam; quòd inter cæteros branchiis præditos ſolus habere videtur.

XXI. SCORPIO (quia, ut aculeo Scorpio terreſtris, quem habet in cauda; ita hic piſcis ſpinis quibuſdam in tergore & capite armatus eſt, venenum vulnerando infligit.) *the Scorpion-Fiſh.*

XXII. SCORPIDES, ſeu *Scorpæna* (nam utrúmq; pro eodem piſce ſumit *Aldrovandus*) *Scorpioni* per omnia ſimilis, niſi quòd & multo minor ſit, & venenum ſui generis non habeat.

XXIII. BLENNUS (contractè à βλέννος) *Athenæo* βαιὼν (quòd præ corporis craſſitie brevis ſit; βαιὸς quippe idem quod *minutus*) Plinio, *Bulbus*; & Zacynthiis, *Cepola* (utrumq; à Cepæ ſimilitudine, propter turgidum ventrem) Germanis *Meer Gropp*; Anglicè dici poteſt, *the Onyon-Fiſh.* Raro *Gobium* magnitudine ſuperat.

XXIV. PECTEN Romanorum, Plinii *Novacula* (quòd dorſo ſit cultellato) *the Raſor, or Razer-fiſh.* Piſcis latus eſt, & *Fabri* inſtar compreſſus.

XXV. APUA, ἀφύη (fortè ὡς ἂν ἀφυεῖς ἔσαι, quaſi *non natæ*, quia ex ſpuma maris oriri vulgò creduntur) *the Spir-*

Spirling, *Smy*, *or Sea-Dace.* Cujus non una ſpecies eſt. *viz.*

1. *Apua vera*, quam Græci propriè ἀφρὸν, aliqui ἀφρύην, à *ſpuma* nuncupant. Piſciculus eſt auricularis digiti longitudinem adæquans, oculis nigricantibus. Cujus duo genera; *Album*, in Hollandia frequentius: *Rubicundum*, à *Bellonio* deſcriptum.
2. *Phalerica* (ἀπὸ τῶν φαληρῶν, quia hæc quoq; alba eſt, & *ſpumea*) adeo mollis ac pinguis, ut ſi aliquandiu digitis tractetur, liquefiat.
3. *Membras*, Gallis *Celeria*, corpore admodum candido, capite auri colorem æmulante, *Sardino* valde ſimilis.
4. *Gobites*, *Gobionaria*, Gallis *Logis de Mer*, *the Sea-Loch*: ad Gobiorum magnitudinem nunquam accedens.
5. *Hephetus*, Gallis *Jovil*; digiti magnitudine, argentei coloris, corpore pellucido. Os ita ſciſſum, ut inferior Maxilla ſuperiori ſit prætenſa.

XXVI. TRACHURUS, ſeu, ut *Oppianus* & *Galenus* ſcribunt, Τραχοῦρος (proculdubio ab aſperitate Spinarum, quæ prope caudam eminentiores ſunt quàm in aliis partibus) *Heſychio*, σκιθακὸς; Romæ, *Frictura* (quòd plures ſimul in ſartagine frigantur) Gallis, *Gaſcanet*; Anglis, *the Mother of Anchovies* (quia muria conditus, eundem cum Encraſicholis ſaporem & teneritudinem obtinet.) Qui dodrantalis longitudinis eſt, Haleculæ figura: ſed utrinq; laterum à capite ad caudam ſerrata ſpina armatur deorſum ſpectantibus uncinulis; ita ut à ſummo ad imum inoffenſo manus curſu tractare poſſis; contrario verò modo, non niſi læſione maxima. Iconem ejus, ſub nomine

mine *Sauri*, videas apud *Salvianum.*

XXVII. ENCRASICHOLUS (quòd χολὴν ἐν τῇ κεφαλῇ, ἢ κεφαλῇ, bilis folliculum in capite gerere credatur, propter ejus amaritudinem) *the Anchovy.*

XXVIII. ATHERINA, ἀθερίνη, (ab *ariſtis*, i. e. *ſpinis*, quas multas habet, & *Sardinis* duriores) Monſpelio *Melet*; Maſſiliæ *Sanclez*, dicta; *the Prickle-fiſh.*

XXIX. LAVARONUS Bellonii, Maſſilienſibus *Cabaſſonus*, Genuenſibus *Capaſſonus* (à capitis magnitudine) maximam habens cum *Atherina* affinitatem; ſed grandiori capite, & corpore ad ventrem compreſſiori, nec ſpinis armatus.

XXX. SARDA ſeu *Sardina*, & cum nondum adolevit, *Sardella* (à *Sardinia*, unde olim in alias regiones magna copia evehebantur: ſeu, ad conjecturam *Marbodæi in dactylotheca*,

Sardius à Sardis eſt, à quibus ante repertus.) *the Sprat.*

XXXI. MÆNA, Μαινὶς, *the Cackerel* (à caccando) *becauſe it is laxative to the eater, and purgeth the belly.* Germani *Bizling* vocant.

XXXII. SMARIS, & *Maris*, *Leucomænides* (quia ſemper albæ ſunt, cum Mænæ colorem immutent) Gallis & Hiſpanis *Picarel*, *the white Cackerel.*

XXXIII. BOOPS, βῶξ (quòd βοὸς ὀφθαλμοὺς ἔχει, *oculos bubulos* ſeu magnos habeat) *the Oxe-eyed Cackerel.* Cujus tres ſpecies exhibet *Rondeletius.*

Squammo-

Squammosorum PLANORUM Classis.

IN PLANORUM numero scribuntur

I. SOLEA (à figura, quæ solo pedis ita subjicitur) γλῶττα, *Lingulaca*, βούγλωττα, (non tàm ob bubulæ linguæ figuram; quàm ob longitudinem.) *the Sole.* Sex ipsius species ponit *Rondeletius*; *Soleam* nempe (1.) *Vulgarem.* (2.) *Oculatam* (quòd in prona parte magnas habeat maculas, oculorum effigiem cum iride & pupilla referentes.) (3.) *Cynoglosson*, quæ ferini planè saporis est, insuavéq; quid & grave olet. (4.) *Arnoglossum*, seu *Arnoglossum Lævem* (quòd quemadmodum Plantagini herbæ, à figura vel foliorum lævitate, Arnoglossi, i. e. Agninæ linguæ nomen impositum est: ita species isthæc soleæ, Arnoglossus, à lævitate vel figura rectè nominari possit.) (5.) *Ligulam* (quòd sit in hoc genere omnium minima.) (6.) *Hippoglossum* (quòd cæteras soleas magnitudine vincat) Gallis *Flettam* dictam, quòd fluitando natet.

II. CITHARUS, Gazæ *Fidicula* (à lineis quibusdam, à summo capitis vertice ad caudam usq;, instar chordarum *Citharæ*, productis) *the Dab.*

III. RHOMBUS squammosus, *Rhomboides Rondeletii* (à figura) *the Turbut*, *Bret-cock*, *Bret*, *or Prill.*

IV. PASSER *Niger*, *Flesus fluviatilis* Bellonii, *Fletuletus* Aldrovandi, Gallis *Flez*; *the Flounder*, *or Flook.*

V. PASSER squammosus, Gallorum *Limanda*, qui

 idem

idem videtur cum *Rhomboide*, in Norfolcia *a Bret* dictus.

VI. Passer Britannicus, *the Holybut*, *Helbut*, *or Eelbut*.

Littoralium LÆVIUM Non-Planorum Classis.

SIcut Littorales *Sqammosi* (quorum varia genera jam recensuimus) ita & LÆVES (qui proximè sequuntur) pariter distribuuntur in *Non-Planos*, & *Planos*.

In NON-PLANORUM classe ponuntur

I. ANGUILLA DE ARENA, Gesnero *Ammodytes*, (tum quòd longo graciliq; corpore sit, ut Anguilla, tum quòd sese occultura, sub arenam se citissimè mergat.) *the Sand-Eel*. Quæ frequentissimè in littoribus nostris capitur : ubi, quibusdam anni temporibus, seu majorum piscium injurias fugiens, seu occulto naturæ impulsu, aquâ derelictâ, sub arenam penetrat : indéq; pedalibus & pectinatim incisis lignis, ab incolis copiosè extrahitur, pauperúmq; necessitatibus inservit..

II. DRACO, Græcis veteribus Δράκων θαλάσσιος, modernis Δράκαινα, *the sea-Dragon* (quia post *Pastinacam marinam* summè exitiosus est, quod piscatorum aculeis ipsius ictorum lugubri experientia sæpius compertum.) Cujus duo ponit genera *Salvianus*, viz.

Ob-

1. *Oblongum*, Gallis *Poignastre* (quia *pugionis* formam æmulatur) *the Dagger-fish*.
2. *Minorem*, sive *Dracunculum* Plinii; nam, cum Major crebrò ad libræ unius, & duarum etiam aliquandò magnitudinem excrescat: hic ne dimidiam quidem libram implet. His alia duo genera adjunxit *Aldrovandus*, qui proinde legendus est.

III. URANOSCOPUS, seu *Cœli speculator*, ἡμερόκοιτος *Oppiano* (quòd interdiu dormiat, noctúq; vigilet.) Cujus historiam lectu dignissimam fusè tradit *Aldrovandus*, *de Piscibus*, *lib.* 2. *cap.* 51.

IV. SCOMBER, *Scombrus*, Horatio, *Piscis Iberus*; Gallis *Maquereau* (quasi *Leno*; quòd verno tempore parvas *Alausas*, quas *Virgines* vocant, subinde insequi soleat) *the Mackerel*. Hoc loco fòrsitan nec intempestivum erit, nec ingratum, si ἐν παρόδῳ monuero, à veteribus Romanis laudatum in primis maximéq; nobilitatum fuisse id *Gari* genus, quòd ex intestinis branchiisq; *Scombrorum*, cruentâ illorum sanie eliquatâ, in hunc modum præparabatur. Scombrorum scilicet intestina cum embrochiis, eorum cruore & sale conspersa, in vase fictili menses utplurimum duos sinebant tabescere; deinde, fundo vasis pertuso, id agebant, ut liquor iste in aliud vas illi substratum distillaret. Qui *Apitio*, illo, artis culinariæ ad omnem luxum archimagiro, aliisq; ætatis ejus *Asotis* tanti erat pretii, ut nullus eo liquor, præter unguenta, pluris constiterit; singulis millibus aureorum permutantibus congios Gari penè binos. Hinc liquamen istud fastuoso & superbo satis titulo appellatum fuit Garum *Sociorum*, vel (ut *Langio* magis arridet, *lib.* 1. *Epist. Medicin. Ep.* 59.) *Associorum*. Unde *Martialis* in Xeniis;

Expirantis adhuc Scombri de ſanguine primo
Accipe faſtoſum, munera chara, Garum.

Faſtuoſum enim pro *fæcoſo* (ut vulgò habetur) rectè legi, ex manuſcripto probat *Hadrian Junius, lib. 6. Animadverſ. cap. 17.* Hocq; erat celebre illud Græcorum Romanorumq; luxus obſonium: cui hodie *Botarge* (quaſi dicas ὠοτάριχα, hoc eſt Mugilum *Ova Salita*) & *Caviaro*, ex Sturionum ovis ad littus Ponti Euxini præparatum, ſucceſſiſſe videntur, in crapulæ lenocinium. *Dii boni, quantum hominum unus venter exercet!*

V. COLIAS, κοιλίας & κοχλίας *Ariſtoteli* (ſeu à Pica varia, quam κολίον aut κολίαν dici, neſcio quo Auctore, credit *Bellonius*, quòd latera habeat variegata: ſeu aliam ob cauſſam) Latinis *Lacertus* (quia laterum dorſiq; maculis Lacertam terreſtrem quodammodo refert.) *the Baſtard Mackerel, ſpotted like a Lizard.*

VI. SAURUS, nonnullis *Lacertus* (nam non ſolum ore, roſtro, capite, atq; reliqua corporis figura; ſed colorum etiam varietate proximè adeo ad Terreſtris Lacerti accedit ſimilitudinem, ut ei ſimillimus, ſi pedes exceperis, videri poſſit.) *the Lizard fiſh, or Haydeck.* Cujus duo genera tradit Ælianus, *Noſtras* ſcilicet, quod *Acui* ſimile exiſtit, ſi *Acus* illam roſtri dempſeris tenuitatem, & Hollandis *Meer Hadek* dicitur: & *Peregrinum* rubri maris, ab eodem *Æliano Hiſt. Animal. lib. 11. cap. 49. deſcriptum.*

VII. CORAX *Rondeletii*, Romæ nomine cum *Lyræ* communi, *Capone* (à capitis magnitudine) dictus, Germanis *Meer Rapp*; *the Crow, or Raven-fiſh.* Quem *Aldrovandus* clarè deſcribit, *de Piſc. lib. 2. cap. 56.*

VIII. MILVUS ejuſdem *Rondeletii*, Gallis *Lucerna* (quia

(quia noctu lucet) Germanis *Rolfisch*, the *Fly-gander*, quasi Anser volans. Cujus duas icones videas apud *Aldrovand. de Pisc. lib.* 2. *cap.* 58.

IX. ARANEUS, *Scorpius* Aldrovandi, *the Weaver, or Wiver.*

Littoralium Lævium PLANORUM Classis.

E PLANORUM numero sunt

I. PASSER LÆVIS, Ausonio *Platessa*, aliis *Pecten* (quòd ejus pinnæ rectæ & parallelæ *pectinis* speciem præ se ferant) Hollandis *Scholle*, *the Plais*. Bina eorum genera sunt apud Gallos: *Unum*, quod communiter *Plya* vocatur, & magnitudine excellit: *Alterum*, quod alibi *Cariet*, alibi à quadrata corporis figura, *Quarrelet*, Quadratuli nomen sortitum est. Utrúmq; à *Rhombis* differt. Si *hos* ita in latus componas, ut oculi in cœlum suspiciant & mentum deorsum versus spectet; pars supina erit dextra: Sin *Passerem* similitèr constituas, supina pars erit sinistra.

II. RHOMBUS (à figura quadrata, cujus latera sunt omnia æqualia, anguli verò obliqui) *the Turbut*. Qui est vel *Aculeatus*, *the Thorn-but*: vel *Lævis*, & sine Aculeis, *the Common Turbut*.

Mari-

Marinorum simul & Fluviatilium SQVAMMOSORVM Classis.

TErtii Generis Piscium, eorum scilicet *qui in Mari æquè ac Fluminibus*, post certa temporis intervalla *degunt*, & ad fluviorum usq; origines quasi peregrinantur; alii sunt *Squammosi*, alii *Læves*.

SQUAMMOSORUM classem sibi vendicant

I. SALMO (apud Græcos nullum invenio nomen; & piscis hujus solus inter veteres etiam Latinos *Plinius* mentionem facit.) *the Salmon.* Qui in omnibus Britanniæ fluminibus quotannis copiosè capitur.

II. LUPUS *Marinus* (à voracitate) λάβραξ (παρὰ τὴν λαβρότητα, ab ipsa vehementia) Germanis *Meer Wolf, the Wolf-Fish.* Nam mirè vorax mordáxq; animal est, & dentibus suis terribile. Anchoram enim si prehendat mordicus, sonum edit & strepitum, ac vestigia conspicua relinquit. Ex dentibus ejus molaribus fingere solent Gemmarii fraudulenti *Lapides Bufonios*, & magno pretio divendere.

III. LATUS, piscis grandis, 200 sæpe librarum magnitudine, Nilo proprius.

IV. ALOSA, θρίσσα & φρίσσα (fortè quòd aculeis aliquando soleat inhorrescere) *Aristosus* (quia spinis sive aristis scatet innumeris, & vescentibus admodum molestis) Gallis

Gallis *Alose*. Quæ duplicis Generis est, *Major, the Shad*; *Minor, the Pilchard*, Nostro idiomate dictæ. Ubertima est *minorum* captura in littore nostro *Cornubiensi*; undè sale conditæ in *Italiam* & *Hispaniam* vehuntu.

V. ZIGA, piscis quidam *Albi* Fluvio proprius, ubi à Piscatoribus (ab aureo circa caput colore) *Goldt fisch* dicitur: & capitur utplurimum à festo Pentecostes usq; ad D. Johannis diem; quo tempore *Sturio* migrat.

VI. MUGIL (à *Mucus*; Græci nempe μύξωνα dixêre, quasi *mucosum* seu *muconem*. Siquidem βόσκεται τὴν μύξαν ἀφ' αὑτοῦ, *muco suo vescitur*, ut caussam Etymi explicat *Arist. in Hist. Animal. lib.*8. *cap.* 2.) Cujus quinq; sunt species apud eundem *Arist.* scilicet (1.) *Cestreus* propriè dictus. (2.) *Cephalus*, cognomento *Chelon* seu *Labeo*. (3.) *Cephalus Percas*, sive *Translitoranus*. (4.) *Sargus*, sive Sargo, & (5.) *Myxo* seu Muco.

VII. MUGIL IMBERBIS, *the Mullet*.

VIII. CAPITO *Anadromus* Gesneri, *Albinus Nasus* (quia & albicat, & nasutus est) Misenis *Zerta*, Germanis *Elbnasen*, & *Meer-nasen, the Sea-Chub, or Pollard*. Quem accuratè descriptum videre est ab *Aldrovando, de Piscib. lib.* 4. *cap.* 7.

IX. CARPUS seu *Capriscus* (ex eo, quòd aculeos duos post caput gerat, cornua *Caprina* haud malè referentes) Romæ *Pesce Balestra*; *the Saw-Fish* (quia in dorso ferè medio tres, membrana inter se juncti, reperiuntur aculei robustissimi & magni, quorum prior reliquorum duorum triplus est, quosq; omnes non solum, ubi vult, deprimit, sed in sulcum etiam osseum, in dorso ob id sculptum, recondit. Depressi autem & reconditi uti quàm facillimè simul eriguntur: ita eorum unus duntaxat erigi nequit. Plura & majore digna admiratione, de *Serræ* hujus, sive aculeorum fabrica, loquitur *Johnston. de Pisc. pag.* 110.)

X. STU-

X. STURIO (quasi Στηρίων, quòd rostro suo proræ puppis rostratæ speciem gerat) *Accipenser*, Germanis *Stoer*; *the Sturgeon*. *Sturio* nomen *Gothicum* esse, asserit *Jul. Cæs. Scaliger*; & ab ea gente in reliquam Europam translatum; quod facilè sibi persuasit *Olaus Wormius*; quia *Stur* vel *Steer* magnum notat in lingua *Danica*. *Ova* piscis hujus sale condita & in massam coacta, CAVEARE vocant Itali, Saponem nostrum viridem planè colore & substantia referentia. A quamplurimis in delitiis habentur: sed in iis nihil ego quod delicatè sapiat, deprehendi.

Cujus species videntur

1. *Galeus Rhodius*, sive *Vulpes Rondeletii*; qui frequens reperitur in *Pado* & *Rhodano*, & pro Sturione venditur: nec ab eo distinguitur, nisi ab exquisiti gustatus hominibus.
2. *Cataphractus Schonveldii*, Germanis *Gabler* dictus; qui piscis est palmorum duorum longitudinis ad summum; de cætero Sturioni non multum absimilis. Frequenter & per totum annum, in ostio *Albis* & *Ederæ* capitur. Incolis *Steinbicker*, *Muller*, & *Bursbull* vocatur.

LÆVIUM

LÆVIUM Classis.

AD LÆVIUM classem pertinent

I. HUSO (à *domo*, quasi *Hauso*, Germanis dictus; fortè ab ingenti magnitudine; nam tantæ molis est, ut vix biga à tribus vel quatuor equis trahi possit.) *the Hausen*, or *Lax* (ob spinæ dorsi cartilagineæ laxitatem) Idem piscis videtur cum *Antaceo* Æliani.

II. EPERLANUS, *Perla* (à nitido splendidóq; colore) *Viola* (quia violæ odorem expirat, & gratissimè redolet.) *the Smelt (because of his sweet smell.)* Optima & frequentissima capitur in multis *Angliæ* fluviis: major tamen proventus circa vindemiarum tempus, quando delicatissima est.

III. LAMPETRA vel (à lambendis petris: vel ab *Alabeta* Plinii, quæ ἀλαβῆς dicitur, quòd manu propter lubricitatem capi non possit.) *the Lamprey.* Apud nos in *Sabrina* flumine, circa vernum tempus, ingenti copia capitur: nobilissimus semper tum à veteribùs, tum à modernis habitus piscis, & Apitiis esui mirè expetitus. Hujus non unum Genus est. Sunt quæ è mari flumina subeunt: sunt, quæ à salsis aquis omnino abstinent. *Marinarum* tres species recenset *Johnstonus*, *de Piscibus*, *pag.* 118. *Fluviatiles* sunt (1.) *Major*, *the Lampern.* (2.) *Minor*, apud Herefordienses *the stone-Grigg.*

IV. ANGUILLA (ab *Anguis* similitudine) Græcis veteribus ἐγχέλυς (ἀπὸ τῆς ἰλύος, quòd commoto cœno fa-

ciliùs capiatur) modernis ἀχιλύ, *the Eel.* *Ortum* earum quod attinet; quanquam *Ariſtoteles* (*Hiſt. Animal. lib.6. cap.15. edit. Scaliger.*) expreſſe affirmet, in diſſectis neutrum ſexum, ne ova vel ſemen deprehendi poſſe: nonnullas tamen ex iis, Majores potiſſimum, *viviperas* eſſe, nos pluſquàm una diſſectione edocti ſumus. Et memini, me ſemel ex Anguillæ prægnantis utero undecim Anguillulas exſecuiſſe, ſingulas ſuis ſecundinis incluſas.

V. ORBIS (quia rotundus eſt, & ſine ſquammis, totúſq; capite conſtat.) *Meer Taube, Meer-flaſcb, Kugel-fiſh* Germanis; *the Globe, or Scull-fiſh* (quòd ad cranii humani formam magnitudine, rotunditate, & dentibus ſimilibus accedat) qui eſt vel

1. *Vulgaris*, figura, ſi caudam dempſeris, ſphæricus, ſquammis prorſus deſtitus, cutéq; admodum dura, & aculeis multis aſpera tectus. Os habet parvum, dentes verò magnos & latos, utrinq; binos.
2. *Scutatus*, ſive *Scutifer*; piſcis rarus, nec edulis.
3. *Echinatus* (quia aculeis totus riget, ut manu tollere non poſſis, niſi caudâ extremâ apprehenſâ) & *Muricatus*; *the Hedgehogg Globe-fiſh.* Idem forte cum Plinii *Sagittario.*
4. *Stellatus* ſive *Aſterias* (quod totus conſperſus ſit aſteriſcis) *the ſtarry Globe-fiſh.*

Hiſce annumeravit Geſnerus *Orbem Britannicum*, ſive *Muconem* (à muco, quem cæterorum Orbium more, ore emittit: unde noſtris etiam dicitur) *the Snot-fiſh.*

VI. HOLOSTEUS Bellonii (quaſi *totus oſſeus*) ſeu *Oſtracion* Geſneri (ex corii duritie, qua teſtam fere Oſtraceorum imitatur.) qui forma ad pentagonum accedit, & penicillum in cauda habet. Duo ejus genera exhibet *John-*

Johnstonus (*de Piscibus*, *pag.* 124.) *Americanum*, & *Niloticum*.

Fluviatilium SQUAMMOSORUM Classis.

HActenus de Piscibus ἀναδρόμοις & καλαδρόμοις: sequuntur ποτάμιοι, FLUVIATILES; qui in Squammosos, & Læves dividuntur.

Inter *Fluviatiles* SQUAMMOSOS sunt

I. TRUTTA, seu *Trocta*, (à trudendo, quoniam semper in adversum & impetuosum flumen nitatur, adversas undas superare) Italis *Torrentina* (quòd in torrentibus & rivis montanis abundet) *the Trout*. Cujus species sunt

1. *Trutta Fluviatilis Vulgaris*.
2. *Taurina* (ab insigni magnitudine) apud nos in Northumbria, *a Bull-Trout*; & in aliis Provinciis, *a Grey Trout*, in aliis *a Skurf*.
3. *Minor*, Cornubiensibus *a Shote* dicta, agri Lincolniensis incolis, *a Shard*.
4. *Salmoneta*, parvus Salmo, *a Salmon-Trout*. Reliquæ Differentiæ à coloribus duntaxat desumptæ videntur.

II. THYMALLUS (à *Thymo*, quem olet; unde Bellonius *Thymum* vocavit) χρυσόφαγος, *Aurivorus* (seu

quòd

quòd minutula auri fragmenta propter ſplendorem appetant: ſeu quòd, cum majori pretio veneant, obſophagorum aurum abſumant, & loculos exhauriant.) *Aeſch* Germanis, *a kind of Trout, ſmelling like Thyme.*

III. UMBRA Fluviatilis (à colore umbroſo) *the Umber.* Idem piſcis *Geſnero* cum *Trutta fluviatili*; & certè ex Truttarum genere.

IV. BARBUS (à cirris, quæ ex utroq; ipſius labro dependent; & ob eandem rationem) *Myſticatus, the Barbel.*

V. CAPITO Fluviatilis (à magnitudine capitis) *Squalus* veteribus, Gallis *un Villain* (quia cœno & ſordibus veſcitur) *the Chub, Chevin, or Pollard.* Qui eſt vel *Major*, vel *Minor*, vel *Rapax* Geſneri.

VI. ORFUS Germanorum, ſeu *Capito ruber* Geſneri, *a kind of Chub, with a reddiſh back, frequent about* Auſpurgh *in* Germany, *and there called an Orff.*

VII. LEUCISCUS, modernis Græcis λευκοῖνος; Bellonio *Albicella*; *the Dar, or Dart*, apud nos in Fluvio *Trent* dicto ſatis frequens.

VIII. OXYRINCUS *Rondeletii*, Gallis *Beccaſſa*, (utrumq; nomen à naſi longitudine venit) Antuerpienſibus *Hautin, the Spitnoſe.*

IX. CORVUS NILOTICUS ejuſdem *Rondeletii*, corporis figura *Mugilibus* perſimilis; ſed caput, pro corporis proportione (longum enim dodrantes duos) parvum habens, & maxillam inferiorem ſuperiori breviorem. Hujus deſcriptionem & iconem exhibet *Aldrovandus, de Piſcibus, lib.* 5. *cap.* 25.

X. NASUS *Alberti Magni* (ab oris figura, ſeu *Naſo* valde craſſo) Germanis joculari nomine *Scriba* (quia venter ejus intrinſecus *nigerrima* membrana ambitur) dictus, & *Leuciſcis fluviatilibus* jure merito adſcribendus.

XI. CO-

XI. GOBIO *Fluviatilis*, *Fundulus* (quia degit in fundo) *the Gudgeon, or Pink.*

XII. *Gobio Non Capitatus*, Germanis *Kresling*, aliis *Leutesser* (quòd cadaveribus submersis vescatur) *the Greyling.*

XIII. *Gobio Capitatus* (à Capite pro corporis ratione maximo) *the Bull-head, Cull, or Millers thumb.* Apud nos sub saxis in rivulis plerumq; stabulatur. Carnivori creduntur, & à se mutuò devorari certum est.

XIV. *Gobites Barbatus*, Gallis *Lota*, *the Loch.*

XV. ASPER *Pisciculus* (à maxillarum squammarúmq; asperitate, *Rondeletio* ita dictus) *the Sharpling.*

XVI. ASPER *Major Danubianus*, Germanis *Zindel* dictus. Quem *Gesnerus* optimè describit.

XVII. COBITES Fluviatilis Rondeletii, Gallis *Loche Franche* (vel quòd totus lævis sit, & aculeis careat: vel quòd mollior sit, & salubrior) *the Groundel.* Cujus species sunt

1. *Cobites Aculeata* (duos enim habet in branchiis aculeos, utrinq; unum, ad caudam spectantes, dentium Ceraſtis Serpentis longitudine; quibus se impellit, ut minima inter lapides foraminula subeat) Germanis *Steinbeis*, & *Schmerlein*, *the Smerlin.*
2. *Cobites Barbatula*, (à cirris tenuibus è rostro, barbæ modo, dependentibus) *the bearded Groundel.*

XVIII. PHOXINUS squammosus *Aristotelis*, quem *Rondeletius* sub nomine Gallico *Rosiere* describit. Piscis nobis invisus. Itali *Bambelam* vocant.

XIX. BUBULCA Bellonii; sordidus admodum & vilis pisciculus, Gallico vulgo è reipsa *Bonviera* dictus; aliis *Peteuse*, etymologiâ à bombis obscœnis tractâ. Est

Sequanæ

Sequanæ fluminis alumnus, non tamen usquequaq; frequens.

XX. RUTILUS seu *Rubellus Fluviatilis*, (à rubro pinnarum colore) *the Roch.*

XXI. CERNUA *Fluviatilis*, aliis *Perca minor*, *the Rough*; or (sicut vulgò, sed minus rectè scribitur) *Ruff.* Nomen quippe ab aculeis asperrimis desumptum videtur.

Fluviatilium LÆVIUM Classis.

INter LÆVES censentur

I. ATTILUS Padi, Piscis grandis, & Cartilagineus, & Sturioni magna ex parte respondens: in *Pado* inertia pinguescens, ad mille aliquando libras catenato captus hamo, nec nisi boum jugis extractus, ut Plinii verbis utar. Describitur ab *Aldrovando*, *de Piscibus*, *lib.* 5. *cap.* 1.

II. ANTACÆUS *Stellaris*, Piscis etiam Cartilagineus, asteriscis quibusdam pallidi coloris in dorso insignitus; de cætero *Sturioni* non absimilis, rostro tantum excepto, quod longius & gracilius. Accedit utplurimum ad 25 libras. Huic cognatus est.

Antacæus Borysthenis Rondeletii (à flumine *Borysthene*, in quo nascitur & vivit) qui *Sturionem* paritèr tam internis, quàm externis partibus refert; hoc dempto, quòd pro eminentioribus ac callosis tuberculis, quibus

quibus Sturio quinis carinis prædictus est, hic stigmatis tantum lividis, sessilibúsq; maculis in cute minus aspera, ad latera sit distinctus. Præterea unicam duntaxat pinnam ab ano ad caudam gerit: *Sturio* autem duas habet.

III. ICTHYOCOLLA (quia glutinosum habet corium, ex quo gluten illud *Ichthyocolla*, *Isinglass* dictum, conficitur) *Tanais* fluminis, ubi frequens est, accolis *Barbota* dicta (quia è superiori maxilla quatuor apophyses carnosas, *barbæ* instar dependentes habet) *the Glewfish*. Quem diligentèr describit *Bellonius*, *lib.* 2. *de Piscibus*.

IV. GLANIS, Glanus & Glanius *Aristoteli* (à *Glanide Italiæ*, & *Cunæ* fluvio, ubi crebrò capitur) Æliano *Silurus*: Piscis immoderatæ magnitudinis. Nam non solum 200 librarum, sed major etiam nonnunquam capitur, *Gesneri* testimonio. Descriptionem qui desiderat, adeat *Schonfeld. Ichthyologiæ*, *p.* 69. Unde hoc unicum exscribere mihi visum est. *Cornua*, quæ supra & infra os habet, quotannis decidunt, & rursus nova succrescunt, sicuti *Cervis*.

V. BARBOTA *Gallorum* (non à barbis, inquit *Bellonius*, aut à runco; sed ex hoc, quod Galli *barborare*, cœnum & lutum rostro, anserum modo, commovere dicunt) quæ cum *Lota Lugdunensium* convenire videtur. Vide sis *Bellonium de Aquatilibus*, *lib.* 1.

VI. MUSTELA *Fluviatilis*, Mediolanensibus *Botta* (seu quòd utri similis sit, ut *Cardanus* deduxit: seu quòd capite ranas referat) *the Eel-pout*.

VII. LAMPETRA Fluviatilis, *the Lampern*. Thologanis *Chatillon* (à titillatione, quòd cum manu tenetur, quasi titillationis sensu, variis flexibus videatur contorquere se & elabi) dicitur.

VIII.

VIII. PHOXINUS *Lævis*, ſeu *varius*, Romanis *Morella* (quòd nigris punctis & tenuiſſimis lituris ſugilletur) Inſubribus *Sanguinerol* (à rubore) *the Minow, or Minoe.*

IX. SALMERINUS ſeu *Salmero* (nomen à Salmone detortum eſt, quo cum carnis rubedine, & fortè genere quoq; convenit) *the Salmon Peal.* Horum in nonnullis *Cambro-Britanniæ* fluviis tanta reperitur copia, ut nullius fermè pretii habeantur, & Piſcatores quos vendere nequeunt porcis nonnunquam projiciant.

X. ALOSA *Fluviatilis*, ſeu Clupea, *the Shad.*

Piſcium

Piſcium, qui præter fluvios, alias *quoq;* aquas dulces *incolunt,* Claſſis.

INter λιμναῖοι, ſive LACUSTRES, hoc eſt non ſolùm in fluviis, verùm in lacubus etiam, ſtagnis, piſcinis, aliiſq; aquis dulcibus degentes, numerantur

I. PISCICULUS *Aculeatus* (ut à piſciculorum omnium minimo exordiamur) *Pungitius Alberto Magno* dictus (à lanceolis ſive aculeis, quibus horret) Germanis *Statelfiſh*, aliis *Spinochia*; *the Banſtickle, or Prickling.* Rivuli, lacus, imo & foſſæ aquis ſtagnantibus irriguæ, horum piſciculorum copia abundant. Generis autem duplicis ſunt; *Majoris* nimirum, & *Minoris.*

II. PERCA *Major, the Perch.*

III. *Perca Minor*, quibuſdam *Cernua*, Trago *Aurata* (quòd extra aquam educta, ac ſuo humore viſcido liberata, aureo fulgore in cæruleum abeunte inſignis fit) *Caio* noſtro *Aſpredo* (quia aſper eſt pinnis ſpinoſis) *the Rough.* Ob uberrimum horum piſcium proventum apud nos percelebris eſt fluvius quidam, *Tare* dictus, non procul *Norwico* in *Norfolcia* fluens; ut à *Camdeno* noſtro (in *hiſt. Norfolciæ*) olim notatum.

IV. SCROLLUS *Danubianus*, Germanis *Schrollen*, ab *Aldrovando, de Piſcibus, lib.* 5. *cap.* 35. & 36. deſcriptus.

V. ALBURNUS *Auſonii*, ἐρυθρόφθαλμος (ab oculis magnis rubeſcentibus) circa *Vercellas*, inquit *Bellonius*,

in amne *Lagogna* Ticinum influente, à piscatoribus *Scavardin* dictus; *the Bleik* or *Bleis*. Hujus apud nos observantur duæ species, quarum *prior* tergore ferè ad castaneæ colorem vergit: *altera* ad cæruleum. Utrísq; verò pinnæ & cauda etiam ad castaneum inclinant. Cætera argenteo colore resplendent.

VI. EPELANUS *Bellonii*, qui *Sequanicum* cognominat, à *Sequana* fluvio, ubi abundat; addítq; sic vocari, quasi *Excellanus*, à præstantia, qua cæteros sui generis pisciculos excedit. Ego quidem crederem eundem esse cum *Eperlano*, *the Smelt*: tum quia & odore & colore nil ab invicem discrepant; tum quod ovis semper prægnans sit utérq;.

VII. LUCIUS (vel ἀπὸ τῦ λύκυ, à lupo, propter egregiam voracitatem: vel à lucendo) *the Pike*, & dum adhuc parvus est, *Pickarel*.

VIII. CYPRINUS, *Oppiano* κυπρινὸς, (fortè à *Cypride*, quòd fœcundissimus sit) aliis *Carpa* & *Carpio*, *Athenæo* λεπιδώτις (à squammis seu latissimis & maximis, seu ita firmitèr vallatis, ut lapidis ictus ab iis facilè repellatur) *the Carp*.

IX. ABRAMUS, *Cyprinus latus*, Italis *Scarda* seu *Scardula*; *the Bream*, aliis *Barn*, & ubi in majorem molem excreverit, Cornubiensibus *a Bass*.

X. PALLERUS Aristotelis; *Hollandis*, apud quos cum ob copiam, tum quòd per se insipidus sit, vilissimus habetur, *een Bleye* dictus. Qui *Cyprino lato* tam similis est, inquit *Rondeletius*, ut parum cautis pro eo sæpe vendatur: sed ab eodem magnitudine corporis & squammarum differt, & pinnarum caudæq; colore. Consule *Aldrovandum*, *de Piscibus*, *lib.* 5. *cap.* 44.

XI. TINCA, *Merula fluviatilis* Scaligero, *the Tench*.

XII.

XII. LOTA Gallorum, quam ex deſcriptione *Rondeletii* eandem eſſe conjicio cum *Gobite Barbata, the Loch.*

LACUSTRIUM, proprie ſic dictorum, Claſſis.

I. UMBLA (quaſi *umbra*, ſeu quòd haud exiguam cum Umbra piſce fluviatili ſimilitudinem habeat: ſeu quòd tergus præ multo livore opacum & veluti umbroſum appareat) *Rondeletio Salmo Lacus Lemani* (quòd corporis ſpecie, pinnarum numero ſitúq; , & partibus internis Salmonem referat.) Helvetiis *Rotele* (à colore circa ventrem rubicundo) *a Salmon Trout.* Quæ eſt vel *Major*, vel *Minor.* Utraq; à *Bellonio, de Aquatil. lib.* 2. deſcripta. *Rondeletius* tertiam addit ſpeciem, quam Lemani lacus accolæ *Umble Chevaliere* vocant (fortè ob magnitudinem, præſtantiam & robur.)

II. TRUTTA Lacuſtris, *the Lake-Trout.* Cui affinem judico Piſcem illum apud nos, *a*

III. CHARE dictum, à *Camdeno* noſtro (in deſcriptione agri *Lancaſtrienſis*) his verbis celebratum. "Inter "hos montes lacus totius Angliæ maximus, nunc *Winander Meer*, à tortuoſo forſitan meatu, per decem plus "minus milliaria, fundo quaſi continuo ſaxo conſtrato, "ripas incurvat, immenſæ alicubi, ut accolæ ferunt, "profunditatis; piſce ſibi peculiari, quem accolæ *Chare* "vocant, fœcundus. Eſt enim Truttis per omnia ſimilis, exceptâ tantum magnitudine, quæ pedalem raró excedit.

IV. LAVARETUS *Allobrogum* (à munditie & can-

 dore;

dore; quòd nunquam sordidus sit.) quem *Bellonius* ad Truttarum familiam refert. Nunquam pedem excedit, néq; crassior est eo quod pollex & index capere possunt.

V. BEZOLA, *Bisula*, Lavareto non admodum dissimilis, nisi quòd colore minus est candido, ad cæruleum inclinante, rostro acutiore, capite minore, ventre latiori, & prominentiori. Nullum piscem reperias, cum quo melius comparari possit, quàm cum *Harengo*, quem in marinis descripsimus.

VI. CARPIO, qui piscis sit, apud veteres ignoratur: Moderni quidam in solo *Benaco* lacu reperiri, & à carpendo auro dici aiunt. *Lacustri* potissimum *Truttæ* congener statuitur ab *Aldrovando*, *de Piscibus*, *lib.* 5. *cap.* 50. unde descriptionem petas.

VII. ALBULA *Parva* & *Minima* Gesneri, Germanis *Heglings* & *Gang-fisches*: accuratè delineatæ ab *Aldrovando*, *de Piscibus*, *lib.* 5. *cap.* 53.

VIII. ALBUS *Salviani*, piscis *Alburno* magna parte persimilis, sed majoris longitudinis, & squammis amplioribus contectus.

IX. FARRA, *Fora* & *Pala* quoq; dicta, *Lavareto* à *Rondeletio* assimilata, & descripta ab *Aldrovando*, *lib. de Pisc.* 5. *cap.* 56.

X. PIGUS, *Pici*, *Pigi* & *Picqui*, verbani lacus accolis dictus (quòd clavis suis seu aculeis pungat) Rondeletio *Cyprinus Clavatus*, Alberto *Vergiliades* (quòd vergiliarum ortu apparent) quem lingua nostra appellare liceat, *the Prickly Carp.* Nam *Cyprino*, describente *Rondeletio*, ita similis est, ut, demptis quibus horret aculeis, *Cyprinum* esse affirmes.

XI. SCHILUS, *Nagemulus*, Germanis *Nagmaul*, piscis forma non dissimilis *Lucio*; sed squammarum magnitudine,

tudine, ordine & aſperitate *Percam* referens. Reperitur in *Ambronis* lacu *Bavariæ*; ſed rarò capitur, quoniam rarò altiùs natando evehitur. Leg. *Aldrovand. de Piſc. lib.* 5. *cap.* 59.

XII. SARACHUS, *Sarachinus*, Bellonio *Aco* (ab oſſiculis ſine dubio illis acutis, quæ aſperam ſpinoſámq; in ejus ventre lineam conſtituunt, & veluti acus ſunt) alicubi fortè *Sardanella*, vulgari *Mediolanenſium* idiomate *Agonus*. Quem cum generibus ſuis deſcriptum videre eſt apud *Bellonium*, *de Aquatilibus*, *lib.* 2.

Piscium CETACEORUM Classis.

AQuatilia *Sanguinea* ab *Aristotele* in *Pisces* & *Cetos* optimè distinguuntur; non quòd *Ceti* è Piscium numero excludi debeant, utpote qui in aquis pariter degunt; nec quòd magnitudine excellant, siquidem in genere Piscium adeo magni reperiuntur quandoq;, ut quosdam Cetos mole superent: sed & quia *Organa habent Respirationi dicata*, quibus carent Pisces, pulmones nempe, arteriam asperam, collum, aliasq; partes cum Quadrupedibus communes, ut renes, vesicam, testes, penem, mammas; & quia *vivos pariunt fœtus*. Cum igitur de illis jam dictum; *Hosce* ut nunc contemplemur necesse est.

Inter PISCES CETACEOS numerantur

I. BALÆNA, *Balæna*, φαλαῖνα (vel παρὰ τὸ βάλλειν, hoc est, *ejicere*, *emittere*; nempe quia altiùs aliis belluis marinis undas jacet: vel, à φάλον, quo vocabulo Græci meatum in galeis militaribus, cui plumas olim inserebant, indigitant) *the Whale*.

Cetorum quamplurima esse *Genera* videntur, & ut ego cum *Ol. Wormio* existimo, omnia nobis nondum satis sunt explorata. Extat enim, inquit idem *Wormius*, *Musæi sui pag.* 279. Liber manuscriptus, prisca nostra, *Danica* nempe lingua exaratus, quem *Speculum Regale* vocant,

ant, cujus autorem fuisse Regem *Suenonem* multi putant; in quo supra viginti species Cetorum enumerantur, n mari Norwegico observatorum. Quorum Catalogum exscripsit *Wormius*.

E notioribus autem sunt

1. *Balæna* vulgaris, *the common Whale*. Cujus generis plurimæ circa Islandiam, Gronlandiam, & vicina Septentrioni loca, à Biscainis, Anglis, Hollandis, circa solstitium æstivum, quo tempore sinus recessusq; maris pacatiores quærunt, capiuntur.
2. *Physeter*, & *Physalus* (παρὰ τὸ φυσᾶν, ab *efflando*, quòd copiosiorem aquarum eluviem præ cæteris efflare dicatur) *the puffing, or spouting Whale*. *Turnerus* noster ingentis & ferè portentosæ magnitudinis hunc facit, & singulos se eorum tantum aquæ è fistulis, quas in capite habent, ejaculantes vidisse adjicit, ut singuli singulas naves onerarias aquarum copia in profundum submergerent.
3. *Cetus Dentatus*, à *Carolo Clusio* (*Exot. lib.6. cap.17.*) descriptus; in cujus capite reperitur liquor ille pretiosus, qui vulgò *Sperma Ceti* vocatur; Hollandis *Walscot* dictus, *the Sperma Ceti Whale*. Talis fuit bellua illa, quæ ante annos circitèr viginti, in littus nostrum, non longè à *Norwico* in *Norfolcia*, magna maris tempestate appulit. Nam in capite ejus *Spermatis Ceti* tantum repertum fuisse audivimus, quantum dimidium dolii, in quo asservari solent Haleces saliti, repleret.
4. *Pristes* (à *secando*, quòd pernicissimè natet, undásq; quasi secat) *the swift Whale*, quam *Carol. Clus.* (*Exotic. lib.6. cap.19.*) optimè descripsisse videtur. Reperitur

peritur plerumq; in Oceano Occiduo, & *Canem Carchariam Aristotelis* forma æmulatur.

5. *Orca* (à vasis olearii aut vinarii similitudine) *the Ork*; nautis in mediterraneo Oceano haud infrequentèr obvia. Hujusmodi belluam olim in portu *Ostiensi*, visam fuisse, & oppugnatam à *Claudio* Principe, retulit *Plinius*; qui eam plenè describit.

6. *Monoceros*, *Unicornu Marinum*, Septentrionalibus *Narhual*; cujus dens hactenus pro vero Unicornu à Magnatibus & aliis habitus fuit; *the Unicorn Whale*. In freto Davis hæc animalia haud rara esse retulerunt nautæ, qui ea ibidem viderunt. Capitur etiam interdum circa *Groenlandiam*. Ceti hujus iconem exhibet *Ol. Wormius, in Musæi sui pag.* 282.

II. PRISTIS, *Serra* (quia rostrum ejus & longum est, & serræ in modum utrinq; dentatum) *the great Saw-fish*. Quæ Delphinum magnitudine superat.

III. DELPHINUS, Græcis δελφὶς & δελφὶν, & si minutus, δελφινισκὸς, (à δελφὰξ, *Porcellus*, & similiter) plerisq; Europæ nationibus *Porcus Marinus* (quia dorso repando porcum terrestrem refert) & nautis nostris *Harengivorus* (quia Harengos persequitur) *the Dolphin, or Grampus*. Omnium tum terrestrium, tum aquatilium velocissimos rectè dixit *Aristoteles*; ocyores volucre, ocyores telo. Nam cum fame concitati, & fugientem in ima vada piscem insequuti, diutius spiritum continuêre; ut arcu emissi ad respirandum emicant. Dentibus centum & sexaginta, post rostri cuspidem, os communitum habet. Fistulam inter oculos gerit, per quam & aërem trahit, & aquam rejicit. Præter communem piscium modum, palpebras habet, & meatus auditorios.

IV. PHOCÆNA, *the Porpus, or Porpes*; Delphini species,

ſpecies, breviore tamen craſſioréq; corpore.

V. SCOLOPENDRA CETACEA, cujus *Ælianus* ſolus meminit *Hiſtor. Animal. lib.* 13. *cap.* 13. Effigiem unius exprimit *Johnſtonus, de Piſcibus, pag.* 221. *Tab.* 44.

VI. PHOCA, Græcis φώκη, (fortè ex βώκη, *boatu* quem edit: unde *Servius* apud *Virgilium*, Phocas, *Boves Marinos* interpretatus eſt, & rectiſſimè, ſiquidem & Plinio dicitur *Bos vel vitulus marinus*) quibuſdam *Canis*, vel *Lupus Marinus*; Danis, *Ein See-hundt*; Noſtratibus, *the Seal, or Sea-Calf.* Corio tegitur duro, ſolido, piloſo, colore nigricante & cinereo, quandoq; maculoſo; capite brevi & parvo, pro corporis ratione, dentibus ferratis & verſicoloribus. Nautæ & Piſcatores noſtri haud raró hoc amphibium capiunt, in arenoſis Inſulæ *Vectis* littoribus ſomno ſopitum, & deinde cicur reddunt, ut lucrum faciant ex ſpectaculo.

VII. WALRUS, aliis *Mors*, Danis & Iſlandis *Roſmarus* (quòd in Septentrionali Oceano ſaltem reperiatur, ut credit *Ol. Wormius, in Muſæo*) nonnullis *Vacca Marina*, nobis *the Mors, or Sea-Cow.* (quia monſtroſum animal eſt & amphibium, bobus noſtratibus, ubi adolevit, interdum majus) Cute tegitur piloſa, nec à Vitulo Marino multùm abhorrente. Dentes duos habet, è ſuperiori maxilla propendentes, & ante recurvos; cubiti nonnunquam longitudine: quorum uſus ac pretium Ebori comparatur. Ex iis enim varia conficiunt, annulos contra ſpaſmum (*Cramp-Rings*) manubria gladiorum, framearum & cultrorum: & *Iſlandi* Icunculas, quibus in ludo *Scacchico* utuntur. Hos dentes eſſe arbitror, qui vulgò pro dentibus *Hippopotami* venduntur. Animalis hujus accuratiſſimam Iconem delineari curavit *D. Joh. de Laet, Deſcript. Ind. Occid. lib.* 2. *cap.* 6.

VIII. MANATI (Piſcis Cetaceus, ab Hiſpanis in *Hi-*

 ſpaniola

paniola ſic nuncupatus; quòd pinnas ad caput, & veluti binas manus habeat, quibus natat) Belgis *Vacca Marina* (cùm quòd capite terreſtrem Bovem referat; tum quòd ejuſdem more herbis in terra paſcatur) *the Manati.* Adeo magnus eſt, ut jugo boum opus ſit, ad unum vehendum. Animal hoc gemino in terris & aquis victu eſt, & amicum hominis; ut tali hiſtoria patuit. *Caramataxius*, *Cacicus*, i. e. Regulus, quidam in provincia *Nicaragua*, parvulum *Manati* quondam captum viginti ſex annos in Guainabo lacu, ædibus ſuis vicino, velut in vivario, panis fragmentis aluit. His allectus piſcis adeo cicur evaſit, ut Delphinos veterum ſcriptis celebratos manſuetudine vinceret. Nam quocunq; diei tempore inclamatus ab Reguli domeſticis, *Matto*, *Matto* (ea vox Indis *magnificum* aut *generoſum* ſonat) velut ad familiare ſignum, ex imo advolabat; paſtúſq; è manu, præbebat conſcenſuro dorſum: adeo ut egreſſus in ripam, paſtum in ædes ventitaret, & cum pueris colluderet. Si qui fortè animi gratiâ lacum tranſmittere vellent, decem nonnunquam exceptos dorſo indefeſſus tranſvehebat: referente *Petro Martyre*, *Ocean. dec.* 3. *lib.* 8. Hic Piſcis Lutræ propè formam referens, XXXV. pedes longus, XII. craſſus eſt: capite & cauda bovem referens; exiguis oculis; pelle dura & piloſa, coloris Veneti; pedes duos Elephantinis ſimiles habet. Fœminæ ejus generis, ut vaccæ, catulos pariunt, eoſq; gemino ubere alunt. Ut *Hieronym. Benzon. Hiſt. Novi Orbis lib.* 2. *cap.* 14. ſcribit. Lapides ſeu oſſa in cerebro bina gerit, parvæ pilæ palmariæ magnitudine, & orbicularia; quæ *Colicæ* paſſioni & doloribus *Nephriticis* validè adverſantur, ſi primò adusta, contrita & per cribrum tranſmiſſa, in vino drachmæ unius quantitate, aſſumpta fuerint.

IX. HIPPOPOTAMUS, *Equus Niloticus* (quia *Nili* fluminis alumnus, & *Equo* cum ſpecie ſitúque partium, tum vaſtitate ſimilis) *the River-horſe.* Quem verum *Jobi* BEHEMOTH eſſe, longa rationum ſerie non ita pridem probavit mirabilis ille Linguarum Orientalium theſaurus, *D. Samuel Bochartus*, *Hierozoici part. poſterior.* 5. *cap.* 15. Monſtroſum Piſcem hunc nemo minorem facit *Ariſtotele*, qui tribuit illi μέγεθος ἥλικον ὄνου, aſini magnitudinem. At in *Herodoto* Hippopotami ſtatura eſt ὅσον τε βοῦς ὁ μέγιστος, quanta maximi bovis. Neq; de nihilo eſt, quòd bovi comparatur; quem non ſolum paſtu & cibo, ſed & mole refert corporis, & forma capitis & pedum. Unde Itali *Bomarin*, i. e. *Bovem Marinum* appellant. Qua de re legendi ſunt ex veteribus, *Herodotus*, & *Diodorus*; ex recentioribus *Geſnerus*, *Bellonius*, *Aloiſius*, *Cadamuſtus*, *Leo Africanus*.

Z 2 *Piſci-*

PISCIUM MOLLIUM Claſſis.

ENumeratis jam Sanguineis Piſcibus, ſuccedunt in ordine EXANGUIA AQUATILIA. Quæ ut ſupra innuimus, dividuntur in tria genera; *viz. Mollia* ſeu *Molluſcula* (2) *Cruſtata.* (3.) *Teſtacea.*

MOLLIA, ſeu μαλάκια ab *Ariſtotele* dicta, 4. *de Hiſt. Animal. cap.* 1. ſunt *ſanguine carentia Animalia*, *foris carne obducta*, *ſolidum quid intus continentia.* Huc ſpectant

I. POLYPUS (qui nomine gaudet Græco, cum Latino deſtituatur, niſi cum *Alberto Multipedem* reddere placuerit; à multitudine pedum & flagellorum ſic dictus) nonnullis *Octapodus* (quia, ut cætera ejus generis, octo habet pedes ſeu flagella, ſeu brachia, quibus quoties tempeſtates urgent, ad ſaxa aliqua adhæret, & ſe velut anchoris jactis ſtabilit; quin & tanquam manibus & pedibus utitur) Germanis *Pol-Kuttel*, nobis *the Pour Coutrel*, & inſulæ *Vectis* incolis *Poor Cuttle.*

II. SEPIA (quòd atramento, veluti putrida quadam ſanie, quam Græci Σηπεδόνα vocant, abundet) *the black Cuttle, or Cuttle-fiſh.* Cui hoc proprium eſt, præter fiſtulam inter caput & alvum prominentem, quòd atramenti copia luxuriet, & vel ideo quàm in cæteris reperiatur majori, quòd vitam littoralem traducat, & nihil aliud quo ſibi auxilieturhabeat; cum *Polypis* & brachia, &

muta-

mutatio coloris inserviat: Unde fit, ut atramentum illud, sive cruorem suum atrum per aquam effundat, cum se peti animadvertit, & piscatoribus iter veluti præsepiat. Habet & Σήπιον in dorso, robustum & latum, inter spinam & os mediam præ se ferens naturam, spongiosam inter se complectens corpulentiam: quod Aurifabri nostrates, qui eo præcipuè utuntur, *Cuttle-bone* vocant; Pharmacopolis verò *Os Sepiæ* dicitur.

III. LOLIGO (quasi *Voligo*, à *volatu*: quia efferre sese ab aquis, intervalláq; haud parva transmittere volatu solet; *teste Scaligero, in Histor. Animal. Arist. lib.* 1. *cap*. 44.) Græcis Τεῦθος, ab Italis & maris Adriatici accolis *Calamar* (à thecæ scriptoriæ similitudine.) Quæ duabus quasi partibus constat. Una instar thecæ est, in quam se recipit, in extremitate planè triquetra, duabus quasi alis prædita, reliqua parte concava, in quam reliquum corporis recondit. Hanc tubam, intervallo unius pollicis, mox excipit caput oblongum; cui utrinq; oculi clari & chrystallini insident: rostrum verò durum & nigrum habet, simile Psittaci; quod Cirrhi seu flagella ambiunt octo, utrinq; quatuor. Præter atramentum *Sepiæ* quoq; commune, & alium quendam succum *purpureum* habet; quo tanquam proprio signo ab aliis *Molluscis* internoscatur. Malè itaq; à quibusdam cum *Sepia* confunditur. Est autem duplicis generis; *Major* scilicet & *Minor*.

IV. LEPUS *Marinus* (à colore Leporis terrestris, quem ἐμπίγκιον vocant) Monspeliensibus *Ebrius* (quòd vivus colore ex rubro nigricante sit, quali plerumq; ebrii conspiciuntur) *the Sea-Hare*. Cujus *tria genera* descripsit *Rondeletius*. *Ælianus* addit & *Indicum*, quod ex omni parte ad terreni Leporis similitudinem accedit, præter pilos, qui spinosi & erecti. Omnia veneno suo

exitia-

exitialia esse, certissimum est. Iconem videas apud *Johnstonum*, *de Pisc. Tab. Mollibus dicata.*

CRUSTATORUM Classis.

CRUSTATA seu Crustacea, *Philosopho* μαλακόστρακα, crustis tenuibus contecta; quæ ossibus carent, & communes habent cum reliquis Exsanguibus partes, ut caput, alvum, gulam, ventrem & intestinum. Hujus generis sunt

I. LOCUSTA *Marina* (à pedum longitudine, ut *Isidoro* placuit) Græcè κάραβος (παρὰ τὸ τῇ κάρᾳ βαίνειν, quòd capite incedat, vel eo sit multum prominente) Germanis *Meer-stoffel*, Ichthyopolis nostris, sed incongruè, *Long Oister*. Astaco marino per omnia similis est, nisi quòd hirto asperóq; corpore sit, unde ab aliquibus γραφιαῖος dicitur (ab aculeis, πρὸς τὸ γράφειν καὶ χαράττειν, ad scribendum & sculpendum idoneis) & cornua habeat majora, initio aspera & aculeata, deinde rotunditate præpilata, & quæ in tenuissimum cirrhum desinunt.

II. ASTACUS *Marinus* (quasi ἀστακτος, non destillans, sed abundè fluens, quòd tubercula plurima, tum alba, tum purpurea, guttarum sive lachrymarum specie, forcipibus inspersa habeat) quibusdam *Gammarus Marinus*, Danis *Hummer*; vernaculè *the Lobster*. Qui est vel *Major*, *the common Lobster* (à quo non multum discrepat ille, quem *Leonem* vocant, vel à magnitudine, vel à colore flavo, quo vivus conspicitur.) vel *Minor*, qualem nos dicimus *Cichestre Lobster*. III.

III. ASTACUS *Fluviatilis*, *Gammarus*, Athenæo κάμμαρος, *the Crey-fish.*

IV. ASTACUS *Medius*, seu mediæ magnitudinis; *Aldrovandi*, *Litteratus Wormio* dictus: quòd in crustis caudam tegentibus litterarum quarundam grandium & quasi Hieroglyphicarum notas ostentet. De quo *Ol. Wormius, in Musæo.*

V. SQUILLÆ, Græcè καρίδες, *Prawns.* Quarum quatuor diversa genera sunt, *viz.* (1.) Squilla *Lata*, sive *Ursa* (porrecta enim Ursi corium quodammodo repræsentat) *the Broad, or Bear-Prawn.* (2.) *Gibba* (propter gibbum, quem habere videtur, dum se incurvat) *the bunch-backt Prawn.* (3.) *Mantis* (à similitudine besticulæ cujusdam è Locustarum genere) *the Sea-Grashopper.* (4.) *Parva*, seu *Fluviatilis*, quam excoriatam nos a *Shrimp* vocamus.

VI. CANCER, Καρκίνος (quasi κορκίνος, quòd κόρας i. e. pupillos & oculos mobiles habeat) *the Crab.* Horum alii extra Conchas alienas in aquis salsis degunt: alii in alienis Conchis, ideoq; *Wrong-heirs* nominati.

Prioris ordinis sunt

1. *Cancer Marinus* vulgaris, *the Common Sea-Crab.*
2. *Maia* (à magnitudine; nam μαῖα, quæ amitam & nutricem significat, aliquando etiam pro natu grandiore sumitur) *Hippocarcinus*, *the great Crab, or Horse-Crab.*
3. *Pagurus* (παρὰ τὸ ἐρεῖν καὶ φυλάττεσθαι ἐν πάγοις, id est, κρημνώδεσι τόποις, quòd in locis præruptis versetur) Italis *Granciporro*; Icthyopolis nostris, *the Punger.* Crusta ejus in gyrum novem crenis, imbricis modo, incisa est. Adolescit quandoq; in calvæ humanæ magnitudinem,

tudinem, ſed non æquè orbicularis evadit: cancris reliquis longè major. Apud nos enim viſus, qui decem libras penderet.

4. *Eques*, *δρόμων*. *Curſor* (à velocitate curſus) *the ſwift Crab.* Hi Amphibii ſunt, & in maximis ardoribus meridiano tempore è mari egrediuntur, diemq; ſub ſole tranſigunt; circa veſperam mare repetunt. Tanta velocitate ferri vidit *Bellonius*, ut ne unum quidem unquam curſu conſequi potuerit. Hujus generis eſſe videtur *Cancer Latipes*, quem *Ol. Wormius* deſcribit, *Muſæi ſui pag.* 250.

5. *Flavus Undulatus*, (à colore & lineis, quæ in prona parte ſunt ſinuoſæ undarum modo, non aliter quam in Cameloto vulgò nuncupato, nomen ſortitus eſt.) *the Chamelot Crab.* Capitur circa Antipolium & Lerinum lacum.

6. *Marmoratus* ſive *Varius* (quòd teſta tegitur lævi ac perpolita, & maculis viridibus, cæruleis, albis, nigris, cinereis, Iaſpidis inſtar & Marmoris, conſperſa.) *the Marble Crab.* In ſaxis Agathenſis littoris degunt.

7. *Cancer cordis figura*, qui in majorum Aſellorum ventriculis ſæpe reperitur.

8. *Cancri Fluviatiles*, qui eo à Marinis differunt, quòd teſta ſint duriore & craſſiore; tibiis aſperioribus, & ex ruffo nigreſcant. Præterea multas crenas in gyrum circa chelas habent.

9. *Cancer Heracleoticus* (ab urbibus *Heracleis*, quarum una *Ponto*, altera *Propontidi* adjacet, ubi frequens eſt, à *Bellonio* ſic dictus) nonnullis *Gallus Marinus* (quòd brachia ejus in criſtæ galli modum tornata videantur) qui dorſo tuberculis exaſperatur, & coloris eſt miniacei.

10. *Cancer*

10. *Cancer Pilosus* (pilorum nempe densitate Ursi corium refert) qui in mari *Tyrrheno* & *Adriatico* reperitur; sed in Oceano maximus.

Sunt & aliæ Cancrorum horum *Differentiæ*, à varia *Chelarum longitudine* desumptæ; de quibus videatur *Johnstonus de Piscibus, pag.* 29. *part. de Exanguib. Aquatic.*

Posterioris censentur

I. CANCELLUS, quibusdam *Bernhardus Eremita* dictus, πιννοφύλαξ (quasi ὁ τῆς πίννης φύλαξ, quia pinnis & conchis insidet) *the little Souldier-Crab.* Nam à Conchis nudi nascuntur, sed Purpuras & Turbines è suis pellunt conchis, iisq; vescuntur, ut eorum occupent domicilia. Cum in amplitudinem majorem excreverunt, quàm ut primis testis capi queant, in testam ampliorem, tanquam domum novam migrant.

II. *Cancellus in Buccino degens, the bigger Souldier-Crab dwelling in the Sea-Trumpet.*

III. SCYLLARUS sive *Cancellus in Nerite* Concha degens.

IV. CANCER PARVUS, qui pinnis innascitur, estq; longo corpore, *Locustis*, non *Cancris* simili. Hujus generis sunt, qui in *Ostreis* interdum reperiuntur, & crusta superna faciem humanam repræsentant.

TESTACEORUM Turbinatorum Claſſis.

INter Exſanguia *tertium* locum ſibi vendicant TESTACEA, *Ariſtoteli* ὀστρακόδερμα, quæ teſtis duris & fragilibus muniuntur. Diſtinguuntur in (1.) *Turbinata.* (2.) *Univalvia*, & (3.) *Bivalvia.*

TURBINATA, Græcè Στρομβώδη & ἑλικοειδῆ, ſunt illa, quæ in volutas & anfractus ſeu ſpiras, quales in prælis & torcularibus viſuntur, teſtas ſuas quoquo modo reflectunt. Horum autem *duo Genera* conſtituuntur. Vel enim *Helicem* in teſta habent: vel ſunt σφαιροειδῆ, *ſphærica* ſeu in globum circumacta.

Prioris Generis ſunt

I. NAUTILUS, Græcis veteribus ναυτιλὸς, modernis ναύτιλος, (quòd navis effigiem referat) *the Nautilus, or Sailer.* Quippe, in ſumma æquorum pervenit, ita ſe paulatim ſubrigens, ut emiſſâ omni per fiſtulam aquâ, velut exoneratus ſentina, facilè naviget. Poſtea prima duo brachia attollens, membranam inter illa miræ tenuitatis extendit. Quâ vellificante in aura, cæteris ſubremigans brachiis, media cauda, ut gubernaculo, ſe regit. Ita vadit alto, Liburnicarum ludens imagine, & ſi quid pavoris interveniat, hauſtâ ſe aquâ ſubmergens. *Duo* ipſius genera ſunt; *Unum*, cujus teſta Pectunculo ſimilis eſt, cava, neq; ei connexa; ideoq; is nonnunquam è

concha

concha sua delapsus, nudus capitur in arena: *Alterum*, quod in testa tanquam Limax est, nec ex ea unquam egreditur, sed interdum brachia exerit. Est & *tertia* species, *Cochlea Margaritis Æmula*, *Wormio* dicta (quòd sit Unionum colore & splendore) ex *India* & sinu *Persico* nobis allata. Quæ glabra omnino & lævis est. parte interna infinitis prædita interstitiis. Superficies externa mira colorum varietate splendens, subinde circumagentibus se in purpuram candoremq; maculis. Qui exterior Cortex ubi detractus fuerit, planè substantia Margaritas refert. Ex ea in frusta dissecta, imagunculæ, globuli ad numerandas preces, monilia & alia ejus generis nonnulla conficiuntur: Vasa quoq; potatoria eleganti artificio.

II. PURPURA, Græcis *πορφύρα*, *Politiano Concha Herculea* (quòd tincturæ auctor *Hercules* credatur) *the Purple-Fish.* Cujus Concha, parte turbinata pluribus mucronibus seu extuberantiis horrida est, superficie exteriore modò candicans, modò flavescens, interiore modò violacei, modò rubicundi coloris; in anfractus in mucronem desinentes contorta. Animal cornua duo Limacum modo attollit, atq; eodem ritu serpit, iisdémq; cornibus viam pertentat. Aquam marinam haustam asservat, qua pluribus diebus fovetur & sustentatur. Hepar habet viscidum tenaci lentore præditum, quod *Arist.* *Papaver* vocat, alii *Cor*, ad cujus latus existit *mucus Purpureus*, in recentibus Purpuris illico extorquendus, cum totus in demortuis pereat. Hoc succo olim tingebantur lanæ. *Differunt* Purpuræ magnitudine & aliis circumstantiis. Præcipuæ autem species sunt

1. *Magnæ*, quæ ad *Sigæum* & *Loctum Idæ* promontoria gignuntur.
2. *Parvæ*, quas *Euripus* fert & *Caria*.

3. *Pelagiæ*, quæ magnæ & ſcabræ ſunt, quarumq; *Flos* magna ex parte niger, ſed nonnullis puſillùm rubidus.
4. *Littorales*, quæ parvæ & flore rubro ſunt.
5. *Echinatæ*, quæ vel pluribus ſpinis maximè in poſtica parte horrent, vel rarioribus, minoribus & brevioribus.
6. *Rubræ*, ut in Auſtrinis partibus.
7. *Nigræ*, in Aquiloniis.
8. *Lividæ*, in Occidentalibus & Orientalibus.
9. *Marmoreæ*, quæ longis undiq; tuberibus, at minimè acutis ſed obtuſis plenæ.
10. *Pentedactylæ*, qualem *Geſnerus* deſcripſit, ex *Adriatico* mari acceptam.

III. BUCCINUM (à ſimilitudine buccini, quo ſonus editur, rotunditate oris in margine inciſâ, ut *Plinio* viſum.) Græcis κήρυξ, & στρόμβος, & κήρυξ (fortè à cera, quam muco ſimilem mutuò attritu ſalivant; quod Græcis eſt κηριάζειν) *the Trumpet*. Variat magnitudine. *Buccina* enim

1. *Major* in tantam quandoq; excreſcit magnitudinem, ut ad *Cartejam*, teſte *Bellonio*, decem capiat Cotylos.
2. *Minor* utplurimum ovi magnitudinem non ſuperat. Strias quandoq; quinas aut plures in tergore habet, plerumq; in gyrum tuberculis obtuſis & brevibus obſepta, frequentioribus quàm in *Purpura*.

IV. MUREX (ab aſperitate murorum quibus includitur; longos enim firmoſq; aculeos habet, per intervalla eminentes) Qui eſt (1.) *Marmoreus*, à candore & duri-

duritie sic dictus, cujus testa gravis est, densa, solida, aculeis multis horrens, figura inter Buccinam & Conchylium media. (2.) *Triangularis*, altera parte planus, altera ferè rotundus, sed ita ut utrinq; sint duo latera. Aculeos habet breves & firmos. (3.) *Lacteus*, à lacteo colore nomen sortitus. (4.) *Orthocentrus*, qui totus forinsecus & intrinsecus rubet, turbine candicat. (5.) *Coracoides*, *Rondeletio* ab infirmis & rostris Corvorum similibus aculeis dictus. (6.) *Aporrhaides*, quos quidam inter *Lepades*, quòd ut istæ saxis adhæreant, ponunt; sed malè: faciunt enim & *Neritæ* idem, quæ tamen toto genere ab iisdem differunt.

V. CONCHYLIUM, cujus operculum est *Blatta Byzantia* Serapionis. Est autem ea parte latius, qua in turbinem deficit, sine aculeis tuberculísve ullis.

Posterioris sunt

I. TURBO, qui ex amplo & lato paulatìm in mucronem definit, multis voluminibus constans pro corporis proportione, variorum colorum, foramen rotundum habens, & rimam per quam excrementa excernuntur. Est (1.) *Magnus*, qui multis volutis constat, margine spisso & aspero, testâ albâ, lineis tuberculísq; asperâ. (2.) *Auritus*. (3.) *Tuberosus*. (4.) *Angulosus*, quòd testæ volumina ita à se discreta sint, ut in medio angulos efficiant, sic dictus. (5.) *Muricatus*, quia testa est intus purpurea, foris alba & quasi calce illita, sic nominatus. (6.) *Pentedactylos*, quia quinq; appendices longas & acutas, si extremum Turbinis annumeres, habet. (7.) *Qui Spongiis delectantur*. Quorum omnium *Icones* videantur apud *Aldrovandum*. Adde Turbines *notis Musicalibus insignitos*, ab *Ol. Wormio*, *Mus. pag.* 259. descriptos.

II. TROCHUS (ita dictus, quòd similis sit instrumento ligneo, quod pueri scutica in orbem agitant: unde meritò in Turbinorum classem refertur) qui distinguitur in (1.) *Magnum*. (2) *Pyramidalem*. (3.) *Niloticum*. (4.) *Indicum*. (5.) *Album*. (6.) *Maculosum*. Omnes verò læves sunt & varii.

III. NERITES (à *Nereo*, Deo Marino; quòd is fortè tali concha, tanquam elegantiore buccina, usus esse fingatur) *the Mere-maids Trumpet*. Cujus concha rotunda est, in spiram desinens exiguam, lineis frequentibus per universum corpus perreptantibus; quarum vestigia etiam in ore apparent, quod altera parte striatum, altera exiguis punctis horridum conspicitur.

IV. COCHLEÆ, *Sea-Snails*, *Whilks*, *or Porwinkles*, & *Periwinkles*. Quarum tanta ubiq; varietas est, ut singulas explicare & exprimere operosum foret. Præcipuæ verò sunt (1.) *Cælatæ*. (2.) *Echinophoræ*. (3.) *Cylindroides*. (4.) *Depressæ*. (5.) *Rugosæ*. (6.) *Umbilicatæ*. (7.) *Sarmaticæ*. (8.) *Oleariæ*, quòd iis oleum decapularent veteres Romani, sic dictæ. Quas omnes accuratè descriptas invenies ab *Ol. Wormio in Musæi sui pag.* 260, & 261.

V. ECHINUS (vel καὶ ἀντίφρασιν· ἀπὸ τοῦ μὴ δύνασθαι ἔχεσθαι διὰ τὰς ἀκάνθας, quòd manu retineri non possit, propter aculeos: vel, ut *Vossio* satius videtur, ἀπὸ τοῦ ἔχειν ἑαυτὸν, ἀφανῶν τῶν σαρκῶν ἔσω, quòd ita se cohibeat, ut nullæ carnes appareant.) aliis *Erinaceus* Marinus, *the Sea-Urchin, or Sea-Hedg-hogg*. Quibusdam *Aurantium Marinum*, quòd spinis ablatis pomum Aurantii quodammodo referat. Hujus tota testa aculeis forinsecus, intrinsecus foraminibus parvis plena est; per quæ movendi facultas aculeis communicatur. Hujus species præcipuæ sunt

1. *Echinus*

1. *Echinus Spatagus* & *Briſſus*, noſtratibus, ob pudendi muliebris ſimilitudinem, inhoneſto nomine, *a Cunt*, & maritimis *Cambrobritanniæ* partibus, *Mere-maids Head* dictus. Qui, ut, à *Rondeletio* deſcribitur, vix à cordis figura recedit, aculeis parvis & raris obſitus.
2. *Echinometra*, quam *Rondeletius* tantæ magnitudinis exhibet, ut ambabus manibus quaquaverſum extenſis vix capi poſſit.
3. *Echinus Minimus* pelagius, Italis *Un Judeo* vocatus (quòd perpetuò nigreſcat & fordeſcat) ſpinis grandibus, longis & præduris. Teſtam juglande majorem non promit: eſtq; reliquis omnibus vividior. Nam ſi ſupinum ponas, mox ſuas ſpinas deprimit, & ſe in pronam partem convertit. Hic ſpinis ſpoliatus, & exſiccatus, vernaculè dicitur *the Sea-Button*.

UNI-

UNIVALVIUM Classis.

E Conchiliis UNIVALVIBUS sunt

I. LEPADES (quasi *Squammæ*, quia petris, aliisq; corporibus adhærent, instar squammarum) Patellæ, *Lympins, Lympets, or Cockles.*

II. *Concha Veneris* (ob communem cum *Venere* originem è mari: vel à pulchritudine; vel quòd pudendum muliebre figura exprimat) aliis *Concha Porcellanica* & *Lævigatoria* (quia ad chartas & alia læviganda iis utuntur Itali) Cujus varia sunt genera, colore & magnitudine differentia.

III. CONCHA PERSICA, quæ à loco nomen sumpsit, estq; majore sui parte rubicunda, cætera candida. Margaritas proferre proditur.

IV. PENICILLI, *Tubuli Testacei*, in quibus vermes latent, *Worm-shells*. Sunt & qui molli quadam & laxa substantia saxis alligantur, ita ut aquarum undis cedat & agitetur. Reperiuntur nonnunquam in *Ostreæ* vulgaris & *Gæderopodis* testis.

V. BALANI, Latinis *Glandes* (ob similitudinem glandium arborearum; nam ut glandis pars altera lævis est in acutum definens; quædam aspera: sic hæc, quæ saxis adhæret, partim lævis est, partim aspera.) *Center-shells.*

VI. CONCHÆ ANATIFERÆ, vulgò *Barnicles, or Barnacles*: in Scotiæ littoribus frequentes, & navibus ex India Orientali reducibus sæpe adhærentes. De generati-

neratione Avium ex his, lege *Ol. Worm. in Musæi sui Pag.* 257.

VII. DENTALIA, *Tubuli* quidam candidi, teretes, ſtriati, in acutum deſinentes, una aut altera linea tranſverſa, inæquali cincti. *Tellinis* adnaſci ſolent quandoq; ut *Balani* aliis cruſtaceis.

VIII. ENTALIA, quibuſdam *Antalia*; conchulæ nimirum parvulæ, ejuſdem ſubſtantiæ cum venereis, aut potius Cylindricis, niveæ, læves, rimulam habentes. Ingrediuntur compoſitionem *Unguenti Citrini*; quòd vi abſtergendi ſine acrimonia & caliditate polleant præclara. Hiſce affines ſunt *Conchulæ Striatæ*, cum Venereis, quoad figuram, affinitatem quandam habentes; ex quibus monilia conficere ſolent.

IX. AURIS *Marina* (quia aurem exactè refert) ab *Ariſtotele* λεπὰς ἀγρία dicta, Bellonii *Patella major*.

BIVALVIUM Classis.

BIVALVIA, Græcis *Δίθυρα*, Conchæ sunt duabus præditæ testis, iisq; vel *asperis*, vel *lævibus*.

Inter Conchas ASPERAS sunt

I. MARGARITIFERA, Mater *Perlarum*, & *Indica* (quòd apud *Indos* reperiatur potissimùm) *the Pearl-Oister, or Mother of Pearl.* Hujus Conchæ licèt multa sint genera, eam tamen hìc intelligimus, quæ grandis est, modicè cava, spissa, figura Pectinibus æmula, una saltem parte aurem habens & parva foramina, quæ non penetrant; interius Margaritæ aut Unionis instar splendens. Hæc interdum tam grandis in India invenitur, ùt ferant in mari Borneo inventam pondo septem & quadraginta librarum. Testa ad varia Utensilia accommodatur; nam capsas, pocula, cochlearia, mensas, scipiones hisce exornant; imo cochlearia integra, manubria, icunculas inde conficiunt: quorum exempla haud pauca in REGIÆ SOCIETATIS Musæo asservantur.

II. IMBRICATA, seu *imbricatìm undulata* (sic dicta, quòd testa ad undarum sese attollentium similitudinem distincta est) *Tridachne* (quòd tantam habeat carnem, ut non nisi tribus vicibus deglutiri possit) quæ haud rarò longitudinem attingit pedalem.

III. STRIATA, cui striæ testam percurrentes nomen dedêre.

dedêre. Hujus varia genera fidelitèr descripsit *Ol. Wormius*, *Musæi sui pag.* 253.

IV. ECHINATA (quia forinsecùs hirsuta est Echinorum modo) quæ Pectini similis est; testis admodum concavis, striatis, in ambitu incisis. Uniones in ea reperiri testatur *Plinius*, *H. N. lib.* 9. *cap.* 35.

V. SQUAMMOSA, quæ lineis semicircularibus, squammarum in morem, est exornata.

VI. LONGA, cujus duas species exhibet *Rondeletius*: *Unam* colore vario, in medio albescente, intus cum lævitate candido: *Alteram* testa alba, aspera, lineis multis distincta, quam *Plinii* longam esse putat.

VII. PICTORUM (quòd testæ ejus olim pro conficiendis coloribus raderentur.) quæ crassitudine cæteras omnes multùm excedit, & florem foris habet. *Aldrovandus* unam attulit colore Cinnaberis, figurâ minorum Ostreorum.

VIII. CORALLINA (quòd Corallium colore imitetur) quæ externa testarum parte Pectinem refert; sed lineis est aspera, tuberculis rubris inæqualis, intus lævissima, candidi Marmoris colore. Post diutinos Austri flatus, & Caniculæ exortum in littus ejici solet.

IX. RUGATA, non ab imo ad summum, sed transversim multas rugas ductas habens. Veneti *Biveronem* vocant.

X. RHOMBOIDES, *Rondeletio Musculus striatus*; quæ elegans est, oblonga, qua testæ cohæret recta fermè, altera parte sinuata: Caput verò testæ in angulum prominet, ut tota Rhombum haud inelegantèr referat.

Inter LÆVES ponuntur Conchæ

I. GALADES, omnium maximæ & lævissimæ, intùs verò candidissimæ, non admodum concavæ; Nostratibus *Long Oisters* dictæ.

II. NIGRA, prioribus similis, nisi quòd intus & foris nigricat.

III. FASCIATA (quòd quinq; veluti fascias latas à latere in latus ductas habeat) cujus testa est admodum lævis, dura & marmorea. Harum plures depinxit *Aldrovandus, de Piscibus, lib.* 3. *cap.*55.

IV. CRASSÆ testæ, quæ fasciis & rarioribus, & latioribus insigniuntur.

V. TENUIS testæ, quæ extra sunt colore fœdo, lutulento, cinereo; intus argenti modo resplendent.

Huc referuntur etiam

VI. CHAMÆ (à Græco verbo χῶ, seu quòd hient; unde quibusdam *Hiatulæ* dicuntur, & *Plinius*, Conchas quasdam pandere se dixit quadam oscitatione: seu earum conchæ admodum concavæ sint, & capaces) Gallis *Flammæ* & *Flammatæ*; Italis, *Peverazæ* (quòd pipere condiantur) *a sort of Cockles.* Quarum aliæ *Asperæ* sunt, aliæ *Læves.*

VII. OSTREA (vel ἀπὸ τῦ ὀςέδκυ, vel quasi ὀςεα, quòd testa veluti ossea tegantur.) *Oisters.* Quorum Differentiæ, à loco & colore desumptæ, variæ sunt. Ratione Loci, celebrantur

1. *Pelagia*, quæ in alto mari nascuntur, parva & rara.
2. λιμνόςρεα, ut *Aristoteles* vocat, quæ in stagnis marinis degunt. Cujus sortis sunt apud nos *Colcestriensia* dicta, quæ in puteis & stagnis, quæ mare singulis æsti-

æſtibus inundant, aluntur, indéq; pinguiora, & ſalſedine gratiora evadunt.

3. *Littoralia*, quæ in littoribus inveniuntur; nec non inter ſaxa, limi & aquæ dulcis expertia. Parva ſunt, dura & acria.

4. *Britannica*, quæ omnibus præferuntur.

5. *Santonica*, quæ magis ſalſa & acria judicantur.

6. *Burdegalenſia*, inter quæ *Medokina* (ab oppido vicino *Medöe*, dicta) ſuavitate præcellunt.

7. *Circæa*, quæ àb *Horatio Satyr.* 4. commendantur.

8. *Abydena*, quæ olim à ganeonibus celebrari ſolita, *Clemens Alexandrinus in Pædagogo* prodidit.

9. *Lucrina* (à Lucrino *Campaniæ* lacu, in ſinu *Bajano*, prope *Puteolos*, ita dicta) quæ à *Plinio* celebrantur.

10. *Brunduſina*, de quibus ita *Plin.* "Gaudent peregrinatione, transferriq; in ignotas regiones. Atq; ita Brunduſina in Averno compaſta, & ſuum retinere ſuccum, & à Lucrino adoptari creduntur.

11. *Cumana*, quæ *Strabo* præſtantiſſima facit.

Quoad *Colores*; *Ruffa* ſunt in Hiſpania; *Fuſca* in Illyrico; *Nigra* & carne & teſta ſunt *Circæa*, quibus palma menſarum diu tributa eſt; in mari *Rubro* flammeis illuſtrantur zonis. Hiſce demum ſubjunguntur

Gaideropoda (quaſi *pes Aſini*, apud Græcos, qui *Gaideron* hodie aſinum vocant) apud nos, *Horſe-Oiſters.*

VIII. PECTINES (à rugis ſeu imbricaturis illis, quibus inſigniti ſunt; ſi *Gillium* ſequimur.) *Scollops.* Græci κτένες nominant, ob manuum & pedum ſimilitudinem. In *Hibernia*

Hibernia admodum frequentes ſunt; ubi in arenoſis & limoſis littoribus ſponte proveniunt, & ſtridore ſentiuntur, quoties per ſumma humoris in arena ſtagnantis nitibundi feruntur. Differunt magnitudine, & rugarum varietate.

IX. MUSCULI, ſeu *Mytuli* (nam non niſi magnitudine & rotunditate eos differre, rectè ſtatuit *Rondeletius*, & *Aldrovandus*; ut hi ſint majores, illi minores) *Muſcles*, & ubi grandiores ſunt, *Horſe-Muſcles*.

X. TELLINÆ (ita nominatæ, ὅτι τάχιστα τελειαι γίνονται, quòd ocyſſimè perficiantur, ſpontéq; proveniant.) Venetis *Capparazole*, ſeu *Capparole* (à Capparis ſimilitudine) quæ teſtis conſtant lævibus, candidis, nequaquam ſtriatis, quandoq; crenulis & denticulis, in longitudine diffuſis, mediocritèr fortibus, intùs cavis, exteriùs ex albo & flavo purpuraſcentibus. Exiguo ſunt corpore, nec facilè aperiuntur. Edulium præbent ori gratum; unde Romæ & alibi bellariorum vices ſubeunt; alyum tamen reſolvunt.

XI. SOLEN, Græcis Σωλὴ (à canalis ſive tubi ſimilitudine) quibuſdam, juxta *Plinium*, *Aulos*, *Donax*, *Dactylus*, *Onyx* (quòd cum his figurâ conveniat) Venetis *Cappa longa*; *the Sheath, or Razor-fiſh*. Eſt ex Concharum longarum genere, duplici conſtans teſta, lævi, tenui, alterâ tantum nigro vinculo membraneo colligatâ; alterâ ſolutâ; dodrantali longitudine, pollicis craſſitie, arundinis modo cavâ, extremis duobus ſemper apertis. Commendantur Calculoſis, & Urinæ difficultate laborantibus.

XII. PHOLADES (ἀπὸ τῦ φωλεῖν, quòd in cavernis & latibulis condantur: & rectè quidem; nam ita inter ſaxa, imo & in ſaxis ipſis latent, ut iiſdem undiq; contegantur, per foramen verò exiguum & ſenſui vix patens aqua nutriuntur.)

XIII.

XIII. PINNÆ, Græcis πίννη & πίννα, numero ſingulari (quòd ſemper ſordibus obductæ ſint) Neapolitanis, *Pernæ*; Venetis, *Aſturæ*; à *Mytulorum* figura non multùm recedentes. *Cancri* etiam in illis hoſpitantur. *Rondeletius* tantam Romæ ſe vidiſſe ſcribit, ut ad cubiti magnitudinem accederet. Plurium ſpecierum Icones depinxit *Aldrovandus, de Piſcibus lib. 3. cap. 76.*

Reſtant adhuc quamplurimi Piſces EXOTICI, *Novi Orbis* duntaxat alumni; quos, quia perpaucos ex eis nobis hactenus vidiſſe contigit, & quia nominibus *Latinis* nondum donati ſunt; idcirco prorſus intactos relinquere conſultum duximus. Ne verò *Lectoris* curioſitati in hac parte omnino defuiſſe videamur; eum officiosè remittimus ad *Joh. Johnſtoni Lib. 4. de Piſc.* ubi ingentem iſtorum numerum inveniet, ex *Marcgravio, Piſone, De Laet, Benzone, Petro Martyre*, aliiſq; rerum Naturalium Indicarum *Hiſtoricis* diligentèr collectum, & in debitas Claſſes redactum.

ZOOPHY-

ZOOPHYTORUM ſive *Plant-animantium* Claſſis.

QUoniam *Zoophyta* (à ζῶον, hoc eſt, *Animal*, & φυτὸν, hoc eſt, *Planta*; ut ad verbum *Plant-animantes* vel vel *Plant-animalia* dici poſſint) in Exanguium Aquaticorum genere à nonnullis conſtituuntur; utpote τὰ ἐπαμφοτερίζοντα φυτὰ καὶ ζῶα, ut *Ariſtoteles* loquitur: ideo & nobis neceſſe videtur, hîc eadem breviter recenſere. Iſtiuſmodi ſunt

I. URTICÆ *Marinæ* (ab urendo Latinis ſic dictæ; eo quòd manum urere videantur, ſi ea tangantur) Græcis ἀκαλήφαι (quaſi ἀπολῦσαι τὴν ἀφὴν, i. e. ſenſum corrumpentes) Italis, *Flammæ Maris*; nobis, *Sea-Nettles*, & in Cornubia, *Blubber*. Harum Differentias varias apud Auctores invenias: ſed duo præcipua genera ſic deſcribit *Rondeletius*. Primi generis pars una eſt veluti fungoſa quædam maſſa, rotunda, cava, in medio perforata, purpureâ veluti faſciolâ ambiente, ita ut pileum planè referat: altera Polyporum pedibus ſimilis eſt. Octo enim pedes habet craſſiuſculos, extremis quadratos, in acutum definentes. Nullas partes interiores habet diſtinctas. Corpore eſt adeo pellucido & ſplendido, ut oculos perſtringat. Ad eam haud rarò magnitudinem excreſcunt, ut pileos, quibus viatores uti ſolent, ſuperent.

Alterum quatuor duntaxat pedes ſeu frondes habet, qui foliis Acanthi comparari poſſunt. Corpore eſt quaſi cartilagineo, ac Chryſtalli in morem pellucido; quod in mucorem facilè reſolvitur. Gibbam habet, inſtar dimidiatæ ſphæræ, figuram, glabram, pollicis craſſitudine: cujus pars interna nervis rectis à medio incipientibus, quaſi ſtriis fulvi coloris, in gyrum radiatur, quibus ſe diffundit & conſtringit: qua corporis commotione aquam concutit, & nunc in pronum, nunc in ſupinum effertur, *&c* Ab his diverſum genus exhibetur à *Meretto noſtro*, *Pinac. rerum Natural. Britannicar. pag.* 194.

II. PULMO *Marinus*, (vel à pulmonum noſtrorum figura: vel ab eorundem ſubſtantia laxa, molli, & foraminulis plena) qui intuentibus apparet corpus quoddam rotundum, pilæ marinæ modo, vireſcens, foris ſubſtantia filtro ſimile, intus totum fiſtuloſum & ſpongioſum. In mari aqua plenum eſt, & grave: extra aquam in ſe concidit & flacceſcit. In ſaxorum rimis deliteſcit, & inter algas.

III. HOLOTHURIUM, (unde nomen veniat, neſcimus) quod altero extremo obtuſum eſt & planum, in quo Roſæ ſculptam imaginem dicas, circa quam apparent acetabula; inde parva appendix & mollis dependet: altero tenuius. Intus partes omnes ſunt indiſcretæ. Aliud genus deſcriptum invenies apud *Aldrovandum*, *lib. de Piſcib.* 4. *cap.* 4.

IV. TETHYIA, ſeu, ut *Plinius* vult, *Tethea*; Græcis, τήθεα & τήθυα; modernis *Spherdocles* (fortè à ſphæra) Adriatici ſinus accolis, *Spongiæ* (quia, cum premuntur, Spongiarum inſtar, aquam è foraminulis reddunt) aliis, *Tubera* (à colore & tumore; ſeu quòd nullis fibris, ut Tubera terrena, niti crediderint) Quæ deſcribuntur ab *Ariſt. Hiſt. Animal. lib.* 4. *cap.* 2.

V. *Malum Granatum Marinum.*

VI. *Fungus Marinus.*

VII. *Pyrus*

VII. *Pyrus Marinus.*
VIII. *Mentula Marina.*
IX. *Penna Marina.*
X. *Malum Insanum Marinum,*
XI. *Manus Marina.*
XII. *Cucumis Marinus.*
XIII. *Uvæ Marinæ.* Quæ omnia appellationes suas à rebus, quas repræsentant, mutuantur. ¶

MANTISSA ANATOMICA,

Ad

Piscium Pelagiorum Cartilagineorum Planorum Classem spectans.

LECTORI Admonitio.

IN *præcedenti* Piscium Pelagiorum Cartilagineorum *Classe, ubi in RANÆ PISCATRICIS mentionem & descriptionem instituti ductu incidissem, me dixisse memini*; Piscem istum tanta, & in reliqua Animantium aquis degentium grege tam insolenti Naturæ solertia fabricatum esse, ut nihil in eo occurrat non admirandum. *Huic igitur dicto ut clarior constaret fides*; *adii magnum illum Virum, summumq; Artis Apollineæ, quin & puritatis Linguæ Romanæ arbitrum*, D. GEORGIUM ENTIUM, *M. D.* Equitem Auratum, *&c. obnixè eum obtestans, ut quæ in dissecto Pisce memorato à se olim observata, chartisq; exarata fuissent, nunc demum, pro insigni sua in* Anatomiæ Comparativæ *augmentum benevolentia, quam æternitate dignissimis scriptis toties testatam fecer[illegible] mecum communicare dignaretur.*

Nec

Nec disparem votis Candorem experiebar in Animo Humanitati tantopere addicto. Is enim, superatâ illâ, quam cum publicæ Utilitatis inductione in pectore suo niveo diu colluctantem sensisset, Modestiâ suiq; diffidentiâ; haud gravatim exorari se tandem passus est; apertoq; confestim Observationum Anatomicarum *Thesauro (quem avidissimè exoptant omnes, quibus cum literis aliquid commercii intercesserit) exinde quæ desiderio meo satisfacerent, mihi & depromendi, & in lucem emittendi liberam potestatem fecit lubentissimè. Quæ verò in commodum Tuum,* LECTOR *Curiose, disertissimis Elegantissimi Auctoris verbis exscripsi, ita se habent.*

RANÆ

RANÆ PISCATRICIS Anatome.

GRæci βάτραχον vocant: Iſtri, piſcem *Roſpum*; Roſpus enim ipſis Bufo: Taurinis, *Bora*; Lumbardis, *Zatto. Scalig. in Ariſt. Hiſt. Animal.*

Eſt Gyrino ſimilis. Nempe anterior ejus pars, ſive venter, Ranam vel Bufonem æmulatur; poſterior autem in longam & mucronatam caudam deſinit: cujus pars extima, ſive *pinna*, carnoſa eſt; &, palmipedorum animalium ad inſtar, intercurrentibus in longum cartilaginibus, latè expanditur; eſtq; ſpithamam longa: indéq; ad capitis initium, in ea, quam diſſecui, ſex ſpithamæ numerabantur.

Palmi ſpatio à dicta pinnâ, *altera pinna* in ſuperiore caudæ parte, infernè amplior & tranſparens, naſcitur. Subter caudam, è regione hujus pinnæ, *altera pinna* conſpicitur, carnoſa etiam, & caudæ pinnæ ſimilis. Ab hac pinna, quatuor digitorum latitudine verſus caput, *podex* ſitus eſt; paulóq; infra eum *apertura alia* conſpicitur; in quam Veſica Urinaria, & uteri cornua terminantur. In medio fere ventris, utrinq; à lateribus, ampla & carnoſa *pinna* enaſcitur, ſpithamam circiter lata, pariſq; fermè longitudinis. In medio dorſi, duo *cincinni* ſive *cirri* exurgunt, digiti longitudine, duobus palmis à caudæ ſuperiore pinnâ: hinc palmi ſpatio *alter* item *cincinnus*, paulóq; longior exoritur.

Oculi, quatuor digitis ab hac pinna remoti, ſex digitorum intercapedine à ſe invicem diſtabant: interq; illos (ſed anteriùs multo, nempe prope labii ſuperioris confinium) duo *cornicula* enaſcuntur, in extremo ſui rotundis filamentis præpilata: quorum mobilitate creditur

piſciculos

pifciculos in oris fui rictum, ceu naffam, allicere.

Paulò fubtus diaphragma, in fupina ejus parte, duæ amplæ *pinnæ*, ad figuram manus, in quinq; digitos divifæ (quales in *Manati* pifce prædicantur) adfunt.

Circum oris ambitum, & juxta latera, ad caudam ufq; exiguæ *pinnulæ* five *cirruli*, trium fere digitorum à fe invicem diftantiâ, reperiuntur.

Rictus oris ingens, totoq; circum ambitu dentibus uncis retrorsúmq; fpectantibus plenus. Dentium horum ordo duplex, triplexve: eftq; id illis fingulare, quòd interiores (qui etiam cæteris longiores funt) intro vorfum mobiles fint, ac deprimi poffint; extrorfum verò à motu prohibeantur, quòd exteriores & minores denticuli illis ad id impedimento fint. Omnes, ut dictum eft, retroverfi gulam fpectant. Dentes illi majores, cute feu vagina, ad medium fui, integuntur; quæ mobilis eft: quemadmodum in Felium unguiculis confpicimus.

Prope interiores fauces, duo veluti *pulvinaria* vifuntur; quæ à lateribus utrínq; dentata funt, & in cufpidem acuminantur: Pofticâ verò fui parte dentibus carent. In maxilla fuperiore duæ pariter *protuberantiæ* funt, pulvillis iftis refpondentes; & dentium longiorum duplici ordine armatæ, tranfversím fitæ funt; & ponè illas duo dentes molares unciali amplitudine proximè fauces adjacent. Dentes hi officio fuo funguntur ope mufculi tendinofi, qui fpinæ medio adalligatur, indéq; furfum latus, ftatim bifariam ad dictos dentes fertur.

Branchiæ utrinq; ternæ. Aperiuntur fauces fubtus pinnas majores in latere fitas.

Hîc fit mihi liberum, precor, gradum parumper fiftere, abruptoq; defcriptionis *Entianæ* filo, *Tabulam* intertexere, quæ hactenus dicta oculis tuis evidentiùs exhibeat, deinceps figillatim contemplanda.

Tabulæ

Tabulæ primæ, ejuſq; Characterum Index.

a. *Pinna ſuperiori caudæ parti inſidens.*
b b. *Duo Cincinni ſive Cirri in medio dorſi exiſtentes.*
c. *Alter Cincinnus, prioribus paulò longior.*
d d. *Duo Cornicula inter oculos enata, quorum filamenta in oris rictum, fili piſcatoris ad modum, arcuatìm protenduntur.*
e e. *Duo pinnæ ampliores, in quinq; quaſi digitos divaricatæ.*
f f. *Dentium ordo duplex.*
g g g g. *Pinnulæ ſive Cirruli circum oris ambitum, & ad latera; Bellonio,* appendiculæ carnoſæ vocati; qui, natante Ranâ, ſupernatant.

Quoad *Internam* conſtitutionem;

Cor haud adeo magnum (ſi Piſcis amplitudinem ſpectes) nempe circiter ovi Gallinacei magnitudine. Non deſinit in conum, ſed æquali fere ductu ad imum fertur, ubi etiam aliquanto latius conſpicitur.

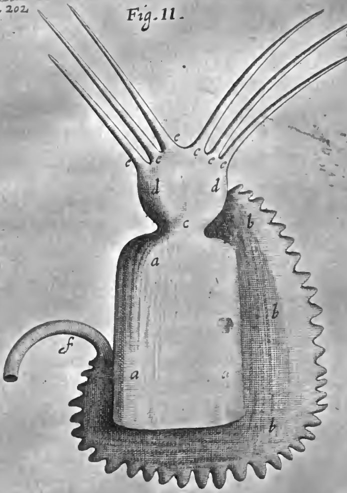
Aorta, ex ſumma ejus parte enata, albida eſt, & prægrandis: prope exortum tamen è corde anguſtatur aliquantulum, & quaſi annulum efficit. Eſt in medio grandior; deſinítq; in ſex ramos, quorum ſinguli ad totidem branchias feruntur.

Auricula ingens eſt (nempe corde fere triplo major) rubicunda valde, &, pulmonum inſtar, ſpongioſa: tunicâ molli & laxâ donatur, & in ambitu ſuî (galli criſtæ inſtar) inciſa ſive fimbriata cernitur. *Capſula* robuſta hæc circumambit.

Harum partium formam& conſtructionem præſens *Icon* in proſcenium adducit. D d *Figuræ*

pag. 202

Fig. 11.

Figuræ secundæ, ac literarum ejus explanatio.

a a a. *Cor in summo angustius, infernè latius.*
b b b. *Auricula ejus, in ambitu crenata.*
c. *Aortæ exortus.*
d d. *Ejusdem amplificatio:*
e e e e e e *& divaricatio in sex ramos.*
f. *Ingressus venæ cavæ in Auriculam.*

Septum

Septum transversum exoritur prope cartilaginem pinnæ maniformi continuam; eandemq; *claviculam* haud malè dixeris.

Cor densum, & cavernulis repletum. Ubi aortæ jungitur, duabus *valvulis* semilunaribus, sanguinis inde recursum prohibet. In *Auricula* consimiles *valvulæ* (sed quaternæ, ut puto) sanguinem à regressu in cavam arcent.

Venæ Cavæ duo majores trunci (ex duobus Hepatis lobis oriundi) postquam Pericardium penetrarunt, uniuntur, ferunturq; in Auriculam. Iisdem etiam commiscetur Vena *Emulgens*, aliæq; complures, à Cordi vicinis locis sanguinem è capite refluum advectantes.

Aorta densa crassáq;, intus innumeris fibrulis in longum protensis roboratur. Tunica ejus exterior venulis conspicuis irrigatur.

Jecur peramplum, ex pallido flavescebat, & in lobos duos prægrandes dirimitur. In superiore parte prope cor, ubi tenue est, deorsum flectitur, & complicatur: quod etiam alicubi in lateribus contingit. Passim fissuris hiulcum est. In exteriore loborum parte (præcipuè in sinistra) magna vasa, fluminum instar, conspicua sunt.

Ex *Hepatis cavo*, ejusq; medio, complures *ductus hepatici* manifestè prodeunt: qui, postquam extra hepar, quinq; fere digitorum spatio, delati sunt; desinunt in *sinum amplum* & tres digitos transversos longum: qui postea angustior redditus, in *Duodenum* terminatur, unciæ spatio à *Pyloro*; videturq; esse quasi *Cystis* minor & succenturiata; est autem ductus *communis*. Illorum ductuum tres medii uniuntur, duorum digitorum spatio, antequam in dictum sinum desinant. Proximus ramus ingreditur initium illius vasis, quod ad Cystim felleam abit, & *Meatus Cysticus* appellatur: estq; hic Meatus longitudi-

nis octo digitorum transversorum, atq; amplitudinis calami scriptorii. Cuncta hæc oculis subjiciuntur.

Figuræ tertiæ, Characterumq; ejusdem expositio.

a a a. *Hepar in lobos duos diremptum.*
b b b. *Ejusdem complicationes,*
c c c c. *Ductus hepatici in ductum communem se exonerantes.*
d d. *Alii ex ductibus hepaticis, bilem in Porum Cysticum deferentes.*
e. *Ductus cysticus.*
f. *Vesicula fellea.*
g. *Ductus communis.*
h. *Duodenum.*

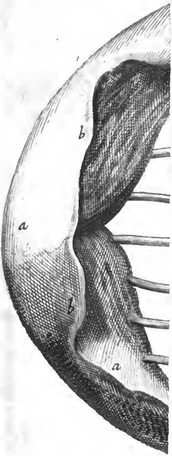
Vasa fellea jam dicta, toto tractu *Mesenterio* firmantur; in quo *glans* majuscula, & minores aliquot reperiebantur. *Fel*, pari facilitate, deorsum versus vesiculam felleam, sursúmq; ad sinum, sive ductum communem fertur. Idq; ita fieri oportuit; quoniam non, nisi per Porum Cysticum, bilis ad vesiculam felleam decurrit.

Bilis in vesicula quadrantem minimùm pependisset; non enim appendebam. Erat fere dulcamara; &, cerevisiæ veteris instar, translucida.

Mesenterium, pinguedine passim interspersum, amplissimis vasis donabatur.

Oesophagus duplicatus, erat decem uncias latus; constat eâdem cum ventriculo substantiâ; nempe albâ, crassâ, firmâ & densâ admodum. *Fibræ* transversìm incedunt.

Ventriculus passim, & præsertim sub medium suî, plurimis nodis cartilagineis scatebat, qui introrsum hiabant; &

b
a
b
a

& in meditullio eorum, ſanguinis veſtigia conſpiciebantur. Ad illos *Nodos* vaſa forinſecus adveniunt. In earum Cartilaginum nodoſarum una, exigui *Vermiculi*, decem numero, reperiebantur: erant oblongi & tenues admodum. Alii item in aliis nidulabantur.

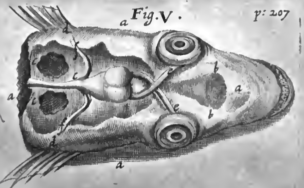
Inteſtinorum longitudo trium circiter ulnarum. In inteſtini *Recti* ſummo evidens *valvula* eſt. *Cæci* autem ne veſtigium quidem. *Rectum* inteſtinum, columnulis carneis, *Abomaſum* in bove æmulatur.

Pylorus perpuſillo foramine (quod vix digiti minimi extremum admiſerit) in Duodenum aperitur: quod in illo tractu, *Reticulum* in bovino ventriculo æmulatur.

Duodenum, ſtatim ab exortu, in duas *appendices*, ſive proceſſus dirimitur: quorum ſuperior altero fere triplo major eſt.

Quatuor circiter à ventriculo digitis, *Ductus Communis* pertenui foramine in papillam deſinit, & in Duodenum exinanitur.

Horum pars maxima haud incongruè adumbratur.

Figuræ

Figuræ quartæ ἑρμηνεία.

a a. *Oesophagus, decem uncias latus.*
b. *Ventriculus, latitudinis unciarum* 16 $\frac{1}{2}$
c. *Appendix, cæci vicem supplens.*
d. *Appendicula.*
e. *Ductus communis Duodenum ingrediens.*
f. *Nodorum Cartilagineorum ventriculo inspersorum vestigia.*

Lien, in dextro latere situs, renis figuræ haud multum dissimilis, & magnitudine minori reni humano par, è membrana sua facillimè exuebatur ; imò factâ incisurâ sat amplâ, sponte suâ elabebatur.

Arteria, *Vena* & *Nervus*, interiorem concavamq; illius partem ingrediuntur ; factoq; ad medium fere ipsius itinere, vasa illa omnia quoquoversum in ramulos disperguntur.

A Liene nervus conspicuus, postquam novem digitorum spatium decurrit, finitur in *plexum* nervosum, in quem alii quoq; nervorum rami, à costis atq; etiam à renibus derivati, concurrunt. Tribus inde digitis, non longe à dorso, alter *plexus* est : & remotè ab illo (fere subtus claviculam) tertius.

Renes ampli & rubicundi, phaseoli majoris facie, venam Emulgentem prægrandem in summo emittunt : per quam sanguis regrediens, postquam septum transiit, Cavam ingreditur, indéq; in Auriculam effunditur. Vena *Emulgens*, postquam renem ingressa est, variis ostiis in eundem dehiscit.

Vreter ex imo prodit, habetq; valvulas regressum seri præpedientes.

Venæ

Venæ etiam aliæ in gibbo renis, variis in locis eundem perforant. Quemadmodum & *Arteria Emulgens*, in ramulos complures dirempta, diversis locis illum ingreditur.

Vesica Urinaria ampla, & humana major; liquorisq; facile, qui libram pendeat, capax.

Uteri cornua, mesometri operâ, spinæ dorsi adalligantur; estq; alterutrum eorum duarum ulnarum longitudinis.

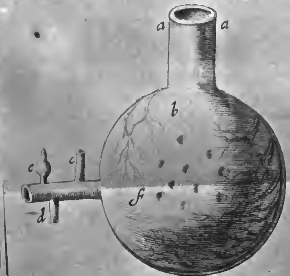
In summo spinæ, *Cerebri* sedes est; quod tamen non, nisi in interiore parte, cerebri substantiam referebat: in reliquo enim tractu, erat solùm aqua limpida & viscida. Mira est venarum per hanc lympham textura.

Nervi Optici prope originem suam sese decussant. *Auditorii* item sunt conspicui: & in laterum ibidem confinio, vesiculæ tenuissimæ sunt, in quibus ossicula duo auditoria, talparum pedibus consimilia reperiuntur. Ejusmodi quoq; ossicula in capite *Manati* piscis reperiuntur, calculo (ut aiunt) proficua: necnon in *Asellis* piscibus.

Quæ ad *Cerebrum* spectant, ut promptiùs faciliùsq; deprehendas, sequens *Schema* patefacit.

pag. 205.

Fig: IV.

Figuræ

Figuræ quintæ Interpretatio.

a a a a. *Cranium per medium diſſectum.*
b b. *Cerebri veſtigium.*
c c c. *Ciſterna cerebralis, aquâ limpidâ & viſcidâ repleta.*
d d. *Veſiculæ aquoſæ, in quibus oſſicula auditoria latent.*
e e. *Nervi Optici, prope exortum ſe invicem decuſſantes.*
f f. *Nervi Auditorii.*

Humor Cryſtallinus eſt rotundus, & globulo luſorio par.

Nullum hactenus vidi animal, in quo plura miranda repererim. ¶

GALEUS

GALEUS *Piscis, Mas, dissectus.*

GALEUS, non est nomen proprium; sed genus, ad omnes Cartilagineos longos spectans: ut *Vulpeculam*, *Caniculam*, *Hinnulum*, *Stellarem*, *Spinacem*, & reliqua generis ejusdem. *Franc. Massarius in 9. Plinii.*

Vagus est, vitámq; agit segregem. Totus piscis virosi atq; ingrati odoris est.

Longus erat pedes quatuor, à summo rostri ad caudæ pinnam superiorem: unde ad caudæ extremum, pedis unius spatium supererat. Pinna caudæ inferior, lunam falcatam præ se fert. *Linea*, in utroq; latere, à capite ad caudam decurrit. Ambitus in medio ventre bipedalis. *Cutis* tota, manum à cauda versus caput deducenti, hispida valde persentiscitur.

Rostri pars extima inferiùs, ad trium pollicum latitudinem, transflucet: & superiùs eadem pelluciditas ad quatuor digitorum longitudinem extenditur. *Nares*, purgando cerebro destinatæ, inferiùs positæ sunt; & ab ore sesqui pollicis latitudine absunt. Oris rictus ad semicirculi formam circinnatur, atq; ad capitis fere latitudinem patescit. In ejus ambitu, duplex dentium series conspicitur, & alicubi triplex. Est certè *καρχαρόδους*, habetq; dentes asperos, terretes, & alternatim positos. Superiùs, inter palatum & dentes, *papillæ carneæ* toto ambitu enascuntur. *Linguam* habet crassam, & teretem.

In colli latere utrinq; *quinæ aperturæ* sunt, branchiarum spiracula. Occluduntur, quando opus, ipsius cutis tegmine, ceu operculo. Juxta infimum foramen, pinna

utrinq; enaſcitur, ſeptem uncias longa, latáq;.

Oculus membranam in imo abſconditam nactus eſt, craſſam, firmam, mobilem, totiq; oculo tegendo parem. Eadem compluribus avibus quoq; contigit : nempe *monedulæ, pico Martio*, aliiſq;.

Proximè ſupra anum, duæ pinnæ minores invicem conjunctæ; quibus geminæ apophyſes cartilagineæ, ſenos digitos longæ, interiore parte annectuntur : quæ anum intermedium, juxta baſin, occulunt. Inter jam dictas ventris pinnas, alia in dorſo exurgit, lata digitos quinos cum ſemiſſe, & pari fere longitudine. Verſus caudam binæ pinnulæ ſunt; in dorſo una, altera in ventre, invicem oppoſitæ.

Reſupinato piſce, ventréq; à capite ad anum aperto, *hepar* non in medio ſolùm, ſed & utrinq; in latere ſitum apparuit, tenerum valde ac friabile, viridis coloris, & gagatis more variegatum. Uterq; ejus lobus à diaphragmate ad anum protenditur : totoq; ſui ductu (faſciæ inſtar) paris fere latitudinis, nempe unciarum quinq; ; niſi quòd in imo aliquantulum anguſtetur.

Inter utrumq; hepatis lobum, *Ventriculus*, amplis venis tranſverſim irriguus, poſitus eſt ; & ad podicem fere excurrit, ubi in mucronem obtuſum definit.

Oeſophagus conſtat membranâ robuſtiſſimâ ; erátq; in illo piſciculus planè emarcidus : argumento, *vim pepticam etiam illic exerceri.*

Cordis figura burſam paſtoritiam æmulatur.

Ad fundum ventriculi, verſus dorſum, *Lien* exoritur; latus initio fere duos pollices, eandemq; propemodum latitudinem ſervat ſex digitorum ſpatio, quo ventriculi imum amplectitur : deinde appendicem quandam, cœci inſtar, à latere emittit, & continuatus ejus ductus ſubitò gracileſcit, nec ſupra tertiam pollicis partem latus eſt.

Totus

a
a
b
g
o
l
l
m
F
i
q
b
E
b
h
E

Totus hic gracilis ductus est digitorum quindecim: tandemq; pancreati adnectitur. Toto hoc tractu plurima & prægrandia vasa, à ventriculo & intestinis, per mesenterium in lienem transferuntur.

Lien variis in locis (coli instar) contractior est; & coloris ex fusco nigricantis.

Pylorus juxta fundum ventriculi exoritur.

Duodenum inter ventriculum & lienem toto illo tractu excurrit: eidémq;, ubi lien desinit, *pancreas* adnectitur; quod postea in partes duas crassiores veluti bifurcatur: quarum superioris extremum ductum in intestini bursam immittit, ex adverso illius loci, ubi ductus bilarius ingreditur. Inferioris autem extremitas, septem digitorum longitudine ab intestino, mesenterio adhæret.

Duodenum desinit in *bursam* crassam, carnosam, & robustam valde; in quam exiguo solum foramine aperitur; adeo ut digiti minimi apicem non admittat. In hanc bursam, ut jam diximus, ductus *bilarius* & *pancreaticus* exinaniuntur.

Quæ hactenus dicta sunt, de admiranda viscerum in hoc pisce constructione, ut illustriora reddantur; en *I figuram* hic habes, iisdem ad vivum delineandis consecratam.

FIGURÆ, cum Characteribus insculptis, Explanatio.

a a. *Oesophagi pars infima.*
b b b. *Ventriculus, spiritu inflatus.*
c c c. *Vasa ventriculum decussantia.*
d. *Pylorus.*

e. *Duodenum.*
f. *Foramen ex duodeno in bursam patescens.*
g. *Bursa duodeni.*
h. *Lien.*
i i i. *Lienis appendicula, ad pancreas usq; producta.*
k k k. *Ejusdem appendiculæ contractiones.*
l l l. *Pancreas.*
m. *Pars ejus triangularis.*
n. *Ductus pancreaticus* } *uterq; in duodeni bursam exinani-*
o. *Ductus Bilarius* } *tus.*
p p. *Vasa in lienem per mesenterium delata.*
q. *Mesenterium.*

Vesicula fellea nulla adest.

Ventriculus passeribus sive rhombis scatebat, quos in victum prædatus erat.

In exteriore infimáq; ani parte, *papilla* est conspicua, quæ *penis* (ut opinor) vicem præstat: namq; ex illa (facto compressu) semen & urina, prout vasa seminaria, aut vesica comprimebantur, profluebant.

Parastatæ, trium digitorum intervallo à diaphragmate exorsi, capsulis membraneis firmissimis involvuntur, & octo digitorum spatio miris mæandris huc illuc (digiti circiter latitudine) parastatarum aliorum more, torquentur; tandemq; in truncum amplum uterq; desinit: qui membranæ involventi firmiter annexus, & aliquantulum progressus, reflectitur, denuóq; descendens, in *vesicam seminariam* peramplam & semine refertam terminatur.

Testiculus ipse exiguus est, & pollicis articulum vix æquans: reliquum verò in spiras contortum, est parastata; qui reni subjacenti incumbit, eidemq; vestigium suî imprimit. Inter utrosq; hos parastatarum ductus *vena*

cava ampla interjacet, iisdem calefaciendis idonea.

Renes paulo subtus diaphragma exorsi, ad anum fere descendunt. Supernè quidem angusti sunt & pallidi, parastatisq; succumbunt: inferiùs autem ampli, carnosi, & rubicundi evadunt.

Arteria in dorso venæ cavæ sinistro lateri accumbit.

Cerebrum habet exiguum, & distinctum valde; quod humor aqueus circumfluit.

Oculi prægrandes, tunicâ admodum durâ vestiti, musculisq; insignibus donati. *Humor Crystallinus* rotundus est.

De Variis

FOSSILIM

Generibus.

De Variis

FOSSILIUM

Generibus:

Ff

FOSSILIUM Divisio Generalis.

FOSSILIA (sic dicta, quòd majòr eorum pars fodiendo è terra eruatur) commodissimè dividuntur in *Media Mineralia*, *Lapides*, & *Metalla*.

I. MEDIA MINERALIA illa vocamus, quæ mediam quasi naturam habent inter Lapides & Metalla.

Hæc rursum sunt vel *Terræ*, vel *Sales*, vel *Sulphura*, vel *Bitumina*.

Per TERRAM hoc loco intelligimus Corpus fossile, naturæ mineralis particeps, quod injectâ aquâ solvitur & lutum fit. Licèt verò quædam hujus generis terræ reperiantur, quæ aquis madefactæ non confestim solvantur in Lutum; progressu tamen temporis, si diu macerentur, eò rediguntur.

Terræ, ratione *usuum* quibus inserviunt, dividuntur in eas, quibus varii *Artifices* utuntur; & eas, quæ *Medicis* potissimùm sint ex usu.

Terrarum, quibus varii utuntur ARTIFICES, Classis.

Terræ, quæ à variis *Artificibus* in usum trahuntur, sunt

I. ARGILLA (ab ἄργιλος sive ἄργιλλος, ut apud *Hesychium* ea vox scribitur: Ἄργιλος autem dicta videtur ab ἀργὸς, quæ *album* notat; ut propriè significet λευκάργιλον, Candidam Argillam) *white Clay, or Clay.* Quæ in partem quamcunq; ducta, non abrumpitur; neq; exsiccata dehiscit. Ejus enim hæc proprietas est, ut quamlibet figuram recipere possit, & in caminis cocta, in lapideam substantiam concrescat. Hacce potissimum utuntur Figuli & Plastæ, & qui fistulas sive tubulos ad sugendum Nicotianæ fumum conficiunt. Nobiliores hujus *species* sunt (1.) *Samia*; (2.) *Aretia* & *Mutina*, in Italia; (3.) *Porcellana* sive *Chinensis.*

II. CRETA (nomen ab *Insula* sic dicta traxisse videtur, quòd olim ex ea laudabilior adferebatur) *Chalk.* Quæ candore insignis est, & eodem colore alia inficere potest. Ad expoliendum, mundandum, fricandum, illinendum, & colorandum usurpatur. Varii igitur Artifices ejus usum sibi accommodant. Hujus meliores species sunt (1.) *Cimolia*, quæ è *Cimolo*, una è *Cicladibus* insulis, petitur; (2.) *Sarda*, quæ è *Sardinia*; (3.) *Umbrica*, quæ ex *Umbria*; (4.) *Fuldensis*; (5.) *Hildesheimensis*; (6.) *Anglica*, quam *Smectin*, seu *Terram Saponariam* & Fullonicam, *Fullers Earth*, vocant; & ex

qua

qua conficitur Album Hispanicum, *Spanish White* vulgò dictum; (7.) *Umbria* (quia ea umbras in picturis exprimere solent pictores) *Umber.* Quæ substantiæ est levissimæ, tenuissimæ, subtilissimæ; linguæ adhærens; colore fusco. Ad ignem induratur, ut Bolus & Argilla. (8.) *Terra Nivea è lacu Mexicano,* quam *Joh. de Laët*, in descript. *Indiæ Occident. lib.* 5. *cap.* 6. ab incolis barbaris *Hicatlalli*, i. e. terram candidam, vocari scribit. (9.) *Creta viridis*, quæ cocta ad rubedinem transit. Olim optima in *Smyrna*, quam Græci *Theodosiam* vocabant (quia fundus iste, in quo primum reperiebatur hæc Creta, fuit *Theodosii* cujusdam.)

III. RUBRICA, Græcis μίλτος, *Marking-stone*, *Ruddle*, or *Reddle*, & *Red Ochre.* Olim celeberrima in Cappadocia, Lemno, Africa, & Balearibus insulis extabat: Sed *Synopica* reliquis præferebatur. Apud nos multis in locis reperitur. Huc spectant *Rubrica ex Insulis Feroensibus* allata, cujus primus meminit *Ol. Wormius*, *Musæi sui pagin.* 4. & *Rubrica Laminata*, seu in Laminas scissilis, quæ non nisi madefacta lineas ducit rubicundas, & Fabris Lignariis nostris in usu est.

IV. NIGRICA *Fabrilis* (ut à *Meretto* nostro, qui eam ad viculum quendam in Cumbria, *Keswick* vocatum, observavit, nominatur) *Black Lead*; quæ Angliæ peculiaris videtur.

V. OCHRA, ὤχρα (quòd luteo fit colore) Plinio & Latinis, *Sil* dicta; *Yellow Ochre.* Cujus species nobiliores sunt (1.) *Anglica.* (2.) *Scanderburgica.* (3.) *Islandica.* (4.) *Nigricans Argillosa.* (5.) *Factitia Plumbaria*, ex Plumbo nigro, donec colorem luteum acquisiverit calcinato, confecta.

VI. TERRA NIGRA RANDRUSIENSIS; quæ arenosa est, exiguis glebis intermista, non admodum ponderosa,

derosa, colore nigro digitos inficiens, salsum quid sapore præferens; prout describitur ab *Ol. Wormio*, *Musei pag.* 5.

VII. GLEBA GRATIANOPOLITANA, quæ ex cinereo nigricat, & sulphureum quid redolet, à combustione cinereum colorem acquirens. Reperitur enim in Delphinatu Galliæ, duobus milliaribus à *Gratianopoli*, in monte ardenti, quem incolæ vocant *La Fontaine qui brule.*

VIII. PNIGITES (à *Pnigeo*, vico *Libeæ Mareotidis*, nomen trahens) quæ pinguis est, spissa, mollis, nigra, astringens & acris valde, sapore Vitriolum referens.

IX. CRETA ARGENTARIA (quia fabris Argentariis, ad expolienda vasa argentea, in usu est) quæ species quædam *Margæ* esse videtur.

X. TRIPELA, *Tripoly*, qua vasa Orichalcica poliunt & mundant Tonsores. Granula enim habet minima, sed admodum dura & robusta, eóq; nomine ad poliendum aptissima. Varia ejus sunt genera. Quædam substantia terram & cretam exprimunt: quædam lapides & cœmentum.

XI. PULVIS PUTEOLANUS, qui nascitur in Regionibus Bajanis & in agris Municipiorum, quæ sunt circa Vesuvium montem; & commixtus cum calce & cœmento, non modo cæteris ædificiis præstat firmitates, sed etiam moles quæ construuntur in mari, sub aqua solidescunt. De quo *Vitruvius Architectur. lib.* 2. *cap.* 6.

Hujus quoq; Classis sunt Terræ *Paretonia*, *Melina*, *Eretria*, quæ olim & Græcis & Romanis Pictoribus magno erant in pretio; sed diu est, quo in desuetudinem abierunt.

Huc deniq; spectat mirabilis illa *Gleba*, quæ ex aqua super-

ſuperaffuſa calorem igneum acqui rit; cujus memin *Nobiliſſimus Boyleus, in lib. de Frigore.*

Terrarum, quæ in uſum MEDICUM *veniunt,* Claſſis.

TErræ, quæ vim aliquam Medicamentoſam obtinuiſſe cenſentur, dividuntur, ratione *Coloris*, in *Albas*, *Rubras*, *Luteas*, *Purpureas*.

Ex *Albarum* genere ſunt

I. SAMIA, à veteribus maximè celebrata. Cujus duo erant genera. Unum *Collyrium* dictum; eo quòd medicamentis ocularíis admiſcebatur; terra pinguis, rara, mollis, candida, dulcis. *Alterum*, dictum *Aſter*; vel quòd ſigno ſtellæ ſignabatur; vel quòd micæ quædam (ſtellarum inſtar) in ea emicabant. Vim habebat refrigerandi, adſtringendi, ſanguinis eruptiones & fluores ſiſtendi, *&c.*

II. NORWEGICA, ſive *Marga Saxatilis*, Germanis & Danis, *Steinmarg* dicta, & ab *Ol. Wormio*, *Muſæi ſui pag.* 5. celebrata.

III. FEROENSIS, ex Inſulis Feroenſibus delata, & *Stenomarga*, i. e. Saxi medulla (quòd in fibris commiſſuriſq; ſaxorum includitur) ab *Agricola* vocata; à *Ferrando Imperato* verò *Agaricus Mineralis* (quia candore, levitate, & raritate Agarico prorſus ſimilis: quibuſdam, *Lac Lunæ* (propter candorem & teneritudinem quam habet:) cui eædem omnino vires tribuuntur, quas Veteres terræ *Samiæ*. Huic affinis videtur *Galactites* (eo quòd

quòd ad lac mulierum generandum commendetur) *Milk-Marle*; cujus historiam diligentissimè persecutus est *Gesnerus*: Et *Marga Goslarica*, quam describit *Agricola*, *de Nat. fossil. lib.* 2. *cap.* 10.

IV. MARGA SAXATILIS INCARNATA, ex montibus *Bohemicis* effossa. Quæ gleba est pinguis & lubrica ad contactum; colore incarnato; inæqualis, ponderosa, linguæ adhærens, chartam & digitos subluteo tingens colore. Cum *Bolo Armena* facultatibus convenire perhibetur; eoq; nomine ruptis, ex alto devolutis, Hæmorrhoicis, Dysentericis, pestéq; infectis feliciter exhibetur.

V. TERRA MELITENSIS, in Insula *Melita* reperta. Quæ ad Serpentium morsus venenatos potissimum commendatur; eamq; vim à *D. Paulo* accepisse credunt incolæ, cum is naufragus ad hanc Insulam appulisset. Quocirca quidam *Lapidem S. Pauli* vocant. Est ad tactum aspera, colore albo ad cinereum vergente: ex eáq; fiunt imagines, tabellæ, vasa, & alia ejus generis. Exstat Charta quædam à *Petro Castello* lingua Italica exarata, & Romæ Typis divulgata, quæ de viribus & Terræ hujus, & aliorum lapidum, qui ibidem reperiuntur, disertè agit.

VI. TERRA CHIA, ex Insula *Chio* allata; qua Veteres utebantur ad rugas abstergendas, ad ambusta, aliaq;, quibus *Samia* prodesse traditur. Hodie exolevit, ejusq; loco in usum venit *Bolus Alba* officinarum.

VII. BORINGHOLMICA, ex Insula *Daniæ Boringia*, vulgò *Boringholmo*, transportata. Cujus duo sunt genera. *Alterum* candicat, ad cinereum vergens: *Alterum* nigrius est. *Utrumq;* ejusdem fermè substantiæ, glebosæ, inæqualis, pinguis; linguæ adhærens. Viribus discrepare non videtur ab aliis Bolis. In *Scaniæ* officinis ferrariis

ferrariis crucibula ex ea conficiunt, quæ ignis fervorem optimè ferunt.

VIII. NORWEGICA; quæ priori candidior aliquanto, pinguior, & tactu lubrica.

IX. LEMNIA SIGILLATA ALBA, olim *Dianæ* sigillo, quod capra erat, signata, teste Galeno. Aliquantulum tenax & lubrica est, ob pinguedinem; adeo ut linguæ adhæreat, sine mordacitate. Si in aqua resolvatur, similis erit molli ceræ. Sanguinis ex utero profluvia, & fluxus muliebres compescit, venenis morbisq; malignis resistit; rabidi canis morsui medetur, *&c.*

X. SIGILLATA GOLTBERGENSIS, sive Bolus candida *Lignicensis*, Chymicis *Axungia Lunæ*. Quæ effoditur ad *Goltbergam* in Ligies, & *Strigonium*. Diarrhoeæ & Dysenteriæ medetur, albumq; Uteri fluorem peculiari vi curat.

XI. TERRA S^{tæ}. HELENÆ (quia in *Selandia*; *Daniæ* provincia, ad fontem olim *D. Helenæ* sacrum, effoditur) quæ cinerea est, ad luteum inclinans, ex laminis quibusdam coagmentata; & cum terra sigillata vulgari magnam affinitatem viribus habet. Fusiùs describitur ab *Ol. Wormio*, *Musæi pag.* 10.

In RUBRARUM numero sunt

I. TERRA LEMNIA RUBRA, quam tantopere contra venena celebrarunt Veteres. Descriptionem & vires, unà cum præparandi ratione ab incolis usitata, optime prodidit *Dioscorides*, qui proinde consulendus.

II. BOLUS ORIENTALIS, communiter *Armena* (quia ex ea *Armeniæ* parte, quæ *Cappadociæ* vicina est, advehi solet) quæ adeo nota est, ut descriptione hîc non indigeat.

III. BOLUS TOCCAVIENSIS, in Transylvania ad *Toccaum* seu *Tockai* reperta, & à *Cratone* in usum medicum traducta. Notas *Boli Armenæ* veræ habet, & instar butyri in ore liquescit. In Catarrhis & peste valde commendatur; adeo ut *Crato* eam præferat *Armenæ*, quæ *Imperatori* ex *Turcia* allata erat.

IV. SIGILLATA STRIGONIANA, quæ in orbiculos sive pastillos efformata, drachmarum circiter duarum pondere, pro Insigni tenet montem tribus prominentiis distinctum; ita tamen ut una cæteris obtusior sit ac inferior, cui additur duarum clavium, decussatim se intersecantium, scutum. Infra montem hæc leguntur; TERRA SIGILLATA. Terræ Lemniæ, omnibusq; aliis sigillatis multùm præfertur à Medicis Germanis.

V. ERLACHIANA, ab *Ol Wormio*, sub nomine terræ *Sigillatæ Hepatici coloris*, descripta, *Musæi pag.* 11.

VI. LIVONICA *Sigillata*; quæ in pastillos drachmam ponderantes pariter redacta; ab altera parte insigne templi ostendit, duabus clavibus decussatim positis, inscriptione hac; *TERRA SIGILL. LIVONICA:* Altera facies nullo dotatur signo. Valde adstrictoria est; ideoq; in Dysenteria, Diarrhœa, aliisq; profluviis, ubi adstrictione opus est, locum invenit.

Inter LUTEAS numerantur

I. SILESIACA *Sigillata*; quæ Chymicis *Axungia Solis* dicitur. Reperitur in Aurifodinis montis acuti, seu *D. Georgii*, ad *Strigonium*, oppidum Ducatus *Suidnicensis*, inter durissimas rupes: inde eruitur, & summa diligentia, Magistratus ordinatione, præparatur, & in formam orbiculorum, impresso Urbis Sigillo, redigitur. Inventor ejus fuit *D. Joh. Montanus*, Medicus magni nominis;

minis; qui de ea ſcriptum lectione dignum in lucem edidit. Magnopere laudatur etiam à *Cl. Sennerto, lib. de Peſte.*

II. LIGNICENSIS *Sigillata Lutea*; cui in paſtillos efformatæ impreſſa eſt *Aquila expanſa*, cum inſcriptione ad circumferentiam, *TERRA SIGILLATA LIGNICENSIS.* Flavedine aurum exprimit: & earundem virium eſſe perhibetur cum *Strigoniana* ſupra memorata.

III. ARABICA *Sigillata Sublutea*; quæ in trochiſcos ſimiliter efformata, ex Oriente affertur, inſcriptionem habens Arabicam litteris clarè ſatis expreſſis trium ordinum. Linguæ adhæret fortitèr, adſtringit, & vim reſiſtendi malignitati eximiam obtinere dicitur.

IV. SESSANA (ab urbe Italiæ, *Sinueſſa*, ubi effoditur, ſic dicta) quam *Cl. Thom. Bartholinus* deſcribit *in Epiſt. Medic.* & ex qua figuli vaſa efformant, quæ per totam Italiam diſtrahuntur, & ob granula aurea per ea diſperſa commendantur.

Inter PURPUREAS præcipuum ſibi locum vendicant

I. TERRA ANTISCORBUTICA, quæ reperitur prope *Bergas Norwegiæ*, & ceu præſentaneum *Scorbuti* Alexipharmacum celebratur ab *Henr. Petreio diſſert. Harmonie. de Scorbuto* 38. Hujus drachmam unam in aqua aliqua antiſcorbutica exhibent, ut ſudorem provocent; quo aliquoties ita provocato, radicitus extirpari Scorbutum referunt.

II. PURPUREA, cujus meminit *Ol. Wormius, Muſ. pag.* 15.

SALIUM Classis.

PEr *Salem*, intelligimus corpus minerale inanimatum, in igne saliens (unde nomen accepit) in aqua solubile, saporibus diversis præditum, & seminaria in prima creatione vi dotatum, qua certis in locis conservatur & multiplicatur.

Hujusmodi sunt

I. SAL, *Salt*, quo communitèr in cibis utimur, qui est vel

Naturalis, quem Natura sponte gignit, vel in terra; vel extra terram. Qui reperitur in terra, vel *cæditur in montibus*; ut in Carpatho, qua parte *Siberburgii Ceculiq*; incolunt, *Saltz burgii*, & in Germania juxta *Thusam* oppidum: vel *effoditur in campis*; ut in *Polonia*, secundo lapide à *Cracovia*, ad oppidum *Veliscum*, & in *Germania* in *Staphurt*: vel *sub arenis* invenitur; ut juxta *Pelusium* in *Ægypto*, qui *Cyreniacus* dicitur. Extra terram reperitur in fonte, fluvio, lacu, mari.

Artificialis, qui concoquendo fit vel (1.) ex aquis marinis; (2.) ex salsis fontanis; (3.) ex salsis putealibus; (4.) ex sui generis lixivio; ut Chymici omnes.

Prioris

Prioris ſortis ſunt

1. Sal GEMMÆ (in officinis ſic dictus, eo quod Gemmæ inſtar pellucidus ſit, & Chryſtallum nitore & colore imitetur) qui in teſſeras exciſus ad nos adfertur, ex *Polonia* maxima ex parte, quamvis in *Calabria*, alibíq; etiam effodiatur. *Polonici* hiſtoriam ſcripſit *Cromerus*, in deſcriptione Poloniæ *lib.* 1.

2. Sal AMMONIACUS, qui & *Armoniacus* dicitur (ab ἄμμος, *arena*; quod ſub arenis in laminas concretus, in Africæ Cyreniaco tractu effodiebatur olim: ſed jam ad nos vehi deſiit.) *Sal Armoniack*. Is, quo hodie utimur, ex ſulphuratis *Puteolanis* depromitur. Eo enim loci, ubi ignes ſubterranei flammas evomere ſolent, in illorum hiatuum faucibus, veluti per ſublimationem quandam, materiâ minus terreſtri evaporante, hoc genus ſalis reperiri ſolet. Sed quia & ille non ab omnibus approbatur, nec quovis in loco haberi poſſit; *Artificialis* quidam excogitatus eſt, qui idem nomen obtinuit, & à Chymicis maximè expetitur. Fit autem ex quinq; partibus Urinæ humanæ, parte una ſalis communis, & parte dimidia fuliginis lignorum, ſimul coctis ad conſumptionem humiditatis: reliquum ſublimatur, iterum ſolvitur, & coagulatur. Sal ſummè volatilis eſt, & fixa omnia volatilia reddit.

Poſterioris eſt

SAL ALKALI, ex herba, *Kali* Arabibus dicta. Affertur ex *Hiſpania*, ingentibus glebis cinereis & nigricantibus præduris. Vitrariis potiſſimum in uſu eſt.

II. NITRUM (à *Nitria*, oppido Ægypti, ubi in magna

gna copia olim conficiebatur) quibusdam *Sal Petræ* (quia in terra sui generis, ad muros & petras, instar lanuginis, sponte efflorescere solet) *Nitre*, or *Salt-Petre.* Quod vel sponte nascitur; vel arte conficitur.

Sponte nascentis Genera sunt

1. *Tincar*, Arabibus dictum, quod è terra effoditur durum, spissum & lapidi simillimum. In *Asia* tale provenire solet juxta *Philadelphiam* Lydiæ, & *Magnesiam* Cariæ.
2. *Aphronitrum*, ἀφρὸν νίτρυ (*Spuma Nitri*) quod è speluncis petitur, in quibus stiriarum modo dependet. Colligitur etiam ex iis decidens adhuc & liquidum in terram, ac ibidem instar Spumæ concrescit.
3. *Aprium*, i. e. terræ mistum & sordidum, *Halmiraga* Græcis dictum, *Impure Nitre.* Cujusmodi apud *Medos* invenitur, ubi per æstatem eo canescunt convalles, testante *Plinio*.
4. *Calastræum* (ab oppido *Calastra*, in Macedónia, quod in proximo sinu erat, è quo evehebatur olim) quod ex lacu quodam nitroso extrahitur, ubi circa canis exortum concrescit.

5. *Americanum*, quod in lacu *Mexicano* reperitur, teste *Nierembergio*, *Hist. Nat. lib.* 15. *cap.* 29. Qui, ex *Franc. Hernando*, docet, Indis illud, quod Arabibus *Baurach*, nostratibus *Borax*, *Tequixquiel* vocari; idq; eos è terra verrere ait, crescente lacu, aut è muris antrisve deradere, roseum ac candidum, leve, fistulosum & fragile, *&c.*

Factitii

Factitii genera sunt

1. *Fel Vitri*, Germanis *Glass-gall*; nobis *Sandiver*, vitri spuma & recrementum. Nam cum vitri materia in igne liquescit, agit spumam, quæ de ea verriculo, tanquam recrementum de Argento, detrahitur, mox verò concreta in panes candidos cogitur. *Aurifices* ad argenti scobem, cum ex ea massam conficiunt, addunt, ut citiùs in igne liquescat.
2. *Borax* (Arabicum est vocabulum) Græci, *Chrysocolla*, i. e. Auri gluten, *Borace*. Quod olim ex fossili fiebat illo, quod Arabes *Tincar* vocabant. Conficitur hodie Venetiis, ex lapide quodam candido & fossili, quem Boracem crudum vocant, & fossile Nitrum esse quidam arbitrantur. Utuntur eo Aurifices ad scobem auri conglutinandum; quia fusionem adjuvat.
3. *Halinitrum*, quod ex terra, nitroso semine imprægnata, apud nos conficitur; facto nempe ex eo lixivio, & percolato, perq; ignis calorem exhalato, ut Sal nitri remaneat; quod purificatum nostratibus, *Sal-nitre* dicitur. Ad hoc conficiendum, eligere solent terram ovillo stercore imprægnatam.
4. *Sal Petræ*, *Salt-Petre*, cujus confectio omnibus satis nota est.

De reliquis Nitri Differentiis consulatur *Agricola de Mineralibus*.

III. ALUMEN, Græcè Στυπτηρία (à vehementi vi adstringente) *Alum*. Quod est vel

Naturale,

Naturale, cujus ſpecies ſunt

1. *Liquidum*, quod vel *Purum* eſt, lactei coloris, limpidum, igneum quid expirans; quod à Græcis φόριμον vocari ſolet: vel *Impurum*, ſqualidum, ſcabrum, ſordibus inquinatum, Παράφορον dictum.
2. *Concretum*, quod varias habet ſpecies. Nam (1.) vel in laminas *ſciſſum* eſt, & eam ob rem Græcè σχιστὸς dicitur: quod tamen non tam Alumen, quàm lapidem alumini conſimilem eſſe autumant emunctiores; quoniam nec in aqua diſſolvitur, nec adſtrictione pollet. (2.) Vel ſigillatim effloreſcit inſtar canorum pilorum, atq; idcirco Τριχῖτις vocatur. (3.) vel *Plumoſum* eſt, quod raró viſitur legitimum. Vidiſſe tamen ſe teſtatur *Cæſalpinus*, *lib.* 1. *de Metal. cap.* 21. (4.) vel *Rotundum*, quod στρογγύλην vocant, & varias habet differentias.

Arte elaboratum, cujuſmodi ſunt

1. *Rupeum*, ſeu *Rochæ*, quod & *Glaciale* vocant, *Roch Alum.* Hoc ex ſaxo fit, ſeu exciſa rupe, atq; redacta in calcem. Eam calcem in cumulis diſpoſitam aſpergunt aqua ſæpe in die, donec in luti ſpeciem tabeſcat: id quod paulo minus ſeſquimenſe perficitur. Tum in lebete eum aqua conturbatum coquunt; coctum per canales in alveos derivant, quorum ad parietes concreſcit Alumen inæquale, & grandibus fruſtis, puſtulis faſtigiatis; ea, exemptâ aquâ, ferramentis decutiuntur. Quemadmodum advertit *Scalig. Exercit.* 104. Sect. 6. Hoc Alumen maximè in uſu eſt, & reliquorum ferè omnium vices ſupplet.

2. *Scaiolum*, quod ex *Schisto* lapide combusto conficitur; *Scaia* nempe & *Scalia* crustam significat & squammam; teste eodem *Scaligero, Exercit.* 104. *Sect.* 7.

3. *Saccharinum* (quia aliquid dulcoris sapit) quod ex *Alumine Rochæ*, ovorum albumine, & aqua Rosarum conficitur. Locum habet inter Cosmetica, ad mulierum dealbationes & cutim albam ac nitidam reddendam.

4. *Catinum*, ex planta *Kali*, seu *Sodæ* cinere confectum.

5. *Fæcis*, è vini fæcibus combustis elaboratum.

Usum magnum obtinuit *Alumen* apud *Aurifices* (qui eo purgant aurum, ut ejusdem bracteas æri inducant) *Infectores* (qui lanam & pannos in aquam aluminosam immergunt, ut colores facilius suscipiant & retineant) *Librarios* (qui chartam aquis, in quibus liquatum fuit alumen, immergunt, & dein resiccant, ne diffluat, utq; atramenti scriptorii acrimoniam melius sustineat.) *Medicos* (qui illud ad multa medicamenta ulceribus aliisq; affectibus cutaneis destinata commodissimè adhibent) & alios.

IV. VITRIOLUM, (à vitri nitore) *Atramentum Sutorium* (quòd eo ad coria nigro colore tingenda utantur *Sutores*) *Calcanthum* à Græcis (quia est æris quasi quædam efflorescentia) Arabibus *Alkalcadis*, Anglicè *Vitriol, or Coperas* (quasi Cyprum erosum) Quod

Ratione *Nativitatis* est vel

1. *Nativum* à Natura sponte, ex aqua Sorii, Melantheria & Chalcitide confectum. Hoc à nonnul-

lis *Fossile* appellatur; quòd ex tali constet humore, qui gelu quasi concrevit; idq; vel (1.) in venis, fibris & commissuris saxorum; vel (2.) dum ex iisdem destillat guttatim, stiriarum modo dependet de eorum cameris, & deniq; deciduum ex stiriis in solum delapsum ita colligitur. Atq; proinde hæc duo genera Σταλακτικὰ Græci vocant; quòd destillando concreverint.

2. *Factitium*; quod rursum duplex est, *viz.* (1.) *Alterum* propriè πηκτὸν Græcis dictum; Latinis, *Concretum*; quod cum è cuniculis suis effertur, & in quadratas piscinas effunditur, frigore aut calore solis congelatur: (2.) *Alterum*, ἑφθὸν, *Coctum*; decoquitur enim aqua atramentosa in alienis quadratis, modo quem explicat *Matthiol. in lib.* 5. *Dioscorid. cap.* 74.

Ratione *Coloris* est vel

1. *Album*, λευκὸν (quia color ejus similis est violæ albæ) quod maximè ad naturam salis vulgaris accedit, candidum & transparens est; unde nostratibus *White Coperas* dicitur. Hoc præ reliquis usum habet in Collyriis.
2. *Viride*, *Green Coperas*; quod maximè in usu fullonibus & tinctoribus est, ex eóq; vulgo spiritus & sales præparant.
3. *Cæruleum*, *Blew Coperas or Vitriol.* Quod cæteris ad medicamenta præfertur, & commendatur ad Scabiem & Ulcera ex lue Venerea contracta. Ex eo etiam confici potest Pulvis ille Sympatheticus, quem Mirones tantopere celebrant.

Ratione

Ratione *Loci* unde defertur, eft vel ***Romanum***; vel ***Ungaricum***; vel ***Norwegicum***; vel ***Scanicum***; vel ***Anglicum***.

Huc pertinent & reliqua ***Atramentorum*** genera, *viz.*

1. ***Chalcitis***, quæ rubra eft, ænei coloris, femper nativa, dura, globofa, fpeciem æris præ fe ferens, cum longis & refplendentibus fibris. Sed vix jam haberi poteft: ideoq; in ***Theriacæ*** compofitione, ejus loco fubftituitur Vitriolum ad rubedinem calcinatum, quod ***Colcothar*** vocant.
2. ***Mify***, quod eft affine ***Chalcitidi*** viribus & uftione; fed fpecie auro fimile, durum, & ftellæ modo fplendens.
3. ***Melantheria***, quæ modo lanugini, modo falfugini fimilis eft; lutei quoq; coloris. Reperitur ad oftia fodinarum, ex quibus æs eruitur, modò adfit ***Pyrites***. Nigredinem non gignit madefacta, nifi ferveat.
4. ***Sory***, quod à ***Melantheria*** differt tantùm odore gravi & naufeofo, ut quafi fulmineum quid exfpiret: præterea porofum eft & fragile. Quatuor hæ fpecies fæpe fimul inveniuntur, ubi conficitur Vitriolum; fed cognitu non ita faciles.

SULPHUREORUM Classis.

SAlinis corporibus proximè ſuccedunt Pinguia, *Sulphurea* ſcilicet & *Bituminoſa*; quæ ignem facillimè concipiunt, & oleo ſolvuntur ac miſcentur. Cujuſmodi ſunt *Sulphur*, *Arſenicum*, *Bitumen*, &c.

I. Per SULPHUR (quaſi ὅλον πῦρ) quod Græci tamen θεῖον vocant (tanquam *rem* maximè *ſacram*; ut quo ad expiationes omnes uterentur, teſte *Ariſtotele in Probl. Sect.* 23.) & nos *Brimſtone*; ſuccum intelligimus mineralem concretum, qui parte inflammabili, gravem naribuſq; infeſtum odorem expirante; & terrâ craſſâ, fixâ, ſuccum Chalcantoſum admiſtum habente, conſtat. Hoc *duplex* eſt; *viz.*

1. *Nativum*, ſeu *Vivum*; Græcis ἄπυρον, ſeu ignem non expertum; nobis, *Sulphur vive*, dictum. Quod rurſum triplex eſt; *Impurum*, quale ex *Iſlandia* crudum adfertur, & demum depuratur: *Purum*, ex *Goſlariæ* fodinis: & *Fixum*, ex monte *Veſuvio*.
2. *Factitium*, πεπυρωμένον, ſive igne depuratum; quod variis modis fieri ſolet. Quibuſdam in locis ex aquis decoquitur; ut ad *Budam Pannoniæ*: alibi ex effoſſa gleba & in vaſis cocta perficitur igni; ut in multis *Italiæ* locis, *Senenſi*, *Puteolano* & *Volaterrano* tractu.

Hujus

Hujus generis sunt

1. *Virgineum* (quia ejus suffitu utuntur *Virgines*, ad capillos rufandos) *Virgin Sulphur:* quod cæteris pallidius est, & figura panis coagulatum.
2. *Nigrum*, *Caballinum* officinis dictum (quia equorum scabiem eo curare solent Veterinarii) *Horse Brimstone.* Quod nigrum est, ex squamma ferri & sulphure impuro simul mistis, & in urceos transfusis, confectum. Exterius sulphure luteo vulgari obductum est.
3. *Cinabrium*, ex Sulphure cum Hydrargyro sublimato elaboratum, & apud nos, *Artificial Cinnabre* dictum.
4. *Flavum*, ignem expertum, *Common Brimstone*; quod figura tereti est, eo quod per fistulas arundinaceas sit percolatum.

Usus ejus varii sunt. *Fullones*, vestes lixivio ablutas, sulphure suffire solent; & *Infectores* lanas, ut candorem & mollitiem eis concilient. Ingreditur quoq; compositionem *pulveris tormentarii.* In *Peste* insuper maximè celebratur: & varia ex eo conficiunt medicamenta *Chymici.*

II. ARSENICUM, *ἀρσενικὸν*, *Arsenick.* Cujus species sunt

1. *Arsenicum Croceum*, *Auripigmentum* (ab aureo colore) dictum; *Orpment, or yellow Arsenick.* Quod succo minerali sulphureo constat, & conjunctum habet Lithargyrum paucum & spiritum salis. *Medici* ad Psilothra, seu Medicamenta pilos aufe-

auferentia, præcipue utuntur. Turcis *Reuſma* vocatur.

2. *Arſenicum Album*, ſeu *Riſagallum*, quibuſdam *Realgar*; *White Arſenick or Ratsbane* (quia ad glires, ſorices, mures, *&c.* necandos adhibetur) quod factitium eſt, ex Auripigmento, toties cum ſale ſublimato, donec candidum reddatur.

3. *Arſenicum Rubrum*, *Sandaracha* vulgo dictum, *Red Arſenick or Sandarack*, Quod ab Auripigmento ſolo colore differre videtur; quia vel ſaturato colore rubro eſt, inſtar Cinnabaris; vel minus ruſum & ſubluteum. Quod vulgo venale proſtat, *factitium* eſt, ex *Auripigmento* in ollam, cujus os obturatum, conjecto, & quinq; horis in furno cocto; tum enim Sandarachæ colorem acquirit. *Pictores* & *Tornatores* ejus uſum ſibi vendicarunt ad pingendum.

III. BITUMEN (ex *Martinii* ſententia, à *πίττα*, *pix*, unde *πιττόω*, à quo *πίττωμα*, & converſo *π* in *β*, *bitumen*) *ἄσφαλτος* Græcis; Germanis, *Erdpech*, i.e. pix terreſtris; *Stone-Pitch*; eſt corpus foſſile, ſimilare, pingue & inflammabile; cum quo ubi ſales concurrunt, aliæq; metallicæ concretiones, in varias ſpecies diſpeſcitur. Generatur in cavernis terræ, & inde vel in mare effunditur, ibidemq; ejicitur; vel è terra ſolum, vel cum aquis miſtum effluit aut effoditur.

Eſt autem vel *Liquidum*, vel *Concretum*.

Prioris Generis ſunt

1. *Petroleum* (quaſi *petræ oleum*; quod è petris validiſſimo odore extillet) *Rock oil, or Petroleum*. Subtile

tile eſt oleum, varii coloris; vel enim candidum, vel flavum, vel rubrum, vel nigrum eſt. Inter hæc verò candidum præſtantius, nigrum vilius. In *Italia* in agro *Mutinenſi* reperitur & è petris extillat candidum & ruſum, quod vetuſtate craſſeſcit. In *Siciliæ* fontibus innatat, & oleum *Siculum* vocatur. In *Scotia* item noſtra, duobus milliaribus ab *Edinburgo*, fons ſcaturit, cui olei nigri guttæ innatant tota ſuperficie. De aliis locis ubi reperiatur, conſule *Bernhard. Varenium. Geogr. General. lib.* 1. *cap.* 17. *prop.* 9. Ad lucernarum lumina, olei communis inſtar, utuntur, & ad ſcabiem jumentorum. In Paralyſi & nervoſarum partium doloribus frigidis ſummopere laudatur.

2. *Naphtha*, olim quibuſdam *Pharmacum Medeæ* dicta (utpote qua coronam & peplum Creontis filiæ inunxerit, atq; hac arte combuſſerit) *Naph.* Bitumen ſubtiliſſimum videtur, vel potius Bituminis liquidi ſpiritus, ex Babylonico Bitumine potiſſimùm extractus: cui tanta ſubſtantiæ ſubtilitas, ut ex intervallo diſtanti ignem ad ſe quaſi rapiat, ac Solis calore accendatur. Inſignem vim habet penetrandi & exſiccandi; eóq; nomine, ad humores frigidos diſcutiendos, Colicis, Lethargicis, Apoplecticis & Paralyticis inungi meretur.

3. *Bitumen Judaicum*, quod in lacu *Judeæ* naſcitur, adeo lentum & ſequax, ut vix avelli queat.

4. *Piſaſphaltum* (à πίσσα, *pix*, & ἄσφαλτος, *bitumen*; nam picem bitumini admiſtam redolet, & nonnunquam ex bitumine liquido impuriori & pice componitur) quod in *Apollonio Epyri* invenitur, quia fluminis impetu ex montibus devolvitur *Cerauniis*, & in glebas cogitur.

5. *Maltha*, quæ non merum Bitumen, ſed ejus Colamen-

lamentum limo argilloſo miſtum eſſe videtur. Cum quid attingit ſolidi, adhæret. Quocirca in jungendis murorum lapidibus, *Calcis* uſum præſtat: & *Vitruvius lib.* 1. *cap.* 5. ad Babylonis muros exſtruendos adhibitam fuiſſe docet. Verùm *Cæſalpinus lib.* 1. *de Metal.* Maltham tanquam artificioſum & miſtum quid deſcribit. Quod ſi verum ſit, duplex erit Malthæ genus; *Naturale* unum; alterum *Artificiale*, ex Calce viva in vino extincta, mox contuſa cum adipe ſuillo & ficu, confectum.

6. *Mumia*, *Mumie*; quæ ſimiliter duplex eſt; *Naturalis*, ex pice & bitumine conſtans, quæ & *Piſaſphaltos* dicitur: & *Artificialis*, ex Aloë, Myrrha, aliiſq; aromatibus, cum ſanie Cadaverum, quæ eis condiebantur, miſtis confecta. *Medicis* in uſu eſt, ad frigidos corporis affectus, tam in potu, quàm extra: ſed præcipue ad ſanguinem ſiſtendum, & fracta membra conſolidanda.

Poſterioris ſunt

1. *Lapis Ampelitis*, à Galeno; ab aliis rei ruſticæ ſcriptoribus, *Terra Ampelitis* (quòd vermes vitium oculos erodentes, *ἶπας* Græcis dictos, enecet) Theophraſto *Carbones* (quòd eorum colorem habeat, & vices gerat) dictus; nobis, ni fallor, *Kennel-Coal*, *&* *Baſtard Jet.*
2. *Lapis Gagates* (à *Lyciæ* fluvio, *Gaga*, ubi abundat) Straboni, *Gangitis*; Plinio, *Gemma Samothracia*; Nicandro, *Thracius Lapis*; quibuſdam, *Obſidianus Lapis*; nobis *Jet.* Ex quo varia Utenſilia conficiuntur.

3. *Lithan-*

3. ***Lithanthrax***, seu ***Carbofossilis***, ***Stone-Coal***, or ***Pit-coal***. Qualem multis in Angliæ locis uberrimè habemus.

4. ***Pix Fossilis*** ex Insula ***Barbados***, ad naves oblinendas utilis; ***Stone Pitch of the Barbados***.

5. ***Succinum***(quòd ex *succo* coagulari credatur)Græcis ἤλεκτρον; ***Arabibus***, ***Carabe***;quibusdam,***Ambra*** Citrina; nobis,***Amber***. Quod non ex alio principio, quàm Bitumine, ortum suum trahere, vel exinde patet; quòd quibusdam in locis Germaniæ, Italiæ, Galliæ, è terræ mineris eruatur, & frusta sint inventa, quæ foris succinum coagulatum exhibuerint, intus pura Naphtha seu Petroleo referta extiterint. Quin & varia Mineralia, Chalcitis, Melantheria, aliaq; ejus generis illi adnata extitisse constat. Idem comprobat Chymica ejus Analysis. Reperitur apud nos ad ***Norfolciæ*** littus; ubi ego frustulum uncialis amplitudinis inveni in ***Aselli Majoris*** piscis ventriculo, dum eum cultro anatomico dissecarem. Id quod littoris illius accolæ haud raró contingere affirmabant. Hujus species sunt (1.) ***Flavum***, ***Yellow Ambre***; (2.) ***Opacum*** & variis coloribus ignobilioribus respersum; ***dark colour'd and spotted Ambre***; (3.) ***Album***, non pellucidum; ***White Ambre***; (4.) ***Griseum***, ***Ambra Grisea*** vulgo; ***Ambre Grise***. De cujus ***origine & generatione*** variæ sunt Auctorum Sententiæ. Probabilior verò illa, quæ statuit, ut Succinum, ex fontibus Bituminis manare, & in summo mari, aeri expositum coagulari & densari. Nam in India fontes esse, ex quibus Oleum & Balsamum nobilissimum fluat & colligatur, testantur historiæ: Ex hisce per venas subterraneas si quid in mare

fluat, condenfatur mox & in *Ambram Grifeam* concrefcit. Uti difertè teftatur Author *Geographiæ Arabicæ*, citatus in notis ad *Garciam*.

Hujus tria ftatuuntur genera. (1.) *Selachiticum*, ex *Zeilam*, Infula Indiæ; rubrum & pingue; quod cæteris præfertur. (2.) *Alterum* ex *Sechrà*, loco maritimo *Arabiæ Felicis*; fubalbidum, colore ovi Struthiocameli; quod utplurimum eft, quod ad nos adfertur, grifeum & varium maculis nigricantibus. (3.) *Tertium* deterrimum, quod nigricat, quale effe volunt quod pifces devorarunt. Apud nos etiam *Ambra Grifea* nobiliffima non nunquam ad littora occidentalia Angliæ appellit, ventis æftúq; maris ejecta.

LAPIDUM

LAPIDUM minus Pretiosorum Majorum *&* Durorum Classis.

A Primo Fossilium genere, Mediis nempe Mineralibus; ad secundum, quod LAPIDIBUS dicatum est, transitum nunc faciamus.

Lapidum nomine intelligimus Corpora fossilia, dura, inductilia, nec in aqua oleóve solubilia, ex succo lapidescente, in quo spiritus lapidificus, exorta.

Dividuntur commodissimè, ὅσον διδασκαλίας χάριν, in (1.) *Minus pretiosos*, & (2.) *Pretiosos*: & priores rursum in (1.) *Majores*, eosq; vel *duros*, vel *molles*; & (2.) *Minores*; Posteriores autem pariter in *Majores* & *Minores*. Qui omnes ordine expendendi sunt.

In *Majorum* & *Durorum* Classe constituuntur

I. SAXUM, ex quo integri quandoq; constant montes & rupes; *Rock-stone*; Danis, *een Kampesteen*; forsan quod minoribus istiusmodi in bellis usi sint Veteres, eáq; fundis & aliis machinis in hostes jaculati sint, ut apud *Virgil.* 2 *Æneid.*

Jamq; faces & saxa volant, furor arma ministrat.

II. SAXUM ARENARIUM, *Sandstone* (quia asperum & veluti ex arenis compositum) & *Freestone*, ubi durius est & ædificiis extruendis utile.

III. SAXUM VIOLACEUM, quod odore Violas refert. Cujus mentionem primus fecit *Agricola*, *de Nat. Fossil. lib.* 5. *cap.* 17. & deinde *Ol. Wormius*, *Musæi pag.* 37.

IV. SAXUM SUILLUM. *Norwegis*, (apud quos Insula quædam extat, quæ integris cautibus ejus generis scatet) *Swin-steen* dictum; quia fœtidum exhalat odorem, & talem quidem, qualem spirare sues solent. Nigrum est, fragile, striatum, in se Pyritem argenteum & Talcum habens; unde micas quasdam splendentes de se fundit. Usum habere aiunt, quòd in pulverem redactum, & suibus quocunq; morbo laborantibus exhibitum prosit.

V. SAXUM FISSILE, seu *Crustosum* (quòd in crustas findatur, stratis ac tectis utile) *Slate* or *Tyle-stone*. Cujus non una est differentia. Apud nos tantæ amplitudinis reperiuntur, ut mensas ex eis integras fabricent, aliásq; tabulas deletiles. Cæteris verò præfertur *Islebianum*, quod nigrum est, & in comitatu *Mansfeldiæ Islebiæ* effoditur. Horsum haud incongrue retuleris *Lapidem Fissilem Hibernicum*, *Irish Slate* nominatum.

VI. SAXUM LIMOSUM (quia facile ab humido in limum solvitur) *Mud-stone*; quali Agricolæ nostri nonnullis in locis utuntur ad agros fœcundandos; alii verò in *Cornubia* pro tiguriolis extruendis. Hoc tamen potius ad Margas, quàm saxa referri posse videtur.

VII. SILEX, *the Flint-stone*. Cujus varia sunt genera.

Ex omnibus vero præcipui cenſentur

1. *Pyrimachus*, qui colore albo & perſpicuo gemmas quandoq; æmulatur, & liquabilis eſt. Unde Metallarii metallis fuſis eum ſuperinjiciunt, ut iis ſupernatet, ne nimium metalli in auras evolet. Vitrarii verò ex iis vitra conficiunt; & Chymici Pſeudadamantes aliosq; factitios lapides. Noſtrates *Pebles* vocant.
2. *Ludus Paracelſi*, quem *Helmontius* tantopere ad calculos è corpore humano expellendos commendat; quemq; Nos etiam *in Lib. noſtro de Lithiaſi* clarè deſcripſimus.

VIII. Lapis SCHISTOS, qui duriſſimus ac ſolidiſſimus eſt; ideoq; igne calefactus, calorem diu retinet. Quamobrem apud *Cornubienſes* noſtros, *the Warming ſtone* audit.

IX. PYRITES, *Fireſtone* (quia ex ejus quadam ſpecie ignis copiosè excutitur) quem propriè Pyrimachum dictum putant nonnulli, quod igni repugnet. Nam in ardentes conjectus fornaces, fluit; & ubi ſemel defluxerit in catinum, mox rurſus concreſcit & dureſcit. Reperitur utplurimum in fodinis Metallicis, Metallis quandoq; permixtus, quandoq; iis deſtitutus: & variis figuris luſum Naturæ oſtentans.

X. Lapides MOLARES, *Mill-ſtones*; ab uſu nomine mutuato, quòd iis frumenta moliantur. Qui ſuas etiam habent ſpecies.

XI. COS, qui lapis durior eſt, ferramentis acuendis aptus; unde *Whetſtone* appellatur. Eſtq; vel (1.) *Olearius*, *a Hone*; oleo enim illinitur, ut aciem trahat:

trahat: vel (2.) *Aquaticus* (quia in orbem communiter redigi ſolet, ut motu circulari actus, vel ex alto cadentem, vel in ſubjecto alvo ſtagnantem aquam excipiat, quò admotum ferrum commodiùs terere poſſit.) *Grind-ſtone*, or *Grindle-ſtone*.

XII. MARMOR, Græcis Μάρμαρος (παρὰ τὸ μαρμαίρειν, à *ſplendore*. Atq; hæc cauſa eſt, cur & *mari*, ob nitorem aquæ, *marmoris* nomen tribuunt Poetæ; ut 1. *Georg*.

—— *inſidum remis impellere* Marmor.)

Marble, or *Marble-ſtone*. Cujus variæ ſunt differentiæ, à variis coloribus deſumptæ. Dantur nempe Marmora alba, nigra, viridia, cinerea, rubra, variegata.

Ex *Albis* ſunt

1. *Parium* (ab Inſula *Paro*, ubi olim copioſè effodiebatur) Veteribus *Lychnites* dictum (quòd ad lucernas in cuniculis cæderetur) *White*, or *Parian Marble*. Cujus duo genera ſtatuunt: *Unum* tranſlucens, ac *Phengites* proinde dictum; *alterum* non tranſlucens, *Alabaſtrites* nominatum. A vulgari Alabaſtro duritie differt & ſplendore. Foditur in *Italia*, in agro *Lucenſi*, ejus genus quoddam, quod ab oppido *Caracienſe* nomen obtinuit.

2. *Alabaſtrum*, nobis *Alablaſtre*; quod, etſi inter molles & raros lapides locum habeat, huc tamen quidam referunt, externæ figuræ & polituræ reſpectu. Hujus generis vel integras rupes in *Anglia* habemus, in agro *Glo ceſtrienſi* ad littus fluminis *Sabrinæ*; ex quo ſtatuas Sepulchrales exſculpunt.

Ex

Ex *Nigris* ſunt

1, *Baſaltes* (à voce Æthiopica, *Baſal*, quæ *ferrum* ſignificat; eo quod Marmoris genus ſit duriſſimum, ferrei coloris, limiſq; reſiſtens) nonnullis *Baſanum* (à *βαζανίζω*, id eſt, diligenter *examino*; quia eo Argentum & Aurum examinatur & probatur, non minus ac Lapide Lydio) *the hardeſt black Marble.* Variis in locis Germaniæ hodie reperitur.

2. *Obſidianum*, ſeu *Numidianum*; Belgis, unde ad nos effertur, *Toet-ſteen*; Gallis, *Piere de Tuche*; Germanis, *Probier-ſtein*; noſtratibus, *Touch-Stone*; quia Auro & Argento examinando potiſſimum inſervit. Ex hoc Marmore grandia quadrata conficiuntur, quibus Magnatum demortuorum Loculi teguntur; Tabulæ item Epitaphiis aptæ. Politum enim inſtar ſpeculi reſplendet, & nigerrimum eſt.

Ex Viridibus

Olim celebrabantur *Lacædemonium*, *Auguſtum*, *Tiberium* (quorum duo poſteriora ſic dicta videntur, quod eorum principatu primum inventa) hodie vero frequens eſt *Ophites* (quod Serpentis formas & maculas diſtinctas exhibeat) *Serpentine Marble.* Varia ex eo conficiunt, Pocula, Cochlearia, Mortaria, Laminas incurvas (*Spleen-ſtones* vulgo vocatas) aliaq; ejus generis. Quandoq; adeo mollis eſt hic lapis, ut liquores imbibat; quod ut impediatur, oleo nucis Moſchatæ inungunt vaſa ex eo fabricata. Commendatur ad multa, quæ Schedulâ typis mandatâ enumerare ſolent Venditores circumforanei: Sed omnibus, imo aliqui-

bus

bus an fides adhibenda sit, est cur valde dubitemus.

Ex *Variegatis* sunt

1. *Cinereum Seravitianum* (quòd *Seravitiæ* aliisq; in locis Italiæ reperiatur) quod durius est, & verè Marmor, & maculis cinereis insigne. Ex hoc globi conficiuntur parvi, ut manibus detineantur ab iis, qui febre ardente laborant. His enim recreati videntur, dum refrigerando dolorem mitigant & ardorem.

2. *Subviridis* ille *Lapis*, Italis *Verdello* dictus; eo enim utuntur Lapidis Lydii loco, ad aurum & metalla probanda. Quidam *Thyitem* Veterum esse arbitrantur. Nostrates *Greenish Marble* nominant.

3. *Garantronium Imperati*; quod pulcherrimum est, Literis quasi Arabicis à Natura sibi insculptis superbiens, colore aureo in corpore purpureo. Concretum videtur è terra purpurea & putaminibus aureis, superveniente succo aut spiritu lapidifico. In *Asia* inter ornamenta corporis gestatur, & ex eo manubria cultrorum & gladiorum conficiunt. Lege plura apud *Ferrand. Imperat. Hist. Natural. lib.* 24. *cap.* 25.

4. *Florentinum variegatum*; quod per se maxima ex parte cinereum licèt sit, maculis tamen fuscis, & lineis obscurioribus, hinc inde ductis & discurrentibus, jam turres, jam ædes, montes, flumina, ac integras civitates exhibet. Nobis *Florentine*, or *Landskip Marble* dicitur. Variæ hujus Tabulæ in *REGIÆ SOCIETATIS* Cimeliarchio asservantur, in quibus prærupta turrium rudimenta, urbis inæqualiter sitæ domus & ædificia, aliaq; id genus phænomena, discretis coloribus & artificiosè delineata, à Natura ludente, sine omni artis pictoriæ ministerio, representantur.

5. *Em-*

5. *Embuſcatum*, ex monte *SINAI* Hieroſolymitano depromptum; quod albicans eſt, ad flavedinem tendens; & quocunq; modo ſecetur aut dividatur, in eo arbuſta & frutices, colore nigricante, ſubtiliter à Natura depicti apparent. Si ſupra ignem ponatur, brevi evaneſcit pictura, & nil niſi nudus remanet lapis, ſui coloris, adeo durus tamen, ut calcinari nequeat, ſed fortiſſimo igne inſtar vitri fundatur. Ego Anglicè *Boſcage*, or *Buſhy Marble of Hieruſalem* nominarem. Hujus etiam generis Tabula *Embuſcata* viſitur inter Rariora Naturæ in dictæ SOC. REG. muſæo collecta. Aliam elegantiſſimam disertè deſcribit *Ol. Wormius in Muſæi ſui pag.* 45.

Ad *Flava* refertur

Phengites, quod venis flavis & tranſparentibus micat. Tale illud eſt, quod *Romæ* in templo *S. Mariæ* in porticu ſpectatur: ubi columna ex eo fabricata viſitur dimidiata, colore flavo, parietis rimam claudens, & externam lucem ſolari fulgore intromittens; ita ut, ſole radios ſuos in columnam jaculante, ardere videatur: De quo multa fabulantur. Germani, apud quos etiam Flava reperiuntur Marmora, vocant *Selber Spat.*

Inter *Rubra* deniq; principatum obtinet

Porphyrites; Italis *Porfido*; Anglicè *Porphyrie*; quod

durum admodum eſt, & ſplendidum. Ex eo fiunt non ſolum Columnæ, ſed & Mortaria, & Cruſtæ ad Colores & Lapides pretioſos lævigandos; attritione enim nihil à ſe remittit. Ex hoc marmoris genere conſtant *Obeliſci*, qui *Romæ* viſuntur Literis Hieroglyphicis inſignes, ad templum *Joh. Lateranenſis*, & in *Vaticano*. De quibus conſulatur *Plinius lib.* 36. *cap.* 9. Ubi expreſsè modum, quo ex Ægypto eò delati ſunt, deſcribit.

LAPIDUM

LAPIDUM MOLLIORUM Classis.

INter Lapides minùs Pretiosos MOLLIORES occurrunt

I. Saxum CALCARIUM, unde Calx conficitur, *Lime-stone*. Cujus copia ingens passim in tota Anglia reperitur: Optimum verò effoditur prope viculum *Barrow* dictum, in agro *Leicestriensi*.

II. GYPSUM; Germanis, *Spat*; Italis, *Gesso*; Gallis, *du Plastre*; Anglicè *Plaistre-stone*. Lapis est albus, mollis Alabastri instar, qui cùm levitèr uritur, ex eo fit Calx ista, quæ Gypsum vocatur, *Plaistre of Paris*. Usus ejus est ad statuas ingentes & lævissimas, ad domorum areas & concamerationes. Cum polline lapidum duriorum, pulvere plumbi & lacte, in veros lapides transit; & si colores adjiciantur, Marmor pondere, nitore & colore imitatur quam maximè.

III. Lapis BONONIENSIS, à quibusdam *Spongia Solis*, ab aliis *Spongia Lunæ*; ab aliis *Lucifer*; *Cascia-rolanus* lapis; *Phosphorus* Kirchero, the *Light Carrier*: quod singulari proprietate polleat lucem imbibendi & retinendi. Si enim Soli aut igneæ flammæ opponatur, sic illustratur, ut inde translatus ad locum tenebricosum, conceptam recens lucem diutulè retineat sibi infixam; adeo ut in tenebris instar carbonis ad semihorulæ spatium ardeat: idq; toties, quoties ita Soli aut Lumini fuerit admotus. Verùm hanc facultatem mi-

rabilem non nisi præparatus obtinet. Modum autem eum præparandi docet *Kircherus*, *in art. magn. Lucis & Umbræ*, *lib.* 3. *de Magn. pag.* 505. & *Ol. Wormius Mus. pag.* 46.

IV. PUMEX, Græcis κίσηρις (quasi à vermiculis erosus) *Pumice stone.* Lapis est erosus spongiosusq; , exiguis cavernulis refertus ; colore utplurimùm cinereo, quandoq; candido, nonnunquam nigro, qualem Islandiæ *Hecla* evomit. Huc pertinet *Pumex Vulcani Syracusani*, quem describit *Cl. Thom. Bartholinus in Epist. Medicin.*

V. FLUENTIS ÆTNÆ COAGULUM, massa nimirum quædam coagulata ex Lapidibus, Calce & Sulphure ; quæ simul calore flagrantis Ætnæ liquefacta instar rivi igniti ex Ætna defluunt, sed frigore tandem ambientis densata, massam hanc præbent.

VI. TOPHUS, πῶρος, *Porus* ; qui est asper, scaber, porosus (unde nomen) seu foraminulis plenus, ideoq; levis, & facilè in arenam attritu solubilis. Reperitur variis in locis *Germaniæ*, copiosè verò prope *Coburgum* in ditione *Mansfeldica* : & in *Anglia* ubivis pene occurrit. Propter levitatem commodissimus est ad replendas parietum collabentium rimas, cum præ levitate non premat, & glutinet facilè extrema. Huic cognata sunt

VII. ALCIONIA (sic dicta ab avibus, quæ *Halcyones* vocantur ; quia ex iis mari innatantibus nidos fingunt & construunt.) Quæ etiam lapideam habent naturam, sed ortum tamen ex mari ; cujus aquæ cum salsæ sint, ex ejus spuma, cum tenuissimis sordibus permista, accedente succo lapidescente, seu sale massam coagulante, in varias figuras concrescunt. Nostro idiomate vocari possunt *Halcyon stones.* Horum plura

ponuntur

ponuntur genera, ab *Ol. Wormio in Musæi sui pag.* 48, & 49. luculenter descripta.

VIII. ASIUS vel ASSIUS *Lapis*, quem etiam *Sarcophagum* vocant (eo quod carnes humanas consumat, nudatis ossibus) quem Veteres ad Pumices & Poros referunt. Hic consulendi veniunt *Plinius lib.* 36. *cap.* 17. & *Ol. Wormius in Musæo.* Unde lineam unam & alteram interim exscribam. "Ego in peregrinatione "mea Gallica, inquit, in templo D. Hilario sacro, pa-"rieti austrino infixam vidi tumbam lapideam, coloris "cinerei, cujus substantia saxea aut marmorea erat, "tantæ capacitatis, ut cadaver humanum integrum ca-"pere potuerit. Hic lapis pro *Sarcophago* vel *Assio* "monstratur accedentibus. Verùm porosus non est, "sed durus & solidus, ut ex frustulo, quod ex eo ex-"cussi, videre licet. Vestibus affrictum ut incale-"scat, fœtorem cadaverosum exspirat. Ferunt, ca-"davera ei indita, viginti quatuor horis prorsus ab-"sumi, relictis solùm ossibus. An ita se res habeat, ignoro.

IX. STALACTITES, Norwegis *Berg-drab*, nobis *Drop-stone.* Generatur quippe ex aquis Nitro, vel succo petrifico copiosè impraegnatis, & materiam terrestrem subtilem secum convehentibus. Cum enim aqua per terræ canales effluit, aut ex alto decidit, aut lateribus alveorum agglutinatur; horum ratione varias, dum concrescit, figuras acquirit. Ex alto destillans, extremitati canalis, pyramidis forma quandoq; adhæret; & eodem modo, eademq; formâ induratur, qua è canalibus defluens humor frigore hyemali congelari solet. Hinc tanta inter hujusmodi lapides figurarum obtigit varietas: quam observare licet in Fonte petrifico apud nos percelebri, *Knasborough*, in agro *Ebora-*

Eboracensi vicino, & *the Dropping Well* dicto; in quem quicquid ligni immittitur, lapideo cortice brevi obduci, & lapidescere observatum est; & in quo diversimodè figuratas concretiones videas. In hunc fontem non è terræ venis aquæ nitrosæ scaturiunt; sed ex impendentibus rupibus guttatim destillant.

X. STALAGMITES, qui ejusdem naturæ & substantiæ esse videtur cum *Stalactite*; sed figura saltem differt, quod semper globosè concrescat; unde distinctionis gratiâ, *Round Dropstone* nominare libuit. Interdum contingit, ut quamplurimi horum lapillorum simul concrescant; & tunc lapis integer massam ovorum piscium majorum exprimens, Anglicè idcirco *Spawnstone* appellatur: cujusmodi aggeriei iconem exhibet *Ol. Wormius Mus. pag.* 52.

XI. AMMONITES, seu *Hammites* (quia ex arenis majoribus coagmentatus) qui ovis minorum piscium similis etiam apparet, & *Lesser Spawn-stone* nominatur.

XII. OSTEOCOLLA, aliis *Ossifragus*, *Osteites*, *Ammosteus*, *Osteolithus*, *Holosteus*, *Stelochites*; Germanis *Beinbruch*, *Bruch-stein*, *Bein-wol*; nobis *Glew-bone-stone*: quia summopere ad fracturas ossium conglutinandas conducere creditur. Lapis est mollis, albo & cinereo colore, figuram ossis exhibens, concavus, quandoq; medullam habens friabilem, linguæ adhærentem, & facile in liquore solubilem; quandoq; verò nullam. Crescit per arenam formâ Corallii, interdum brachii crassitie. Cum primum è terra erumpit, friabilis est; paulatim verò magis indurescit. Videtur Margæ quædam species esse, quæ per terræ meatus discurrens, in talem figuram concrescit & induratur. Hujusmodi nos in mineris *Cambrobritannicis* vari-

os

os habemus: quorum exempla videantur in inclytiss. SOC. REG. Cimeliarchio, ex Nobiliss. juxta ac Eruditiss. D. *Roberti Moray*, Equitis Aurati, & ejusdem *Societatis* magni ornamenti, munere eò allata. De *viribus* Osteocollæ videatur *Thom. Erastus*, qui de eo argumento justum tractatum conscripsit. Interea temporis animadvertas velim; quod in officinis plerisq;, pro Osteocolla vera, *Stalactitis* quandam speciem divendant, albam, porosam, levem, mollem, facilè in liquore solubilem, sapore subsalso; quæ tamen ab Osteocolla virtute multum discrepat.

XIII. Lapis SPONGIÆ, quibusdam, Lapis *Cappadox*; Plinio, *Cysteolythos*; *the Sponge-stone*. Qui substantiâ est friabili, colore albicante, succum lacteum de se præbente. Laudatur à *Dioscoride* ad vesicæ calculum frangendum: ex vino aliísve appropriatis propinatus.

XIV. CORNU FOSSILE, Gesnero, *Ceratites*; Clusio, *Ebur Fossile*; Cæsalpino, *Lapis Arabicus*; quibusdam, *Dens Elephanti petrefactus*; aliis *Lithomarga alba*. Est substantiâ lapidosâ, colore, lævore & forma quandoq; cornu referens, quandoq; durius, quandoq; mollius; cortice exteriore duro, flavescente, nigro aut subcinereo; medullâ molli, friabili, absq; poris compactâ, adstringente, exsiccante, linguæ firmitèr adhærente, odore grato. Invenitur tam in *Italia*, quàm variis *Germaniæ* locis, in *Moravia*, *Silesia*, *Saxonia*. Materia & modus Generationis traditur ab *Anselmo Boetio à Boet*, *in lib. de Mineral.* Commendatur ad omnes morbos malignos.

XV. AMIANTHUS (ab α στερητικῷ, & μιαίνω, *polluo*; quod in ignem conjectus, non inquinetur, sed nitidior appareat) aliàs *Asbestinus Lapis* (quod non comburatur)

tur) Paulo Veneto, *Salamandra* (ob eandem rationem) ab aliis, *Corsoides* (quia canitiem præ se fert) ab aliis, *Linum* (quia lanugo ejus manibus netur & texitur) *the Salamandre, or incombustible stone, & Salamanders wool.* Lapis est *Alumini Schisto* simillimus, ignem respuens, adeo ut eo non modo uri non possit, sed purior reddatur; colore ad viriditatem obscuram tendente, quandoq; & ferreo; attritione facile in tenuia filamenta solubilis. Mollis enim est, & quod efflorescit, dum teritur, plumas refert: unde à quibusdam *Alumen Plumosum*, & *Flos petræ* dicitur. Olim in fila aptabatur, & mappæ ex eo tanquam lino fiebant; quæ sordibus conspurcatæ, puriores igne exustæ reddebantur, ac magis splendebant, quam si lavarentur. Regum quoq; funera in ejusmodi adurebantur tunicis, ne corporis favilla cum reliquo misceretur cinere. De quo consulatur *Pancirollus de Reb. depertit. tit.* 4. *cum Salmuth. commentar.* De modo verò, quo ita præparetur, ut ex eo lina fiant, lege *Ol. Wormium, in Mus. pag.* 55.

XVI. SELENITIS (quia ad *Lunæ* motum fulgore crescere & decrescere olim credebatur) Neotericis, *Lapis Specularis* (quia perspici potest, & rei, quæ ab ejus tergo est, imaginem reddit) *Mirrour-stone*, or *Muscovy Glass*; nempe ex Moschovia magna optimi generis copia provenit.

XVII. TALCUM, aliàs *Stella Terræ* (quod stellarum instar niteat & micet) quibusdàm, *Argyrodamas* Veterum (quia ignis violentiæ resistit) *Argyrolithos*, Chymicis; *Talk.* Cujus oleum sollicitè quærunt Spagyrici, quo æs in argentum convertere se posse sperant. Mulieres etiam id avidissimè expetunt, ad nitorem cuti conciliandum; variisq; modis id perfice-

re

re tentant; sed irrito hactenus conamine; quanquam *Jacobus Zuingerus* modum extractionis præscribere ausus sit.

XVIII. Lapis SCHISTUS, *Talco* & *Selenitidi* valde affinis; albus, perspicuus fermè, in laminas scissilis sibi invicem cohærentes. Reperitur in fodinis argenteis *Norwegiæ*, eiq; venæ argenti ita innascuntur, ut purum per ejus corpus ramulis elegantèr distinctum perreptet.

Lapidum ex ANIMALIBUS *desumptorum* Classis.

AD Lapidum minus pretiosorum Molliorum genus ultimum Auctores & eos referre solent, qui ex *Animalibus* desumuntur. Cujusmodi sunt

I. *Lapis* TUBERONUM. Qui reverà lapis non non est, sed os quoddam ad auditum spectans, in capite piscis Tuberonis repertum, & ab Anatomicis *Cochlea* dictum:& cujus loco vulgò divenditur *Lapis Manati*. Pulvis ejus utilissimus censetur ad Nephritidem & Urinæ difficultatem, renumq; & vesicæ calculos deturbandos.

II. PERCARUM *Lapis*, *Perch-Stone*; qui reperitur in capite *Percæ Majoris*. Circa exortum spinæ, qua capiti jungitur, duo extant, utrinq; unus, vesiculis quibusdam inclusi, oblongi, plani, altera parte dentati; qui facilè è piscibus coctis eximuntur. Ad calculos comminuendos similiter laudantur, si cum vino oligophoro pulverisati exhibeantur drachmæ unius pondere.

III. Lapis CARPIONUM, *the triangular bone found in the palat of Carps*. Qui ad calculum pellendum commendatur, pari modo quo præcedentes; magniq; fit à multis, credulitati nimium addictis.

IV. Lapis CORACINUS, qui ex pisce *Coracino* petitur, in ejus capite delitescens, candidus, osseus, figuræ ovalis, incurvus aliquantulum, parte convexa lævi protuberantia praditus, sed juxta extremitatum alteram

alteram asperitatem quandam habens; sicut ab *Aldrovando lib. 1. de Piscibus, cap.* 15. describitur. Commendatur à quibusdam ad Icterum seu morbum Regium; sed & præcipuè ad renum arenulas.

V. Lapis LIMACIS, *the Snailstone*; ex iis Limacibus exemptus, qui sine testis in campis & locis subterraneis vagantur, colore fusco. Hi scilicet in capite lapillum gestant candidum, ovalis figuræ, tenuem, planum, aliquantulùm convexum, pondere adeo exili, ut tres scrupulum unicum non superent. Nil aliud esse existimo, quam Limacis *Cranium*.

VI. OCULI CANCRORUM, vulgò *Crabs eyes* vocati, sed malè. Reverà enim oculi non sunt; sed ex Gammarorum fluviatilium (*Creyfishes*) capitibus eximuntur; idq; non quovis anni tempore, sed mensibus Junio & Julio, cum exuvias deponunt, & novam crustam acquirunt. Siti sunt in capitis summitate, utrinq; unus. *Medicis* in usu venerunt ad sanguinis concreti dissolutionem & expulsionem; quia tenuium sunt partium & facultatis diureticæ; quo nomine etiam ad *Nephriticos* dolores ex arenulis commendantur, & potionibus *Traumaticis* admiscentur.

VII. TOPHUS JUVENCI; qui in Jumentorum ruminantium secundo ventriculo, pilæ rotunditate, concretus reperitur. Vulgò *Ox-ball* vocatur.

VIII. PILA RUPICAPRÆ, Velschio *Ægagropila*; quia reperitur in Capris Alpinis, quæ in præcelsis Rhætorum & Valesianorum rupibus & Alpibus Episcopatus Salisburgensis degunt. De horum Lapidum generatione & virtutibus medicis singularem tractatum edidit *Hieron. Velschius*, quem consulas.

IX. CALCULUS HUMANUS, seu in vesica, seu in renibus *hominis* concretus.

X. ALECTORIUS, *Capon-stone*, or *Cock-stone*, qui in ventriculo *Caponis* aut *Galli* decrepiti nonnunquam concretus reperitur.

XI. CHELIDONIUS, *Swallow-stone* (quòd in ventriculis Hirundinum inveniri putetur) qui lapillus est exiguus, magnitudine seminis lini, sed figura hemisphærica, colore luteo subobscuro splendente parte convexâ & rotundiore, purpureo & nigricante sessili. *Anselmus Boëtius* se in Hirundinibus eum quæsivisse ait, sed invenisse nunquam. Adferuntur ex Insula *Melitensi* Lapilli *Chelidonii* dicti, qui descriptioni Plinianæ conveniunt, quos incolæ *Oculos Serpentum* vocant *Petrificatos*. Vires eis adscribunt præclaras in Capitis & Oculorum affectibus.

XII. UMBILICUS MARINUS (à similitudine Umbilici, quem repræsentat) quibusdam *Umbilicus Veneris*; Germanis, *Meer-bonen*; Cretensibus, *Oculus Marinus* (quod gestatus oculis prodesse dicatur.) Qui nil aliud est, quàm operculum *Conchæ* cujusdam *cælatæ Aldrovando* dictæ, quæ etiam ad *Turbines* spectat. Hujus orificium claudit, eo modo quo vulgares Limaces hyeme crusta quadam testas suas obducunt, ut à frigoris injuria defendantur. Ejus in sanguine sistendo vim eximiam experti sunt quamplurimi, si parte plana cum saliva fronti agglutinetur. Et Hæmoptoici, qui sanguinem per Intervalla expectorant, ejus pulvere cum ovo sorbili juvantur. Hujus Lemmatis est & *Umbilicus Marinus Magnus* ex India allatus, quem elegantèr describit *Ol. Wormius*, *Mus. p.* 73.

Lapidum

Lapidum minus pretiosorum MINORUM & DURORUM Classis.

EXpedito Minorum Lapidum, minus pretiosorum & mollium, Elencho; ad *Duros* ejusdem divisionis accedimus. Hujus igitur capitis sunt

I. MAGNES (seu à *Magnete*, Armentario, primoq; ejus inventore; ut *Plinius* deducit: seu, ut *Lucretio* visum est, à *Magnesia* regione, ubi crescit; seu à *magnis viribus*, ut modernorum nonnullis placuit) *Theophrasto*, *Heracleon* (quòd circa urbem *Heracleam* inveniretur) aliis, *Lapis Herculeus* (quia ferro, quod omnia domat, imperat) quibusdam, *Siderites* (eadem de causa; σίδηρος nempe ferrum notat) *the Loadstone*, or *Magnet*. Qui lapis est durus, ferrugineus, nigricans, ferrum, aut alium Magnetem ad se trahens vel rejiciens, ac plagas mundi ostendens.

II. CALAMITA ALBA, seu *Magnes Carneus* (quia ut ille ferrum, ita hunc carnem ad se trahere putant) qui lapis est albus, lineis nigris inscriptus, qui linguæ admotus, firmiter ei adhæret. Reperitur potissimùm in *Ilva*, Hetrusci maris Insula. Sunt, qui ad *Margas Saxatiles* referant: sunt, qui ad *Osteocollas* & *Poros*.

III. HÆMATITES (vel quòd sanguinei coloris sit; vel quòd attritus cotibus aquariis, succum fundat sanguineum; vel quòd polleat vi sanguinem sistendi.) *Blood-stone*. Lapis est colore sanguinis concreti, durus, striis Antimonii instar exornatus, glebosus, vi sangui-

anguinem ſiſtendi præditus. Reperitur in variis *Germaniæ* locis, inter Rubricas & ferri fodinas; ſed præ reliquis commendatur *Hiſpanicus*, qui *Compoſtellâ* adfertur, figurâ angulosâ, ferri nigricantis colorem habens & ſplendorem. Ulceribus, vaſorumq; rupturis internis, & mictioni cruentæ prodeſt, in pulverem tritus & cum appropriatis exhibitus.

IV. SMIRIS, Germanicè *Smirgel*; Italis, *Smeriglio*; Gallicè *Emeri*; Anglicè *Emerie* or *Emeril-ſtone*. Lapis eſt ferrugineus, ad nigredinem tendens, adeo durus, ut ejus pulvere utantur Gemmarii ad gemmas ſculpendas, & fabri ferrarii ad arma polienda. *Chymici* tincturam ex eo extrahunt, quo Mercurium quaſi in momento figunt, atq; ita fixum quidam vocant *Præcipitatum Miraculoſum*, quo ad augmenta ſua Chryſopoei utuntur. In ferri fodinis reperiri ſolet; & apud nos copioſè provenit in Inſula *Sarnia*, vulgò *Garnſey* dicta; teſte *Camdeno* noſtro, in deſcript. *Inſular. Britannicar.* ubi hæc habet. "Naturæ munimentis tutior [Inſula] "utiq; præruptâ cautium coronâ redimita, inter quas "*Smyris*, lapis duriſſimus & aſperrimus reperitur "(nos *Emeril* vocamus) quo Gemmarii lapides expurgant, ſcinduntq;, & Vitrarii vitrum diffindunt.

V. LAPIS LAZULI, Græcis, Κυανὸς λίθος; Latinis, *Lapis Cœruleus*; ab Arabibus *Hager* vel *Azur*; unde fortè *Azure* deductum eſt; Germanis, *Laſur-ſtein*; nobis, *Ultramarine*, & *Azure*. Lapis eſt durus, florum Cyani cœrulei colore, aureis punctulis & venulis exornatus. Duo ejus ſtatuunt genera; Unum ignis vim fert; alterum neutiquam. Is qui *fixus* eſt, & colorem in igne non mutat, ex *Oriente*, Aſia aut Africa adfertur, & *Orientalis* ideo dicitur, atq; hac nota probatur. *Non fixus* quibuſdam in locis *Germaniæ* reperitur,

ritur, & medius est inter *Lapidem Armenum* & *Lazuli*; hoc utiq; mollior, illo durior. *Colores* ex utroq; parare solent pretiosos, ex *Orientali Ultramarinum* dictum, auro chariorem, qui ætate non mutatur: Ex *Germanico* ignobiliorem, *Azure Blew* dictum, qui externis injuriis facilè læditur, & temporis progressu virescit. *Medicis* etiam in usu est ad affectus Melancholicos.

VI. LAPIS ARMENUS (i. e. ex *Armenia* allatus) Gallicè *Verdazure* (quasi dicas colorem à cœruleo in viridem transeuntem) Germanis, *Berch-blaw*. Qui levis est, colore cœruleo ad viriditatem vergente, friabilis. Olim ex Armenia deferebatur; jam verò in variis *Germaniæ* locis reperitur, ut in comitatu *Tyrolensi*, aliisq; argenti fodinis. Inter *Medicos* commendatur ad eosdem affectus, ad quos *Lazuli* lapis; humores scilicet Melancholicos per vomitum & secessum educendos.

VII. LAPIS LIPIS, cujus, quod sciam, primus meminit *Zacutus Lusitanus*, *Lib.* I. *Observat.* 83. Colorem habet cœruleum Saphirinum, cum transparentia quadam. Durissimus est, sed in minuta finditur fragmenta. Gustu ita acris & mordax, ut, si tantillum juxta linguam apponatur, excitato ardore eam exulceret. Affertur à multis mercimonii caussâ, ex *Novi orbis* provincia, *Pontose* dicta, & civitate *Lipis* (unde nomen sortitus est) vocata. Venditur in taleolas reductus; ita ut, si eum à longinquo videris, parum distare à merce illa, quam Lusitani *Anil* vocant, Belgæ verò *Indigo*, arbitreris; nisi quòd *Lipis* clarum & transparentem sortitur colorem; *Indigo* verò aliquantulum obscurum. Inter auxilia celeberrima, quæ ad ulcera virulenta & depascentia, præsertim Gallica, coercenda,

ercenda, eorumq; putrilaginem absumendam utilia sunt; hic Lapis obtinet principatum. Nam sua vi caustica eorum malitiam & malignitatem infrænat.

VIII. LAPIS COERULEUS ANGLICUS, in agro *Lancastrensi* repertus, & incolis *Killow* dictus; qui ducendis lineis idoneus est. Hujus mentionem facit *D. Dr Merret, Pinac. rerum Natural. Britannicar. pag.* 218.

IX. GLOSSOPETRA (quasi *Lingua Lapidea*; ita dicta, quòd linguam *Picæ* avis figura referat: Sed vulgò ita appellatam volunt, quòd Serpentis linguam exprimere putant. Unde nil aliud esse existimant, quàm Serpentis linguam in lapidem conversam. Verùm falluntur; Serpentium enim linguæ non triquetræ, sed teretes & bifidæ sunt.) *the Stone-tongue*, or *Tongue-stone*. Lapis est utplurimum triangularis, basi crassiore, scabrâ, toto alioquin corpore lævi, & quasi corneo, minutis quibusdam denticulis ad latera crenato; colore quandoq; cæsio nigricante, quandoq; luteo albicante; longitudine diversa. Creberrimè reperitur in Insula *Melita*; nonnunquam etiam in *Anglia*, ubi in variis matricibus, præcipuè in mineris carbonariis delitescit. Item in *Germania* prope *Luneburgum*, ex Aluminosis fodinis eruitur. De hoc Lapide singularem *dissertationem* conscripsit *Cl. Thom. Bartholinus*.

X. ASTROITES, *Lapis Stellaris*, Germanis *Sternenstein*; *the Star-stone* (quia stellulis undiquaq; insignitus nigricantibus) qui est moderatè durus, colore cinereo, fusco, nigricante, asteriscis exornatus; ad capitis humani magnitudinem quandoq; excrescens. In Comitatu *Tyrolensi* & circa arcem *Cimmeriam* invenitur, & alibi. Aceto impositus hinc inde movetur, ac si vivus esset; quod fit, aceto per poros lapidis sese insinuante,

insinuante, & aerem illis inclusum premente; qui exitum, seu libertatem potius elasticam sibi quærens, lapidem trudit & movet. Ad pestilens contagium & vermes puerorum necandos, ejus pulvis, quatuor granorum pondere, commendatur. Nonnulli eum Amuleti loco gestant.

XI. LAPIS CRUCIS, *Cross-stone.* Cujus duo statuuntur genera. *Unum*, quod in corpore cinerei coloris, crucem ostentat candidam: Alterum, quod coloris *nigri* aut *purpurei* crucem exhibet. *Primum* elegantèr describit *Laurentius Pignorius in Musæi Calceolarii Sect.* 3. Posterius *Lud. Septalius, in Epist. ad Chioccum.*

XII. LAPIS JUDAICUS (à loco ubi invenitur, *Judæa* scilicet, sic nominatus) quibusdam *Syriacus*; Plinio, *Euroës* (quòd urinam fluere faciat) & *Tecolithos* (quòd calculum resolvere putetur) *the Jew-stone.* Variarum est figurarum, Naturâ in ejus formatione mirè ludente; unde diversa etiam obtinuit nomina. Qui instar glandis & Balani est, *Phœnicites*; qui instar nuclei Olivæ, *Pyrenes*, &c. Genus præcipuum (quod frequentissimum apud *Medicos*) Nuclei Olivæ formam repræsentat, striasq; & sulcos habet à radice in apicem usq; excurrentes. Reliquæ ejus species sunt TROCHITES, Germanis *Spang-stein*, aut *Reder-stein*, quia rotæ aut Tympani fert effigiem. ENTROCHOS, cum multæ vertebræ simul junctæ reperiuntur, adeo ut radii unius alterius striis inserantur. COLONETTA, Italica appellatione; cum articuli longiores sunt, columnulas imitantes, & commissuris æqualibus constantes. STELLA JUDAICA, quum articuli non Modiolos aut Columnulas, sed stellas exprimunt. Cujusmodi apud nos etiam in *Anglia* prope ostium flu-

Mm minis

minis *Sabrinæ* frequentèr inveniuntur. Et existimo eosdem lapides esse cum eo, qui *Asteria* Boetio dicitur, Gesnero *Sphragis Asteros*; vulgò *Little Star-stone.* Singulis enim partibus utrinq; stellæ figura, ceu sigillo impressa videtur; radii eminent suis angulis, & in singulis radiis cavitas media. Octo aut plures interdum cohærent tam affabrè, ut nullus artifex melius potuisset conjungere; facilè tamen ab invicem separabiles. Omnes species ad renum calculos in primis commendantur.

XIII. BELEMNITES (à *sagitta*, cujus formam exactè refert; Βέλεμνον enim sagittam vocant Latini) aliis, *Dactylus Idæus*; (quod in monte *Idâ* reperiatur, & *digitum* repræsentet.) Quibusdam, *Lyncurius*, (quòd ex urina *Lyncis* ortum trahere falsò existimaverint) Germanis, *Alphen-schos*; i. e. Incubi sagitta; Danis, *Spectrorum Candela*; Anglicè, *Arrow head*, & *Finger-stone*, & nonnullis, *Thunder-bolt.* Lapis teres & oblongus est, in apicem obtusum definens; colore modò albicante, modò aureo; sagittæ extremitatem adamussim referens; quandoq; plenus, quandoq; concavus; lineas obtinens à medulla ad extremitates tendentes; communitèr pollicis & digiti longitudine. Omnibus à Natura inest rima quasi, in longitudinem tendens. In *Anglia* passim reperiuntur variorum colorum. Germani contra Incubum, & renum calculos valere credunt; eumq;in finem ejus pulverem exhibent in liquore competenti.

XIV. MOROCHTUS, aliis *Leucogæa*, *Leucophragis*, *Galaxias*, *Graphida*, *Galactites* (quia eo lineas albas ducere solent *Pictores* & *Mathematici*; & quia, si super cotem cum aqua fricetur, lacteum emittit succum, quo in Collyriis utuntur *Medici*) *White Marking-*

ing-ſtone. Lapis eſt (ſi modo lapis) mollis, lubricus, quandoq; nigro, quandoq; ſubviridi, quandoq; melleo colore; qui tamen veſtigia alba poſt ſe relinquit, ſi convenienti ſubjecto affricetur. Reperitur in *Hetruria*, *Germania* circa *Hildeſhemium*, *Anglia*, & Inſula *Feroenſi* ad littora fluvii cujuſdam, ubi inſtar Tartari concreti cautibus adhæret. *Dioſcorides* in *Ægypto* reperiri ait, & ad lineas veſtes dealbandas uſurpari.

XV. CERAUNIAS, *Telum Fulmineum*, *Lapis Fulminaris*, *Cuneus Fulmineus*, *Telum Jovis*; Danis, *Torden-ſteen*; Germanis, *Dunder-ſtein*; nobis vernaculè, *Thunderſtone*: eo quòd cum fulmine è nubibus decidere vulgò perſuaſum ſit; quàm verè tamen, à nobis in *Diſſertatione noſtra, de natura Fulminis*, *fusè* demônſtratum. Varias figuras præ ſe fert, maxima ex parte cuneum refert, pyramidem, malleum, ſecurim, clavam: longus quandoq; pollices ſeptem, quandoq; quinq;; latus tres aut quatuor; craſſitie inæquali; ſubſtantia utplurimùm ad ſilicem accedit; durus adeo, ut limam non ſentiat, gravis & ponderoſus. Colore variat, quandoq; cinereo, quandoq; nigricante, quandoq; luteo ſubobſcuro. Multas & inſignes virtutes ei adſcribunt ſuperſtitioſi.

XVI. BRONTIAS (quod cum *fulmine* ſimilitèr è cœlo delabi putent) aliis *Ombrias* (quòd cum *imbribus* cadat) quibuſdam *Chelonitis* (quod *Chelin* teſtudinum, figura & colore quandoq; repræſentet) aliis *Ovum Anguinum* (quia caudas anguinas corpus ejus ambientes, & in unum punctum concurrentes quodammodo oſtentat) Germanis *Groſs Krotten-ſtein*, i.e. Magnus Lapis Buſonius, aliàs *Donner-ſtein*. Lapis eſt hemiſphæricus, dimidii ovi gallinacei magnitudine, quandoq; major, quandoq; minor; colore cinereo,

fulvo, nigricante; materiâ vel saxeâ, vel gypseâ, vel siliceâ; ab apice ad basin per ejus convexum quinq; lineas, æqualiter in quinq; quasi triangula eum dividentes, habens; quæ lineæ semper duplicatæ, ex minutulis constant punctis, & quandoq; in planam ejus superficiem terminantur, quandoq; eum perreptantes in modiolum, quod centrum planæ superficiei, exornant. Si protuberantiæ & eminentiæ quædam in eo appareant; *Ovum Anguinum* nominant. Nunquam, quod sciam, animadversum, quod plures simul in eodem loco aut nido reperti sint. Hujus alteram speciem constituit *Brontias Favogineus*, quem *Ol. Wormius*, *Mus. pag.* 77. describit.

XVII. ÆTITES, seu *Aquilinus Lapis*, Germanis, *Alder-stein*; nobis, *Eagle-stone*; (vel quòd colore sit fulvo instar Aquilæ; vel quòd in nidis Aquilarum reperiatur: eò enim transferri aiunt, seu ut eo nidus Aquilarum stabilior reddatur; seu ut partum ovorum promoveat) dictus. Lapis est rotundus, aut ad rotunditatem accedens, colore cinereo, pullo, aut fusco; alium lapidem vel argillam in se continens, unde concussus resonat. Varia ejus sunt genera. *Plinius* quatuor recenset; *Anselmus Boetius* tria, & totidem *Wormius* se vidisse affirmat. *Parturientibus* peculiariter dicatum esse docent Veteres, non refragante Modernorum experientiâ. Sinistro namq; brachio alligatus, fœtum in iis retinet, quæ ad abortiendum sunt proclives: tempore partus sinistro femori adalligatus, partum accelerat.

XVIII. OSTRACITES (à Græco ὄστρακον, quod *testam* notat; eo quòd ex crustis multis sibi invicem superimpositis constet) *a Nest of Boxes.* Nam Lapis est scissilis & crustosus, ferrugineus seu fulvus; qui, ablatâ

ablatâ unâ crustâ seu testâ, alias subinde continet ejusdem coloris & substantiæ. Pumicis loco quidam utuntur ad cutim glabram reddendam. Ex *Medicis* nonnulli ad mulierum Catamenia sistenda, mammarumq; inflammationes supprimendas, pulverem ejus præscribunt.

XIX. CONCHITES, Lapides *Conchas* figura exprimentes. *Stones resembling Shell-fishes.*

XX. BUCARDITES (quia *Cor bovinum* tam figura, quàm magnitudine æmulatur) quem primus descripsisse videtur *Ferrandus Imperatus*, *lib.* 24. *cap.* 26. Reperitur interdum in *Anglia.*

XXI. FUNGITES (quia fungos refert) *Mushrum-stone.* Cujus non unum genus.

XXII. SCELETON SERPENTIS; qui ossa Serpentis in spiras contorti exprimit. Cui valde affinis est *Ophiomorphites*, *Snakestone*; qui similiter anguem in spiras convolutum imitatur. Hujus generis infinitus reperitur numerus in *Anglia*, in oppido quodam, *Keynsham* vocato, quinto lapide ab urbe *Bristolliæ* distante, & alibi.

XXIII. PECTINITIS, qui piscem *Pectinem* repræsentat, eaq; de caussa nostro idiomate, *Scollop-stone*, haud incongruè nominatur.

XXIV. CORNU AMMONIS, quod quatuor constat circumvolutionibus, in se revolutis, instar *Vitruvianæ* volutæ, perpetuis striis & articulationibus dotatum; colore nigricante, ad griseum tendente; substantia silicea; quibusdam in locis armatura aurea splendens. De quo plura apud *Anshelm. Boetium*, *lib.* 2. *De Gemmis*, *cap.* 246.

XXV. CORNU ARIETIS, *Rams-horn-stone*; quia instar cornu arietini in se retortum & involutum est, ru-

rugisq; transversim ductis exornatum. In *Anglia* haud rarum est, utpote quod in multis agri *Somersetensis* locis, potissimùm prope *Thermas* sulphureas, *Aquas Solis* vocatas, lapidicinis effoditur.

XXVI. HYSTEROLITHUS, sive *Lapis Uterinus*; eo quod pudendum muliebre figura æmuletur, sic dictus.

XXVII. PRIAPUS, qui fascinum virile mentitur, tum figura, tum magnitudine.

Hisce subjungere potest Lector curiosus alios lapides, quotquot seu Naturalium, seu Artificialium formas aliquatenus exprimere viderit. Istiusmodi quippe lapidum, qui omnes nomina sua à rebus, quas figura repræsentant, sortiuntur, permagnus, imo fermè infinitus existit numerus. Atq; hæc quidem de *Lapidibus ignobilioribus* & *minoris pretii*, quatenus ad præsens institutum faciant, dicta sunto.

Lapidum

Lapidum Pretiosorum MAJORUM Classis.

LApides PRETIOSI, quos *Gemmas* communitèr vocant (licet inter Lapidem pretiosum & Gemmam discrimen agnoscant accuratiores) commodissimè dividuntur in *Majores* & *Minores*, quos *Gemmas* strictè dicunt.

E MAJORIBUS sunt

I. JASPIS, *the Jasper stone.* Qui lapis est variorum colorum, seu ob variorum succorum, qui ad ejus generationem concurrunt, mixturam; seu ob particularum, quibus constat, figuras & positiones varias: & tantæ nonnunquam magnitudinis, ut ex eo magnæ statuæ & columnæ integræ elaborari possint; sed *Achate* mollior. *Species* ejus sunt *Jaspis*

1. *Orientalis*, quæ subcœruleo viridiq; colore obscura, sanguineis punctis conspersa est, & cæteris omnibus præfertur. A Gemmariis nostris *Oriental Jasper* vocatur.
2. *Viridis*, *the Green Jasper*; quæ maxima ex parte virescit, paucis intercurrentibus venulis sanguineis. Hujus varia genera afferuntur ex Insulis Feroënsibus.
3. *Grammatias*, quæ aliquid purpurei admixtum, interjectâ lineâ albâ, habet, cæterisq; omnibus olim præferebatur.

4. *Te-*

4. *Terebinthizusa Dioscoridis* (quòd colore sit flavo, instar *Terebinthinæ* coctæ, sic dicta) *the yellow Jasper with black veins.*
5. *Purpurea*, croceis & cœruleis venulis interspersa; *the Purple Jasper.*

II. HELIOTROPIUS (ex eo nomen esse videtur, quòd aquæ immissus augere Solis fulgorem sanguineo repercussu; extra aquam radios sive fulgorem quasi avertere, solémq; velut in speculo exhibere credatur; docente *Plinio, lib.* 27. *cap.* 10.) *the Heliotrope, or Bloodstone.* Qui non solùm dimidia ex parte rubro colore tingitur, sed & in ipsa viriditate maculas ostendit aliquas rubicundas: qua nota à *Jaspide viridi* internoscatur. Huic affinis est lapis ille spurius quidem, sed elegans, quem *Jasponichem*, i. e. Onichem viridi colore tinctam, vocant Gemmarii; quæ in *Insulis Feroensibus* reperitur.

III. MALACHITES, quæ viridis & opaca est, instar foliorum *Malvæ* (unde nomen traxit) sed pro diversitate & gradibus colorum, varias etiam obtinet species, de quibus videatur *Anselmus Boetius de Gemmis.* Tantæ magnitudinis quandoq; reperitur, ut pocula & manubria gladiorum ex ea conficiantur. Optimæ in *Bohemia* effodiuntur.

IV. PRASIUS, *Theophrasto*, lib. περὶ λίθων, πρασίτης; aliis πράσιος λίθος, dictus (à *Prasino* seu *Porraceo* colore) qui maxima ex parte viridis est, sed raró sine punctis atris, & quandoq; alba linea distinctus. Domus est *Smaragdi*, ut *Jaspis Prasii*, & *Jaspidis. Marmor*; unde tanto mollior *Jaspide*, quanto *Smaragdo* durior; observatore *Cardano, lib. de Gemmis & Coloribus Sect.* 18.

V. LAPIS

V. LAPIS NEPHRITICUS (quia in doloribus *Nephriticis* eximiè proficuus) Italis, *Osiada del fiancho*; Gallis, *Un Siadre*; Hispanis, *Igiada*; Belgis, *Kalswee.* Qui utplurimum viridis est, polituræ accuratæ incapax, & semper quasi pinguedine quadam obductus & oleosus; maculis seu nubeculis quibusdam obscurioribus interstinctus; ubi in laminam tenuiorem redactus est, quodammodo transparens. Coloris gradibus variat; quidam ex viriditate nigrescit; quidam flavedinem cum viriditate conjunctam habet; sæpe ex viridi, albo, flavo, nigro, cœruleo quasi mistus apparet. Ex utraq; *India* adfertur; in nonnullis *Hispaniæ* & *Bohemiæ* locis etiam reperiri quidam aiunt. De viribus ejus, in Renum & Vesicæ calculis atq; arenulis expellendis, historias varias & experimenta vide, in peculiari de eo tractatu conscripto à *Clariss. Casparo Bartholino.*

VI. ACHATES (à fluvio ejusdem nominis in *Sicilia*, quòd primò ibi inventus) *the Agate.* Lapis est variorum colorum, quorum ratione in varias species dispescitur, ut etiam figurarum ipsi à Natura impressarum. Quando venis suis & maculis cornu refert, *Ceratachates* dicitur: quando arbores & nemora, *Dendrachates.* Ubi venæ albæ per eum disseminatæ sunt, *Leucachatem* vocant; ubi rubicundæ, *Hæmachatem*; si Sardæ modo rubet, *Sardachatem*; si Corallii in morem, *Corallachatem.* Summâ, coloribus adeo variat ac ludit, ut jucundum præbeat spectaculum, in primis ubi lineis & coloribus suis res alias naturales aut artificiales exhibet. Ex *India* notæ probatissimæ adfertur; sed & in *Germania* & *Bohemia* quandoq; reperitur, etiam tantæ molis, ut Pocula & Scyphi ex eo conficiantur: item in *Anglia*, in *Cornubia*, uti ex quorundam relati-

relatione ſcribit *D. Merret, in Pinac. rerum Nat. Britan. pag.* 259.

VII. ONYX (à corneo Unguis humani candore, quem exactè refert) Italis, *Nikolo*; Germanis, *Onichel*; nobis, *Onyx*. Quæ duobus ad minimum coloribus, albo ſcilicet & nigro, Zonis diſtinctis, conſtat; & magis opaca eſt, quàm diaphana. Pro colorum varietate etiam varias habet ſpecies: Sed omnes zonas & lineas habent, quibus colores ab invicem diſterminantur. Olim tantæ magnitudinis inveniebantur, ut inde columnulas & pocula, quæ *Myrrhina* dicebantur, conficerent. Ad ſigilla conficienda aptiſſimus lapis; nam ceram politus non recipit.

VIII. SARDONYX, *the Sardonyx*, quæ ex *Onyche* & *Sarda* componitur, & cui varias imagines imprimere ſolent Sculptores. Quandoq; ex zona alba imaginem ſculpunt, ita ut nigra zona loco ſtrati ſit; tumq; à quibuſdam *Memphites* appellatur, hodie à Germanis *Gamehuja*.

IX. CALCEDONIUS, aliàs *Carchedonius* (à *Carthagine*, quæ Græcis Καρχηδών; non quaſi Carthagine naſceretur: ſed quia è Garamantibus Carthaginem, inde ad alios adveheretur olim.) *the Chalcedony, or White Onyx*. Qui Lapis eſt Gemma quaſi per nubem ſpectata, vel nullo, vel levi aliquo colore tincta, ſemiperſpicua, ſcalpturæ, propter duritiem, contumax. Præferuntur reliquis, qui aliquo colore ſunt diluti ac oculis grati; ut illi, in quibus purpureus, cœruleus ac rubicundus albo miſcetur; quiq; ſoli expoſiti radiorum refractione Iridem oſtentant. Cujuſmodi eſt *Calcedonius Grandinoſus* (nempe ex Grandinibus quaſi Margaritis conſtans, guttulis ſucci lapideſcentis ita invicem concretis, ut ova piſcium eſſe ſolent) cujus mentio-

mentionem fecisse videtur *Ferrandus Imperatus*, *lib.* 24. *Hist. Nat. cap.* 2. sub nomine *Ingemmamenti Grandinosi*: & qui Veterum *Chalazia* esse videtur. Huc spectat *Calcedonius Islandicus Crystalloïdes*, quem *Olaus Wormius*, *Mus. pag.* 99. disertè describit.

X. CORNEOLUS, vel potius *Carneolus* (quòd *carnis* colorem imitetur, sic dictus) aliis *Sardus* (ab Insula *Sardinia*, unde olim optimus adferebatur) Germanis, *Corneol*; Angligenis, *Cornelian*. Primus lapis in *Rationali Aaronis*; sanguinis subcitrini aut bilosi, vel loturæ carnis, colore similis; semiperspicua & obscura quasi nubecula perfusus; magnitudine nunc majori, nunc minori. Varia ejus sunt genera, *colores* si spectes. Reperiuntur in *Sardinia*, *Armenia*, *Persia*, *Germania*, *Insulis Feroensibus*.

XI. AMETHYSTUS (ab ἀ στερητικῷ & μεθύσκω, *inebrio*; vel quòd usq; ad vini ex pallido rubentis colorem accedens, in violam desinat: vel quòd Magorum vanitas resistere ebrietati eum olim promiserit) Hebraicè, *Achlamach*; Chaldaicè, *Enegle*; Anglicè, *Amethyst*. Lapillus est violacei coloris, ex rubri & cœrulei mistura orti, fulgore non omnino igneo, sed deficiente seu languido. Differentia tamen aliqua in colore observatur: & ubi ad albedinem accedit, *Amethystus Albus*, *the white Amethyst* dicitur. Reliquis præferuntur, quibus in purpura refulget roseus color. Reperiuntur in variis locis *Indiæ* utriusq;, *Arabiæ*, *Armeniæ*, *Cypriæ*; imo in *Germania*, *Bohemia*, *Misnia*; sed molliores & viliores.

XII. CRYSTALLUS (à Κρύος, gelu, & στέλλω, contraho, quasi quid gelu concretum) *Crystal*. Gemma est mollis, transparens, aquam in glaciem congelatam referens; unde haud pauci ex glacie natam volunt,

quod tamen veritati minus consonum esse docet Experientia, cum igne non solvatur, nec aqueæ in ea partes igne consumantur. Quandoq; colores alios assumit, tumq; nomina etiam. Si Saphirinum, *Pseudosaphirus*; Smaragdinum, *Pseudosmaragdus* appellatur, & sola duritie à veris differt. Crystalli utplurimum hexagonâ nascuntur figurâ, quandoq; pentagonâ, imo globosa & rotunda, sed tum duriores sunt vulgaribus, ac pro *Pseudadamante* habentur. Hujus sortis esse videtur *Crystallus* ille, qui è rupe S. *Vincentii* prope *Bristolliam* effoditur, *Bristow-stone* nominatus.

XIII. FLUORES (quia ignis calore, ut glacies à Sole, liquescunt & *fluunt*, sic ab *Agricola* dicti) Anglicè *Spars*. Qui variis coloribus insigniuntur, & diversis figuris concrescunt, gemmásq; primo aspectu mentiuntur. Ex iis quandoq; conficiuntur Colores pictoribus utiles: sed Metallurgi, dum metalla excoquuntur, eos adhibent, ut faciliùs fundantur. Huc referunt nonnulli lapidem illum (non à Natura quidem, sed arte elaboratum) qui

XIV. BEZOAR MINERALE dicitur, & Italicè *Pietra D'aventura* (quod à Chymico quodam Veneto casu inventus sit.) Cujus substantia quasi vitrea est, coloris luteo rubentis, micis aureis referta, quæ oculos mirè perstringunt.

XV. Lapis SERPENTINUS, Lusitanis *la Piedra della Cobra*; partim naturalis in serpente concretus, quem Lusitani *Cobra de Capelos*, i.e. Colubrum pilosum vocant; partim artificialis, ex variis venenosorum animalium, potissimum hujus Colubri pilosi portionibus confectus: qui intoxicatis antidotum præstat, tempestivè adhibitum; remedium ferè toti Indiæ, & Chinæ usitatum. de cujus virtutibus mira prædicat *Athan. Kercher. Chinæ illustratæ pag.* 80.

Lapidum

Lapidum Pretioſorum MINORUM Claſſis.

INter Lapides MINORES, ob nobilitatem GEMMAS ſenſu ſtrictiori vocatos, occurrunt

I. ADAMAS (ἀδάμας, ab α privativo, & δαμάω ſive δαμάζω, *domo*, eo quod *indomabilis*, ſive in tantum durus, ut omnia metalla confringat, & ipſe non confringatur ab ullo : licèt quod de tanta ipſius duritie prædicarunt Veteres, vanum prorſus eſſe hodie compertum ſit; nam & in ſcobem redigi, & facillimè malleo confringi poſſe, quotidiana docet experientia) Hebraicè, *Saimir*; Anglicè, *a Diamond* (fortè ab Arabico *Diamah*, à *dim*, quod *durare* ſonat.) Gemma eſt duriſſima, ſine colore, aquæ inſtar diaphana, applicatam tincturam ad ſe quaſi rapiens, ſibiq; ita conjungens, ut micantes ſuos radios procul ejaculetur. Si alieno colore, albo, luteo, aut nigro infectus ſit; id illi vitio eſt, ejuſq; pretium minuit. Licet *Plinius* plura Adamantum genera agnoſcat, nobis tamen non niſi *unicum* innotuit, quod genuinum & verum ſit : ſed *Pſeudoadamantes* varii (*Baſtard Diamonds*) qui à ſolo natali nomen & differentias invenerunt; cujuſmodi ſunt *Bohemici*, *Annæbergici*, *Hungarici*, *Anglici*, tum *Briſtollienſes* nempe, tum *Cornubienſes*, &c. Sed hi omnes molliores ſunt, nec ſplendorem verorum attingunt; ideoq; ad *Cryſtallos* rectiùs referendi ſunt. *Veri* in *Biſnager*, provincia *Indiæ Occidentalis*, & in *Decan*, item

item ad fretum *Tanaim* in *Malacca*, &c. inveniuntur. Mirum est quod scribit *Rubeus*: Dominam *Heverensem*, è *Luxenburgorum* familia, duos habuisse hæreditarios *Adamantes*, qui alios crebro producerent, ut eos qui statis temporibus intueretur, congenerem sibi prolem enixos fuisse palam judicaret. Mirabile dictu, constaret si certa fides; & magnum sane argumentum, Seminarias facultates lapidibus inesse, quibus in terræ gremio propagantur & sibi similes producunt.

II. RUBINUS (à rubro colore) ab Indis, *Tokes* & *Manca*; à Persis & Arabibus, *Jacut*; à nostratibus, *a Ruby*, dictus. Est Gemma diaphana, rutilans, rubensq; ad cœruleum parum inclinans, limam respuens, & ad sanguinis, Cocci, Laccæ Indicæ colorem propiùs accedens, quàm Minii. Ratione splendoris & rubedinis *quatuor* ejus constitui solent *genera*, quæ *nomina* etiam diversa sunt sortita, *viz.*

1. *Rubinus Verus*, qui ubi magnus est & radiantis splendoris, CARBUNCULUS, Græcè Ἄνθραξ (quia carbonis instar accensi rutilat & micat) & *Pyropus* (quasi ignitus lapis) & *Apyrotus* (quia ab igne non patitur) *a Carbuncle, or great and radiant Ruby*. De quo vide sis quæ ab immortali *Boylæo* nostro, in Epistola quadam ad prænobilem Virum, *D. Robertum Morrey*, Equitem Auratum, de *Adamante* quodam in tenebris diutilè lucente, & de *Carbunculo*, conscripta sunt, ad finem *lib. sui de Coloribus*. Hic Rubinus verus, ubi rudis & impolitus, apud nos *a Rock Ruby* nominatur.
2. *Rubicellus*, *a pale Ruby*; qui ex Balassio & Spinello colorem mixtum habet, quasi similis Granatis Bohemicis.

3. *Ba-*

3. *Balassius*, *the Balass Ruby*; qui exiguam & languidam habet rubedinem.
4. *Spinellus*, *the Spinel Ruby*; qui mollior aliquantò vero Rubino, rubicundior Balassio; sed non adeo splendet ac verus Rubinus.

Præstantissimi Rubini in Insula *Zeilan* reperiuntur; ubi in rosea quadam matrice, quam *Balassiam* esse quidam arbitrantur, nascuntur. Reperiri nonnunquam *Ovi Gallinacei* magnitudine, testantur historiæ, à *Purcasio nostro, lib. Peregrination.* 1. *cap.* 4. *pag.* 104. & à *Benvonuto Cellini nel arte del Gioiellare, lib.* 1. *pag.* 10. *traditæ.*

III. GRANATUS, Gallis *Vermeille* (quod *Minii* rubedine flagret) Danis, Germanis, Anglis, *Granat.* Qui inter Rubinos etiam à quibusdam recensetur. Est autem Gemma dura & flavedine obscurè rubens, instar ignis aut Minii nativi, tincturam suam in igne non remittens. Ratione loci ubi invenitur, in *Orientalem* & *Occidentalem* dividitur. *Orientalis* ex *India*, *Cambaia*, *Æthiopia* adfertur. *Occidentales* colorum gradibus differunt; reliquis verò præferuntur *Bohemici*, ob tincturæ præstantiam. Reperiuntur quoq; in *Norwegia* dodecalaterum, sed impuriores, vena *Talci* plerumq; infecti, colore ad nigredinem tendentes, ut eo primum genus *Orientalium* æmulari videantur, naturâ quandoq; politi.

IV. HYACINTHUS (ab Hyacinthino colore) *the Hyacinth or Jacinth*; qui ejusdem census est cum superioribus, colore rutilo & ex flavedine rubenti. Cum varios etiam habeat coloris sui gradus, eorum respectu variæ ejus constituuntur species. Sunt, qui instar *Minii* nativi & sanguinis biliosi rutilent: Sunt qui eolore

lore *Croceo* flavescant; sunt qui *Succinum flavum* æmulentur, qui viliores sunt; qui *album Succinum* referant, qui vilissimi habentur. Dantur tam *Orientales*, ex *India* allati; quàm *Occidentales*, ex *Silesia*, *Bohemia*, aliisq; *Germaniæ* locis petiti. *Plinii Hyacinthus* hodie inter *Amethystos* recensetur; ut Veterum *Amethystus* pro *Granato* accipitur. Apud nos in *Anglia*, in agro *Eboracensi* quandoq; effodiuntur *Hyacinthi*, sed impuri.

V. SAPHIRUS, Σάπφειρος (appellatio est ab Oriente; nam similiter *Hebræis* dicitur *Saphir*; uti *Vossio* videtur, à loco, qui forte fuerit ejusdem nominis) Plinio *Cyanus* (à colore) *the Saphir*. Gemma est cœruleo colore pellucida, diaphana, dura, omni carens rubedine Amethystinâ. Quidam albicat, & à Plinio *Fœmina* vocatur, à nostris Gemmariis *Pale Saphir*: quidam coloris est saturatè cœrulei, *Mas* eidem Plinio, & nobis *Blew Saphir* dictus: quidam omni prorsus colore destituuntur, Anglicè *White Saphirs* nominati, & pro Adamantibus quandoq; substituti, sed longe his & duritie & splendore inferiores. Aliàs dividi solent in *Orientales*, ex variis *Indiæ* regionibus allatos: & *Occidentales*, in confinio *Silesiæ* & *Bohemiæ* in torrentibus & in prato minore *Isera* inventos. Tinctura & color Saphiri ab eo igne auferri potest, ut Adamantem mentiatur. Quidam pro *Oleo Saphiri* (quod contra venena commendatur) vendunt quippiam ex floribus *Camomillæ* cum *Sale Ammoniaco* destillatum; à quibus cavendum.

VI. SMARAGDUS, Σμάραγδος & μάραγδος sine σ, quo *Menander* utitur apud *Athen. lib.* 3. (nempe ut dicitur σμαράσσω & μαράσσω, *luceo*, *splendeo*: ab illo est *Smaragdus*, ab hoc *Maragdus*. Nam *Ovidius*

In

In solio Phœbus claris lucente Smaragdis.

à nonnullis, *Prasinus* (à colore viridi) ab aliis, *Neronianus* & *Domitianus*; Arabibus, *Zamarut*; nobis, *Emrauld or Emrald.* Qui lapillus est grato virore oculorum aciem ita demulcens, ut omnium viridariorum amœnitatem superet; pellucidus, diaphanus, planè viridis. *Plinius* ejus genera duodecim recenset. Hodie in *Orientalem* & *Occidentalem* dispescitur: ille præstantissimus, durissimus, viriditate oculos uberrimè satians. Hic rursus duplex est; *Europæus*, qui in *Cypro*, *Britannia* (*in agro Eboracensi*) aliisq; locis invenitur: & *Peruanus*, qui licet viriditate excellat, tamen ut Orientalis non ita radiat, & nubeculis utplurimum fœdatur. Mira sunt, quæ de Smaragdorum magnitudine apud Autores leguntur. *Ol. Wormius* se *Genuæ* vidisse scribit integrum Catinum ex Smaragdo, qui in diametro pedem circiter habebat, qui æstimari ob amplitudinem nequibat. Partum id fuit antiquitùs ex victoria Syriaca, & ad publicum Civitatis ornamentum D. Laurentio consecratum.

VII. CHRYSOLITHUS (à χρύσος & λίθος, quasi *aureus Lapis*; quia aureo colore translucet) *the Chrysolite.* Qui Gemma est viridis, colore Smaragdo dilutior, utpote cui nonnihil flavedinis adjunctum est; diaphana, quandoq; per viridem aureum fulgentem habens, & tum *Chrysopatius* à quibusdam indigitatur. Quòd si noctu, igne admoto, vehementer splendeat; *Chrysolampis* Plinii est. Non adeo durus est, quin limam sentiat. Quandoq;, sed rarissimè, in tantam excrescit magnitudinem, ut inde statuæ confici possint. *Arsinoæ* namq; Ptolomæi Philadelphi Uxori sta-

tua quatuor cubitorum ex hoc lapide (qui Veterum est *Topasius*) in delubro sacrata fuit.

VIII. TOPASIUS (ab Insula quadam in Mari Rubro, quæ & *Paz* dicebatur, & *Opaz* & *Topaz*; ita derivante *Plinio*, *lib.6. cap.* 29.) *the Topaz or Topas*. Topasium Neotericorum, Veterum *Chrysolithum* esse, docte demonstratur tum *Anshelmo Boetio*, tum à *D. Joh. de Laet*. Duo ejus genera statuunt; alterum *Orientale*, quod instar auri obryzi sive purissimi rutilat: alterum *Europæum*, quod Crystalli instar molle est, cum aureo colore, vel parum vel multum nigricante. Hujus generis quosdam esse scribunt, qui tam parum flavedinis habent, ut, nisi nigredine, à Crystallis distingui non possint; atq; in *Bohemia* passim inveniri.

IX. TURCOIS, *Turcosa*, *Turchina* vel *Turchesia* (à *Turcis*, à quibus ad nos adferri solet) Anglicè, *a Turcois*. Quæ Gemma est opaca, ex viridi, albo & cœruleo quasi composita, viride æs colore exactè referens. Sunt *Orientales*, in *Persia* nigris lapidibus adnascentes, quarum quædam colorem semper servant, *Turcois stones of the old Rock* dictæ; aliæ paulatim viridescunt, ac viliores proinde habentur: vel *Occidentales*, quales in *Germania*, *Bohemia*, *Hispania*, *Insulis Feroensibus* colliguntur. Lege *Itinerar. D. Mandelslo*. Tantæ magnitudinis *Turchesia* in Thesauris *Magni Ducis Hetruriæ* visitur, ut juglandem æquet; cui *Jul. Cæsaris* effigies insculpta est.

X. BUFONIUS *Lapis*, Germanis *Krotten-Stein* (quia vulgo creditum est, eum ab annosis *Bufonibus* eructari; quod experientia falsum esse norunt sagaciores) *the Toad-stone*. Qui Lapillus est, raro unguem digiti superans, coloris utplurimum grisei, ad rubedinem quandoq; inclinans, oculi modo convexus, quandoq;

doq; oblongus, quandoq; rotundus, altera parte planus aut parum concavus. Naſcitur fungi ad morem in ſaxis & petris; non verò in capitibus Bufonum.

XI. OPALUS ſeu *Opalis*, Græcè ὀπαλ☉ (quem *Iſidorus* nomen ex patria obtinuiſſe vult, quia eum ſola parturit India: ſed de cauſſa nominis quod affert, veriſimilius eſſet, ſi locus ejus nominis ullus eſſet in India.) olim *Pæderos*, quaſi puerorum amor (quòd amorem conciliare olim à ſuperſtitioſis crederetur, vel ob eximiam pulchritudinem) Italis, *Giraſole* vel *Scambio*; Germanis, *ein Beeſe*; popularibus noſtris, *an Opal.* Gemma ſane elegantiſſima, omnes ferme colores exhibens. Ex radiorum enim luminoſorum refractionibus variis, cœruleum, purpureum, viridem, flavum, rubrum, lacteum, ac nigrum interdum, intuentium oculis ingerit. Unde *Plinius*, "Ineſt Opalo, inquit, Carbunculi tenuior ignis, Amethyſti purpura fulgens, Smaragdi virens mare, & cuncta pariter incredibili miſturâ lucentia. Hincq; fit, ut à quibuſdam inter omnes gemmas palma ei deferatur; tum quòd arte nulla adulterari poſſit. Ejus quatuor conſtituuntur genera.

1. *Primum* Diaphanum eſt, omnes colores Iridis exhibens; hocq; præſtantiſſimum.

2. *Secundum* ex nigredine igneum Carbunculi fulgorem emittit.

3. *Tertium* in corpore flaveſcente varios repræſentat colores, quietos tamen, nec fulgore vividos, & nonnunquam lacteo etiam quaſi languentes.

4. *Ultimum* cum primo æquè diaphanum eſt, ſed parum cœrulei, aut flavi coloris in ſe habet, & luci oppoſitum, ſi vertatur, in extremo cardine lucere, propter luminis reflexionem, videtur. Hoc omnium ig-

nobilissimum censetur; ideoq; *Pseudoopalus*, *Bastard Opal*, dicitur.

Præstantissimi Opali in *India* inveniuntur; viliores in *Cypro*, *Ægypto*, *Hungaria:* Nullibi vero frequentiores quàm in *Insulis Feroënsibus*. Nascuntur omnes in lapide molli, venis nigris, flavis, fuscis distincto.

XII. BERILLUS, sive *Beryllus*, βήρυλλος (nomen ab *Oriente* accepimus, teste *Isidoro*, *lib.* 16. *cap.* 7. qui *Beryllus*, inquit, *in India gignitur*, *gentis suæ linguæ nomen habens*) *the Beryll.* Ultimus in *Rationali Aaronis* Lapillus. Circa ejus descriptionem variant Autores. Communis tamen opinio huic gemmæ tribuit virorem marinum. Ex *India* venit & *Phœnicia*; ubi Ophitæ venis innascitur, ut *Dionysius Poeta* testatur hoc versiculo

φύεται ἐν προβολῇ ὀφιήτιδος ἔνδοθι πέτρης:

Nascitur is venas intra fulgentis Ophitæ,

uti vertit *Raphael Volaterranus*, *lib.* 27. *cap. de Gemmis*.

XIII. OCULUS MUNDI, nonnullis *Lapis Mutabilis* (quòd aquæ frigidæ impositus, colorem mutet, planéq; flavus & perspicuus reddatur; sed inde extractus in pristinum statum redeat) quem *Musæi Calceolarii Autor Cerutus* Opali speciem quandam existimat. *Onychem* colore cinereo quodammodo refert; & Opali modo quadantenus perspicua est, luciq; applicata in candore luteum quid continet. Hujus generis Ego unum vidi, à nobilissimo illo Viro, Philosophiæq; Experimentalis assertore felicissimo, *D. Roberto Boylæo* SOCIETATI REGIÆ ostensum. Qui aquæ frigidæ & purissimæ immersus, exiguo temporis spatio, pro-

prio

prio quasi exutus colore, alium induebat, ex albo nimirum flavescentem, & (quod majorem excitabat admirationem) ferm è translucidum : ex aqua verò extractus, deposito colore illo, quem in aqua contraxerat, proprium denuo exhibuit intuentibus. Cujus Experimenti occasione, ex Eruditis Spectatoribus nonnulli ingenia sua ad investigandum, unde tanta tamq; admiranda Coloris mutatio in isto Lapillo contingeret, serio exercebant, variasq; in medium proferebant conjecturas ; quarum aliquæ forsan imposterum lucem videbunt. Interim lectione dignissima existimo, quæ non multis retro abhinc annis super hoc Lapide commentatus est *Clariss. Vir*, *D. Joh. de Laet. lib.* 1. *de Gemmis & Lapid. cap.* 13.

XIV. OCULUS CATTI ; Italis, *Occhio di Gatta* ; ab Hispanis, *Tornasole* ; ab Indis, *Holtzitziltetl* ; à Portugallis, *Ojo di Gatto* ; nobis, *the Catts-eye* dictus (quia illius animalis oculum probè refert :) Cujus variæ species sunt. Præcipuam autem sic describit modo laudatus *Joh. de Laet.* " Gemma hæc, inquit, si inverta-" tur, in altera semper parte candidior & lucidior ap-" paret. Constare enim duobus coloribus videtur ; " lacteo pene & fusco, in medio veluti divortio quo-" dam separatis ; qui utrinq; obscuriùs translucent, ita " tamen ut alteruter color magis lumen admittat. In-" spicienti hanc Gemmam desuper, dextra pars candi-" da videtur, quomodocunq; verteris. Imo si benè " advertas, linea satis lata candida in medio apparet, " & utraq; latera fusca : ita ut certo certius sit, hanc " coloris varietatem à lumine illi accedere, *&c.* Magnam horum copiam in *Tototepec* Indiæ Occidentalis *Provincia* reperiri ; eosq; exiguos esse, & præ nimia abundantia viles, scribit *Franc. Ximenes lib.* 4. *cap.* 18.

XV. OCULUS BELI (ob eximiam ſpeciem *Belo*, Sacratiſſimo Aſſyriorum Deo, olim dicatus; unde nomen) exiguus lapillus, hemiſphæricus, in cujus centro pupilla nigricat, quam ambit latus circulus, Margaritæ inſtar ſplendens, tunicam oculi corneam referens; hinc ſequitur alter circulus, tenuis, altopurpureus, quem excipit ejuſdem magnitudinis flavus, ex quibus duobus Iris quaſi conſtituitur; reliquum corporis fulvo eſt colore. Eadem gemma videtur cum *Geſneri Lycophthalmo*, qui ſimiliter quatuor conſtat coloribus, ita poſitis, ut *Lupi* oculum probe referat.

Ad pedem hujus Claſſis apponi poſſunt

MARGARITÆ (Μαργαρίτης, ſeu, uti *Euſtathius* deducit, à μαίρειν *ſplendere*; ſeu à μάργαρον, quomodo à *Pauſania in Arcad.* & *in Epigramm.* vocatur: μάργαρα verò eſt ab Hebræo fonte; nam Jeſ. 17. ver. 6. eſt *Gargerim*, quod in tralatione ſua *Junius* & *Tremellius* vertêre *baccas*) aliis *Perlæ*, & cum màjores ſunt, *Uniones* (quòd nulli duo indiſcreti reperiantur) *Pearl*. Quarum nobiliores in ſinu *Perſico*, & in *India*, in primis ad Promontorium *Commorin*, & Inſulam *Zeilan* reperiuntur, *Orientales* dictæ: *Occidentales* verò, quæ ignobiliores ſunt, variis in locis *Europæ*; etiam in *Anglia*, *Scotia*, *Dania*, *Norwegia*. Apud nos in *Oſtreis* maxima ex parte, ut & in *Mytulis* (ſed impuriores) inveniuntur. *Margaritæ* vitia temporis progreſſu contrahunt, & quaſi ſeneſcunt, cum flavedinem induunt; ſed priſtino ſplendori & candori reſtituuntur, detractâ ſuperiore cuticulâ ſpiritu Vitrioli: verùm quia aliquid earum detrahit magnitudini & pretio, alii pulvere Alabaſtri, Coralii albi, Vitrioli albi & Tartari albi eas mundant

mundant & reſtituunt. Quidam Columbis devorandas præbent; quidam Oryzâ & Sale fricant. Maculas tollunt Gemmarii rore Majali, in foliis Lactucæ collecto, ſi in eo per diem macerentur.

LAPIS BEZOAR (vel à Perſico *Pazar*, quod *Hircum* illum notat, cujus ex ventriculo deſumitur: vel ab Hebraico & Chaldaico *Beluzaar*, quod *dominum veneni* ſignificat; eo quòd præſtans ſit in domandis venenis) *Bezar-ſtone.* Lapis eſt mollis, ex variis cruſtis coagmentatus, in Animalis cujuſdam, Capræ ſylveſtris ſpeciem habentis, ventriculo genitus, figurâ variâ, oblonga, orbiculari, modo compreſsâ, modo rotundiore & renem referente; colore nunc nigricante, nunc ſubcinereo, nunc flaveſcente; utplurimum verò eſt pullus, ſpadiceus, ex viridi nigricans; in ſuperficie lenis & blandus, in meditullio concavus, vel feſtucam, vel plantæ fibras, vel aliud quid continens. Duo ejus dantur Genera, *viz.*

1. *Orientalis*, qui ex *Indiæ* Orientali, *Perſia*, *Ægypto*, *China*, *Cathaio* & vicinis regionibus adfertur: de quo optimè commentati ſunt *Carol Cluſius ad lib.* 1. *Garciæ*, *cap.* 44. & *Joh. Nierembergius in Hiſt. Ind.*
2. *Occidentalis*, qui ex *America* & *Peruvia*; & minoris pretii habetur.

Veri Lapidis Bezoardici notæ hæ ſtatuuntur. Si ex Capricervis Orientalibus, in montanis paſcua habentibus, ſit depromptus; unde Perſicus præfertur Malacenſi: qui ex nigro ſeu varo colore virideſcit, cujuſq; pulvis ſubviridis eſt: qui, ablatâ cruſtâ ſuperiore, inferiorem habet æquè ſplendentem ac politum: qui in me-

meditullio concavus, aut arenam lapidis ſubſtantiæ ſimilem habet: qui aqua aut vino liqueſcit, nihil continens arenoſi; ſi calce viva, aquâ admiſtâ, unctus, paulo poſt flaveſcat. Quidam chartam Creta fricant, deinde ſupra Cretam lapidem; &, ſi frictionis linea viridis appareat, genuinum eſſe cenſent. Quidam acu ignita lapidem perforant; ſi fumum de ſe ſpargat, adulterinum credunt. Certius tamen veri indicium non datur, quàm ſi venenum animali exhibeatur, & mox oblato lapidis pulvere incolumis evadat. Mirum eſt, quod *Ol. Wormius* ſe obſervaſſe ſcribit. "Oculis meis, "inquit, vidi Lapidem Bezoardicum inſignem, *Ovi Gal-* "*linacei* magnitudine, manibus ab homine maligno "geſtatum, & levitèr ſaltem tactum, ruptâ exteriore "tunicâ, in fruſta diſſiliiſſe, magna adſtantium admi- "ratione. Ipſos Indos hunc lapidem ſolerter adulterare, docet *Manardus*, *tractat. de Lapide Bezoardico*. In *Braſilia* conficitur artificioſè ex Reſina, fructu Crumacino, radice *Dralzenæ*, *Contrajerva* Luſitanis dicta: ſed in ſuperficie flaveſcit, intus cinerei eſt coloris.

Lapis CERVINUS, qui in canthis oculorum *Cervi* concreſcit, ex oculorum ſordibus & ſudore in cavitate quadam exigua collectis diuq; detentis. Subalbus eſt ſuperficie, intus cinereus; & perrarò piſi minoris magnitudinem ſuperat. Viribus cum Bezoar vero certare aiunt. Et de *Lapidum* Generibus hæc ſufficiant.

METALLORUM

METALLORUM *Divisio Generalis.*

RECensitis primi & secundi generis Fossilibus, restat *Tertium*, quod METALLA complectitur. Sub quo nomine comprehendimus tam ipsa Metalla propriè sic dicta, quam Metallis Affinia, sive ea in fodinis prope Metalla reperiantur, sive in Metallorum separationibus, fusionibus, & præparationibus ab iis segregentur.

METALLUM, μέταλλον (quasi μετὰ τὰ ἄλλα, vel quia inventa sint post alia ad vitæ usum necessaria, ut *Eustathio* visum est: vel, ut *Plinio*, quòd ubicunq; unum inventum est, non procul inveniatur & aliud.) strictiori sensu acceptum, est corpus perfectè mistum, non vivens, sed viventi æmulum; à Deo in venis creatum, ex terra subtilissima & halitibus pinguibus ex terra & aqua, per calorem mistis, ut inde Sulphureum & Mercuriale semen fiat, ex quo Metalla generari possunt: quæ accedente Salino principio concrescunt & indies incrementum sumunt, donec pura & perfecta reddantur, igne fusilia, ictuq; in longum & latum ductilia.

Dividuntur in genere in *Vera*, quæ rursum vel *Perfecta* sunt, vel *Imperfecta*; & *Spuria*, quæ in aliquibus ad Metalli veri naturam requisitis deficiunt. De quibus in specie.

Metallorum PERFECTORUM Classis.

PERFECTA Metalla dicuntur, quæ substantia & accidentibus sunt absoluta, & ita suis principiis temperata, ut ignis examina sine ullo detrimento sustinere possint, late distendi ac dilatari, & facilè Mercurio conjungi. Hujusmodi sunt

I. AURUM (vel à veteri verbo, *aura*, quod *splendorem* notat; unde illud *Virgilii*, *Auri per ramos aura refulsit*: vel à Græco ὠρεῖν, *custodire*; quia præcipuè custoditur) *Gold*. Quod est Metallorum omnium purissimum, perfectissimum, è Mercurio purissimo, perfectissimè excocto, & Sulphure rubro, præstantissimo & fixissimo exactè mistis & unitis constans: omnia ignis & aquarum fortium examina sustinens; ponderosissimum, maximè ductile, fulvo colore rutilans. Dividitur in

1. Ἄπυρον; i.e. *ignem non expertum*, aliis *Obryzum* (seu, quasi ἄβρυζον, *nitens*; nam ἀβρύνεσθαι est *nitescere*: seu quasi *Ophirisum*, ab *Ophir*, unde Salomoni, aliisq; regibus Hebræis aurum advehebatur.) quod aut è terra effoditur, aut lavatur in rivulis, aut in animalibus reperitur. Quod *è terra effoditur*, aut sincerum & solidum est, aut scintillis lucentibus tinctum; quale est, quod lapidi Lazuli adhæret, aut lapidi fissili. In venis propriis, vel saxis splendore candidis inest, vel pyriti

proprio, vel pyriti ferri, quandoq; in glebis, quandoq; in arenis reperitur & colligitur. Quod *lavatur ex rivulis* & aquis, quandoq; formam granorum & massularum habet; quandoq; ex nigris lapillis excoquitur, in quibus modò scintillarum, modò bractearum instar micat. In *Animalibus*, Piscibus nempe, *Truttis* & *Aurisequis*, inveniri quoq; volunt.

2. Ἄπεφθον, sive ab *Argento separatum*; quod nonnulli volunt *Purificatum* dici, *Crown-Gold, Fine Gold, or Angel-Gold.*

3. *Argentosum*, seu λεῦκον, à colore candido appellatum; quale in *Pannonia* reperitur, quandoq; in Pyrite ferri, quandoq; in proprio saxo. Mirum quod refert *Alexander Neapolitanus, Gen. dierum. lib.* 4. se à fide dignis autoribus comperisse, in citeriore Germania intra Danubium vites existere, quæ claviculos & plerumq; candicantia folia ex puro auro germinent, quæ Regibus & summis Ducibus dono datæ sunt. Quod confirmatur à *Sennerto*. Apud nos in *Anglia* Aurum eruitur ex *Stanno*, sed haud magna quantitate.

II. ARGENTUM (à Græco ἄργυρος, quod ἀπὸ τοῦ ἀργοῦ, à candore derivant; quia est percandidum) *Silver.* Quod Metallum pariter perfectum est, Auro proximum, ex Mercurio & Sulphure fermè fixis constans, instar Auri ductile, pondere tamen eo, ut & plumbo, levius, ignis vim sentiens, & in eo nonnihil de sua substantia amittens. Dividitur in *Naturale*, quod purum putum est, & ita in venis repertum: & *Arte purgatum*, quod igne excoctum est, & ab omni materia aliena fornacum ope separatum.

Prius vel effoditur ex terra, & tum variis figuris præditum apparet, Ramosum nempe, Furcatum, Acuminatum, Crispatum, Asperum, Bracteatum, Capillare, *&c.* Quorum Exempla aliquot in locupletissimo SOCIETATIS REGIÆ Rerum Naturalium Thesauro extant. Vel in fluminibus reperitur per montes & fodinas decurrentibus, ex quibus aliquod abradunt, quod deinde colligitur; sed hoc rarò & paucis admodum in locis. Vel Rude est, Metallis & aliis rebus permistum; & tum *Silver Ore* dicitur. Hoc differentias quasdam ratione Colorum admittit; de quibus consulatur *Agricola.* Hujus generis Argentum nos in *Britannia* habemus, ex mineris *Cambrobritannicis* depromptum; ex minera stannea majori quantitate, ex plumbea minori.

Metallorum

Metallorum IMPERFECTORUM Classis.

METalla IMPERFECTA habentur, quorum principia non ita matura, bene excocta, fixa aut pura sunt; unde in ignis examine multum iis decedit, multum in Scorias, Vitra, Lapides, aliaq; impura corpora vertitur. Hæc vel *Dura* sunt, quæ prius igniuntur, quàm funduntur: vel *Mollia*, quæ è contrario funduntur, antequam igniuntur.

Prioris Generis sunt

ÆS (unde sic dicatur, minus evidens est. Nam alii derivant ab Hebræo *Esch*, quod *ignem* sonat, ob *splendorem*: unde *micantia æra*, & *ære renidente*, dixit *Maro*. Alii à Græco ἄρης, quod *ferrum* notare videtur; unde antiquus rectus *aires* & κτ' συγκοπὴν *æs*, ut à plebes plebs: quod vocabulum pro ære sumebatur, cum *ærea arma* solùm obtinerent.) Græcè χαλκὸν; Latinorum quibusdam *Cuprum* (à nobilioribus ejus venis in *Cypro* olim inventis.) Anglicè, *Coper*. Quod Metallum est imperfectum, durum, ex plurimo Sulphure rubeo, impuro & pauco Mercurio, nondum maturis & fixis genitum, colore rubicundo. Magnam cum Argento affinitatem habet, cui ut plurimum in mineris conjungitur; ita tamen ut facilè ab eo per ignem separari possit. Hujus tria dantur Genera, *viz.*

1. *Nativum*,

1. *Nativum*, quod vel *purum putum* eſt, à Natura ſola in terræ viſceribus perfectum; quale in fodinis ærariis & argentariis reperitur; & effoditur etiam varia figura, ſtiriarum ſcilicet, virgularum, globulorum, maſſulæ, *&c.* Vel *Rude* (*Braſs Ore* dictum) in Pyrite aut minera ſua exiſtens, & ut inde extrahatur excoctione indigens. Quod ratione coloris, conſiſtentiæ, bonitatis & cocturæ, differentias varias ſortitur. E Pyrite enim utplurimum eruitur, aut Lapide Sciſſili.
2. *Arte depuratum*, ab Argento & ſcoriis omnibus liberatum; quod coloris eſt purpurei, & ſanguinei ad flavedinem tendentis, in laminas fuſum. Aliud æris depurati genus eſt, quod in ſuperficie nigricat.
3. *Artificiale* & *Compoſitum*, quod duplex eſt. (1.) *Orichalcum*, ὀρείχαλκον (i. e. æs montanum, ex ὄρος & χαλκός.) ex ære liquato & Cadmia, quam imbibit, confectum, Anglicè *Braſs*. Quo autem modo, diſcas ab *Agricola lib.* 9. *cap.* 1. Hoc æris genus durum eſt, malleo tractabile, & in tenues laminas ductile; quæ felle tinctæ aurum referunt; & à *Plinio Coronarium* vocatur, quia Hiſtriones coronis ex eo factis utebantur. (2.) *Album æs*, quod Argentum ita æmulatur, ut flavum Aurum, à Græcis ψευδάργυρον dictum. Arte conficitur modo à priori haud diverſo, niſi quòd loco Cadmiæ ſumant Magnetem, aut Talcum. Alii cum Arſenico & Nitro idem præſtant.

II. FERRUM (ſeu quod *farra*, i. e. ſemina frugum, terræ condat, ut *Iſidorus lib.* 16. *cap.* 20. ait: ſeu à *feriendo*, quòd cætera eo *feriantur*, hoc eſt, domentur; ut

ut *Perottus* censet: seu à *feritate*; unde *Lucretius*,

Hæc validas saxi radices, & fera ferri
Corpora constituunt.) Græcis σίδηρος; *Iron.* Quod duritie insigne est, ex pauco Mercurio & plurimo Sulphure constans fixo, diu ignitionem sustinens & tardè fusile, rubiginem contrahens facilè, colore livido albicante. Duum est Generum, *viz.*

1. *Nativum*, quod in fodinis purum reperitur, vel granorum, vel massæ instar.

2. *Excoctum*, quod in officinis ferrariis è minera conficitur, idq; vario modo pro diversitate ipsius mineræ. Ex ferro sæpiùs liquefacto & repurgato fit στόμωμα Græcis, Latinis *Acies*, Anglis *Steel*: quod etiam quibusdam in locis à Natura procreatur, tumq; *Chalybs* nominatur, à *Chalybibus*, Pontica seu Scythica natione, ad fluvium Thermodontem, quam id genus ferri durissimi mittere ait *Maro*, 1. *Georgic.* Utrumq; genus, præsertim si aeri exponatur, seu alioquin humectetur, facilè vitium contrahit, quod *Ferruginem* seu *Rubiginem*, *Rust* dicimus: à quo tamen diu præservatur, si Minio, Gypso, Bitumine, Pice liquida, vel Oleo à Sale defœcato obducatur. Reliqua de ferro vide sis apud *Ulyssem Aldrovandum*, *Musæi Metallic. lib.* 1. *p.* 135. Nullibi gentium uberius reperitur hocce tam necessarium Metallum, quàm in *Anglia*: ubi ipsum distinguunt Ferrarii in *Coldsel*, quod asperum & porosum est, ideoq; magis fragile; & *Redsel*, quod optimum censetur: & Scoriam ejus *Slagg* vocant.

Posteri-

Posterioris est

I. PLUMBUM (vel quasi *Pilumbum*, à *pila*; quòd ex eo primùm pilis factis maris altitudo tentata fuerit, ut *Isidoro* placuit *lib.* 16. *cap.* 21. vel à πελὸς, *niger*, ut *nigri* appellatio conveniat *plumbo nigro:* vel à πηλὸς, *lutum*, quia multum habet terrestre, unde & Belgis *Loot*, à Lutum.) Græcè μόλιβος, *Lead.* Quod distinguitur in

1. *Candidum*, aliàs *Stannum*, nobis, *Tin* & *Pewter* dictum. Quod est Metallum imperfectum, molle, album, ex Mercurio copioso, minus fixo, & Sulphure albo impuro constans, Plumbo difficilius fusionem admittens, rubiginem vix contrahens, tinniens. Quanquam sui coloris in fodinis non reperiatur; purum tamen lapillis quibusdam, quos Germani *Zwitter* vocant; nos *Tin-stones*, & *Shoad*, adhæret; hiq; Lapilli modò nigri, modò flavi, modò candidi sunt, quandoq;, sed perrarò, etiam pellucidi. Purum quandoq; angulos habet quatuor, quandoq; quinq;, sex; quandoq; faviginem refert, quandoq; botrum. Impurum verò & mixtum quandoq; lapidi candidissimo adnascitur, permistis fluoribus coloris argentei: quandoq; lapidi nigro, quod ubi sterile est, *Spuma Lupi* nominatur.

2. *Nigrum*, Græcis μόλιβδος propriè, *Common Lead*, & *Slagg Lead.* Hoc molle est, lividum, ponderosum, ignem diu non sustinens, tractantium manus nigredine inficiens, ex multo Mercurio crudo, & Sulphure impuro & fœtido genitum. Sunt, qui velint, in humidis locis sepultum crescere, & pondere augeri; ut & imbribus in tectis plumbeis. Magis mirum verò, quod in fornace

fornace uſtum pulvis ejus pondere augeatur, ſed rurſum fuſum & in plumbum redactum minuatur, vel Nativum effoditur, vel ex lapide excoquitur.

Utriuſq; Generis inſignem habemus copiam in *Anglia*. Ubi *Stannum* à Metallurgis diſtinguitur in tria genera, *Pryan* ſcilicet, *Mundick*, & *Block Tin.*

Metallis AFFINIUM Classis.

METallis AFFINIA dicuntur ea, quæ magnam quidem habent cum veris Metallis affinitatem, si ortum & generationis modum ac locum respicias; quibusdam tamen proprietatibus ab iisdem differunt, nempe non ductilia aut malleabilia sunt, sed frangibilia, friabilia aut fluida. Cujus sortis censentur

I. BISMUTHUM, Cæsalpino, *Marchasita Argentea*; Germanis, *Bismut* & *Conterfeit*; nobis, *Tin-glass*, dictum. Quod sui generis Metallum videtur, ab utroq; Plumbo colore & duritie differens; nitens quandoq; Argenti colore, interdum purpureo diluto; quoad figuram, Stybio seu Antimonio haud absimile; Stellatum Antimonii Regulum exactè referens. Minera unde conflatur, similis est Galenæ, sed manus inficit, quod Galena non facit. Reperitur & solidum, quod sectionem admittit, nec dissilit, ut Galena. In *Anglia* & *Misnia* invenitur in venis Argentariis. *Metallarii* Plumbo candido admiscent, ut majorem & splendorem & duritiem ei concilient, utq; liquefactum meliùs decurrat. Conficiunt quoq; ex eo varii generis vasa, quæ Argentum colore tenus æmulentur. *Beguinus* in suo *Tyrocinio Chymico*, ex eo fucum elaborat, ad cutim dealbandam.

II. ANTIMONIUM, quibusdam, *Stimmi*, *Stibium*; Veteribus, *Dioscoride* teste, *Platyophthalmon*; Plinio, *Larbasson* & *Alabastrum*; nobis, *Antimony* & *Stibium*. Quod constare videtur substantiâ minerali combustibili,

li, & Mercurio fuliginoſo, ex terreſtri quadam materiâ coagulato. Ejus minera, ut aliorum Metallorum, in montibus reperitur, indeq; variis operationibus extrahitur. In *Italia* in tractu *Sinenſi* ejus fodinæ ſunt; In *Ungaria* optimum eruitur; item in *Germania*, *Bohemia* & alibi. *Uſus* ejus magnus eſt apud Stannurgos, Speculorum Chalybeatorum confectores, campanarum, globorum bellicorum, typorumq; Typographicorum fuſores. *Chymici* quoq; ex eo varia conficiunt Medicamenta; Vitrum ſcilicet, Regulum, Sulphur, Flores, Tincturam, Olea, Pulveres, ſexcenta alia. In *Anglia* ex mineris plumbeis eruitur.

III. ARGENTUM VIVUM, Græcis ὑδράργυρος, i.e. Argentum aqueum ſeu fluidum; Theophraſto ἄργυρον χυτὸν; Ariſtoteli ἄργυρον κινητὸν; *Quick-ſilver* & *Mercury*. Quod eſt liquor mineralis, ex aquâ metallicâ viſcidâ, & terrâ ſulphureâ conſtans, ſpirituoſus, volatilis, ad contactum frigidus, ſed vi calida præditus, ponderoſus, coloris argentei, inſtar aquæ fluidus, ſed manus non madefaciens. Eſt vero vel

1. *Nativum* & foſſile; quod in propriis venis reperitur, aut etiam in vena *Schiſti* ſeu *Hæmatitidis*.
2. *Factitium*, ex *Minio* ſeu *Cinnabari* nativo elaboratum. Hoc autem *Minium* vel purum eſt, quale in *Haſſia* prope *Marpurgum* è fodinis plumbeis extrahitur: vel Lapidibus permiſcetur; quandoq; in lapide *ſciſſili* cinereo, bractearum modo, concretum; quandoq; in lapide *Metallico* candidiſſimo.

Uſus ejus apud Artifices permagnus eſt; eo *Aurifices* ad vaſa deauranda, & Aurum ab Argento ſeparandum, ad ſpeculorum confectionem, ad Aurum moliendum,

endum, & infinita alia utuntur. *Chymici* eo carere nequeunt, quibus pro Panchresto inservit. Unde variis modis *Mercurium* suum mangonizant; præcipitando, calcinando, sublimando, figendo, in oleum, aquam, pulverem, spiritum, & nescio quid non eum redigendo.

Præter hæc tria (quæ ad Metallorum naturam propius accedunt, ideoq; à quibusdam ad Metallorum impropriè sic dictorum classem referuntur) dantur & *alia Metallis Affinia*; utpote quæ vel in venis Metallicis inveniuntur, & quandoq; in se quidpiam veri Metalli continent; vel ex impuris Metallis, dum purgantur, aut etiam puris ipsis, dum corrumpuntur, fiunt. Hujusmodi alia *Naturalia* sunt, alia *Arte* elaborata.

Naturalia vocamus, quæ in fodinis inveniuntur, sine Artis ope ab ipsamet Natura jam confecta. Ut,

I. GALENA (fortè à γαλῆν, *splendere*; quòd instar Argenti venæ splendeat) ex qua Metalla excoquuntur, vel Plumbum solum (& tum *Plumbago* propriè dicitur, Anglicè, *Lead Ore*) vel & Plumbum & Argentum (& tum *Galena* audit) Hæc duplex est,

1. *Nativa* seu fossilis, Germanicè *Glans* dicta; cujus variæ species sunt, ab *Agricola* & *Ol. Wormio* luculenter descriptæ.
2. *Factitia*, quæ fit fornacum ope. Nam Auri & Argenti fornacibus adhærere solet, & hoc differt à Nativa, quòd in pulverem etiam comminuta, Emplastrisq; ita addita, fundi & liquari nequeat; Nativa verò facilè. Quamobrem usum habet in Metallis

tallis fundendis. *Dioscorides* Emplastris minimè mordentibus miscet: & *Galenus* vim *Lythargyro* similem ei adscribit.

II. CADMIA, (à *Cadmo Tyrio*, qui Auri metalla, eorumq; fusuram invenisse dicitur; ita *Agricola de Metal. lib.* 1. *cap.* 4.) quæ triplex est, *viz.*

1. *Fossilis*, aliàs *Lapis Calaminaris*, Anglicè *Calamie*. Quæ sublutei coloris est, lapidis mollioris, aut terræ durioris naturam referens, & cremata fumum luteum præbens. Qua de caussa ea utuntur ad Æs colore aureo tingendum, ut fiat *Orichalcum*. Reperitur in inferiori *Germania*, inter *Coloniam Agrippinam* & *Aquisgranum*; item in ferrariis *Saverlandiæ*, & alibi.
2. *Metallica*, Plinio *Lapis Ærosus*; & nobis similiter, *Brass-Stone, or Brass-Ore*; quia ex eo fiat Æs, quamvis non solùm Æs, sed & Argentum, imo utrumq; quandoq; in eo reperitur. Variis figuris concrescit; est enim alia Uvæ similis, alia testæ, alia crustacea; colore nigro, fusco aut cinereo. Vi erodendi tam valida pollet, ut sæpe nudas fossorum manus & pedes erodat: omni animantium generi venenum est lethale; unde vulgo ea mures, sorices, glires, muscas, &c. interficiunt. *Chymici* ex ea corpus nigrum, fuscum aut cinereum sublimant, quod *sublimatam* vocant *Cadmiam*. Apud nos ex montibus *Mendipensibus* copiosè eruitur.
3. *Fornacum*, de qua in sequentibus.

III.

III. CHRYSOCOLLA (quasi *Auri Gluten*, quòd ad Aurum glutinandum ejus sit usus) Germannis, *Stein-grun*, *Stiffer-grun*, *Berch-grun*; Aurifabris nostris, *Borace, or Gold-Soder*. Quæ duplex est, *viz.*

1. *Nativa*, quæ ab ipsa gignitur Natura in fibris & cavernis, & reperitur quandoq; arenæ similis, quandoq; materia Metallica ei adhæret. Effoditur jam in *Hungaria*, *Bohemia*, *Goldbergæ* in *Silesia* & alibi. Hæc semper viridis est; alia ad satietatem, & quo magis ad Smaragdi accedit viriditatem, eo melior æstimatur: alia dilutè viret, quæ vilissima: alia medio modo se habet.
2. *Factitia*, quæ conficitur vel ex Nativa dura, tingiturq; lutea herba, ob id Herbacea & ὀροβῖτις, dicta, quæ Nativa preciosior habetur, cujus præparationem tradit *Plinius lib.* 33. *cap.* 5. In usum Pictorum (qui eam *Verditer* vocant) potissimum cedit. Vel ex Cypria ærugine, urina pueri impuberis, & Nitro.

IV. SPODOS *Subterranea*, aliàs *Spodium*, nomine à *Mauris* tralatitio; *Soot of Brass*. Quam fieri vult *Agricola*, cum ignis quo Metallici duritiem saxorum rumpunt in cryptis, cuniculis, puteis, aut occulta terræ incendia urunt vel Cadmiam, vel Pyritem, vel Plumbum, vel aliud quid simile. *Serapio*, qui ejus primus meminit, tres species proponit, albam, viridem, luteam rubore aspersam. Exsiccat, abstergit quandoq; sine morsu, quandoq; vero adeo exedit, ut si in cutim scabiosam aut exulceratam incidat, ad ossa usq; carnes erodat, sine aliquo insigni dolore; quod de *Albergia* refert *Agricola*.

V. PY-

V. PYRITES (ita dictus, vel quòd ex eo ignis excutiatur; vel quòd ignei sit coloris) Arabibus *Marcasita* & *Zeg nigrum*; aliis, *Lapis Luminis*, & *Marcasita Cuperosa*; item Lapis *Ærarius* (quòd in Æris fodinis copiosè inveniatur) *Fire-stone*, & *Marchasite*, & *Coperstone*. Purus lapis non est, sed aut Metalli, aut alterius cujusdam materiæ quippiam in se continet. *Species* ejus variæ recensentur; *viz. Pyrites* (1.) *Argentei coloris*; (2.) *Aurei coloris*, majoribus constans granis; (3.) *Aureus Tessellatus*, ex variarum figurarum politis constans tessulis, nunc majoribus, nunc minoribus, maxima ex parte quadratis; (4.) *Aureus Granulatus*, granis constans inæqualibus, angularibus, aureis, quibus quiddam cœrulei est admixtum; (5.) *Ex Auro & Argento mistus*, granis majoribus; (6.) *Cinereus*, cum Marmoris albi & grisei frustulis interspersis; (7.) *Varius*, solidiori constans materia, in quo cernere licet flavedinem Auri, candorem Argenti, rubedinem Æris, nigredinem Ferri, purpureum præterea, cœlestinum, aliosq; colores tanta varietate inter se mistos, ut lusum Naturæ in coloribus miscendis mirari satis non queamus. Horum omnium generum Pyrites apud nos in *Anglia*, maximè in littore Orientali, copiosè inveniuntur.

VI. SAXA METALLARIA, ex quibus Metalla excoquuntur; in specie (1.) *Fissile*, Germanis, *der Stiffer*, nobis *Slate* dictum; coloris cœrulei, aliquando nigrius, aliquando albidius. (2.) *Quartzum*, cui Auri scintillæ quandoq; adhærent. (3.) *Spatum*, *Spat*, quod politius & durius est cæteris, inde nonnullis *Marmor Metallare* vocatum, & *Silver-Spat*. (4.) *Corneum*, *Horn-stone*, *or Horn-spat*, quod durissimum, colorem cornu referens, & partibus constans adeo continuatis,

ut

ut unam ab altera discernere quis nequeat. (5.) *Areosum*, *Sand-stone*, ex quibus, ubi conspicuæ sunt magnitudinis, Molæ (*Mill-stones*) fiunt.

VII. MICA, Corpus Metallicum, Argento simile, quod in Marmoribus & Saxis Arenosis lucet, ut & in lapidibus, sed ex iis separari nequit: nostrates *Glimmer & Cat-silver* vocant.

Artificialia, sive quæ ex enumeratis Ars elicit, dum priora tractat & perficit, sunt

I. COERULEUM, *the Blew Rust of Silver*. Quod ex Argento fit duplici modo, ab *Agricola de nat. Fossil. lib.* 9. *cap.* 17. descripto.

II. ÆRUGO, Æs Viride, *Verdigrease*; quæ ex Ære & Aceto præparatur: & est vel

1. *Rasilis* (quia ab ære, Aceti vapore per aliquot dies infecto, abraditur.) Græcis in specie Ἰὸν ξυστὸν, nominata.
2. *Vermicularis* (quia ad similitudinem Vermiculorum coacta est) vel *Fossilis*, quæ sponte adnascitur lapidi Ærario: vel *Artificialis*; quæ fit ex Ære, Aceto acerrimo, Alumine & Sale, additâ quandoq; Urinâ. Modum pluribus declarat *Agricola*. Hæc à quibusdam nominatur *Solecia*.
2. *Santerna*, quibusdam *Chrysocolla Factitia*, *Artificial Borax*, *or Goldsoder*. Quæ conficitur, cum in Mortariis ex Ære Cyprio, infunditur Urina pueri, & pistillo ex eodem ære facto circumagitur. Ex his Æruginis speciebus, sola *Rasilis* jam in usu est. Præter usum quem Pictoribus præstat, in arte Medica locum Æris usti supplet; sed acrior & efficacior est.

III. FER-

III. FERRUGO, *the Rust of Iron*; quæ variis modis conficitur; optimè verò cum Scobs Chalybis puriss. (*Filings of Steel*) aceto acerrimo immergitur, ut acetum superemineat quatuor digitis: tum flos ejus ascendit & olei modo aceto innatat; hic per intervalla colligitur & exsiccatur ad Usus Medicos.

IV. CROCUS MARTIS, qui variis etiam perficitur modis; vel per Reverberationem, vel per vaporum ex rebus & liquoribus erodentibus exhalationem: de quibus consule *Sennertum Institut. Medic. lib.* 5. *part.* 3. *Sect.* 3. *cap.* 15.

V. CERUSSA, Græcis ψιμμύθιον, *Cerufs, or White-Lead.* Quæ est Plumbi rubigo, & paratur eodem fermè modo, quo Ærugo; laminis Plumbi nigri super vaporem Aceti appensis, donec planè fuerint corrosæ. Vim habet refrigerandi, exterius applicata, & candorem faciei conciliat: sed intra admissa, lethalis est. Datur etiam *Cerussa Cinerea*, quam quidam *Cinerem Plumbarium* vocant; quæ fit, cum Cerussa trita in ollam novam conjicitur, & rudiculis continentèr movetur, donec cineris colorem acquisiverit; tumq; exempta refrigeratur.

VI. MINIUM, *Cinnabaris*, Σάνδυκα, aliis φῦκον, (ab Hebraico *Phuk*, quod *Stibium* notat; unde Latinum *Fucus*) Plinio, *Sandice*; Vitruvio, *Sandaracha*; *Cinnaber, or Red-Lead.* Ex Cerussa fit in patina super ignem locatâ & ustâ, quæ rudicula continuè agitatur, donec colorem Minii acquisiverit. Pictores ad colorem rubrum inducendum eo utuntur: in Medicina quoq; ejus usus est haud rarus.

VII. BIANCA *Alexandrina*, seu *Album* Hispaniæ, *Spanish Paint for Ladies.* Ita ex Plumbo albo seu Stanno conficitur, ut Cerussa ex Plumbo nigro. Usus præ-

 cipuus

cipuus est ad fæminarum fucos; cutim enim dealbat & candidam reddit.

VIII. FLOS ÆRIS, *Brass-flower*. Constat ex minutis Æris granulis, Milii specie, à reliquo ejus corpore resultantibus, cum fervens Æs aqua extinguitur. Græcis ἄνθος χαλκοῦ vocatur. Optimus censetur, qui facilè teri potest in pulverem rufescentem & modicè splendentem. *Collyriis* mistus, palpebrarum asperitates & ficus tollit.

IX. SQUAMMA ÆRIS, Græcè λεπὶς, *Brass-scales or Cinders*. Malleorum nempe ictibus decutitur, ubi æs elaboratur. Optima censetur crassa, æris modo rubens; quæ cum Aceto aspergitur, æruginem ducit. Viribus & usibus cum Flore convenit. Hodie *Medici* Ærugine contenti sunt, & reliqua rarò in usum admittunt.

X. SQUAMMA FERRI & CHALYBIS, *Smiths Cinders*: quæ pari modo ictibus excutitur ferro & chalybe candenti. Plinius Στόμωμα vocat. Majorem obtinet adstrictionem, quàm Squamma Æris, & ad contumacia ulcera vim habet insignem.

XI. SCORIA, Græcis Σκωρία, *Recrementum*; Germanicè, *Slacken*; nobis, *Dross*. Quod purgamentum est venæ metallicæ, in fornace excoctæ; & cum Metallum in catinum defluxerit, de eo detrahitur. Supernatat hæc Metallo olei modo, tenax & lenta quamdiu fusa est; frigefacta autem congelatur, & fragilis redditur, ut vitrum. Fit ex venis Auri, Argenti, Æris, Ferri, Plumbi utriusq; & Metallarii eâdem utuntur ad venas agrestiores citiùs fundendas.

XII. LAPIDIS ORBES, qui post scorias extrahuntur ex catino; sive sub ipsis sit Metallum, sive non, plerumq; aliquid Metalli in se continent.

XIII.

XIII. DIPHRYGES, quaſi *bis toſtum* corpus Metallicum; Germanis *Butter-ofenbruch*, quoniam in fundo fornacum reperiri ſolet; *the Scurf or Refuſe of Metals remaining in the bottom of the melting-pan.* Quatuor ejus conſtituuntur genera, quæ omnia conſtant lapide Æroſo torrefacto, cremato aut excocto. Ulceribus rebellibus accommodatum præbet medicamentum.

XIV. VITRUM, *Glaſs*; quod ad ſcorias referunt pleriq;, ob ſubſtantiæ & fuſionis ſimilitudinem; & quia cum fuſum eſt, trahitur inſtar viſci, refrigeratum autem fragile redditur. Hujus Recrementum, FEL VITRI, *Glaſs-gall, or Sandever* dicitur: quod Artifices ad Argenti ſcobem, cum ex ea maſſam conflare volunt, addunt, ut citius igne liqueſcat.

XV. CADMIA FORNACUM, quæ fit ex Pyrite & Cadmia Metallica foſſili. Ejus quatuor inveniuntur ſpecies, quas optimè deſcripſit *Ol. Wormius*, *Muſæi ſui pag.* 134.

XVI. POMPHOLYX (à πομφολυγεῖν, *ad modum bullæ tumere*; quia dum excoquitur, in bullas tumet) quæ differt à Cadmia, eo quòd non in ſolidum corpus condenſetur, ſed tenuis farinæ inſtar, fornacum parietibus adhæreat. Fit autem ex eadem prorſus materia; cum Æs ex lapidis partibus excoquitur torrefactis, aut cum ſeparatum ab Argento, in ſui generis formam perficitur; tum favilla ſurſum fertur & evolat in ſuperiorem domicilii partem, adhærens ejus parietibus & tecti laqueario; quæ primùm in bullas ut aqua tumet, mox majore accedente incremento, lanarum penicillis aſſimilatur, quandoq; ærei coloris, quandoq; cinerea, qualis vulgo in officinis proſtat. Hoc pacto ſponte ſublimatur; ſed quomodo cum cura & de induſtria præ-

paretur fusius vide apud *Agricolam*. Usus ejus præcipuus est in Cancrosis & Malignis Ulceribus: additur tamen nonnunquam Collyriis, quæ oculorum fluxionibus, pustulisq; φλυκταίναι dictis adhibentur.

XVII. SPODOS *Factitia*, quibusdam, *Cinerula*; Germanis, *Hutten-rauch*: quæ eo tantum à Pompholyge differt, quòd gravior sit, cinerea aut lutea, partim adhærens fornacum lateribus, partim decidens in solum, unde aut de lateribus abraditur, aut in terra convertitur. Easdem quoq; quas Pompholyx vires obtinet; sed non adeo tenuium est partium.

XVIII. LITHARGYROS, *Lapis Argenti*; Latinis, *Spuma Argenti*; rectiùs, judice *Agricolâ*, Spuma aut lapis *Plumbi*; quia ex eo, non verò ex Argento conficitur: Germanis, *Glett* aut *Silver-glett*; Anglis, *Litharge, or Silver-glet*. Fit ex Plumbo diutiùs in fornacibus cocto, donec convertatur in substantiam quandam olei modo liquidam, quæ frigefacta concrescit in similitudinem Spumæ. Hoc autem contingit, cum Argentum Plumbo mistum, purgatur in secundis fornacibus; unde nomen suum contraxit. Modi autem, quibus fiat, plurimi sunt; omnes ex *Agricola* discendi. Duum generum est; coloribus saltem differentiam constituentibus. Una *Chrysitis*, quæ fulva est, aurei quasi coloris, *Lytharge of Gold* proinde dicta: altera *Argyritis*, candida, ad Argenti colorem accedens, eáq; de causâ *Litharge of Silver* nominata, quæ præfertur Chrysiti. In modo concretionis etiam differentia quædam observatur; aut enim solida est, Græcis *Stereotida*; aut Inflata, *Pneomene* dicta. Commendatur in primis ad Intertrigines, exficcando enim cutim restituit.

XIX. PLUMBAGO,. Græcis Μολίβδαινα, à *Plumb* appellatione ſumptâ. Fit enim ex Plumbo: ſed non unius coloris eſt, ſuprema quippe ejus pars ad Lythargyrium accedit, infima cinereum, media ex utriſq; miſta. Suprema reliquis præfertur. Vim habet Spumæ Argenti, aut Recremento Plumbi ſimilem. Si ad manus non ſit, *Lithargyros* ejus loco ſubſtitui commodè poteſt. Sed nimis jam multa, pro inſtituto noſtro, de Foſſilibus.

XX. Coronidis tamen loco, ut Pictoribus & Statuariis (ſive πλάσαι ſint, ſive γυψοχόοι, ſive λιθοξόοι, ſive ex ligno deſectores: horum quippe omnium rem perſpectam habere intereſt) arcanum, quo inter Chymica nil reconditius, patefaciendo, quadantenus gratificarer; addere libuit AURUM MUSICUM, quod aliis *Muſivum*, vulgo *Moſaicum* dicitur; fortè ex eo, quòd ſimilitudinem quandam habere videatur cum eo Auri factitii genere, quo Veteres Muſearii utebantur in operibus ſuis Muſivis, hoc eſt, pavimentis & lacunaribus; quæ ex variis lapillis teſſellulatis ſive quadratis, in piſcium, quadrupedum, Satyrorum, aliarumq; rerum effigies emendatè & graphicoteræs diſpoſitis & coagmentatis conſtabant: quorum hodie etiam nonnulla, ſed temporis injurias perpeſſa, ſuperſunt exempla. Unum oſtenditur juxta *Cumas* Italiæ, in antro *Sibyllæ* dicto: Alterum Romæ, inter *Neronis* palatii aurei reliquias. Nos etiam ejuſmodi opero Muſivo ſuperbimus; eo nimirum, quo Nobiliſſimum illud *Edvardi Confeſſoris* monumentum Sepulchrale, in magnificentiſſimo templo Weſtmonaſterienſi extans, elegantiſſimè exornatur. Sed, ne longiùs ab inſtituto digrediar, *Aurum* hoc *Muſicum* hujuſmodi artificio præparatur.

Stanni

℞ *Stanni* illius generis, quod Stannariis noſtris *Block Tin* vocatur, libram unam. In catino liquefiat; illiq; , dum adhuc in fuſione eſt, ſensìm addantur, primò *Mercurii* crudi libræ duæ, deinde *Salis Ammoniaci* libra una, & poſt paucula temporis momenta, *Sulphuris* communis tantundem: ſpatula lignea leviter agitando, ut arctius conſocientur. Tum ab igne remota, terantur ſimul ſuper laminam marmoream, & in pulverem tenuiſſimum ac læviſſimum laboriosè redigantur. Qui in vas fictile vel vitreum, ſublimationi accommodatum, & capite cæco (ut vocant Chymici) in cujus tamen vertice foramen exiguum, nempe apicis digiti minimi capax, factum eſt, inſtructum, immiſſus, in fornace ſublimatoria collocetur: & ſuccenſis carbonibus urgeatur, donec bona mixturæ pars vaporum ſpecie exhalaverit: interim proſpiciendo, ne dictum foramen exhalationum agmine planè obſtruatur. Ceſſante fumo, ſubtrahatur ignis, & poſtquam omnia ſponte refrixerint, auferatur Caput. His ritè peractis, collo vaſis circumcirca, annuli in modum, adhærentem videbis florem quendam aurei coloris, & butyri inſtar mollem: qui exemptus, & à Mercurii crudi unà aſcendentibus particulis quibuſcunq; ſeparatus, eſt verum *Aurum Muſicum*. Quo πλαςαὶ potiſſimum utuntur, ut ex gypſo argilláve effictis Magnatum ſtatuis colorem *Æris* vel *Orichalci* æmulum inducant.

Quòd ut melius præſtent, ſtatuas primò oblinunt pigmento quodam, ex *Umbriæ* & *Ochræ luteæ* partibus æqualibus, lævigatione in pollinem redactis, *oleoq; puro* probè contemperatis, confecto: eiq; jam penè exſiccato & alterum deinde ſuperinungunt, quod ex *Auri Muſivi* polline, & pinguiori *oleo ſeminum Lini*, radiis

ſolaribus

ſolaribus prius clarificato, commixtis, & in marmore diuturna circumactione contritis, conſtat. Si verò *Cupri* colorem Paradigmatis ſuis Gypſeis inducere conſtituant; tunc priori pigmento admiſcent dimidiam proportionem *Ochræ rubræ*, cum *Cinnabaris* vel *Minii* pauxillo. Sin *Æris* jam veteraſcentis atq; ad viriditatem in ſuperficie inclinantis color (qualem in æneis antiquorum ſtatuis, & vetuſtioribus tormentis bellicis cernimus) gratior videatur: tum Ochræ rubræ, &, Minii loco, *Æris viridis* tantillum ſubſtituunt. Hocq; pacto alterutrum è dictis Metallis tam affabrè mentiuntur, ut ſic coloratas ſtatuas, non ex Gypſo Argilláve in proplaſmate ſiccatâ, ſed ex ſolido ære vel Oricha'co arte fuſoriâ effictas eſſe, haud immerito crederes. Hanc Colorationem (qua nulla alia aut oculis magis grata, aut aeris injuriis minus obnoxia, eis, qui in arte plaſtica verſantur, hactenus innotuit) noſtrates *Brounſing* vocant.

FINIS.

INDEX.

I. QUADRUPEDUM.

A

B

C

H

H

I

L

M

O

P

V

Z

SER-

II. SERPENTIUM.

III. INSECTORUM.

IV. AVIUM.

C

D

Gri-

Meru-

Porzana

Uu Trito-

INDEX.

V. PISCIUM.

D

H

I

L

M

Milvus

Paſti-

VI. FOS-

INDEX.

VI. FOSSILIUM.

A

B

C

Creta

G

G

H

I

L

M

N

O

P

FINIS.

186.